

T.C.

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

CUMHURİYET DÖNEMİ FOLKLOR ÇALIŞMALARINDA ÇAĞRI DERGİSİ'NİN YERİ ÜZERİNE İNCELEME (1993-2016)

Yüksek Lisans Tezi

Duygu UYSAL

Haziran 2019

CUMHURİYET DÖNEMİ FOLKLOR ÇALIŞMALARINDA ÇAĞRI DERGİSİ'NİN YERİ ÜZERİNE İNCELEME (1993-2016)

DUYGU UYSAL

TARAFINDAN

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜNE

SUNULAN TEZ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Haziran 2019

Bu tez içerisindeki bütün bilgilerin akademik kurallar ve etik davranış çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca bu kurallar ve davranışların gerektirdiği gibi bu çalışmada orijinal olan her tür kaynak ve sonuçlara tam olarak atıf ve referans yaptığımı da beyan ederim; aksi takdirde tüm yasal sorumluluğu kabul ediyorum.

Duygu UYSAL

ÖZET

CUMHURİYET DÖNEMİ FOLKLOR ÇALIŞMALARINDA

ÇAĞRI DERGİSİ'NİN YERİ ÜZERİNE İNCELEME

(1993-2016)

Uysal, Duygu

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Tez Yöneticisi: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Ethem ARIOĞLU

Haziran 2019, 261 sayfa

Cumhuriyet Dönemi Anadolusu'nda yerel dergicilik alanında en uzun ömürlü kültür, sanat, edebiyat dergisi olan Çağrı Dergisi, 1957 yılında Konya'da Feyzi Halıcı önderliğinde yayım hayatına başlamıştır. İstanbul gibi büyük bir şehrin basın hayatından faydalanma imkânı olmayan Çağrı Dergisi, bu imkânsızlıklara rağmen uzun ömürlü olmayı başarmıştır.

Çağrı Dergisi, folklor, halk edebiyatı ve halk kültürüyle yakından ilgilenmiştir. Âşıklık geleneği, geleneksel oyunlar, atasözleri, türküler, bilmeceler ve halkbilimi üzerine yazılmış kitapların tanıtımlarını da içermiştir.

Bu çalışma, girişten ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde dergicilik, dergiciliğin tarihî süreci, dergi türleri ile yerel dergicilik ve yerel dergiciliğin sorunları üzerinde durulmuştur. Birinci bölümde Çağrı Dergisi'nin yayım hikâyesi, amacı, adı, mizanpaj ve basım dağıtım yeri, içerik, yazar kadrosu ve yayımlanmasında görev alan kurucu Feyzi Halıcı, Celalettin Kişmir, Mehmet Önder, Cahit Öztelli, İsmet Gönülal, Ali Rıdvan Bülbül, Osman Bozok ve Mustafa Erdoğdu hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde 1993-2016 yılları arasındaki 23 yıllık süreçte Çağrı Dergisi'nde yayımlanmış olan folklor yazıları açıklamalı bibliyografya olarak incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise yazar adlarına göre fihrist verilmiştir.

Ayrıca ekler kısmına derginin ilk sayısının ve bazı sayılarının kapak fotoğrafları ile dergide yayımlanan çeşitli yazıların fotoğrafları eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dergi, Yerel dergicilik, Çağrı Dergisi, Folklor, Halk kültürü.

ABSTRACT

RESEARCH OF THE PLACE OF THE ÇAĞRI DERGİSİ

IN THE REPUBLICAN PERIOD FOLKLORE STUDIES

(1993-2016)

Uysal, Duygu

MA, Turkish Language and Literature Department

Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Ethem ARIOĞLU

June 2019, 261 pages

The Çağrı Magazine, which is the longest-lasting journal of culture, art and literature in the field of local magazine in the Republic period Anatolia, started its publishing life under the leadership of Feyzi Halıcı maker in Konya in 1957. In spite of these impossibilities, Çağrı Magazine, has managed to l ive longevity.

Çağrı magazine, has been interested in folklore, folk literature and folk literature and folk culture. The magazine included tradition of minstrel, traditional games, proverbs, folk song, riddles and the introduction of books on folklore.

This study consists of entrance and three parts. In the introductory section, the historical process of magazine, the types of magazines, local magazine and the problems of local magazine was discussed. In the first part provides information about the beginning of the publication of Çağrı Magazine, the publishing story, purpose, name, layout and print distribution place, content, authors and founder Feyzi Halıcı, Celalettin Kişmir, Mehmet Önder, Cahit Öztelli, İsmet Gönülal, Ali Rıdvan Bülbül, Osman Bozok and Mustafa Erdoğdu. In the second part, folkloric writings published in the 23-year period between 1993 and 2016 were examined as explanatory bibliography. In the third part, fihrist is given according to the authors names.

In addition, the first issue of the magazine and some number of cover photos and various articles published in the magazine were included in the appendix.

Keywords: Journal, Local journal, Çağrı Magazine, Folklore, Folk culture.

ÖN SÖZ

Kitap, çok defa tek insanın eseri, tek düşüncenin yankısı; dergi bir zekâlar topluluğunun. Bir neslin vasiyetnâmesidir dergi; vasiyetnâmesi, daha doğrusu mesajı. Kapanan her dergi, kaybedilen bir savaş, hezîmet veya intihar.

Cemil Meriç

Çağrı Dergisi folklora, halk edebiyatına, halk kültürüne maddi zorluklar yaşamış olmasına rağmen çok uzun yıllar hizmet etmiştir. Yerel bir dergi olarak çıkarılsa da sesini duyurmayı başarmış ve ulusal bir nitelik kazanmıştır.

Çağrı Dergisi'nde 1993-2016 yılları arasındaki süreçte yayımlanmış sayılarındaki makalelerin folklor çalışmaları içindeki yeri tespit edilmiştir. Bu süreçte dergide hangi yazarların makalelerinin yayımlandığı, makalelerde folklor adına hangi konular üzerinde durulduğu hakkında bilgiler verilmiştir. Bu doğrultuda derginin alana sağladığı katkı gösterilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada Çağrı Dergisi'nin 1993-2016 arasındaki yılların tüm sayılarına ulaşılmaya çalışılmış, ulaşılan sayılar tek tek incelenmiş, künye ve özet şeklinde ele alınmıştır. Sayıların büyük çoğunluğu Ankara Millî Kütüphane'den temin edilmiş, burada olmayan sayılara da Konya İl Halk Kütüphanesi ve Çorum İl Halk Kütüphanesi'nden ulaşılmıştır. Fakat hiç ulaşamadığımız sayılar olduğu gibi ulaştığımız ancak içinde folklor ile ilgili makalelere rastlanmayan birçok sayı da mevcuttur. Tüm araştırmalara rağmen ulaşamadığımız sayılar: 1994 Mayıs, 1995 Ocak, 1998 Eylül.

Çalışmanın Türk halk edebiyatı/halkbilimi alanına faydalı olmasını temenni ediyor ve çalışmamın başından sonuna kadar aktardığı bilgilerle benden yardımlarını esirgemeyen ve bana rehberlik eden danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Ethem ARIOĞLU'na, ayrıca çalışmama katkı sağlayan Prof. Dr. M. Mete TAŞLIOVA'ya, İrfan Ünver NASRATTINOĞLU'na, Emrehan HALICI'ya, yoğun çalışmam sırasında bana manevi olarak destek olan sevgili anneme, babama ve ağabeyime teşekkürlerimi sunarım.

Duygu UYSAL

Ankara 2019

İÇİNDEKİLER

İNTİHAL iii

ÖZET iv

ABSTRACT vi

ÖN SÖZ viii

İÇİNDEKİLER x

GİRİŞ 1

1. Dergicilik 1
2. Dergiciliğin Tarihî Süreci 3
3. Dergi Türleri 5
4. Yerel Dergicilik 9
5. Yerel Dergicilik Sorunları ve Çözümleri 12

BİRİNCİ BÖLÜM 14

1. Çağrı Dergisi 14

2. Yayım Hikâyesi 14
3. Amacı 15
4. Adı 16
5. Mizanpaj ve Basım Dağıtım Yeri 17
6. İçerik 18
7. Yazar Kadrosu 19
8. Yayımlanmasında Görev Alanlar 20
8.1. Feyzi HALICI 20
8.2. Celalettin KİŞMİR 23
8.3. Mehmet ÖNDER 25
8.4. Cahit ÖZTELLİ 27
8.5. İsmet GÖNÜLAL 30
8.6. Ali Rıdvan BÜLBÜL 31
8.7. Osman BOZOK 33
8.8. Mustafa ERDOĞDU 33

İKİNCİ BÖLÜM 36
1. Çağrı Dergisi'ndeki Folklor Konulu Yazıların Açıklamalı Bibliyografyası (1993-2016) 36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 205
1. Yazar Adlarına Göre Fihrist 205

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME 236

KAYNAKÇA..... 240

EK - FOTOĞRAFLAR..... 250

GİRİŞ

1. DERGİCİLİK

Birbirinden bağımsız ve değişik konuların bir araya gelmesinde ve geleceğe aktarılmasında önemli rol oynayan dergiler, kültürel hayatımızda bilgi taşıma rolünü üstlenmiştir. Bir toplumun düşünce yapısı dergiler aracılığıyla gelişmektedir. Bu noktada "Düşüncenin, kültürün, edebiyatın nabzı dergilerde atar." ifadesi yanlış olmayacaktır. Geçmişten bugüne kadar dergiler edebiyatta ve sanatta keskin kırılmalar oluşturmuş, fikirleri hayata geçirmede bir araç olarak görülmüştür (Anbarlı 1998: 8).

Basın üzerindeki denetimin kalkmasıyla birçok dergi çıkarılmış, zaman içinde dergiler hem nitelik hem de nicelik açısından gelişme göstermiştir. Artık hemen her fikir akımı kendine bir yayın organı çıkarmaya başlamıştır.

"Dergi; düzenli aralıklarla yayımlanan, belirli bir ya da birkaç ilgi yazıları, çeşitli edebî ürünleri ya da belirli konulara yönelik derlemeleri içeren ve genellikle resmî olan basılı yayındır." (Otman 2002: 33).

"'Derlemek, toplamak' fiillerinden hareket ederek yapılmış bir kelime olan 'dergi' günümüzde 'mecmua' kelimesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Basındaki anlamıyla dergi, belli günlerde çıkan ve birçok yapraktan meydana gelen bir yayın organıdır." (Gerçel 2002: 37).

Bir başka tanım ise şöyledir:

> Dergi, gazeteye göre daha uzun ömürlü, daha ağır başlı, ağır tempolu ve iddiası, tezi olan bir yayındır. Fikir dünyasına yelken açan okuyuculara, okumanın mahiyetini ve önemini öğreten, fikirleri yayan, bilgi kazandıran, meslekî ya da politik tavırları oluşturan ve topluma yön veren de odur. Dergiler, gazete gibi haber amaçlı ve kısa ömürlü değildir. Kitap gibi tek kişinin değil, bir zekâlar topluluğunun ürünüdür. Bu niteliğiyle dergiler, bir neslin geleceğe bıraktığı zengin ve çeşitli bir mesajlar koleksiyonudur; toplumsal oluşumu sağlayan düşünme ortamları ve yorum merkezleridir. (Tekin 2002: 103).

Bir derginin oluşum aşamasındaki en önemli unsur, o derginin kapağında belirtilen "kültür, sanat ve folklor", "kültür, sanat, edebiyat" şeklinde yer alan "kuruluş amacı"nın ne olduğudur. Bununla beraber topluma yön gösteren, önerilerde bulunan, kitleleri peşinden sürükleyen kurucu düşünürlerin de derginin oluşum aşamasında önemli rolü vardır (Yalçın 1998: 5).

Türkiye'de dergilerin en verimli devirleri şöyledir:

1. Vilayet matbaalarının kuruluşu.
2. II. Meşrutiyet'in ilanı.
3. Millî Mücadele yılları.
4. Çok partili hayata geçiş.
5. 1960 yılı (Polat 2002: 18).

Matbaacılık, bir medeniyetin gelişmesinde önemli bir aşama olarak görülmektedir. "Matbuat veya basın, haberleri ve fikirleri toplama, değerlendirme, işleme ve bunları başkalarına ileterek kamuoyu oluşturma sanatını mümkün hale getiren yazılı kitle haberleşme aracıdır." (Gür 1990: 250). Türk basın tarihinin önemli isimlerinden biri olan Ebüzziya Tevfik Bey[1], medeniyet ve kültür tarihinde, basımcılıktan daha faydalı ve önemli bir sanat olmadığını ifade etmiştir (Gür 1990: 377).

[1] Tanzimat Dönemi Türk basınının kurucularından sayılan Ebüzziya Tevfik Bey edebî, siyasî ve fikrî düşüncelerin gelişmesinde basın aracılığıyla önemli katkıları olan bir yayıncı, gazeteci ve yazardır. Basın tarihimizin birkaç büyük isminden biridir (Gür 1990).

2. DERGİCİLİĞİN TARİHÎ SÜRECİ

Ülkemizde matbaacılık 18. yüzyılda kuruluş dönemine girmiş ve matbaacılık üzerine yapılan çalışmalar 1726 yılında "Müteferrika Matbaası"nda başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu tarihinde Lale Devri olarak adlandırılan dönemde kurulan ilk Türk matbaasının kurucusu olan İbrahim Müteferrika basımın ve basım yöntemlerinin gerekleri üzerine bazı düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: Önemli kitapların ve değerli eserlerin basılarak çoğaltılması hem kitapların ucuzlamasını hem de halkın ve aydınların yararlanmasını sağlamıştır. Matbaanın icadıyla beraber basım, daha kolay bir hale gelmiş, bir cilt kitabı yazmak için gereken emekle yüzlerce kitap basılmıştır. İlk olma şerefini taşıyan Müteferrika Matbaası, kuruluşundan kapanışına kadar geçen zaman içinde yalnızca 18 yıl faaliyet gösterebilmiş ve toplam 24 kitap basabilmiştir (Gür 1990: 10). Bu durumda matbaacılık alanında büyük bir gelişmeden söz etmek pek mümkün değildir.

Müteferrika Matbaası'ndan sonra, yine 18. yüzyılda ikinci Türk matbaası olan Mühendishane Matbaası 1796 yılında devlet desteği ile açılmıştır. Bu yüzyılda yalnızca iki Türk matbaasının açılması ve sadece 180 kadar kitabın basılması ülkemizde basımın başlangıçta çok yavaş adımlarla ilerlediğini göstermektedir (Gür 1990: 10).

Üçüncü Türk matbaası olan Üsküdar Matbaası ise 19. yüzyılın başlarında ve yine devlet desteği ile 1802 yılında çalışmaya başlamıştır.

> Dergiciliğimizin bu kadar geç kültürel hayatımıza girmesi basım imkânlarıyla ilgili değerlendirilir. Her ne kadar kesin değilse de yapılan bir araştırmadan sonra Osmanlı İmparatorluğu topraklarında 1729-1875 tarihleri arasında 151 basımevi bulunduğu bildirilmiştir. Bunlardan yaklaşık sekiz tanesinin gazete ve dergi bastığı bilinmektedir. (Gür 1990: 13; Baycanlar 2012: 289).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde basımcılık, ilk başlarda çok yavaş ilerlemiş olsa da zaman içinde nicelik ve nitelik bakımından gelişme göstermiştir. Bu dönemde yayımlanan ilk dergiler bilimsel nitelik taşımaktadır: Vakâyî-i Tıbbiye, Mecmua-i Fünûn,

Servet-i Fünûn… "Çıkarılan dergilerin isimleri bile dergilerin hedef ve rollerini açıklayıcı mahiyettedir. İsimlere fen kelimesi eklenerek bu dergilerin rolü simgeleştirilmiştir." (Şen 2009: 383). Artık Osmanlı İmparatorluğu döneminde basım ve yayımcılık 1875 yılından sonra her bakımdan güçlenmeye başlamış, giderek varlığını kabul ettirmiş ve geniş bir okuyucu kitlesine sahip olmuştur. Gazeteciliğin yerini dergicilik almış, özellikle 1880-1895 yıllarında yarısından fazlası edebiyatla ilgili olmak üzere elliden fazla dergi çıkmıştır (Öner, Şen 2017: 769). Yurt dışında bulunan aydınlarımız da ülkeye döndüklerinde fikir dergiciliği üzerine önemli adımlar atmışlardır.

İstibdat Dönemi olarak anılan dönemde gazetecilikte yaşanan durgunluk halkın dergilere olan ilgisini artırmış ve dergilerin genellikle edebî bir içerikte olması yöneticilerin dergileri daha az tehlikeli bulmalarında önemli rol oynamıştır (Gönenç 2007: 65). Dergi sayısında 1879 yılından sonra ciddi anlamda bir artış söz konusu olmuştur. Bu dönemde edebî ve siyasî nitelikte önemli bir yayım organı olan Mecmua-i Ebüzziya yayımlanmaya başlamıştır (Toprak 1984: 17).

Bundan sonra basın üzerindeki denetimin kalkmasıyla beraber Osmanlı İmparatorluğu'nda dergicilik büyük bir gelişme göstermiş, zamanla koşulların da olgunlaşmasıyla dergi türlerinde bir artış görülmüş ve her türden dergi yayımlanmaya başlamıştır. Aynı zamanda Anadolu'da da birçok derginin yayımlandığı görülmüştür. Ancak bu dergilerin birçoğu sadece bir sayı yayımlanabilmiştir.

Dergicilik, özellikle 19. yüzyıldan sonra toplum üzerinde önemli sosyal işlevler üstlenmiş bir kurum haline gelmiş, fikrî gelişmenin ve millî bilincin topluma ulaşmasında aracı olmuştur (Gür 1990: 13). Zaman içinde derginin, diğer kitle iletişim araçlarından sonraki en önemli bilgi kaynaklarından biri haline geldiğini söylemek mümkündür.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde yayımlanan ilk dergi Vakâyî-i Tıbbiye olmuş, sonrasında ise Mecmua-i Fünûn ve Servet-i Fünûn ile dergicilik devam etmiştir. II. Meşrutiyet dönemiyle birlikte yayımlanan dergi sayısında artış ve konu çeşitliliği görülmüştür. Küçük Mecmua ile Cumhuriyet dönemi dergiciliğine giriş yapılmıştır.

Cumhuriyetin ilanından önceki dönemde dergiler, sanatsal ve kültürel yönden güçlü ve aynı zamanda halka yönelik olma özelliğini taşımıştır. Bunun dışında kadın, çocuk, mizah, müzik dergileri ile siyasi ve dinî dergiler; haftalık, aylık, üç aylık ve bazen yıllık olmak üzere yayımlanmaya başlamıştır. Bunlar arasında Türk Yurdu, Dergâh, Ülkü,

Çınaraltı, Diyojen, Mizah gibi dergileri saymak mümkündür. Aynı zamanda bu dönemde kurulmuş merkezlerden olan halkevleri de dergicilik alanında önemli bir görev üstlenmiş olup yerel kültürel değerleri vurgulayan sayısız dergi yayımlamış ve özellikle folklor çalışmaları halkevleri dergilerinde geniş yer tutmuştur. Kültür, sanat ve edebiyat alanlarında faaliyet gösteren dergicilik bazı aydınlar ve edebiyat akımları öncülüğüyle Batı etkisi altında kalmıştır. Genç Kalemler, Halka Doğru, Edebiyat-ı Umumiye, Yeni Mecmua gibi dergiler Batı etkisiyle yayımlanmışlardır. Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonraki zamanlarda dergicilikteki dönemler şöyledir: 1923-1933, 1933-1938, 1938-1946, 1946-1950, 1950-1960, 1960-1970, 1970-1980 ve sonrası (Günyol 1984: 86). Söz konusu bu dönemlerde Resimli Ay, Hayat Mecmuası, Dergâh, Fikirler, Ayda Bir, Ülkü, Varlık, Büyük Doğu, Atsız Mecmua, Türk Folklor Araştırmaları, Türk Dili, Hisar, Çağrı, Yeni Edebiyat, Türk Edebiyatı, Türkiyat Mecmuası gibi önemli dergiler yayımlanmıştır. Dergilerin kimi yönetimin baskısı, kimi parasızlık, kimi de okuyucu azlığı sebebiyle kısa ömürlü olmuşlardır. Bununla beraber Yaşar Nabi Nayır'ın Varlık, İhsan Hınçer'in Türk Folklor Araştırmaları, Ahmet Kabaklı'nın Türk Edebiyatı ve Feyzi Halıcı'nın Çağrı dergileri düzenli ve uzun ömürlü olabilmişlerdir (Satoğlu 1996: 17).

3. DERGİ TÜRLERİ

Cumhuriyet'in ilanından itibaren 1970 yılına kadar ülkemizde 4194 tane dergi yayımlanmış ve çok partili hayatın özgürlükçü ortamı dergiciliği olumlu yönde etkilemiştir (Kocabaşoğlu 1984: 4).

Bu dönemde yayım hayatına başlayan dergilerin büyük çoğunluğu kamusal kurum ve kuruluşlar ile özel kurum ve kuruluşlar, dernekler, sendikalar tarafından çıkarılmıştır. Günümüzde hayatın alt birimlerine ait dergiler görmek mümkündür (Anbarlı 1998: 8). Başta kültür ve sanat dergileri olmak üzere dinî, siyasî, meslekî dergiler, bilim ve teknik dergileri, spor dergileri, çocuk ve gençlik dergileri, kadın dergileri ve mizah dergileri gibi çeşitli konular ile ilgili yayımlar bu alanda kendine yer bulmuştur

Cumhuriyet döneminde dergicilik alanında en çok sanat ve edebiyat dergileri ön plana çıkmıştır. Söz konusu bu dergiler halkın fikir dünyasının gelişmesi açısından önemli bir görev üstlenmiştir. Bu dönemde yayımlanan önemli sanat ve edebiyat dergileri

şunlardır: Resimli Ay, Fikirler, Ağaç, Ülkü, Varlık, Çınaraltı, Büyük Doğu, Dergâh (Günyol 1984).

Dergicilik alanında kendine yer bulmuş başka bir kategoriyi oluşturan tiyatro dergileri ise genellikle özel tiyatrolar tarafından yayımlanan dergilerdir: Darülbedayi, Türk Tiyatrosu. Sonraları Ankara'da Devlet Tiyatroları'nın kurulmasıyla beraber Küçük Tiyatro, Devlet Tiyatrosu gibi dergiler yayımlanmıştır. İlerleyen zamanlarda üniversitelerin ilgili bölümlerince çıkarılan Tiyatro Araştırmaları Dergisi ile bağımsız olarak çıkan Tiyatro ve Musîki, Perde ve Sahne, Oyun gibi dergiler yayım hayatına başlamıştır (Çapan 1984).

Sinemanın Türkiye'ye girişinden sonraki yıllarda, sinema üzerine birçok araştırma yapılmaya başlanmış, hakkında yazılar yazılmıştır. Bu yazılar haftalık ya da aylık olarak çıkarılan dergilerde yayımlanmıştır: Ferah, Sinema Postası, Sinema Mecmuası, Sinema Yıldızı, Film Mecmuası, Türk Sineması (Evren 1984).

İlgi çekici bir şekilde tasarlanan magazin dergileri genellikle popüler kişileri ve olayları ele almıştır. İçinde çok fazla fotoğraf kullanılmış olsa da çarpıcı başlıklar ile okurun merak duygusunu uyandıran yazılar yer almıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminden itibaren günümüze kadar birçok magazin dergisi yayımlanmıştır: Cüzdan, Şehbal, Resimli Kitap, İnci, Süs (Hiçyılmaz, Evren 1984).

Cumhuriyet'le beraber kadınlara her alanda söz hakkı düşmüş hatta kadın dergileri yayımlanmaya başlamıştır: Türk Kadın Yolu, Kadın Yazıları, Cumhuriyet Kadını, Moda Albümü, Ev-İş, Hanımeli, Resimli Hayat, Yelpaze, Sağlık ve Kadın Dünyası, Günün Kadını, Demokrat Kadın, Kadınların Sesi, Ev Kadını, Elele, Kadınca, Kadın (İlyasoğlu, İnsel 1984).

Bir diğer dergi kategorisi ise mizah dergileridir. Ülkemizde mizah dergilerinin ilki 1869 yılında Teodor Kasap tarafından çıkarılan Diyojen olmuştur. Yıllar içinde yine Teodor Kasap'ın çıkardığı Çıngıraklı Tatar, Hayâl, gibi dergiler bunu takip etmiştir. Aynı dönemlerde birçok kişi tarafından Latife, Kahkaha, Meddah, Geveze, Çaylak isimlerinde mizah dergileri kendini göstermiştir. Ancak bu mizah dergileri İstibdat Dönemi'nde kapatılmış ve yıllarca yayımlanmamıştır. II. Meşrutiyet'le beraber mizah dergileri tekrar yayımlanmaya başlamıştır. Hatta bu dönemde yeni dergiler de ortaya çıkmıştır: Dalkavuk, Karagöz, Curcuna, Laklak, Eşek, Diken, Aydede (Derman 1984).

Dergiciliğin kendini göstermesiyle beraber birçok dergi türü gibi çocuk dergileri de kendine yer bulmuştur. Bu dergilerdeki amaç çocukların okuma düzeyini artırmak, Türk toplumunun değerlerini öğretmek olmuştur. Özellikle halk edebiyatı ürünlerimizden Dede Korkut, Ferhat ile Şirin, Karagöz, Nasrettin Hoca bu dergilerde çokça kullanılmıştır. Mümeyyiz, Çocuklara Talim, Çocuk Bahçesi, Etfal, Çocuk Yurdu, Sevimli Mecmua, Yavrutürk, Çocuk Sesi, Afacan bu dergilerden birkaç tanesidir (Gençel 1984).

Spor dergiciliğini de dergi türleri arasında saymak gerekmektedir. Osmanlı İmparatorluğu zamanından günümüze kadar spor, hem ne olduğu, nasıl yapılacağı konusuyla hem de her dalıyla herkesin ilgi alanına girmiştir. Geçmişten bugüne kadar yayımlanan spor dergileri şöyledir: Riyâziyât-ı Bedeniyye, Futbol, Olimpiyat, Kırmızı-Beyaz, Aylık Spor Ansiklopedisi (Hiçyılmaz 1984).

Dergicilik alanında önemli bir yere sahip olan bir başka dergi kategorisi ise konusu yalnızca folklor, halk edebiyatı ve halk kültürü olan dergilerdir.

> Halkbilim ürünleri belli bir halkbilimi görüşü etrafında örgülenmiş düşüncelerin bir arada sunulduğu dergiler sayesinde de takip edilmelidir. Türk halk kültürü ve edebiyatı üzerine bilimsel bir yaklaşımla yapılan çalışmalarının başlangıç tarihi ancak yirminci yüzyılın başına kadar götürülebilmektedir. (Alıç 2016: 17-18).

Sayılamayacak kadar çok olan bu dergilerin kimi yayım hayatına uzun yıllar devam etmiş, kimi de birkaç sayıdan sonra kapanmıştır. Söz konusu bu dergilerden bazıları şunlardır: Halk Bilgisi Mecmuası, Folklor Postası, Türk Folklor Araştırmaları, Folklora Doğru, Halkbilimi, Türk Folkloru, Halk Kültürü, Folklor/Edebiyat, Folklor Araştırmaları, Millî Folklor (Tan 2008).

Halk Bilgisi Mecmuası: 1928 yılında Türk Halk Bilgisi Derneği tarafından eski harfli olarak tek sayı halinde yayımlanmış Türkiye'deki ilk folklor dergisidir.

Halk Bilgisi Haberleri: 1929 yılında Türk Halk Bilgisi Derneği tarafından aylık olarak yayımlanmıştır. Derginin ilk 19 sayısı Türk Halk Bilgisi Derneği tarafından yayımlandıktan sonra Eminönü Halk Evi'ne devredilmiştir. Halk Bilgisi Haberleri Dergisi 1947 yılında 125. sayısı ile kapanmıştır.

Folklor Dergisi: 1943 yılında Fahri Sertelli tarafından tek sayı olarak yayımlanmıştır.

Folklor Postası: 1944 yılında İhsan Hınçer, Kemal Akça, Muzaffer Erdoğan ve Ferit Uğur tarafından 19 sayı olarak yayımlanmış, 1946 yılında da kapanmıştır.

Türk Folklor Araştırmaları: 1949 yılında İhsan Hınçer tarafından yayımlanmıştır. Türk folklorunun araştırılması ve derlenmesi açısından bir okul görevi üstlenmiştir. Yaklaşık 9000 sayfalık bir folklor hazinesidir demek yanlış olmayacaktır. 1979 yılında İhsan Hınçer'in vefatından sonra 3 sayı daha yayımlanmış ve 1980 yılında 366. sayısı ile kapanmıştır.

Folklor: 1969 yılında Türk Folklor Kurumu tarafından üç aylık olarak yayımlanmıştır. 2000 yılında 50. sayısı ile kapanmıştır.

Folklor ve Turizm Dergisi: 1971 yılında Adli Ayter tarafından İstanbul'da 2 sayı olarak yayımlanmıştır.

Folklora Doğru: 1969 yılından itibaren düzensiz olarak Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü eski adıyla Robert Koleji Türk Folklor Kulübü tarafından yayımlanmıştır. Son yıllarda 6 ayda bir yayımlanmaya başlamış ve 2002 yılında 64. Sayısı ile kapanmıştır.

Türk Folklor ve Turizm Dergisi: 1972 yılında Türk Folklor ve Turizm Derneği tarafından 1 sayı olarak yayımlanmıştır.

Sivas Folkloru: 1973 yılında İbrahim Aslanoğlu tarafından İstanbul ve Sivas'ta 78 sayı olarak yayımlanmıştır. Önceleri sadece Sivas folkloruyla ilgili yazılar yayımlanırken daha sonra Türk folklorunun bütünü ile ilgilenmiştir. 1979 yılında kapanmıştır.

Halkbilimi: 1973 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Halkbilimi Topluluğu tarafından 52 sayı olarak yayımlanmış ve 1979 yılında kapanmıştır. Daha sonra 1997 yılında aynı isimle yeni bir seriye başlamış ve 3 ayda bir yayımlanmıştır. Günümüzde devam ???

Türk Folkloru: 1979 yılında İbrahim Aslanoğlu tarafından İstanbul'da yayımlanmış ve 93. sayısına ulaştıktan sonra yayımına bir süre ara vermiştir. Sonrasında 96. sayısı yayımlanmışsa da yayımına devam etmemiştir.

Halk Kültürü: 1984 yılında M. Sabri Koz tarafından 8 sayı olarak İstanbul'da yayımlanmıştır. 1985 yılında kapanmıştır.

Anadolu Folkloru: 1981 yılında Ankara'da kurulmuş ve 1985-1995 yıllarında 24 sayı olarak yayımlanmıştır.

Halk Ozanlarının Sesi: 1992 yılında Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından 3-4 aylık aralıklarla yayımlanmıştır. Halk şairlerinin eserlerine ve bunlarla ilgili incelemelere yer verilmiştir. 1995 yılında 6. sayısından sonra yayımına ara verilmiştir.

Folklor/Edebiyat: 1994 yılında Metin Turan tarafından önce 2 ayda bir, sonra da 3 ayda bir yayımlanmıştır. 2003 yılında 36. sayısı ile yayım hayatına ara vermiştir.

Folklor Araştırmaları: 1997 yılında Nuri Taner tarafından yayımlanmıştır.

Millî Folklor: 1983 yılında M. Öcal Oğuz ve Türker Eroğlu tarafından 3 ayda 1 sayı olarak yayımlanmıştır.

4. YEREL DERGİCİLİK

II. Meşrutiyet'in ilanıyla beraber milliyetçilik akımı hız kazanmış, ön plana çıkmıştır. Bununla birlikte folklora eğilim ve bu doğrultudaki çalışmalar da kendini göstermeye başlamıştır. "Folklora yönelmek demek; millî şuurun uyanması demekti. Çünkü folklor, bir milletin öz kimliğidir." (Köse 2018: 5). Milliyetçilik akımının öncüleri olarak Ziya Gökalp, Fuat Köprülü ve Rıza Tevfik Bölükbaşı, folklor araştırmaları konusunda ilk yol göstericilerden olmuştur (Köse 2018: 5). Söz konusu isimler için halkevleri ve dolayısıyla halkevleri dergileri kapatıldıktan sonra oluşan boşluğu doldurmuştur demek yanlış olmayacaktır.

> Herhangi bir yerleşim yerinde hazırlanan, basılan ve dağıtılan, ağırlıklı olarak söz konusu kentte olup bitenleri, önemli olayları, etkinlikleri, genel bilgileri; haber başta olmak üzere diğer yazınsal türler, fotoğraf ve görüntüleriyle yansıtan kitle iletişim aracına yerel basın (Anadolu-Mahalli Basın) denilmektedir. (Selçuk 2007: 42).

Başka bir deyişle özellikle büyük şehirlerin dışında kalan ilçe, belde ve daha küçük yerleşim birimlerinde haftalık ya da aylık olarak yayımlanan, yayımlandıkları birimle ilgili haberleri veren, sorunları dile getiren yazılı basın organlarıdır (Selçuk 2007: 42).

Yerel basın, yerel unsurları tespit eden ve sorunları ortaya çıkaran, bu sorunlar karşısında halkı bilinçlendiren ve kamuoyu oluşturan ve aynı zamanda ulusal basına malzeme sağlayan kuruluşlar olarak da karşımıza çıkmaktadır. (Selçuk 2007: 41). Bunun yanında özünden, sözünden bir şey kaybetmeden Anadolu'nun sesi olmayı da sürdürmüştür (Bülbül 2005: 9).

Yerele ait her kültürü, unsuru tespit edip bunları ülke genelinde tanıtmayı kendine amaç edinmiş bir ya da birkaç aydın tarafından çeşitli bölgelerde önemli yerel dergilerin yayımlandığı bilinmektedir. "Taşra dergisi" (Polat 2002: 17) olarak da ifade edilen yerel dergiler merkezin dışında, az sayıda çıkarılan ve satışı zor olduğu için dağıtımı istenilen düzeyde gerçekleştirilemeyen dergilerdir. Çıktığı bölgede, o bölgeyle ilgili araştırmalar yapmak ve tespitlerde bulunmak; söz konusu bölgedeki yeni yetenekleri keşfetmek, tanıtmak ve yöresel bilgileri taşranın dışına taşımak; aynı zamanda yayımlandıkları bölgenin kültürünü, sanatını, folklorunu, değerlerini ele almak bu dergilerin amaçları arasındadır.

Sanatımıza ve kültürümüze hizmet veren ve ışık tutan İstanbul'da Varlık, Dergâh, Tarla, Türk Edebiyatı; Ankara'da Çağrı, Gülpınar; Kayseri'de Erciyes… gibi dergiler, aynı zamanda topluma kendi anadiliyle hitap etmiştir. Bu dergiler ve diğer pek çok yerel dergi, yayımlandıkları bölgeyi tanıtma, değerlerini, güzelliklerini ele alma açısından bir basamak olmuştur.

Yok olma tehlikesiyle karşı karşıya gelmiş bazı kültürel değerlerin tespitinde önemli bir görev üstlenmiş olan yerel dergiler, aynı zamanda Anadolu'daki şairlere, yazarlara sayfalarında yer vermiş, onların yetişmelerini sağlamıştır. Bu yönüyle yerel dergilerin büyük bir kültür hizmeti sağladığını söylemek mümkündür.

> Büyük şehirlerde çıkan dergilerin çoğu birer çınardır. Ama bunlar genellikle altında ot bitmeyen, sadece kendi filizlerini barındıran çınarlara benzemektedir. Buna karşılık taşra dergileri kırda, taşlar arasında, çalılar dibinde boy gösteren kır

> çiçeklerine benzer. Nasıl yeşerir, nasıl renk bulur, nasıl yaşar buna bir türlü akıl ermez. (Tekin 2002: 104).

Cumhuriyet döneminde oluşturulmuş önemli merkezlerden biri olan halkevleri bünyesinde, gerek bulunduğu bölgenin kültürüyle, folkloruyla, gerekse buralardaki yeteneklerin gün yüzüne çıkarılmasıyla ilişkili olarak yayımladıkları yerel dergiler ile dergicilik alanında çok önemli adımlar atmıştır (Huyugüzel 2000: 391). "Halkevlerinin yaptıkları kültürel çalışmalarından en önemlisi, yayımladıkları dergiler olarak değerlendirilebilir." (Kardaş 2007: 18). Bu dergilerde, derginin çıkarıldığı bölgenin kültürüyle, tarihiyle, folkloruyla ilgili yazıların yayımlanmış, dergiler zaman içinde söz konusu bölgeden sıyrılarak yerelden ulusala dönmüştür. Halkevi dergilerinden en önemlisi olan Ülkü, zamanının dil, edebiyat, tarih, ekonomi, spor gibi pek çok konusunu ele almıştır.

> Halkevleri yöresel maddi ve manevi değerleri işlerler. Bu evler yerel kültürel değerleri vurgulayan sayısız dergi yayınlarlar. Özellikle folklor çalışmaları halkevleri dergilerinde geniş yer tutar. Mersin'de İçel, Isparta'da Ün, Afyonkarahisar'da Taşpınar, Denizli'de İnanç, Konya'da Konya, Manisa'da Gediz halkevi dergilerinin belli başlılarıdır. (Toprak 1984: 38; Huyugüzel 2000: 394).

Öncelikle halkevleri bünyesinde, çıkarıldığı bölgenin kültürüyle, tarihiyle, folkloruyla ilgili yazıların yayımlandığı yerel dergiler, zaman içinde söz konusu bölgeden sıyrılarak yerelden ulusala dönmüştür. Bu çerçevede kültürün, tarihin ve geleneğin korunmasında ve aktarılmasında büyük bir görev üstlenmiş olmasına rağmen varlığını sürdürebilen yerel dergi sayısı çok azdır. Yerel dergilerin 392 tanesinin içinde bir yılını doldurmayanların oranı %28, on yılını dolduranların oranı ise %6 olarak saptanmıştır (Kocabaşoğlu 1984: 5).

> 1923-1933 yılları arasında yayımlanan dergilerin yaklaşık üçte biri taşrada iken, bu oran 1963 yılında beşte bire, 1973 yılında onda bire düşmüştür. 1919-1938 yılları arasında yayımlanan 962 dergiden 251'i yani yaklaşık olarak %26'sı taşrada yayımlanıyordu. (Kocabaşoğlu 1984: 5).

Bir milletin kültürünün korunmasında, geliştirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında, o milletin tarihinin ve geleneğinin aktarılmasında yerel dergilere büyük bir görev düşmüş olmasına rağmen varlığını devam ettirebilen yerel dergi sayısı çok azdır. Yerel dergilerin Anadolu'nun ücra köşelerinde her türlü imkânsızlığa karşın, inatla yayım hayatına devam etmiş olduğu bilinmektedir. Ancak yerel dergi çıkarmanın ağır bir sorumluluğu vardır. Bu iş, her şeyden önce gönüllülük, sabır ve fedakârlık istemektedir. Baskı, reklam ve dağıtım gibi zorluklar yerel dergilerin etkisini sınırlamış ve kısa ömürlü olmalarına sebep olmuştur.

Dergilerin kimi yönetimin baskısı, kimi parasızlık, kimi de okuyucu azlığı sebebiyle kısa ömürlü olmuşlardır. Bununla beraber Yaşar Nabi Nayır'ın Varlık, İhsan Hınçer'in Türk Folklor Araştırmaları, Ahmet Kabaklı'nın Türk Edebiyatı ve Feyzi Halıcı'nın Çağrı dergileri düzenli ve uzun ömürlü olabilmişlerdir (Satoğlu 1996: 17).

5. YEREL DERGİCİLİK SORUNLARI VE ÇÖZÜMLERİ

Bir dergi çıkarmanın büyük bir sorumluluğu olduğu bilinen bir şeydir, ancak yerel dergi çıkarmanın sorumluluğu daha da ağırdır. Her şeyden önce gönüllülük, sabır ve fedakârlık esas olmalıdır. Sonrasında bilgi ve para gerekmektedir. Anadolu'nun en ücra köşelerinde tüm zorluklara rağmen ayakta kalmayı başarmış, yayım hayatına devam etmiş olan yerel dergiler, bunların yanı sıra baskıda yaşanan zorluklar, reklam gelirlerinin azlığı ve dağıtım alanının sınırlı olması gibi sebeplerden dolayı uzun süre yaşayamamış, bu dergilerin baskısı her zaman düşük olmuştur. Söz konusu bu imkânsızlıklara usta isimlerin yazılarını, şiirlerini göndermemiş olması da eklenince yerel dergi yayımcılığı giderek gerilemiştir (Kocabaşoğlu 1984: 5). Dergilerden bazısının önceleri her ay yayımlanırken zaman içinde iki ayda bir, hatta üç ayda bir yayımlandığı görülmüştür. Bu zor şartların yanı sıra güçlü, bilinen kurum ve kuruluşlar tarafından yayımlanmayan dergilerin ömürleri genellikle birkaç ay ya da en uzun olarak 1 ile 2 yıl olmuştur.

Kültür aktarımının yanı sıra sanatsal yaratıcılığı destekliyor olmaları yerel dergilerin özgün yönünü ortaya çıkarmaktadır. Bu özgünlük derginin yayımlandığı yörenin kültürel derinliğini yansıtmaktadır (Erdem 2002: 51).

Yerel dergiler üzerindeki söz konusu bu imkânsızlıkların ve sorunların iyileştirilmesi için birtakım çözüm önerileri vardır. Öncelikle bu dergilerin yaygın bir eğitim aracı olduğu herkes tarafından bilinmeli ve kabul edilmelidir. Bu konuda özellikle devlet tarafından olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlardan gerekli maddi destek alınmalıdır. Valilikler, belediyeler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları her zaman bir ortaklık içinde olmalıdır. Bunların yanında bu dergiler şehirlerimizdeki il halk kütüphanelerinde, üniversitelerin kütüphanelerinde ve araştırma merkezlerinin kütüphanelerinde bulundurulmalıdır (Güler 2004).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÇAĞRI DERGİSİ

Türk halk edebiyatı ve folklor çalışmalarına kaynak olabilecek nitelikteki birçok konu üzerine yazıların yayımlandığı Çağrı Dergisi'nin en büyük amacı memlekete hizmet etmek olmuştur. Bu doğrultuda Çağrı, gelenekten beslenmiş, Türk edebiyatının gelenekle zayıflayan bağını yeniden güçlendirmiştir (Emiroğlu 2009: 1312). Çağrı, 62 yıl boyunca her ay yayımlanarak 744 sayıya ulaşmıştır.

2. YAYIM HİKÂYESİ

İstanbul gibi büyük bir şehrin basın hayatından, basın niteliklerinden faydalanma imkânı bulunmayan bir Anadolu dergisi olan Çağrı, bu imkânsızlıklara rağmen uzun ömürlü bir kültür, sanat ve bilim dergisi olmayı başarmıştır.

Çağrı Dergisi, 1957 yılı eylül akşamında Konya[2] Meram'da Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın da aralarında bulunduğu sekiz arkadaşın bir toplantı yaptığı sırada Dağlarca'nın, "Bir kültür ve sanat şehri olan Konya'yı bu zengin varlığı içinde daima ayakta tutacak bir dergi niçin yayımlamıyorsunuz? Bu ay içinde dergiyi görmek istiyorum." (Halıcı 1999: 1), demesi üzerine aynı ay içinde derginin yayımlanması için hemen hazırlıklara başlanmıştır. Derginin sahibinin ve yazı işleri müdürünün Feyzi Halıcı olmasında toplantıya katılan herkes hemfikir olmuş, ancak Feyzi Halıcı, "5-6 sayı sonra beni yalnız bırakırsınız, dedim. Yok yok, el birliği ile yürüteceğiz. Çağrı, Konya'mızın ve yurdumuzun yüz akı bir dergisi olacaktır, dediler. Bir yıl bu dayanışma devam etti." (Halıcı

[2] Feyzi Halıcı markalaştırma gayreti içinde Konya'yı "Selçukya" diye nitelendirmiştir.

2005: 1) şeklinde bir itirazda bulunmuş ve arkadaşlarının kendisini yarı yolda bırakmasından kaygılanarak bunu kabul etmeyeceğini ancak söz verirlerse ertesi güne kadar düşüneceğini ifade etmiştir (Halıcı 1999: 1). İstediği sözleri alan Feyzi Halıcı, toplantıdaki sekiz arkadaşıyla beraber derginin ilk sayısının hazırlığına, yayım çalışmalarına başlamış ve bunu tüm yurda duyurmuşlardır.

Yayım hazırlığının ardından her şey tamamlanınca Ankara'da Mars Matbaası'nda bastırılan derginin birinci sayısı 1957 yılının ekim ayında sanat dünyasına giriş yapmıştır. Feyzi Halıcı, "Ne olur günün birinde beni yalnız başıma bırakmayın. Başladığım bir şeyi yarım bırakmam, bırakamam. Sizden maddi bir yardım beklemiyorum. İlginizi, yazılarınızı eksik etmeyiniz." (Halıcı 1994: 1) diyerek bundan sonrası için de arkadaşlarından bir ricada bulunmuştur.

Derginin sahibi ve aynı zamanda yazı işleri müdürü Feyzi Halıcı, başyazarı ise Şeker Fabrikası Müdürü Osman Bozok olmuştur. Bundan sonra özellikle Konya'da yapılacak her türlü kültürel ve sanatsal faaliyetler Çağrı Dergisi aracılığıyla ülkenin her köşesine duyurulmuştur. İlk yıllarda yayımına Konya'da devam ederken sonraki yıllarda Ankara'da devam etmiştir.

Çağrı, artık kendi ekolünü oluşturma yoluna girmiştir. Çağrı Dergisi için, farklı amaçlarla Konya'da bulunan yazarlar ile aslen Konyalı olan yazarların bir arada bulunarak ortaya çıkardığı bir kültür, sanat, edebiyat ve folklor dergisidir demek mümkündür (Selçuk 2007: 57).

3. AMACI

Feyzi Halıcı ve sekiz arkadaşı, millî bir bilinç çerçevesinde edebiyat ve sanat dünyamıza hizmette bulunmuş ve daha ilk sayısında okuyucularına bir mesaj vermiştir: "Biz bir Anadolu dergisiyiz. 13. yüzyıldan günümüze kadar uzanan Anadolu sanatını, kültürünü ve bununla beraber çağdaş düşünceyi de benimseyerek güzelin, iyinin, faydalının yanında olacağız." (Satoğlu 1996: 17). Çağrı Dergisi'nin her bir sayısını çıkarırken her zaman tek bir düşünceyi benimsemişlerdir: *Kökü mâzide olan atîyiz*.

Derginin önem gösterdiği bir diğer konu da özellikle genç şair ve yazarların eserlerine yer vermek olmuştur. Çağrı Dergisi onlarca hatta yüzlerce genç sanatçının, sanat dünyasına bir adım daha yaklaşmasına aracılık etmiştir.

Çağrı Dergisi'nin yayım politikasına dair Feyzi Halıcı, derginin, memleket tüten bir sanat anlayışından hiçbir zaman mahrum kalmayacağını, yerli olmayanın gerektiğinde uluslararası bir değer de kazanamayacağını ifade etmiştir (Çağrı Ocak 1960: 1). "Türk edebiyatına, Türk sanatına memleketçi, millî bir şuur ve tarih anlayışı içinde hizmet etmeyi gaye edinen Çağrı, bu ilkeye bugüne kadar olduğu gibi sadık kalmayı en büyük vazife bilecektir." (Çağrı Ocak 1960: 1).

4. ADI

Feyzi Halıcı'yla beraber sekiz arkadaşının bulunduğu Konya, Meram'daki toplantıda Fazıl Hüsnü Dağlarca da bulunuyordu. Onları, Konya'yı kültür, sanat zenginliği içinde her zaman var edecek bir dergi çıkarmaları konusunda teşvik eden Fazıl Hüsnü Dağlarca, bu derginin isminin "Çağrı" olmasına da kendisi karar vermiştir. Ona göre bu isim, Selçuklu İmparatorluğu'ndan Selçuk Bey'in ailesinden olan Çağrı Bey'in adına ve aynı zamanda Mevlânâ Celâleddîn-i Rumi'nin bütün insanlığa seslendiği "Gel!" çağrısına yakışır bir isim olmuştur (Kayseri 2005: 26).

> Çağrı Dergisi, Selçuklu İmparatorluğu'nun kurucusu Melik'ül-Gazi olarak isimlendirilen Selçuk Bey'in kardeşinin oğlu 'Çağrı Bey'in adını aldığı kadar, Mevlânâ Celâleddîn-i Rumi'nin eşref-i mahlûkat olarak vasıflandırılan insanoğlunun Hakk yolunda sınırsız, sonsuz mutluluğunun ve yaşama sevincinin belirgin bir imajı olan 'Gel, yine gel, her ne olursan ol, yine gel!' kutsal çağrısının da sanat adına değerlendirilişi oluyordu. (Halıcı 2005: 1).

5. MİZANPAJ VE BASIM DAĞITIM YERİ

Çağrı Dergisi, ilk sayılarındaki kapağında "Aylık Fikir ve Sanat Dergisi" başlığını taşıyorken sonraki sayılarda "Kültür, Sanat, Folklor Dergisi" başlığıyla yayımını sürdürmeye devam etmiştir.

Birinci sayısının kapağında siyah zemin üzerine kırmızı ve sarı renklerinden oluşan büyük bir meşale yer almaktadır. Kapağın sol üst köşesinde derginin adı, "Çağrı", alt tarafında ortada ise "Aylık Fikir ve Sanat Dergisi" başlığı görülmektedir. Kapağın sol tarafında ise o sayıda yazısı olan isimler sıralanmıştır. Kapaktaki zemin rengi her sayıda değiştirilmiştir. Bu tasarım derginin ilk yıllarında kullanılmıştır.

İlerleyen yıllarda kapağında beyaz zemin üzerinde tam ortaya etnik bir figür yerleştirilmiştir. Kapağın sağ üst köşesinde her sayıda farklı renk kullanılacak şekilde renkli zemin üzerine beyaz yazı ile "Çağrı" yazılmış, sol üst köşeye de renksiz, küçük bir meşale koyulmuştur. Etnik figürün altında "Aylık Fikir ve Sanat Dergisi" başlığı görülmektedir. Onun altında da o sayıda yazısı olan isimler sıralanmıştır.

İlerleyen yıllarda kapağın sağ üst köşesinde her sayıda farklı renk kullanılacak şekilde renkli bir zemin üzerine beyaz yazı ile "Çağrı" yazılmış, sol üst köşeye de renksiz, küçük bir meşale figürü koyulmuştur. Derginin adının altında da "Aylık Fikir ve Sanat Dergisi" başlığı görülmektedir. Onun altında da o sayıda yazısı olan isimler sıralanmıştır.

Bu tasarımdan sonra, son yıllarında kapağın zemininde her sayıda farklı renk kullanılarak tam ortaya "Çağrı" yazılmış, sağ üst köşeye küçük bir Mevlânâ figürü yerleştirilmiştir. Kapağın sol alt köşesine "Kültür Sanat Folklor Dergisi" başlığı atılmış ve sol üst köşesinden aşağıya doğru o sayıda yazısı olan isimler sıralanmıştır.

Çağrı yayım hayatının 38 yılını Konya'da, sonraki yıllarını da Ankara'da sürdürmüştür. İlk sayılarında her ay 16 sayfa olarak yayımlanırken 24. sayıya gelindiğinde sayfa sayısı 20'ye çıkmış ve daha sonraki yıllarda 30 sayfa olarak yayımlanmaya devam etmiştir.

İlk sayısından itibaren idare yeri ve haberleşme adresi İstanbul Caddesi Numara 81 Konya, dizildiği ve basıldığı yer ise Mars T. ve S.A.Ş. Matbaası Ankara olarak belirlenmiştir. İlerleyen yıllarda yazışma adresi dergide, İstanbul Caddesi Halıcı İşhanı Konya PK 99 olarak belirtilmiş ve Ankara'daki şube adresi de Kenedi Caddesi Kenedi Apartman 55/8 olmuştur. Diğer yıllarda ise yazışma adresi olarak yine Ankara'da Halıcı Bilgi İşlem A.Ş. PK 468 Yenişehir adresi kullanılmıştır. Derginin ulaşabildiğimiz son sayısı 2018 yılında Şubat ayında çıkmıştır. Bu sayıdaki yazışma adresi Halıcı Bilgi İşlem San. Ve Tic. A.Ş. Üniversiteler Mahallesi İhsan Doğramacı Bulvarı Halıcı Binası Numara 33'tür.

Özenli bir baskıya sahip olan Çağrı Dergisi'nin satışı, ilk yıllarında aylık 50 kuruş, yıllık 6 liradan, sonraki yıllarda aylık 2 lira, yıllık 24 liradan yapılmıştır. Zamanla aylık satışı 200.000 lira, yıllık satışı ise 2.400.000 lira olmuştur. Derginin ulaşabildiğimiz son sayısı olan 2018 yılında Şubat ayındaki satışı ise aylık 8,00 lira, yıllık 96,00 lira şeklindedir.

6. İÇERİK

Çağrı Dergisi, sayfalarında kültür, edebiyat ve sanat ile ilgili yazılara ve şiirlere yer vermekle beraber folklor, halk edebiyatı ve halk kültürüyle de yakından ilgilenmiş, âşık edebiyatı, tasavvufî halk edebiyatı ve anonim halk edebiyatına dair birçok yazı ve şiir yayımlanmıştır. Özellikle âşıklık geleneği, geleneksel oyunlar, atasözleri, türküler, bilmeceler ve halkbilimi üzerine yazılmış kitapların tanıtımları ile yurt dışındaki Türk kültürünün izleri gibi geniş bir konu yelpazesine sahip olmuş ve aynı zamanda yayımlandığı her döneme ait güncel konuları da içermiştir.

Derginin kurucusu Feyzi Halıcı'nın kendi eserleriyle ilgili yazılara, onun şiirlerine neredeyse bütün sayılarda yer verilmiş, ayrıca kendisinin de yazmış olduğu pek çok yazı her sayının ilk sayfasında yayımlanmıştır. Bunların dışında Konya'ya ait kültürel ve folklorik unsurların ele alındığı birçok yazı derginin sayfalarında kendine yer bulmuştur. Ayrıca Feyzi Halıcı'nın Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'ye olan hayranlığından kaynaklı olarak hemen her sayıda onunla ilgili yazı bulmak da mümkündür. Bunların yanında önemli değerlerimizden Yunus Emre, Hoca Ahmet Yesevî, Hacı Bektaş-ı Velî, Nasrettin

Hoca, Karacaoğlan, Âşık Veysel ile ilgili yazılara da sıkça yer verilmiştir. Çağrı bir "millî kültür arşivi" haline gelmiştir demek yanlış olmayacaktır (Türkten 2002: 177).

Çağrı Dergisi'nde ilmî yazıların ve usta şairlerin şiirlerinin yayımlanmasının yanında, zaman zaman öğrenci yazılarına ve şiirlerine de yer verildiği görülmektedir. Edebiyata dair her çalışmayı ve kitap tanıtımlarını da Çağrı Dergisi'nin sayfalarında bulmak mümkündür. Şiirler ise derginin her sayısının vazgeçilmez parçası olmuş, özellikle halk edebiyatı ürünlerinden maniler, türküler ile halk şiirleri geniş yer kaplamıştır.

7. YAZAR KADROSU

Çağrı Dergisi'nde Konyalı olan, yaşamını Konya'da sürdüren sanatçıların isimlerini görmekle beraber Konya'nın dışından yazılarını gönderen birçok sanatçının da ismini görmek mümkündür. Bir araya gelebilmiş bu sanatçılar, zaman içinde değişmiş, onların yerine yeni yazar ve şairler gelmiş, bazıları da ilk sayıdan itibaren yazmaya devam etmiştir (Selçuk 2007: 57).

Basın tarihimizde bir okul, bir hitabet kürsüsü görevini üstlenmiş ve Anadolu'da yayımlanan en uzun ömürlü birkaç dergiden biri olma özelliğine sahip olan Çağrı, 60 yıllık yayımcılık hayatında değişik sanat dünyalarından, değişik iklimlerden ama aynı duygu ve duyarlıkta sanatçıları bir araya getirmiştir (Halıcı 1994: 1). Başta kurucu Feyzi Halıcı olmak üzere Nail Tan, Saim Sakaoğlu, Şükrü Elçin, Hayrettin İvgin, Âşık Şeref Taşlıova, Muharrem Kubat gibi önemli isimlerin yazılarına ve şiirlerine yer vermekle beraber daha önce de ifade ettiğimiz gibi pek çok genç şair ve yazara da yer vermiş, onların yetişmesini ve tanınmasını sağlamıştır. Her yerel dergide olduğu gibi Çağrı Dergisi'nde de daimi bir yazar kadrosu yoktur (Tekin 1998: 16). İsimlerini sayacağımız yazarlardan bazılarının yazıları sürekli olarak, bazılarının yazıları da yalnızca birkaç kez dergide yayımlanmıştır (Gündoğan 2008: 18): Abdullah Satoğlu, Abdülkadir Güler, Adil Gücüyener, Ahmet Çetin Cengiz, Ahmet Köseoğlu, Ahmet Özdemir, Ahmet Sevgi, Ahmet Tufan Şentürk, Ali Işık, Ali Kayıkçı, Ali Rıdvan Bülbül, Anna Masala, Arslan Ergüç, Aydın Erdem, Ayhan Hünalp, Aysu Günay (Aksu), Behçet Dede, Bülent Müşker, Celalettin Kişmir, Cevdet Aslangül, Dilek Beden, Dursun (Âşık) Durdağı, Dursun Seyis, Ebru Birkan, Ebru Öztürk, Ebru Türkanık, Edip Seviş, Edit Tasnadi, Ercan Turna, Ersen

Tolunay, Faruk Oray, Feyzi Halıcı, Filiz Tokgöz, Fuat Önder, Gülhan Slem, Halid Selim, Halil Atılgan, Halil (Âşık) Karabulut, Halil Uslu, Halim Yağcıoğlu, Halistin Kukul, Haluk Dikmen, Hamit Fethi Gözler, Hasan Songür, Hayrettin İvgin, Hüseyin Kaya, Hüseyin Yurdabak, İbrahim Baştuğ, İlhan Geçer, İrfan Nazım Tanrıkulu, İsa Kayacan, İsmail Abdürrezzak, İsmail Ali Sarar, İsmail Parlatır, Kamil Uğurlu, Kaya Özdemir, Kerim Aydın Erdem, Mahmu Allahamanlı, Maksude Çubukçu, Marif Balcı, Mehdi Halıcı, Mehmet Bildirici, Mehmet Fındık, Mehmet Gündoğan, Mehmet Gündoğdu, Mehmet İsmail, Mehmet Ali Kalkan, Mehmet Okur, Mehmet Nuri Yardım, Monad Balkan, Muharrem Kubat, Muhsin Durucan, Murat Özmen, Musa Tektaş, Mustafa Ertürk, Mustafa Uslu, Muzaffer Sertabipoğlu, Muzaffer Uyguner, Nail Tan, Nedim Atilla, Nevin Korucuoğlu, Nilgün Çelebi, Nurettin Özkan, Orhan Seyfi Orhon, Öztürk Emiroğlu, Rüştü Şardağ, Sabahat Emir, Sabahattin Engin, Sami Hamamcıoğlu, Sefa Odabaşı, Sevim Narinç, Sevim Yazar, Suad Abanazır, Süheyla Seçkin, Şinasi Özdenoğlu, Şeref (Âşık) Taşlıova, Şükrü Elçin, Tahir Kutsi Makal, Timurçin Savaş, Tuna Tekbaskıcı, Türker Acaroğlu, Ünal Şöhret Dirlik, Yaşar Çağbayır, Yaşar Faruk İnal, Yavuz Bülent Bâkiler.

8. YAYIMLANMASINDA GÖREV ALANLAR

Konya Meram'da 1957 yılında Çağrı Dergisi'nin çıkarılmasına karar verildikten sonra yayımlanma aşamasında kurucu Feyzi Halıcı ile birlikte Celalettin Kişmir, Mehmet Önder, Cahit Öztelli, İsmet Gönülal, Ali Rıdvan Bülbül, Osman Bozok ve Mustafa Erdoğdu görev almıştır.

8.1. Feyzi HALICI

Konya'da 1924 yılında dünyaya gelen Feyzi Halıcı, Konya'daki lise öğreniminden sonra İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde Kimya bölümünden mezun olmuştur ancak bu işi yapmamış ve ticaretle ilgilenmiştir (Işık 2002: 465). Aynı zamanda basın hayatına da atılmıştır.

Mevlânâ Dergâhı'nın hemen yanında bir evde doğan Feyzi Halıcı'nın çocukluğu dergâhtan gelen ney sesleri içinde geçmiştir. Bu da onun üzerinde bir Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî hayranlığı uyandırmıştır. Yine aynı dönemlerde babasının arkadaşı olan Âşık Mehmet Ağa'nın[3] şiirlerini sık sık dinlemiş, onun şiirlerine benzer şiir yazma denemelerinde bulunmuştur (Yemiş 2010: 4). Feyzi Halıcı, hem dinî gelenekle hem de edebiyatla iç içe bir ortamda yetişmiştir (Yemiş 2010: 4).

Feyzi Halıcı, ilkokulda öğrenciyken "İmtihan Odası" isimli bir şiir yazmış ve bu şiiri dönemin çeşitli yayın organlarında yayımlanmıştır. İlerleyen yıllardaki öğrencilik hayatında da Son Posta gazetesinde yayımlanan içki ile ilgili bir konudaki ankete şiirle cevap vermiş ve bu şiiri gazetenin ilk sayfasında kendine yer bulmuştur. Artık şiirleri Ekekon, Resimli Ay, Yedigün, Çınaraltı, Varlık gibi önemli dergilerde yayımlanmaya başlamıştır (Emiroğlu 1998: 24). Buralarda halk ağzıyla yazdığı şiirlerinde "Âşık Fezaî", diğer şiirlerinde ise "Feyzi Halıcı" imzasını kullanmıştır.

Şairliği kadar edebî, sosyal ve kültürel alanda yaptığı çalışmalarıyla da hem yurt içinde hem de yurt dışında tanınmış olan Feyzi Halıcı'nın, her zaman ilk amacı unutulmaya, yok olmaya yüz tutmuş kültürel unsurları canlandırarak onlara yeni ve ulusal bir boyut kazandırmak olmuştur. Bununla beraber Konya'ya hizmet etmek de onun amaçları arasındadır. Bu doğrultuda Mevlânâ'yı Anma Gecesi, Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı, uluslararası yemek yarışmaları, cirit oyunları yarışmaları gibi çeşitli programlar düzenlemiş, aynı zamanda Konya Gazeteciler Cemiyeti'ni ve Konya Turizm Derneği'ni kurmuştur. Bunların yanında bir de aylık olarak çıkarılan ve bir kültür, sanat ve folklor dergisi olan Çağrı'yı uzun yıllar boyunca yayımlamıştır.

Türk Dil Kurumu ve Millî Kültür Dergisi yazı kurulu ve Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi üyesi olan Feyzi Halıcı 9 Ekim 2017 tarihinde İstanbul'da vefat etmiş, vasiyeti üzerine cenazesi Konya'ya götürülmüş ve Musalla Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Kitapları: Kitaplarından bazıları şöyledir;

[3] Asıl adı Mehmet Yakıcı olan Âşık Mehmet Ağa, 1879 yılında Konya'da dünyaya gelmiştir. Onun âşıklığı, askerlik görevini yerine getirdiği sırada kendini göstermiştir. Gördüğü bir rüyada bir âşığın kendisine bir kadeh uzattığını ve bunu içtiğini ifade eden Mehmet Yakıcı, bâdeli âşıklardandır. Onun 300'den fazla şiiri olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Yakıcı 25 Ocak 1950 tarihinde vefat etmiş ve Konya Üçler Mezarlığı'na defnedilmiştir (Sakaoğlu 1990: 9; Sakaoğlu 2010: 19).

Bizim Şairler (1952)

Çağrı'da Yeniler I-II (1961)

Mevlânâ Güldestesi (1961-1976)

Struga Şiir Akşamları (1980)

Mevlânâ (1980)

Konya Fıkraları (1981)

Saz Şairlerinin Diliyle Atatürk (1981)

Âşık Şem'î Hayatı ve Şiirleri (1982)

Mevlânâ Celâlettin Hayatı ve Eserleri (1986)

Halk Şairlerinden Yemek Destanları (1990)

Parlamenter Şairler (1990)

Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri (1992)

Mevlevî Şeyhi Ali Eşref'in Yemek Risalesi (1992)

Şiir Kitapları:

Bir Aşkın Şiirleri (1947)

Masmavi (1952)

İstanbul Caddesi (1957)

Dinle Neyden (1960)

Günaydın (1960)

Selçukya'da Aşk (1967)

Yaşama Sevinci (1983)

Makaleleri: Makalelerinden bazıları şöyledir;

İstanbul Caddesi (Arayış, 1957)

Hz. Mevlânâ Gerçeği (Anıt, 1959)

Günaydın (Varlık, 1961)

Konya'da İzzet Koyunoğlu Müzesi (Türk Folklor Araştırmaları, 1968)

Selçukya'da Aşk (Çağrı, 1968)

Mevlânâ'nın Doyumsuz Aşkı (Millî Kültür, 1980)

Âşık Şem'î'den Destanlar (Türk Edebiyatı, 1985)

Ben Konya'yım (Çağrı, 1993)

Âşıklar Bayramı 30 Yaşında (Çağrı, 1995)

Çağrı'nın Yayın Hikâyesi (Çağrı, 1999)

Şiirimizin Kökeni (Çağrı, 2002)

8.2. Celalettin KİŞMİR

Antalya'nın İbradi ilçesinde 1919 yılında dünyaya gelen Celalettin Kişmir, lise öğrenimini tamamladıktan sonra 1944 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne başlamış; ancak buradan mezun olmadan babasının görev yeri olan Konya'ya gelmiştir. Bu dönemde askerliğini tamamlamış, tekrar Konya'ya dönmüş ve burada Ekekon, Yeni Meram, Selçuk, Yeni Konya, Babalık gibi gazetelerde yazmaya başlamıştır. İlerleyen yıllarda Sosyal Sigortalar Kurumu'nda memurluk yapmış, daha sonra Konya Belediyesi'nde Turizm Müdürlüğü görevine getirilmiştir (Uz 2003: 195). Turizm Müdürlüğü görevinden sonra Konya İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü yapmış ve buradan da emekli olmuştur. Emekli olduktan sonra İstanbul'a yerleşen Celalettin Kişmir, Galatasaray Lisesi Kütüphanesi, İstanbul İl Halk Kütüphanesi ve Süleymaniye Kütüphanesi'nde çalışma hayatını sürdürmüştür.

Celalettin Kişmir, yoğun çalışma hayatı sırasında bütün ömrünü özellikle Konya kütüphaneciliğinin gelişmesine adamış, onun gayretleriyle Konya'da şehir içinde olmak üzere 16 tane kütüphane açılmış ve Konya'nın 900 köyünden neredeyse yarısı kadarına kitap ulaştırılmıştır. Kütüphanecilik üzerine bilgilerini pekiştirmek amacıyla Londra'ya gitmiş, burada Devon eyaletinde bulunan halk kütüphanelerinde incelemeler yapmıştır (Uz 2003: 195). Aynı zamanda Celalettin Kişmir, Türk Kütüphaneciler Derneği'nin de kurucu üyelerindendir.

Çeşitli yayın organlarında hemen her konuda yazdığı yazılarıyla topluma hizmet etmiş; kültür, turizm, tarih, halkbilimi üzerine önemli çalışmalarda bulunmuştur. Kırk Köse ile Bir Köse isimli bir masal kitabı ve Peynir Gemisi isimli Anadolu halkının içinde bulunduğu çıkmazları dile getiren bir hikâye kitabı vardır. Bunların dışında Yeni Konya gazetesinde bölümler halinde yayımlanan Bu Şehirde Bir Adam isimli masalları yayımlanmamıştır. Ayrıca kendisinin Konya gazetesinde yazdığı yazılarının bir kısmı Prof. Mustafa Özcan tarafından Konya Yazıları başlığıyla yayımlanmıştır (http://www.konyayenigun.com/kultur-sanat/konyada-bir-kultur-adami-kutuphaneci-celalaeddin-kismir-h115434.html Erişim Tarihi: 24.03.2019).

Celalettin Kişmir, 4 Mayıs 2008 tarihinde geçirdiği beyin kanaması sebebiyle vefat etmiş ve Konya Musalla Mezarlığı'na defnedilmiştir (http://www.konyayenigun.com/kultur-sanat/konyada-bir-kultur-adami-kutuphaneci-celalaeddin-kismir-h115434.html Erişim Tarihi: 24.03.2019).

Kitapları:

Peynir Gemisi (1955)

Kırk Köse Bir Köse (?)

İyi Kalpli Ayşecik (?)

Akıllı Horoz (?)

Makaleleri: Makalelerinden bazıları şöyledir;

Oturak (Yeni Konya, 1950)

Beyşehir'de Düden Efsanesi (Yeni Konya, 1951)

Eşrefoğlu Camii'nin Kaybediyoruz (Yeni Konya, 1952)

Eski Ramazan Eğlenceleri (Yeni Konya, 1964)

Ramazan Sofrası (Yeni Konya, 1965)

8.3. Mehmet ÖNDER

Konya'nın Çumra ilçesinde 1926 yılında dünyaya gelen Mehmet Önder, Konya'daki lise öğreniminin ardından önce İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okumuş, daha sonra da Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi bölümünden mezun olup Konya Müzesi'nde göreve başlamıştır (Uz 2003: 210). Buradan sonra Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Müsteşarlığı görevlerinde bulunmuş ve Almanya Bonn Büyükelçiliği Kültür Müşavirliği'ne atanarak uzun yıllar burada kalmıştır. Türkiye'ye döndüğünde ise Kültür ve Turizm Bakanlığı Baş Müşavirliği yapıp emekli olmuştur (Uz 2003: 211).

Bu önemli görevlerde bulunduğu dönemde Konya Mevlânâ Müzesi'ni uluslararası bir düzeye taşımış, Millî Folklor Enstitüsü'nün kurucularından olmuştur. Kültür ve Sanat ismiyle 40 sayı olarak yayımlanan dergisindeki makalelerden çoğu halkbilimiyle ilgilidir (Sakaoğlu 2002: 64). Konya Büyükşehir Belediyesi İzzet Koyunoğlu Müzesi içinde Mehmet Önder adını taşıyan bir kütüphane oluşturmuştur ve kendisi de bu kütüphaneye 4900 adet kitap bağışlamıştır (Tan 2005: 250). Kitaplarından 3500 tanesini Mevlânâ Müzesi'ne, 500 tanesini de Selçuk Üniversitesi'ne bağışlamıştır (Tan 2014: 48). Eserlerinden yaklaşık 1400 tane makalesi ve 75 tane kitabı tamamen Türk halk kültürüyle ilgilidir. Makaleleri genellikle Folklor Postası, Konya Halkevi, Türk Folklor Araştırmaları, Çağrı, Millî Folklor, Türk Edebiyatı, Yeni Konya, Yeni Meram gibi yayın organlarında yayımlanmıştır (Karabacak 1993: 8).

Yazı hayatına lise döneminde şiir yazarak başlamış, bu şiirler Konya'daki Ekekon ve Babalık gibi gazetelerde yayımlanmıştır. Sonraki dönemlerde folklor ve köy yazıları da yazmıştır. Artık "köycü yazar" olarak tanınmaya başlamıştır (Karabacak 1993: 3). Bir dönem Konya Selçuk Gazetesi, Konya Halkevi Dergisi gibi yayın organları da onun yazılarına yer vermiştir. İlerleyen yıllarda Çalışma Bakanlığı tarafından çıkarılan bir dergi

için hem yazı yazmış hem de derginin redaktörlüğünü yapmıştır. Bundan sonra kendisi de "Nur" isimli bir dergi çıkarmıştır ancak bu dergi yedi sayıdan sonra kapanmıştır (Karabacak 1993: 4). Aynı zamanda Folklor Postası, Türk Folklor Araştırmaları gibi dergilerde folklor, halk edebiyatı, halk kültürü yazıları ile Yeni Meram ve Yeni Konya gazetelerinde de Konya tarihi ve folkloruyla ilgili çeşitli yazıları yayımlanmıştır.

Mehmet Önder 23 Ağustos 2004 tarihinde vefat etmiş ve Konya Üçler Mezarlığı'na defnedilmiştir (Tan 2014: 48).

Kitapları:

Konya Efsaneleri (1963)

Anadolu Efsaneleri (1966)

Efsane ve Hikâyeleriyle Anadolu Şehir Adları (1969)

Anadolu Fetih Destanları (1970)

Bitmez Tükenmez Anadolu (1970)

Nasrettin Hoca (1971)

Şehirden Şehire Efsaneler-Destanlar-Hikâyeler (1972)

Aldı Sözü Anadolu (1976)

Makaleleri: Makalelerinden bazıları şöyledir;

Dinek Nahiyesi Folklor İncelemesi (Ekekon, 1945)

Köylerde Evlenme Âdetleri (Ekekon, 1946)

Küçük El Sanatları Üzerine (Çalışma Dergisi, 1947)

Konya Efsaneleri (Yeni Konya, 1949)

Karamanlı Âşık Şemi (Yeni Konya, 1950)

Saz Şairleri: Karamanlı Gufranî (Türk Folklor Araştırmaları, 1951)

Şehir Manileri (Türk Folklor Araştırmaları, 1953)

Folklor Nedir, Nasıl Değerlendirilir? (Yeni Konya, 1956)

Mahallî Fıkralar (Yeni Konya, 1961)

Bir Folklor Enstitüsüne Doğru (Çağrı, 1962)

Anadolu Efsaneleri (Tercüman, 1963)

Efsane, Destan ve Türküleriyle Anadolu (Yeni Konya, 1964)

Hikâye ve Efsaneleri İle Şehir Adları (Tercüman, 1967)

Çarşı Pazarın Dünü: Ahilik (Son Havadis, 1976)

Ayrıca; Köyün Bağrından, Zafer Yolunda, Mevsim Sonu Mehmet Önder'in şiir kitaplarıdır. Seyahatnâmelerde Konya, ilk inceleme kitabıdır. Konya Halkevi tarafından yayımlanan bir eseri de Konya Matbuatı Tarihi'dir.

8.4. Cahit ÖZTELLİ

Erzincan'da 1910 yılında dünyaya gelen Cahit Öztelli, lise öğreniminin ardından Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olmuştur. Üniversitedeyken Prof. Dr. Pertev Naili Boratav'ın da etkisiyle halk edebiyatı alanına yönelmiş ve ilerleyen yıllarda öğretmenlik görevini icra ederken bir yandan da halk edebiyatı araştırmalarına başlamış, derleme çalışmaları yapmış ve alanla ilgili çeşitli yazılar yazmıştır (Tan 2010: 915).

Öğretmenlikten redaktörlüğe, redaktörlükten müdürlüğe kadar çeşitli görevlerde bulunmuştur. Bir dönem Millî Folklor Enstitüsü'nde müdür olarak çalışmıştır. Emekli olduktan sonra da bir süre Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde Türk Halk Edebiyatı dersleri vermiştir (Tan 2010: 915). Pek çok kültür ve sanat derneğine üye olmuş, buralarda da çalışmalarını sürdürmüştür.

Cahit Öztelli'nin halk edebiyatı üzerine yazdığı ilk yazısı Halk Bilgisi Haberleri dergisinde yayımlanmıştır. Türk Folklor Araştırmaları, Türk Dili, Ülkü, Varlık, Çağrı, Sivas Folkloru gibi birçok önemli dergi onun makalelerine yer vermiştir. Kitaplarının

tamamına yakını halk edebiyatı, yazılarının da yarısından fazlası âşık edebiyatı ve tekke edebiyatı ile ilgili olmuştur. Kongre ve seminerlerde sayısız bildiri sunmuştur (Tan 2010: 915-916). Türk Ansiklopedisi ile Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nde onun yazmış olduğu birçok madde vardır. Aynı zamanda Meydan Larousse Ansiklopedisi'nde de folklor ile ilgili yazdığı maddeler bulunmaktadır. O, hayatının her döneminde halkbilimine hizmet emiştir (Tan 1979: 4).

Cahit Öztelli, kanser hastalığı sebebiyle 24 Şubat 1978 tarihinde Ankara'da vefat etmiş ve Ankara Karşıyaka Mezarlığı'na defnedilmiştir (Sakaoğlu 1998: 160).

Kitapları:

Zileli Şairler (1944)

Karacaoğlan Sanatı-Hayatı-Şiirleri (1952)

Halk Türküleri (1953)

Dertli ve Seyranî Hayatı-Sanatı-Şiirleri (1953)

Köroğlu ve Dadaloğlu Hayatı-Sanatı-Şiirleri (1954)

Halk Şiiri (14. - 17. Yüzyıl) (1955)

Halk Şiiri (18. Yüzyıl) (1955)

Küçük Folklor Çalışma Planı (1958)

Söylev (Nutuk) (1963)

Resmî Yazışmalar Sözlüğü (1965)

Nasrettin Hoca (1964)

Kul Nesimî (1969)

Karacaoğlan Bütün Şiirleri (1970)

Pir Sultan Abdal Bütün Şiirleri (1971)

Yunus Emre Bütün Şiirleri (1971)

Yunus Emre Yeni Belgeler Bilgiler (1971)

Evlerinin Önü Bütün Halk Türküleri (1972)

Bektaşî Gülleri Alevî Bektaşî Şiirleri Antolojisi (1973)

Üç Kahraman Şair Köroğlu-Dadaloğlu-Kuloğlu (1974)

Sahte Şöhret Bir Ozan: Erzurumlu Emrah (1976)

Belgelerle Yunus Emre (1977)

Makaleleri: Makalelerinden bazıları şöyledir;

Zile'de Kullanılan Bazı Halk İlaçları (Halk Bilgisi Haberleri, 1940)

Zile'de Sünnet (İnanç, 1941)

Halk Tedavileri (Mayıs, 1944)

Fedayî'den Koşmalar (Güney, 1948)

Kayıkçı Kul Mustafa ve Abaza Hasan Paşa Destanı (Ülkü, 1949)

Sümmanî Hakkında (Türk Folklor Araştırmaları, 1950)

Zile Manileri (Türk Folklor Araştırmaları, 1951)

Karacaoğlan (Türk Dili, 1952)

Âşık Âdile (Hisar, 1953)

Yunus Emre'nin Mezarı ile İlgili Yeni Belgeler (Türk Dili, 1954)

Bamsı Beyrek'in Sivas Söylentisi (Türk Folklor Araştırmaları, 1958)

Tarih ve Halk Edebiyatı (Türk Folklor Araştırmaları, 1959)

Halk Edebiyatında Sazın Yeri (Türk Dili, 1962)

Cönklerden Derlemeler (Türk Folklor Araştırmaları, 1965)

Albastı, Alkarısı, Koruma ve Tedavisi (Türk Folklor Araştırmaları, 1966)

İlk Masal Derleyicisi Hüseyin Avni Bey (Türk Folklor Araştırmaları, 1977)

8.5. İsmet GÖNÜLAL

Sivas'ın Zara ilçesinde 1927 yılında dünyaya gelen İsmet Gönülal, ilk ve orta öğrenimini Sivas'ta tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih bölümünde öğrenimine devam etmiştir. Sonrasında 30 yıl boyunca öğretmenlik görevini yerine getirmiş, Kara Harp Okulu ile Askerî Öğretim kurumlarında da öğretmenlik yapmıştır. Aynı zamanda idarecilik, okullar daire başkanlığı, öğretim kurul başkanlığı görevlerinde de bulunmuştur. Bu görevlerin dışında "Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılı" ile "Cumhuriyet'in 60. Yılı" programlarında genel sekreter yardımcılığı yapmış; Atatürk Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi ve Araştırma Planlama Koordinasyon Dairesi Başkanlığı müdürlüklerinde görev almıştır. Bu görevlerin dışında üniversitelerde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersleri vermiştir (http://kaynakca.hacettepe.edu.tr/kisi/76928/ismet-gonulal Erişim Tarihi: 24.03.2019).

Kitapları:

Noktalama **(**1961)

Temel Kitap Türkiye Üniversiteleri Giriş Soruları (1973)

Milli Güvenlik Bilgileri I-II-III (1973)

Atatürk ve Türk Toplumu (1981)

Atatürk İnkılâbı Kanunlar-Kararlar-Tamimler-Bildiriler-Belgeler (1984)

Nutuk (1984)

Kısa Adlar ve Kısaltmalar Sözlüğü (1992)

Zabit ve Kumandan ile Hasbihâl (1981)

8.6. Ali Rıdvan BÜLBÜL

Konya'nın Beyşehir ilçesinde 1932 yılında dünyaya gelen Ali Rıdvan Bülbül, lise öğreniminin ardından Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde eğitimine devam etmiştir. Fakat Hukuk Fakültesi'ni yarıda bırakarak yine Ankara Üniversitesi'nde şimdinin İletişim Fakültesi olan Basın Yayın Yüksekokulu'nda Gazetecilik ve Halkla İlişkiler bölümüne başlamıştır. Buradan mezun olduktan sonra bir yıl daha Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon bölümünde okumuştur (Selçuk 2007: 5).

İçindeki yazı sevdası küçük yaşlardan itibaren başlamış ve yerel gazetecilikte kendini göstermiştir. Daha sonraki yıllarda ise basın mensubu olarak çalışmalarını sürdürmüş, hatta gazetelerde yazı işleri müdürü olarak da görev yapmıştır. İlerleyen yıllarda Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde ders vermiştir (Selçuk 2007: 5).

Ali Rıdvan Bülbül, Konya Kültür ve Turizm Derneği tarafından gerçekleştirilen tüm faaliyetleri yakından takip etmiş, hepsinde görev almış, bu faaliyetlerle ilgili birçok yazı yazmıştır.

Konya basını için önemli bir isim olan Ali Rıdvan Bülbül, yerel basının sorunlarını gün yüzüne çıkarmış ve bu sorunlara çözüm aramıştır (Selçuk 2007: 41).

Kitapları:

Aynalar Sustu (1952)

Güdümlü Mermi (1958)

Gökyüzü Mahallesi (1960)

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Yayıncılığı (1997)

Tanıtım Teknik ve Yöntemleri (1997)

Milattan Önce De Böyleydi Sevgi (2000)

Yazılı Anlatım ve Yazı Türleri (2000)

Halkla İlişkiler ve Tanıtım (2000)

Uluslararası İletişim (2000)

Genel Gazetecilik Bilgileri (2000)

Halkla İlişkiler (2000)

Haberin Anatomisi ve Temel Yazılımlar (2001)

İletişim ve Etik (2001)

Makaleleri: Makalelerinden bazıları şöyledir;

Halk Edebiyatında Dağ: Türküler (Yeni Konya, 1950)

Gazeteciler Cemiyeti, (Yeni Konya, 1950)

Hz Mevlânâ Yazarı ve Mevlânâ Müzesi Müdürü Mehmet Önder Kimdir? (Öz Demokrat Konya, 1958)

Kitaplar, Dergiler ve Gazeteler Arasında (Çağrı, 1959)

Feyzi Halıcı'nın Yeni Eseri (Zaman, 1960)

Aldık Kalemi Ele (Sabah, 1964)

Halk Şiiri ve Yeni Şiir (Sabah, 1965)

Ankara'nın Taşına Bak (Yeni Konya, 1967)

Konya Turizmi (Yeni Meram, 1972)

Mevlânâ Düşüncesinde (Yeni Meram, 1992)

8.7. Osman BOZOK

Yüksek kimya mühendisi olan Osman Bozok, Şeker Enstitüsü Müdürlüğü görevinde bulunmuş, aynı zamanda ODTÜ Mütevelli Heyeti Üyeliği yapmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatından sonra intihar girişiminde bulunan Salih Bozok'un oğludur (https://www.alpullu.org/F/osman_bozok.html Erişim Tarihi 24.03.2019).

Kitapları:

Türkiye Şeker Endüstrisinde Tek Düzen Analiz Metotları İçin Kılavuz (1949)

Şeker ve Şekerli Maddeler (Çeviri Eser, Albrecht Fincke, 1969)

Tunus'ta Pancar Tarımı ve Şeker Sanayinin Geliştirilmesi ve Türkiye İle İşbirliği Olanakları Konusunda Yapılan Etüt Raporu (1974)

8.8. Mustafa ERDOĞDU

Çağrı Dergisi'nin yayımlanmasında görev alan isimlerden biri olan Mustafa Erdoğdu hakkında çalışmamız süresince herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Çağrı Dergisi birçok önemli özelliğe sahiptir. Bu özelliklerden ilki Anadolu'nun en uzun ömürlü dergisi olmasıdır. "Çizmiş bulunduğu konunun dışına çıkmayan, kavgadan, alâyişten uzak, kendi yolunu bir karınca çalışkanlığı ve titizliğiyle sürdüren bir derginin 40 yıl yaşamış olması gerçekten büyük bir olaydır." (Engin 1996: 23) şeklindeki ifadeden sonra Çağrı Dergisi, söz konusu 40 yılın üzerine bir 20 yıl daha koymuştur. Aynı zamanda hemen her konuda birçok yazıyı ve şiiri içinde barındıran Çağrı Dergisi, nitelikli bir kaynak olmuş ve olmaya da devam edecektir. Bu durumda Çağrı, "milli kültür arşivi" haline gelmiştir demek yanlış olmayacaktır (Türkten 2002: 177). Kurumlaşmanın olmadığı yerde ciddi ve uzun vadeli bir yayın politikasından söz etmek pek mümkün değildir. Bugün 60 yılı aşmış Çağrı Dergisi'ni ülkemizde kurumlaşmış bir dergiye örnek olarak gösterebiliriz (Tekin 2002: 103).

Çıkarıldığı dönemin millî kültürünü ve edebiyatını ortaya çıkarıp zenginleştirmeyi amaçlayan yapısıyla Çağrı Dergisi, halk edebiyatı ve halk kültürüne yönelmiş ve bu da derginin sayfalarına halk edebiyatı, halk kültürü yazıları, halk şiirleri, halk türküleri, halk hekimliği olarak yansımıştır (Bozdağ 2013; Koçıbay 2015).

Anadolu'da yayımlanan en uzun ömürlü birkaç dergiden biri olan Çağrı Dergisi, ilk sayısından itibaren çeşitli faaliyetlerde öncü olmuştur. Hem yurt içinde hem de yurt dışında adından en çok söz ettiren ve ilgi ile takip edilen faaliyet hiç şüphesiz her yıl Konya'da düzenlenen "Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı" olmuştur. Bu bayram için yurdun her yerinden tanınan âşıklar geldiği gibi henüz keşfedilmemiş âşıklar da gelmiş ve kendilerini tanıtma, yetiştirme imkânı bulmuştur. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda her yıl atışma, muamma, hikâyeli türkü gibi çeşitli yarışmalar düzenlenmiş ve kazanan âşıklar ödüllendirilmiştir.

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın dışında halk kültürümüze ve halk edebiyatımıza dair Türk halk edebiyatı bilgi şölenleri, ata sporumuz olan cirit oyunları yarışmaları, milletlerarası yemek kongreleri, millî kültürümüzle ilgili olarak İpek Yolu'nun Çin'den İtalya'ya kadar uzanan tarihinin ülkemizle bağlantılı bölümünün Japonya tarafından çekilmesi de uzun yıllar boyunca Konya'da Çağrı Dergisi önderliğinde gerçekleştirilmiş faaliyetlerdendir. Bu faaliyetler yurt içinde olduğu kadar yurt dışında da büyük ses getirmiş, yurt dışındaki şiir şölenlerinde Feyzi Halıcı ülkemizi temsil etmiştir.

Tüm bu faaliyetlerin yanında önemli bir yeri bulunan bir faaliyet de Mevlânâ'yı anma törenleridir. Hemen her sene Konya'da Feyzi Halıcı'nın önderlik etmesi ve Konya Büyükşehir Belediyesi'nin destek vermesiyle görkemli bir şekilde Mevlânâ'yı anma törenleri gerçekleştirilmiştir.

Kurucu Feyzi Halıcı'nın hemen her sayıda en az bir tane yazısı yayımlanmıştır. Bu yazılar genellikle derginin ilk sayfasında ve folklor, halk edebiyatı, halk kültürü konularında yazılmıştır. Feyzi Halıcı'nın dergide yayımlanan folklor dışında yazılarına da yer verilmiştir. Bunun yanında Çağrı Dergisi'nin yine ilk sayfasında, sayfanın en üstünde, sağda ve solda olacak şekilde Feyzi Halıcın dörtlüklerinden örnekler verilmiştir. Ayrıca başka yazarlar tarafından yazılmış Feyzi Halıcı'nın hayatı, şiirleri, eserleri hakkında çeşitli yazılar yayımlanmıştır.

Çağrı bir edebiyat dergisi olmasının yanı sıra kendi bünyesinde edebî kitaplar da yayımlanmıştır. Başta Feyzi Halıcı'nın kitapları olmak üzere Mehdi Halıcı, Ali Rıdvan Bülbül, Mustafa Erdoğdu gibi isimlerin kitapları Çağrı Yayınları tarafından çıkarılmıştır. Bunu yanında Çağrı Dergisi'yle doğrudan bağlantılı olarak "Çağrı'da Yeniler" ismiyle özellikle genç ozanların, âşıkların şiirlerinin toplandığı bir kitap da mevcuttur. "Çağrı'da Yeniler ümitlerin üstünde bir yankı yaptı. Bu ilgi Çağrı yöneticilerini artık her yıl tekrarlanacak olan bir yayın türüne götürdü." (Süreya 2002: 21). Bu kitapta yer alan şiirler Anadolu'da yaşayan ve şiiri kendileri için ciddi bir uğraş sayan gençlerin ürünleridir. Bu şiirler aşk, özgürlük, düşünce, doğa, Anadolu, fakirlik, ölüm gibi gerçekçi konular üzerine yazılmıştır. Çağrı'da Yeniler isimli şiir kitabında şiirleri yayımlanan genç şairlerden bazıları şöyledir; İbrahim Osmanoğlu, Kemalettin Koç, Narman Çınar, Tahsin Erdem, Edip Kemal, Ayhan Can, Abdullah Nefes, Ataol Behramoğlu, Mustafa Uz, Ahmet Uysal, Eşref Kılınç, Dilaver Yüksel, Yılmaz Yeğin, Sabri Kuru.

İKİNCİ BÖLÜM

1. ÇAĞRI DERGİSİ'NDEKİ FOLKLOR KONULU YAZILARIN AÇIKLAMALI BİBLİYOGRAFYASI (1993-2016)

– 1993 –

YIL 1993 CİLT 37 SAYI 398 OCAK

ÖNDER, Fuat (1993), "Efelik Geleneği", *Çağrı*, C. 37, S. 398, s. 15.

Osmanlı döneminde devletin gücünün ulaşamadığı yerlerde çeşitli haksızlıkların önüne geçmek adına efeler meydana çıkar ve adalet dağıtırdı, böylece halk onları sever ve sayardı. Şimdi ise bundan farklı olarak kazanç rekabeti olduğu görülmektedir.

Efelik kavramı her bölgede değişik boyutlardadır. Dağlardaki efelik anlayışıyla ovalardaki efelik anlayışı birbirine zıttır. Efe olmak bir dönem korkusuzluğun simgesi iken başka bir dönemde de birbirlerini vurup öldürerek efeliğin soyu tükenmiş durumdadır. Günümüzde her yerde olmasa da halen ova köylerinde efelik tüm görkemiyle yaşatılmaktadır.

YIL 1993 CİLT 37 SAYI 400 MART

GÖZLER, Hamit Fethi (1993), "Efsane Nedir? Özellikleri Nelerdir?", *Çağrı,* C. 37, S. 400, s. 18.

Anonim halk edebiyatının en önemli ürünlerinden biri efsanedir. Efsaneyi tarihi, edebi ve toplumsal yönlerden incelemek milli bir mesele olarak kabul edilmelidir.

Efsane, tabiat olaylarının akla sığmayacak biçimde ve olağanüstü bir anlatımla ifade edilmesidir. Gerçeklikten uzaklaşarak olağanüstülüğe yönelir, bu durumunun yanında efsanelerde anlatılanlar halkın inançlarına ters düşmemelidir.

Efsaneler yeni, millî ve orijinal eserlerin meydana gelmesini sağlamaktadır. Dinî ve millî yönden birleştirici bir güce sahiptirler ve atalarla torunlar arasında bir bağ oluştururlar.

Efsanelerin halkın malı olduğunu ve ancak halkın istekleri doğrultusunda değiştirilebileceğini ifade eden Sabahattin Çankaya bir eserinde[4] bunu şu şekilde anlatmıştır:

Halktır efsane kaynağı,
O kurar düğümü, bağı.
Efsane halkın malıdır,
Hem tanrısal olmalıdır.
Hem de halkı anlatmalı,
Okuyan bir şey tatmalı.

Efsaneyi halk yaratır, halk dinler,
Bulut ağlar, ağaç güler, dağ inler.
Halk isterse Torosları yürütür,
Halk isterse Erciyes'i eritir.
Halk isterse ağustosta kar yağar,
Helva yağar, rahmet yağar, nar yağar.

[4] Çankaya, Sabahattin (1982), *Elif İle Yusuf -Bir Kadirli Efsanesi-*, İstanbul, Rehber Yayınevi.

YIL 1993 CİLT 37 SAYI 401 NİSAN

SARAR, İsmail Ali (1993), "Türkiye ve Yunus Emre, Modern Amerikan Şiirinde", *Çağrı,* C. 37, S. 401, s. 14.

Anadolu, gerek başlı başına kendisi gerekse Anadolu'dan çıkan sanatçılar ve eserler ile yurt içinde ve yurt dışında ses getirmiştir. Özellikle yurt dışında Anadolu ile ilgili eserlerin varlığı dikkat çekmektedir.

Amerika, Kaliforniya'dan gönderilen bir şiir kitabı olan ve İnternasyonel Dünya Şiir Akademisi genel sekreteri Rosemary Regine Challner Wilkinson tarafından yazılan "Angels and Poetry" isimli şiir kitabında şair özellikle "To Mary's House" şiiriyle Anadolu'ya ait her unsur renk renk, motif motif işlenmiştir. Rosemary Regine Challner Wilkinson, tarihin ilk çağlarından itibaren Anadolu'yu şiirine taşımıştır.

Bir başka şiiri olan "Three Poet Came" ise biri beyaz, biri siya, biri Çinli olan üç farklı insanın bir arada tıpkı Yunus Emre gibi huzur, mutluluk ve hoşgörü içinde şiir okuduklarını göstermektedir.

TAŞLIOVA, Şeref (1993), "Posoflu Âşık Zülalî", *Çağrı,* C. 37, S. 401, s. 21.

Ardahan, Posof'ta 1873 yılında dünyaya gelmiş, Doğu Anadolu ve Orta Anadolu'da yaşamını sürdürmüştür. Eskişehir, Çifteler'de 1959 yılında hayatını kaybetmiştir ve mezarı burada bulunmaktadır.

Bulunduğu yerlerde adını duyuran ve Türk halk edebiyatının ünlü âşıklarından olan Posoflu Âşık Zülalî, kendini iyi yetiştirmiş, halk arasında kendini kabul ettirmiş ve gittiği yerlerde başka âşıklarla deyişmeler yapmıştır.

Her yıl ölüm tarihinde Eskişehir, Çifteler'de Posoflu Âşık Zülalî'yi anma törenleri gerçekleştirilmiştir.

YIL 1993 CİLT 37 SAYI 402 MAYIS

HALICI, Feyzi (1993), "Yunus Emre Aramızda Yaşıyor", *Çağrı,* C. 37, S. 402, s. 1.

Halk şairlerimizin gerçek olan özellikleri arasında halkın konuştuğu Türkçeyle hece veznini kullanmaları vardır. Onlar şiirlerini "Yunusça" söylemektedirler. Halk edebiyatımız, Anadolu'nun tamamen Türk yurdu olmasıyla ve Türk-İslam hareketinin gelişmesiyle önem kazanmıştır. Halk şairlerimiz, şiirlerini, türkülerini halkın anladığı dille söylemişlerdir. Bu durum özellikle türkülerimizde kendini çokça göstermektedir. Bu konuda, önemli bir isim olan Yunus Emre'nin günümüz Türkçesine uygun düşen şiirleri örnek olarak verilebilir.

Gönül şairi Yunus Emre eserleriyle yaklaşık yedi yüz yıl kadar uzun bir zamandır aramızda yaşamaktadır. Yunus Emre'nin şiirleri inanç doğrultusunda kılavuzluk yapmış, yol göstermiştir, gönülleri aydınlatmıştır.

DURDAĞI, Âşık Dursun (1993), "Bir Muamma ve Cevabı", *Çağrı,* C. 37, S. 402, s. 16.

Kadiri adındaki bir hoca Âşık Dursun'a bir şiir yazmıştır. Bu şiir bir muammadır. Âşık Dursun günlerce muammanın cevabını düşünmüş ve sonunda bulmuştur.

YIL 1993 CİLT 37 SAYI 403 HAZİRAN

KORUCUOĞLU, Nevin (1993), "Ahmet Yesevî (? - 1166)", *Çağrı,* C. 37, S. 403, s. 16.

Doğduğu Sayran kasabasından sonra Yesi şehrine yerleşmiş olan ve Hoca Ahmed Yesevî diye anılan Türklerin manevi hayatına yüzyıllar boyunca etki etmiş bir Türk mutasavvıftır. Sonrasında Buhara'ya giderek Şeyh Yusuf Hemedanî'den ders almış, tekrar Yesi şehrine dönerek burada kendi tarikatını ve ilk büyük Türk tarikatını kurmuştur. Anadolu'ya, İran'a, Azerbaycan'a gönderdiği dervişler aracılığıyla fikirlerini yaymıştır.

Yalın dil, hece ölçüsü ve dörtlüklerle yazılmış tek eseri Divan-ı Hikmet olan Ahmet Yesevî, Fuat Köprülü tarafından edebiyat dünyasına tanıtılmıştır.

YIL 1993 CİLT 37 SAYI 404 TEMMUZ

HALICI, Feyzi (1993), "Bayramoğlu, Kelaynaklar ve Âşıklarımız", *Çağrı*, C. 37, S. 404, s. 1.

Sayıları gitgide azalan ve nesli tükenen kelaynak kuşları gibi âşıklarımızın da sayıları gün geçtikçe azalmaktadır. Âşıklarımız, halk şairlerimiz sanat dünyamızın kelaynak kuşları gibidir. Nesilleri yavaş yavaş tükenmektedir.

Geleneksel olarak gerçekleştirilen Türkiye Âşıklar Bayramı'nda her yıl birçok âşığımız kendisini, şiirini, sanatını ifade etme şansı bulmaktadır. Âşıklar burada, âşıklık geleneğinin çeşitli dallarında yarışmalara katılmaktadır. Bu bayram neticesinde âşıklarımız biraz da olsa neslini yaşatabilmektedir.

GÜNDOĞDU, Mehmet (1993), "Türkü Üstüne Bir Yazı", *Çağrı*, C. 37, S. 404, s. 15.

Türküler her milletin, her toplumun önemli unsurlarıdır. Halk sevincini de kederini de türkülere yansıtmıştır. Ancak bu durum türkülerin kaynağını bulmayı son derece zorlaştırmıştır. Çünkü türkülerin kıtaları birbirlerine eklenerek, zaman içinde bölgeye göre değişerek söylenmiştir. Bu durumda bir bölgenin türküsü başka bölgelere mal edilmekte ve karışıklığa sebep olmaktadır.

GÖZLER, Hamit Fethi (1993), "Abdülkadir Güler'in 'Yunus Emre'si Üzerine", *Çağrı*, C. 37, S. 404, s. 17.

Abdülkadir Güler'in "Yerli ve Yabancı Gözü ile Yunus Emre"[5] isimli eserinde ilk olarak Yunus Emre'nin hayatı, sanatı, şiirleri üzerinde durulmuştur. Kitabın asıl amacı yabancı bilim insanlarının Yunus Emre hakkındaki düşüncelerini okuyucuya vermektir. Bunun çeşitli ülkelerden bazı yabancı bilim insanlarıyla Yunus Emre hakkında görüşülmüştür.

[5] Güler, Abdülkadir (1992), *Yerli ve Yabancı Gözü ile Yunus Emre*, İzmir, Hür Efe Matbaası.

YIL 1993 CİLT 37 SAYI 405 AĞUSTOS

GÖZLER, Hamit Fethi (1993), "Efsanelerin Türlerine Göre Tasnifi", *Çağrı,* C. 37, S. 405, s. 5.

Efsaneleri türlerine göre çeşitli başlıklar altında incelemek mümkündür. Bunlardan birincisi dünyanın yaratılışı, tabiat varlıklarının meydana gelişi ve onların değişmesi ile ilgili olan efsanelerdir. Buna örnek olarak Yeryüzünün Yaradılışı Efsanesi örnek verilebilir.

İkinci efsane türü tarihî efsanelerdir. Bu efsaneler şehirlerin kuruluş hikâyelerini, savaşları, tarihî şahısların hayatlarını anlatır.

Bir başka efsane türü de aşkla ilgili efsanelerdir.

YIL 1993 CİLT 38 SAYI 406 EYLÜL

GÜNDOĞDU, Mehmet (1993), "Tahta Kaşık Kültürü", *Çağrı,* C. 38, S. 406, s. 21.

Unutulmaya yüz tutmuş bir meslek olan kaşıkçılıkta iki farklı kaşıkçılık türünden bahsetmek mümkündür. Birinci tür yemek yeme aracı olan tahta kaşıkları kapsarken ikinci tür Konya havasıyla düğünlerde oyun oynamak için yapılan özel tahta kaşıklardır.

YIL 1993 CİLT 38 SAYI 407 EKİM

TAN, Nail (1993), "Yunus Emre ve 72 Millet Kavramı", *Çağrı,* C. 38, S. 407, s. 10.

Özellikle halk şairlerinin ve divan şairlerinin şiirlerinde görülen "72 millet" kavramı, çeşitli milletlere mensup insanların bir arada bulunduğu topluluğa verilen bir isimdir.

Eski dilde bazı kelimeler bugünkü anlamının dışında farklı anlamlara gelmiştir. Bunlardan biri de "millet" kelimesidir: Din, dinî hükümler, dine inananların oluşturduğu topluluk. Yine "72 millet" kavramı da XIII. yüzyılda cehennemlik olanlar, sünnet ehlinin dışında kalanlar için kullanılmıştır.

Yunus Emre şiirleri de söz konusu 72 millet kavramı çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılmıştır ve hatta divanının on iki beytinde 72 millet kavramı ile 72 dil kavramının kullanıldığı görülmüştür.

YIL 1993 CİLT 38 SAYI 408 KASIM

NARİNÇ, Sevim (1993), "Raif Yelkenci İle Bir Konuşma", *Çağrı,* C. 38, S. 408, s. 5-6.

Yunus Emre hakkında derin bir bilgiye sahip olan Raif Yelkenci, on dört tane Yunus Emre olduğu rivayet edilen Yunus'lardan kendi imkânlarıyla yalnızca üç tanesini tespit edebilmiştir: Büyük Yunus (dergiye konu olan Yunus)

Âşık Yunus (843 yılında vefat etmiştir.)

Derviş Yunus (Bursalı İsmail Hakkı'nın şeyhi Osman Fazlı Atpazarlı'dan feyz almıştır.)

Yelkenci, Yunus Emre ile ilgili bilinenlerin aksini dile getirmiştir.

UYGUNER, Muzaffer (1993), "Yunus Emre'ye Değişik Bakışlar", *Çağrı,* C. 38, S. 408, s. 16.

Yerli ve yabancı yazarlardan Yunus Emre ile ilgili seçtiği alıntılarla onun hakkında bilgiler veren Abdülkadir Güler'in "Yerli ve Yabancı Gözü İle Yunus Emre"[6] isimli kitabında çeşitli görüşlere yer verilmiştir.

[6] Güler, Abdülkadir (1992), *Yerli ve Yabancı Gözü İle Yunus Emre*, İzmir.

YIL 1993 CİLT 38 SAYI 409 ARALIK

HALICI, Feyzi (1993), "Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı", *Çağrı*, C. 38, S. 409, s. 1.

Konya'da 28.'si düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı yirmi altı âşığın katılımıyla gerçekleşmiştir. Bu yıl verilen üç ödül Âşık Şeref Taşlıova'ya, Âşık Murat Çobanoğlu'na ve Âşık Nuri Şahinoğlu'na gitmiştir.

ABANAZIR, Suad (1993), "Âşıklar Bayramı", *Çağrı*, C. 38, S. 409, s. 22.

Feyzi Halıcı'nın, Âşıklar Bayramı'nın kurucusu ve düzenleyicisi olduğu Yeni Konya Gazetesi'nde kendine yer bulmuş ve bu bayramın âşıklık geleneğinin yaşaması, canlı kalması için gelecek yıllarda da sürdürülmesi gerektiği gazete yazarları tarafından dile getirilmiştir.

BÜLBÜL, Ali Rıdvan (1993), "Halk Ozanları", *Çağrı*, C. 38, S. 409, s. 22.

Edebiyatımızda ayrı bir yeri olan halk edebiyatımızı bugünlere âşıklık geleneğini sürdüren halk ozanlarımız getirmiştir. Halk ozanları, halkın gözü, kulağı, dili olmuştur. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı hem bu geleneğe hem de halk ozanlarına sahip çıkmıştır.

– 1994 –

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 410 OCAK

DURUCAN, Muhsin (1994), "Folklor Penceresi", *Çağrı,* C. 38, S. 410, s. 19.

Ahmet Özdemir tarafından çıkarılan "Folklor Penceresi"[7] isimli kitapta "folklor" sözcüğünün günümüzde yanlış anlamlarda kullanıldığı, bunun "halk oyunları" anlamına gelmediği, böyle bir yanlışa düşmemek gerektiği ifade edilmiştir.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 411 ŞUBAT

TAN, Nail (1994), "Halk Edebiyatımızı Kim Okuyup Kim Anlayacak?", *Çağrı,* C. 38, S. 411, s. 5.

Türkçenin günümüze kadar bozulmadan gelmiş olmasını halk edebiyatı ürünlerine borçlu olduğumuzu ifade eden Nail Tan, Osmanlı İmparatorluğu döneminde aydın ve halk arasında bir dil ve edebiyat ikiliğinin oluştuğunu belirtmiştir. Cumhuriyet döneminde kadar dil ağırlaştı, kirletildi ve hatta Cumhuriyet döneminin önemli edebiyatçılarının eserleri sözlük olmadan okunamaz hale geldi. Bunun yanında artık halk edebiyatı ürünleri, Yunus Emre'nin, Gevherî'nin, Dertli'nin şiirleri de sözlük yardımı ile okunup anlaşılır oldu. Halk diline yaklaşma düşüncesiyle çıkılan yolda halk edebiyatı ürünlerinin yozlaştırıldığı görülmektedir.

[7] Özdemir, Ahmet (1989), *Folklor Penceresi*, İstanbul, Toker Yayınları.

USLU, Mustafa (1994), "Hacı Bayram Velî'nin Tasavvufa İntisapları", *Çağrı*, C. 38, S. 411, s. 16.

Tasavvufa olan ilgisi ve yaşadığı ahlakî ve siyasî bozukluklar Hacı Bayram Velî'nin tasavvufa yönelmesine sebep olmuştur. Tasavvuf ilmini öğrenmek ve bu yolda ilerlemek müridin, mürşidini arayarak bulması şeklinde olurken Hacı Bayram Velî mürşidi olan Somuncu Baba tarafından bulunmuş ve bu ilmi öğrenmeye davet edilmiştir.

Hacı Bayram Velî aradığı tasavvuf terbiyesini, iç huzuru tam anlamıyla bulamamış ve bunun için uzun yolculuklara çıkmıştır. Yolculuklardan sonra Ankara'ya döndüğünde bu tasavvuf ilmini yaymak için kendisine bir zaviye kurmuştur.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 412 MART

SARAR, İsmail Ali (1994), "Hoca Ahmed Yesevî ile Yunus Emre'nin Gönül Kapısı", *Çağrı*, C. 38, S. 412, s. 8.

Yesevîlik tarikatının kurucusu Hoca Ahmet Yesevî, Sayram kasabasında doğmuştur. Hakkındaki bilgiler sınırlıdır. Daha sonra Yesi şehrine yerleşmiş ve burada yıllarca halkı aydınlatmış, hikmetleriyle birçok insanı Hakk yoluna çağırmıştır.

Ahmet Yesevî'nin kalp, gönül anlayışı işe Yunus Emre'nin kalp, gönül anlayışı birbirine benzemektedir. İkisinin eserlerinde de bu kavramlar sıkça yer almaktadır. Onun gönül kapısıyla Yunus Emre'nin gönül kapısı arasında bir bağ vardır demek mümkündür. Bu bağ kısaca "gönülden gönüle bir yol vardır" sözü ile anlatılabilir. "Gönül" deyiminin anlamı, önemi, Kur'an' da hangi ayetlerde geçtiği, Divan-ı Hikmet'te Yunus Emre Divanı'nda nasıl işlendiği ele alınmıştır. Hem Hoca Ahmet Yesevî'nin hem de Yunus Emre'nin İslam'ın güzelliklerini, Kur'an'ı, peygamberimizin hadislerini iyi derecede bildikleri açıktır. Her ikisinin şiirlerinde gönül deyimiyle ilgili bolca örnek mevcuttur.

ÖZMEN, Murat (1994), "Yerli ve Yabancı Gözü İle Yunus Emre", *Çağrı,* C. 38, S. 412, s. 18-19

Abdülkadir Güler'in, Yunus Emre'yi beş bölüm altında anlattığı "Yerli ve Yabancı Gözü İle Yunus Emre" eserinde ilk olarak Yunus Emre'nin hayatı ve sanatı hakkında bilgiler verilmiştir. Sonraki bölümlerde hem yabancı bilim insanlarının hem de Türk bilim insanlarının Yunus Emre hakkındaki görüşleri, düşünceleri ele alınmıştır.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 415 HAZİRAN

TASNADİ, Edit (1994), "Yunus Emre'nin Şiirleri Macarcaya Çevrildi", *Çağrı,* C. 38, S. 415, s. 12.

UNESCO tarafından "Uluslararası Yunus Emre Sevgi Yılı" ilan edilen 1991 yılından sonra dünyanın çeşitli ülkelerinde Yunus Emre'ye olan ilgi artmıştır. Bu ülkelerden biri de Macaristan'dır ve bu ilgiden dolayı Yunus Emre'nin şiirleri Mihayl Babits tarafından Macar diline çevrilmiştir.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 416 TEMMUZ

DURUCAN, Muhsin (1994), "Tekirdağ'da Âşıklar", *Çağrı,* C. 38, S. 416, s. 20.

6 Mayıs 1994'te Tekirdağ'da gerçekleştirilen Âşıklar Şöleni'nde açılış konuşmasını Feyzi Halıcı yapmış ve geçmişten günümüze doğru halk şairlerimiz ile yaşayan halk şairlerimiz hakkında kısaca bilgi vermiştir. Bunun ardından şölene katılan âşıklar sırayla sazı ellerine almışlar, duygusal ve güncel konular üzerine çalıp söylemişlerdir.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 417 AĞUSTOS

HALICI, Feyzi (1994), "Kırkpınar'da Bir Pehlivan Gönlümüzde Kurdu Divan", *Çağrı,* C. 38, S. 417, s. 1.

Kültürümüzde önemli yere sahip olan Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreş Müsabakaları'nda âşıklarımız çalıp söyledikleri deyişlerle, türkülerle güreşçileri müsabakaya hazırlamıştır. Sonrasında başarılı güreşler sergilenmiştir.

ENGİN, Sabahattin (1994), "Yunus Emre'nin Şathiyatları Üzerine Bir Deneme", *Çağrı,* C. 38, S. 417, s. 14-15.

Yunus Emre'nin şathiyatları hakkında farklı görüşler söz konusudur. Bunlardan birincisi bu şathiyatların herkesin anlayamayacağı hakikatleri ve tasavvuf sırlarını açıkladığı görüşüdür. Diğer görüşe göre ise bu şathiyatlar birer muammadır. Kimileri bunlardan kendilerine göre anlamlar çıkarmaya çalışmıştır. Kimileri de bunları yaşanılan karanlık ve bunaltıcı dönemin acılarını unutmak için yazılan gülümsetici şiirler olarak görmüştür.

Yunus Emre şathiyatlarını içinde bulunduğu hayatın çelişkilerinden kurtulmak amacıyla kaleme almıştır. O, şathiyatlarında kendi gerçeğimizi tek gerçek olarak kabul edip bunu herkesten beklemenin yanlış bir davranış olduğunu ifade etmeye çalışmıştır.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 418 EYLÜL

ÖZMEN, Murat (1994), "Ak Besirek", *Çağrı,* C. 38, S. 418, s. 22.

Ak Besirek diye isimlendirilen bir devenin başka bir deveyle yaptığı güreş sonucunda rakip deve, güreş meydanını terk etmiş Ak Besirek ise halk tarafından alkışlanarak zafer kazanmış bir ifadeyle etrafına bakmıştır. Bu da onun ne kadar soylu bir hayvan olduğuna kanıttır. Rakip deve ise halk arasında işe yaramaz, boş deve gibi isimlerle anılmaya başlanmıştır. Zamanla bu develer unutulup gitmiş fakat halkı söylediği bu deyişler hala canlılığını korumaktadır.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 419 EKİM

HALICI, Feyzi (1994), "Mevlevî Şair Burhanettin'in Nasrettin Hoca'nın Fıkralarını Şerh Eden Eseri", *Çağrı,* C. 38, S. 419, s. 3-4.

Türk-İslam düşüncesi içinde ilk mutasavvıflarımızdan Nasrettin Hoca, günlük hayattaki olayları alaylı bir şekilde halka aktarmayı başarmıştır. Onun bu nükteleri bugün bile kulaktan kulağa, dilden dile yaşamayı başarmıştır.

Nasrettin Hoca'nın bu nüktelerinin 1814-1897 yılları arasında yaşamış Konyalı Burhanzâde isimli Mevlevî bir kişi tarafından şerh edildiği ve bir kitap olarak bastırıldığı bilinmektedir. Ancak bu esere çok uzun araştırmalar sonucunda ulaşılmıştır. Söz konusu eser yaklaşık 109 yıl önce kaleme alınmıştır. Eserde Nasrettin Hoca'nın 121 nüktesinin şerhinin yanı sıra, o dönemin Konya'sının sosyal hayatını, konuşulan dilini, kullanılan deyimlerini de bulmak mümkündür.

ENGİN, Sabahattin (1994), "Yunus Emre'nin Hümanizması ve Avrupa Aydınlık Çağı", *Çağrı,* C. 38, S. 419, s. 9.

İnsanı, insan olarak ele almak anlamına gelen hümanizma kavramı insanlar arasında din, dil, ırk ayrımı yapmayan bir anlayışı benimsemektedir. Batı'da hümanizmi savunan ilk düşünürler Dante, Thomas More, Campanella ve Erasmus'tur. Bunların yanında Alman yazar Lessing'in eserlerinden yola çıkılarak Yunus Emre'deki hümanizm incelenmiştir. Lessing'e göre Tanrı'nın insanlara en büyük lütfu akıldır ve insanlar arasındaki din farkının pek önemi yoktur. Lessing'te diğer hümanist görüş sahiplerinden farklı olarak tek yanlılık yoktur. Hümanizmin bu yönü Yunus Emre'de de aynı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Yunus Emre bunu Lessing'ten yaklaşık 450 yıl önce din ayrımı yapmadan bütün insanların bir olduğu şeklinde ifade etmeye çalışmıştır.

HALICI, Mehdi (1994), "Tayyip Ağa'dan Arta Kalan", *Çağrı,* C. 38, S. 419, s. 11.

Konya'da ikinci Nasrettin Hoca olarak bilinen Tayyip Ağa'nın çok ince bir mizah gücü vardır. Bazı nüktelerinde çok vurucu benzetmeler olduğunu görmekteyiz. Bundan

dolayıdır ki nüktelerinin bazıları onun fıkralarının derlenmesiyle hazırlanan kitaplarda yer bulamamıştır.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 420 KASIM

HALICI, Mehdi (1994), "Eski Konya'da Havan Eczacılığı ve Tekke Tedavileri", *Çağrı*, C. 38, S. 420, s. 7-8.

Konya'da eski eczacılar genellikle Ermeni ve Rum asıllı olup ilaçların hepsini eczanelerinde bulundurduklar ham maddeler ile kendileri yapardı. Eczacılar toplanan çeşitli bitkilerden, ağaç köklerinden halkın bilgisinden de faydalanarak birçok ilaç yapmıştır. Yapılan ilaçların dışında halk batıl inançlara dayalı tedavi yöntemlerini de sıkça kullanmış, tekkelerde manevi müdahalelerle hastalığını iyileştirmeye çalışmıştır. Bu tekkelerden bazıları şöyledir: Ahirvan Tekkesi, Kızıl Yel Tekkesi, Bulgur Tekkesi, Bağavi Tekkesi, Pirebi Tekkesi, Selçuklu Süt Tekkesi, Mursaman Tekkesi, Burhan Dede Tekkesi, Şems Tekkesi. Her bir tekkeye farklı hastalıklar için gidilmekteydi.

ÖZMEN, Murat (1994), "Dede Korkut Hikâyelerinde Kadın ve Aile İçi İlişkiler", *Çağrı*, C. 38, S. 420, s. 21-22.

Genellikle edebî yönüyle ele alınan Dede Korkut Hikâyeleri, bu kez de sosyal yönden incelenmiştir. Eski Türklerde aile kutsal sayılmıştır. Bu durum Dede Korkut Hikâyeleri'nde de mevcuttur. Özellikle aile içi ilişkilerde güçlü bağlar vardır. Bunun yanında kadının da ayrı bir yeri vardır. Kadınlar ata biner, kılıç kullanır, devlet işlerinde eşlerine yardım ederdi. Dede Korkut Hikâyeleri'nde de durum böyledir. Kadınların misafirperver, eşine saygılı, evine bağlı olması istenirdi.

Bu hikâyelerde ailenin temel bireylerinden olan çocuk da kutsal sayılmıştır. Çocuğu olmayanlar ayıplanmıştır. Kadında olduğu gibi çocuğun da ailesine karşı saygılı olması beklenirdi.

YIL 1994 CİLT 38 SAYI 421 ARALIK

SAVAŞ, Timurçin (1994), "Konya'da Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 38, S. 421, s. 1.

Anadolu insanı, bugün bilge insanlardan olmasını öz kültürümüz olan âşıklık geleneğine borçludur. Önemli olan sözleri belli bir öze indirmek ve anlamı dışına çıkmadan söylemektir. Âşıklar hem sözlü edebiyat geleneğini sürdürmüş hem de Anadolu hocası, bilgesi olmuşlardır.

HALICI, Mehdi (1994), "Eski Konya'da Şifa Umulan Kişi ve Türbeler", *Çağrı,* C. 38, S. 421, s. 12-13.

Tekke ve ocaklardaki tedavi yöntemlerinden sonra türbelerde yatan kişilerden hastalıkların iyileşmesi için şifa dileğinde bulunulurdu. Şifa dileme türbelerin pencerelerine bez bağlama, pencerelerin önüne yanan mum koyma şeklinde olmaktaydı. Konya'da özellikle Mevlânâ Türbesi'nden şifa beklenmekteydi. Bunun dışında Şeyh Hasan Dede, Şeyh Molla Sultan, Şeyh Abdullah Efendi, Veled Çelebi, Eflakî Dede, Pîr Mes'ud Dede, Torun Baba, Yedi Kızlar, Ulu Hatun gibi birçok türbe bulunmaktaydı.

HAMAMCIOĞLU, Sami (1994), "Feyzi Halıcı İle Âşıklar Bayramı Üzerine Söyleşi", *Çağrı,* C. 38, S. 421, s. 15-16.

Âşıklar Bayramı üzerine Sami Hamamcıoğlu'nun sorularına cevap veren Feyzi Halıcı, her zaman sazı, sözü, halk edebiyatını, halk şiirini, halk şairlerini, Anadolu'yu, Anadolu insanını yüceltmeye çalışmıştır. Bunların yanında Konya'nın onun için önemi başkadır. Konya neredeyse 10 bin yıl önce insanlığın başladığı devirlerden beri varlığını korumaktadır. Kültür, sanat, edebiyat zenginliğini de buna borçludur. Yunus Emre ve Mevlânâ bunun en iyi örneğidir. Şem'i Baba, Âşık Dertli, Sait Çelebi gibi halk edebiyatının önemli isimleri Sulu Kahve'de âşıklık geleneğini icra etmiş ve birçok âşık yetiştirmişlerdir.

1950'li yıllara gelindiğinde Sulu Kahve'den esinlenerek bu işi Feyzi Halıcı üstlenmiş ve ülkenin her yerinden âşıkları her sene Konya'da bir araya getirmeyi başarmıştır.

– 1995 –

YIL 1995 CİLT 39 SAYI 423 ŞUBAT

HALICI, Feyzi (1995), "Ahmet Yesevî'den Günümüz Şiirine", *Çağrı,* C. 39, S. 423, s. 1.

Anadolu'ya gönderdiği gönül erleri ile burada yaşayanları Türk-İslam düşüncesi ışığında eğiten Ahmet Yesevî, büyük bir velîdir. Yesevî, ilahi gerçekleri bu kutsal yolun yolcularına onların anlayabileceği açık bir dille ifade etmiştir. Sade, öz bir Türkçe ile İslam'ın esaslarını coşku içinde söylemiş ve aktarmıştır.

ÖZMEN, Murat (1994), "Karacaoğlan'da Yemek Kültürü", *Çağrı,* C. 39, S. 423, s. (?)

Karacaoğlan yaşamı boyunca her zaman güzelin peşine düşmüş, köy köy gezmiştir. Gördüğü tüm güzel şeyler için sazının tellerine vurmuştur. Onun kendine has bir dünyası olduğu gibi özel yemek zevkleri de vardır. O, sevgili ile yemekler arasında ilginç bir bağ kurmuştur. Bal, kaymak, şeker, ballı börek, sütlü, baklava, içli köfte, kuzu doldurma, höşmerim gibi yemekleri şiirlerinde sıkça kullanmıştır.

Kalk gönül gezelim, helva alayına,
Ol helvalar da dişin kolayına,
Her akşam da pirinç pilavına,
Kahvaltıda ballı kaymak isterim.

Bamyayı severim, dolma hoş olur,
Ballı börek pişer, içi boş olur,
Hele zerdali yanında hoş olur,
Yedikçe tadına doymak isterim.

KAYA, Hüseyin (1995), "Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri Güldestesi", *Çağrı,* C. 39, S. 423, s. 19-20.

"Sazımız, sözümüz, alınyazımız, halk şiiri ve halk şairlerimiz. Konumuz Anadolu ve Anadolu insanı." ifadesi, Feyzi Halıcı'nın kaybolmakta olan âşıklık geleneği hakkındaki düşüncelerini özetlemiş sayılır. Bu konuda dikkatleri daha da çekmek adına Halıcı, önemli bir eser ortaya koymuştur: Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri Güldestesi.[8] Bu kitapta halk şiiri ve âşık edebiyatı üzerine kendi düşüncelerini ifade eden Feyzi Halıcı, devam eden bölümlerde 20. yüzyıl âşıklarından 164 tanesinin biyografilerini vermiştir. Sonraki bölümlerde ise söz konusu âşıkların şiirlerinden, atışmalarından örnekler vermiştir. Son bölümlerde de âşıklar ve âşıklık geleneği üzerine çeşitli dergilerde, gazetelerde yayımlanan yazıları derleyip bir arada toplayarak okuyucuya sunmuştur.

YIL 1995 CİLT 39 SAYI 425 NİSAN

UYGUNER, Muzaffer (1995), "Eskilerden Sesler: Yesevî ve Bestamî", *Çağrı,* C. 39, S. 425, s. 17.

Mehmet Tekin'in "Türkistanlı Evliya Şair Hoca Ahmet Yesevî"[9] ve "Hatay Evliyalarından Bayezid-i Bestamî"[10] isimli iki kitabından yola çıkılarak hayatları hakkında bilgi ve hikmetlerinden örnekler verilmiştir.

YIL 1995 CİLT 39 SAYI 427 HAZİRAN

TAŞLIOVA, Şeref (1995), "Üç Âşıktan Karşılıklı Deyişler", *Çağrı,* C. 39, S. 427, s. 24.

Âşıklık geleneğinin en önemli isimlerinden Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu ve Yaşar Reyhanî'nin "Yaşayan Şiirimiz" adlı bir televizyon programında karşılıklı söyledikleri deyişler bir araya getirilmiştir.

[8] Halıcı, Feyzi (1992), *Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri Güldestesi*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
[9] Tekin, Mehmet (1993), *Türkistanlı Evliya Şair Hoca Ahmet Yesevî*, Antakya, Kültür Ofset.
[10] Tekin, Mehmet (1994), *Hatay Evliyalarından Bayezid-i Bestamî*, Antakya, Kültür Ofset.

YIL 1995 CİLT 39 SAYI 428 TEMMUZ

ENGİN, Sabahattin (1995), "Folklordan Uluslararası Sanata", *Çağrı,* C. 39, S. 428, s. 8-9.

Folklor, bir milletin halk sanatlarının bütününe verilen isimdir. Bir başka tanıma göre folklor, bir milletin benimsemiş olduğu zevkler bütününün sanat perspektifinden geçmiş bulunan yarattıklarıdır. Yaşadığımız, gördüğümüz, bildiğimiz, kullandığımız hemen hemen her şeyin temelinde folklor vardır. Millet olma bilincinin altında da öncelikli olarak folklor yatmaktadır. Esasında folklor hiçbir dış etkinin altında kalmadığı için ilkeldir. Sonradan edinilmiş entelektüel kültürün izlerine rastlanmaz.

Folklor tamamen kendi kendisidir. Evrensele ulaşmak için yerelliği aşıp bütün insanlığa hitap etmek gerekir. Peki, folklor evrensele nasıl ulaşır? Büyük sanat kendi kendisi olandır ve hangi millet tarafından yaratılmışsa onu kapsar. Bu durumda evrensel sanata ulaşmak için temelde folklora uğramak gerekir.

ÖZMEN, Murat (1995), "Bilmecelerde Yemek Kültürü", *Çağrı,* C. 39, S. 428, s. 18-19.

Zengin yemek kültürümüzün şiirlere, türkülere yansıdığı bilinmektedir. Bunun yanında yemek kültürümüzün izleri bilmecelerde de görülmektedir. Konuyla ilgili olarak Âmil Çelebioğlu ve Yusuf Ziya Öksüz'ün beraber çıkardıkları "Türk Bilmeceler Hazinesi"[11] adlı eser yemek kültürüne dair bilmece örnekleri verilerek hazırlanmıştır.[12]

ATILGAN, HALİL (1995), "Yunus Emre Haftası ve VI. Uluslararası Halk Edebiyatı Semineri'nin Ardından", *Çağrı,* C. 39, S. 428, s. 23-24.

Yunus Emre Haftası kapsamında düzenlenen etkinliklerle VI. Uluslararası Halk Edebiyatı seminerleri yakın tarihlerde ve aynı yerde yapılmıştır. Seminerlerde asıl konu

[11] Çelebioğlu, Âmil, Yusuf Ziya, Öksüz (1979), *Türk Bilmeceleri Hazinesi*, İstanbul, Ülker Yayınları.
[12] Meyveler: Yapraklar arasında sarı kız (Ayva), Yeşil başlar sarı olur/Tadına doyum mu olur? (Muz), Dışı esmer/İçi cevher (İncir), …
Sebzeler: Ufak boylu/Pek fena huylu (Biber), Yer altında sarıklı hoca (Soğan), Benim bir kızım var/Kat kat çeyizi var (Lahana), …
Tatlılar: Saçaklıdır eteği/Sanki bir peteği (Kadayıf), Kardan beyaz/Buzda ayaz (Dondurma), …
İçecekler: Rengi kızıl şarap değil/Kışın fena ahbap değil (Çay), …

Yunus Emre olmuştur ve hangi önemli isimlerin katıldığı, kimlerin hangi bildirileri sunduğu tek tek belirtilmiştir.

YIL 1995 CİLT 40 SAYI 430 EYLÜL

HALICI, Feyzi (1995), "Hünkâr Hacı Bektaş Velî Törenleri", *Çağrı,* C. 40, S. 430, s. 1.

Niğde'ye bağlı olan Hacıbektaş'ta 1995 yılında ağustos ayı içinde Hacı Bektaş-ı Velî'yi Anma Töreni'ne ev sahipliği yapılmıştır. Tören çok güzel bir şekilde tamamlanmış ve devlet büyüklerinden sanatçılara kadar birçok kişi törende bulunmuştur.

ENGİN, Sabahattin (1995), "Halkın Sevgisi ve Yunus Emre", *Çağrı,* C. 40, S. 430, s. 7.

Yunus Emre halkın içinden çıkmış önemli bir şahsiyet olduğundan özellikle köylünün, halkın, Anadolu insanının Yunus Emre'ye olan saygısı, sevgisi ve bağlılığı çok fazladır. Bu sevgi, saygı ve bağlılık Erzurum, Sivas, Çorum gibi farklı şehirlerde, bu şehirlerin köylerinde kendini gerçekçi bir şekilde göstermektedir.

İVGİN, Hayrettin (1995), "Karacaoğlan Geleneği Var Mıdır?", *Çağrı,* C. 40, S. 430, s. 13.

Her şeyden önce Karacaoğlan hiçbir şiir akımından, geleneğinden, hiçbir şairden etkilenmemiştir. Tamamen kendine has bir şekilde kendisi bir ekol ve gelenek oluşturmuştur. Kendisi taklit etmemiş aksine taklit edilmiştir. Şiirlerinde insanların ve tabiatın güzelliğinden etkilendiği görülür. Soyut olanı değil, somut olanı dile getirmiştir. Tüm bunlardan yola çıkarak bir "Karacaoğlan Geleneği"nin varlığının söz etmek mümkündür.

OKUR, Mehmet (1995), "Âşık Ali Baba Özbay", *Çağrı,* C. 40, S. 430, s. 15.

1950'li yıllarda yazdığı "Gülom", "Sana Gelmek İstiyorum", "Gül Yüzlü Sevdiğim" gibi şiirlerinin bestelenmesi üzerine adı duyulan bir âşığımız olan Âşık Ali Baba, Türk halk müziğimiz içinde de önemli bir yere sahiptir.

YIL 1995 CİLT 40 SAYI 431 EKİM

ENGİN, Sabahattin (1995), "Halkın Sevgisi ve Yunus Emre II", *Çağrı,* C. 40, S. 431, s. 7.

Yunus Emre'nin her şeyden önce ve dönemindeki her türlü olumsuzluğa karşı gösterdiği sevgi, onu halkın gönül tahtına oturtmuştur. O, sevgisizlik nedir bilmemiştir. Onun bu tutumuna karşılık halk da ona olan sevgisini her zaman üst seviyelere taşımıştır.

UYGUNER, Muzaffer (1995), "Hacı Bektaş Velî'nin Özdeyişleri", *Çağrı,* C. 40, S. 431, s. 9-10.

Feyzi Halıcı; insanları gerçeğe, doğruya, Hakk yoluna yönelten Hacı Bektaş Velî'nin görüşlerini ifade ettiği özdeyişlerinden yola çıkarak "Hacı Bektaş Velî'nin Özdeyişleri"[13] isimli kitabını çıkarmış ve bu kitapta özdeyişleri şiirleştirerek örnekler vermiştir.

HÜNALP, Ayhan (1995), "Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler", *Çağrı,* C. 40, S. 431, s. 17.

Hacı Bektaş Velî'nin Vilâyetnâme'sindeki ve Makalât'ındaki özdeyişlerinin bir kısmını alıp şiirleştiren Feyzi Halıcı, bu şiirleri "Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler" isimli kitabında bir araya getirmiştir.

[13] Halıcı, Feyzi (1995), *Hacı Bektaş Velî'nin Özdeyişleri*, Ankara, TBMM Yayını.

YIL 1995 CİLT 40 SAYI 432 KASIM

HALICI, Feyzi (1995), "Âşıklar Bayramı 30 Yaşında", *Çağrı,* C. 40, S. 432, s. 1.

Feyzi Halıcı'nın destekleriyle her yıl düzenli şekilde gerçekleştirilen Âşıklar Bayramı'nın 30. yılında da her yıl olduğu sayısı elliye yakın âşık hünerlerini gösterme şansı bulabilmiştir. Bunun yanında halk edebiyatı konularının tartışıldığı "Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni" de düzenlenmiştir.

YIL 1995 CİLT 40 SAYI 433 ARALIK

HALICI, Feyzi (1995), "Âşıklar Bayramı, Bilgi Şöleni (1966-1995)", *Çağrı,* C. 40, S. 433, s. 1.

Geleneksel Âşıklar Bayramı'nın 30. yılı ve Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni, 55 âşığın ve 45 bilim adamının katılımıyla en güzel şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu yıl Âşıklar Bayramı'nda 12 dalda çeşitli yarışmalar düzenlenmiştir.

_____ (1995), "30. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın 12 Dala Göre Yarışma Sonuçları", *Çağrı,* C. 40, S. 433, s. 14.

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda 55 âşık arasından şiir, sazlı güzelleme, sözlü güzelleme, atışma, meydan atışması, doğmaca türkü, hikâyeli türkü, usta malı türkü, dudakdeğmez, doğmaca şiir, muamma dallarında dereceye giren âşıkların isimleri sıralanmıştır. Ayrıca usta âşık sıfatıyla Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Abdülvahap Kocaman da ödüllendirilmişlerdir.

UYGUNER, Muzaffer (1995), "Kadın Yazarlarımız ve Ozanlarımız", *Çağrı,* C. 40, S. 433, s. 23.

"Ne Yazıyor Bu Kadınlar?"[14] isimli kitabında Mehmet Aydın, 15. yüzyıldan bugüne kadar kadın şairlerin ve yazarların hayatlarından ve eserlerinden örnekler vererek edebiyatımızdaki kadın sanatçılar üzerine derli toplu bir çalışma yapmıştır.

[14] Aydın, Mehmet (1994), *Ne Yazıyor Bu Kadınlar?,* Ankara, İlke Yayın.

– 1996 –

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 434 OCAK

KUKUL, Halistin (1996), "Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler", *Çağrı,* C. 40, S. 434, s. 18.

Feyzi Halıcı, Hacı Bektaş Velî'nin eserlerindeki özdeyişleri, fikirleri şiir yoluyla okuyucuya ulaştırmayı amaçlamıştır.

ORAY, Faruk (1996), "Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler ve Feyzi Halıcı'nın Şiirsel Yorumları", *Çağrı,* C. 40, S. 434, s. 19.

"Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler", Feyzi Halıcı'nın Hacı Bektaş Velî'nin özdeyişlerini yorumlayarak şiirleştirmesi üzerine oluşturmuş olduğu bir kitabıdır ve şiirlerden örnekler gösterilerek kitap üzerine bir inceleme yapılmıştır.

KORUCUOĞLU, Nevin (1996), "Atasözlerimizin Değeri", *Çağrı,* C. 40, S. 434, s. 25.

Folklorun belli bir bölümünü oluşturan atasözleri kıssadan hisse almayı ve birçok gerçeği açıklamayı amaç edinmiş sözlerdir. Atasözlerinin özel bir sistematiği bulunmaktadır. Bir şeyi uzun uzun anlatma yolunu seçmemiş, kısa sözden çok şey anlamayı hedeflemiştir. Birçok önemli edebiyatçımız atasözlerimiz hakkında çalışmalar yapmıştır.

UYGUNER, Muzaffer (1996), "Halk Şairleri Antolojileri", *Çağrı,* C. 40, S. 434, s. 26.

Halk şairlerinin şiirleri saz eşliğinde sözlü olarak okunmaktadır. Geçmişten günümüze kadar çok az halk şairi şiirlerini yazıya geçirebilmiştir. Bunlar da genellikle

cönklerde muhafaza edilmiştir. Fakat cönklerin de kaybolması durumunda çoğu halk şairinin şiirine ulaşılamamaktadır.

Bu durum günümüzde hala sürmektedir. Ancak oluşturulmuş olan bazı antolojiler halk şairlerine ve şiirlerini ışık tutmaktadır: Feyzi Halıcı'nın Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri Güldestesi, Ozan Naçari'nin Anadolu Kültürü ve Ozanlarımız Güldestesi.[15]

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 436 MART

HALICI, Mehdi (1996), "Âşıklık Geleneğinin Kökeni", *Çağrı,* C. 40, S. 436, s. 9-11.

Âşıklık geleneğinin Cilalı Taş Devri (Neolitik Çağ)'ne kadar uzanan bir geçmişi olup bu gelenek her çağda görülmüş ve bugün dünyanın pek çok yerine kadar ulaşmıştır. Demir Çağı'nda telli sazların icadıyla başladığı düşünülen bu gelenekte her devir içinde bugünkü âşıklık geleneğinin özellikleri görülmektedir; saz bırakma geleneği için, astı ince ve keskin sazını, tam başının üstünde bir çengele[16] ya da doğaçlama şiir söyleme geleneği ile ilgili, ilkel ozan yazmaz yüksek sesle okur, şiirlerini durup düşünerek değil, doğmaca söyler.[17]

ATILGAN, Halil (1996), "Bir Türkü Bin Rezalet", *Çağrı,* C. 40, S. 436, s. 18-23.

Son dönemlerde türkü sözlerinin anlamlarıyla türkülerin icra şekillerinin birbirinden tutarsız olduğu görülmektedir. Bununla ilgili örnekler de mevcuttur. Türkünün ağıt türünde mi, ninni türünde mi yoksa dinî içerikli mi olduğunu bilmek ve buna göre icra etmek önemli bir noktadır. Söz konusu tutarsızlıkta dinleyicinin de payı vardır.

[15] Naçari, Ozan (1995), *Anadolu Kültürü ve Ozanlarımız Güldestesi*, Ankara, Halk Ozanları Kültür Derneği.
[16] Homeros'un, yaşadığı dönemde şahit olduğu bir olay. Halıcı, Mehdi (1996), "Âşıklık Geleneğinin Kökeni", *Çağrı,* C. 40, S. 436, s. 9-11
[17] Thomson, George (1983), *Tarih Öncesi Ege*, Payel Yayınevi

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 437 NİSAN

HALICI, Feyzi (1996), "Âşıklık Geleneği", *Çağrı,* C. 40, S. 437, s. 1.

Âşıklık geleneğinin başlangıcı Orta Asya'ya kadar uzanmaktadır. Bu geleneğin Türk boylarında ayrı bir yeri ve önemli âşıkları vardır. Geleneğin temsilcileri olan âşıklar, her dönemde halkın gözü, kulağı, dili olmuş ve bu doğrultuda her yıl geleneksel olarak Âşıklar Bayramı düzenlenmiştir.

ATILGAN, Halil (1996), "Karacaoğlan'a Atfedilen Şiirler", *Çağrı,* C. 40, S. 437, s. 7-9.

Karacaoğlan, kendi sahasında çokça ün yapmış, sevilmiş ve takip edilmiş önemli bir halk ozanıdır. Bundan dolayı Karacaoğlan gibi şiir söyleyen ve onun yolundan giden birçok ozan yetişmiştir.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 438 MAYIS

TASNADI, Edit (1996), "Türk ve Macar Halk Edebiyatlarındaki Benzerlikler", *Çağrı,* C. 40, S. 438, s. 7-9.

Türklerin ve Macarların tarih boyunca sıkı ilişkiler içinde olduğu bilinmektedir. Bu ilişkiler sonucunda bazı benzer noktalar oluşmuştur. Halk masallarında[18], halk şiirlerinde, fıkralarda ortak motifler görülmektedir.

UYGUNER, Muzaffer (1996), "Nasrettin Hoca Yılı'nda Fıkralara Bir Bakış", *Çağrı,* C. 40, S. 438, s. 14-15.

Nasrettin Hoca fıkralarında pek çok söz sanatına başvurulmuştur. Bunlar genel olarak abartma, tezat, cinas, taşlamadır. Bunun yanında fıkralarda yineleme ve mantığa uygun olmama gibi durumlar da çokça görülmektedir. Bunlar örneklerle açıklanmıştır.

[18] En çok "geyik" motifinde ortaklık görülmektedir.

ATILGAN, Halil (1996), "Karacaoğlan'a Atfedilen Şiirler II", *Çağrı,* C. 40, S. 438, s. 20-21.

Âşıkların, Karacaoğlan'a ithafen yazdıkları şiirler örnek olarak verilmiştir.

TAŞLIOVA, Âşık Şeref (1996), "Türkiye Âşıklar Bayramı 30. Yılda İzlenimlerim", *Çağrı,* C. 40, S. 438, s. 23-25.

Önemli âşıklarımızdan Âşık Şeref Taşlıova, Feyzi Halıcı'nın başlatmış ve geleneksel hale getirmiş olduğu Âşıklar Bayramı'nın öneminden, amacından, bu bayrama kimlerin katıldığından, bayramın nasıl gerçekleştiğinden, deyişleri hangi konular üzerine yoğunlaştığından kendi izlenimleri doğrultusunda bahsetmiştir.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 439 HAZİRAN

HALICI, Feyzi (1996), "Yunus Emre ve Eskişehir", *Çağrı,* C. 40, S. 439, s. 1.

Eskişehir'de "Sevelim, Sevilelim" sloganıyla düzenlenen Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası programı kapsamında "Yunus'ta Hoşgörü ve İnsanlık Sevgisi" konulu bir panel yapılmış, önemli âşıklarımız tarafından Yunus Emre ile ilgili şiirler söylenmiş ve Eskişehir'de Yunus Emre'nin hala yaşıyor ve yaşatılıyor olduğu görülmüştür.

TANRIKULU, Nazım İrfan (1996), "Âşıklık Geleneğinde Atışma Sanatı", *Çağrı,* C. 40, S. 439, s. 8-10.

Âşıklık geleneği irticalen söylemeye dayalıdır. Bu geleneğin sürdürülmesinde âşığı âşık yapan bazı değerler vardır. Âşıklar, içinde bulunduğu toplumun birer aynasıdır. Onlar birliği, beraberliği öğütlemiş, haksızlığa, zulme başkaldırmışlardır.

Âşıklığa başlamak genellikle rüya görme yoluyla olmaktadır. Bundan sonra biri âşık olacaksa öncelikle ustasının deyişlerini söyler, ustamalı alıp satar. Zamanla kendisi de usta olup çıraklarını yetiştirmeye başlar.

ODABAŞI, Sefa (1996), "Konyalı Folklorcu İsmail Zühtü", *Çağrı*, C. 40, S. 439, s. 26.

İsmail Zühtü, folklor özellikle de Konya folkloru araştırıcılarından biridir. Bu konularda önemli çalışmaları mevcuttur.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 440 TEMMUZ

UYGUNER, Muzaffer (1996), "Bütün Yönleriyle Âşık Veysel", *Çağrı*, C. 40, S. 440, s. 15.

Âşık Veysel'in yaşamını, sanat hayatını, şiirlerini ve şiirlerini nasıl oluşturduğunu ele alan Gülağ Öz, bu çalışmalarını "Bütün Yönleriyle Âşık Veysel"[19] isimli kitapta toplamıştır.

SARAR, İsmail Ali (1996), "Yunus Emre'de Sevgi ve Hoşgörü Paneli", *Çağrı*, C. 40, S. 440, s. 19.

Feyzi Halıcı, Nail Tan, Hayrettin İvgin gibi önemli isimlerin katıldığı panelde Yunus Emre'nin insan sevgisi, hoşgörüsü, bunların şiirlerine yansıması ve Yunus Emre'nin varlığı hala sürdürüyor olmasıyla gurur duyulması gibi konulara değinilmiştir.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 441 AĞUSTOS

ACAROĞLU, Türker (1996), "Tekirdağlı Ozanlar ve Yazarlar", *Çağrı*, C. 40, S. 441, s. 19.

Halkbilimci Aydın Oy'un, Tekirdağ'da doğmuş, yetişmiş ozanların, yazarların hayatlarını, şiirlerini ve yazılarını incelediği "Yüzyıllar Boyunca Tekirdağlı Şairler ve Yazarlar"[20] isimli kitabının tanıtım yazısıdır.

[19] Öz, Gülağ (1994), *Bütün Yönleriyle Âşık Veysel*, Ankara, Ayyıldız Yayın.
[20] Oy, Aydın (1995), *Yüzyıllar Boyunca Tekirdağlı Şairler ve Yazarlar*, İstanbul.

İNAL, Yaşar Faruk (1996), "Feyzi Halıcı'nın Şiirsel Yorumuyla Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler", *Çağrı,* C. 40, S. 441, s. 29.

Hacı Bektaş Velî'nin bugüne kadar ulaşan özdeyişleri Feyzi Halıcı'nın çalışmaları ile şiirleştirilerek bir kitapta toplanmıştır.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 442 EYLÜL

UYGUNER, Muzaffer (1996), "Halk Edebiyatı Anlatı Türleri", *Çağrı,* C. 40, S. 442, s. 18.

İncelenmeye değer bir alan olan halkbilimi, Türk halk edebiyatı hakkında çeşitli kitaplar yayınlanmıştır. Bunlardan biri de Doç. Dr. Metin Karadağ'ın son yayını olan "Türk Halk Edebiyatı Anlatı Türleri"[21] isimli kitabıdır ve bu kitabın tanıtımı yapılmıştır.

ATILGAN, Halil (1996), "Çukurova'da Karacaoğlan Çığırmak", *Çağrı,* C. 40, S. 442, s. 19-21.

"Karacaoğlan çığırmak" deyimi özellikle Çukurova'da türkü söylemek olarak kalıplaşmış bir ifade halini almıştır. Umay Günay'ın konuyla ilgili görüşleri, Karacaoğlan'ın halk tarafından kabul gördüğü, mutlu günlerin Karacaoğlan türküleriyle kutlandığı, hastalara onun türkülerinin şifa getireceği, ona velîlere ait özelliklerin atfedildiği yönündedir.[22]

ODABAŞI, Sefa (1996), "Konya'dan Derlenmiş Fıkralı Atasözleri", *Çağrı,* C. 40, S. 442, s. 22.

Fıkralı atasözlerinin ne olduğundan, hangi kitaplarda bu türe yer verildiğinden örneklerle bahsedilmiştir.

[21] Karadağ, Metin (1995), *Türk Halk Edebiyatı Anlatı Türleri*, Ankara, Karşı Yayınları.
[22] Günay, Umay (1993), "XVII. Yüzyıl Saz Şairi Çukurovalı Karacaoğlan İle İlgili Bir Değerlendirme", II. Uluslararası Karacaoğlan-Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri, Adana.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 443 EKİM

TAN, Nail (1996), "Halk Edebiyatımızı Kim Okuyup Anlayacak?", *Çağrı*, C. 40, S. 443, s. 10-11.

Halk ve aydın kesim arasındaki dil ve edebiyat ikiliği konuşulan dille yazılan dilin bir birinden ayrılmasına sebep olmuştur. Bu durumun da bugün halk edebiyatı eserlerinin sözlüksüz anlaşılamamasına yol açtığından bahsedilmiş ve bununla ilgili örnekler verilmiştir.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 444 KASIM[23]

UYGUNER, Muzaffer (1996), "Dünyada Nasrettin Hoca", *Çağrı*, C. 40, S. 444, s. 12.

Araştırmalar sonucunda Nasrettin Hoca'nın ülkemizde olduğu kadar dünyada da ünlü olduğu, değişik isimlerle anıldığı tespit edilmiş ve bu konu üzerine İrfan Ünver Nasrattınoğlu'nun "Nasrettin Hoca'nın Dünyası"[24] isimli bir kitap çalışması yapılmıştır. Muzaffer Uyguner, bu kitap çalışmasının tanıtımı yapmıştır.

YIL 1996 CİLT 40 SAYI 445 ARALIK

TÜRKANIK, Ebru (1996), "Küçük Bir Dünya Bardakçı Köyü", *Çağrı*, C. 40, S. 445, s. 31.

İlk çağlardan bugüne kadar gelen Eskişehir, Seyitgazi ilçesine bağlı Bardakçı köyü geçiş dönemleri, halk hekimliği, el verme, türkü, mani gibi folklor ve halk edebiyatıyla ilgili birçok özelliğe sahiptir.

[23] 1995 Türkiye Geleneksel Âşıklar Bayramı Yılın Yedi Şiiri Ödülü'nü Kazanan Şiirler, *Çağrı*, C. 40, S. 444, s. 16-17.
1995 Türkiye Geleneksel Âşıklar Bayramı Şiir Dalında Dereceye Giren Şiirler *Çağrı*, C. 40, S. 444, s. 24-25.
[24] Nasrattınoğlu, İrfan Ünver (1996), *Nasreddin Hoca'nın Dünyası*, İstanbul, İş Bankası Kültür Yayınları.

– 1997 –

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 446 OCAK

SATOĞLU, Abdullah (1997), "Halk Şairi Talibi Coşkun ve Keklik Emine", *Çağrı,* C. 41, S. 446, s. 13-14.

Kerem ile Aslı, Leyla ile Mecnun, Talibi ile Keklik Emine… Sevdiği kız olan Emine için şiirler söylemeye başlayan Talibi sevdiğine kavuşamadığı gibi başka biriyle evlenmek zorunda kalmış ve bir de üstüne yokluk sıkıntısı çekmiştir. Talibi şiirlerinde yaşadığı bu sıkıntıları, hayat görüşünü dile getirmiştir ve günümüzde şiirleriyle yaşamaktadır.

_____ (1997), "Yunus Emre Şiirleri Güldestesi", *Çağrı,* C. 41, S. 446, s. 21.

1985 yılından itibaren bugüne kadar yapılmış Yunus Emre ile ilgili şiir yarışmalarındaki 132 şiirden meydana getirilmiş büyük ve önemli kaynak görevi gören bir güldestedir.[25]

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 447 ŞUBAT

HALICI, Feyzi (1997), "Nasrettin Hoca'dan Günümüze", *Çağrı,* C. 41, S. 447, s. 1.

Öncelikle fıkranın ne olduğundan, hangi amaca hizmet ettiğinden bahsedilmiştir. Nasrettin Hoca, söz medeniyetinin kurucusu bilge bir eren olarak Türk zekâsının örnek temsilcilerinden biridir, şeklinde tanıtılmıştır.

[25] Nasrattınoğlu, İrfan Ünver, Güven, Tanyeri (1991), *Sevelim Sevilelim Yunus Emre Şiirleri Güldestesi*, Eskişehir, Eskişehir Valiliği.

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 449 NİSAN

SEVGİ, Ahmet (1997), "Taşkent'te Nevruz", *Çağrı,* C. 41, S. 449, s. 7-8.

Farsça yenigün anlamına gelen nevruz, doğanın kendini yenilemesidir. Nevruz, dünyadaki Türklüğün bayramıdır. Türk dünyasında özellikle Özbekistan Taşkent'te nevruzdan önce her yerde çok yoğun hazırlık yapılmaktadır: Temizlik, düzenleme, onarım, ağaç dikme, çiçek ekme, bahçe bakımı… Okullarda nevruzla ilgili çeşitli programlar düzenlenmektedir. Bunların yanında sümelek adı verilen bir yemek Taşkent'te nevruzun sembolü haline gelmiştir.

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 450 MAYIS

YURDABAK, Hüseyin (1997), "Uruşlu Âşık Şefkati", *Çağrı,* C. 41, S. 450, s. 24.

Mahlasını Feyzi Halıcı'dan alan Şefkati, âşık yarışmalarında dereceye girmiştir, kitapları basılmıştır. Şiirleri lirik ve ideolojiktir, taşlamaları da önemlidir.

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 451 HAZİRAN

TASNADİ, Edit (1997), "Nasrettin Hoca Fıkralarının Macar Kahramanları", *Çağrı,* C. 41, S. 451, s. 10-11.

Macar Türkolog Ignacz Kunos, Nasrettin Hoca fıkralarının uluslararası literatürdeki temellerini atmıştır. Macar fıkraların en büyük araştırıcısı Lajos György'ın tespitlerini[26] ise Nasrettin Hoca fıkraları da kanıtlamaktadır. Macaristan'a kadar uzanan Nasrettin Hoca fıkralarına 19. yüzyılda rastlanır. Daha önceki yüzyıllarda görülen fıkralarda Nasrettin Hoca yerine rahip, papaz, Çingene, köylü görülmüştür.

[26] Fıkra yapılmıyor, fakat yetişiyor. Sahibi halk topluluğudur, dünyada dolaşıyor. Somut bir olaya bağlanan ve orijinal görünen bir fıkranın bile Çin ya da Hindistan'da binlerce yıllık varyasyonunun bulunmadığından emin olamayız. Fıkralar vasiyetname bırakmadan ölen vasiyetçilerdir, mirasları bütün dünyaya kalır. Tasnadi, Edit (1997), "Nasrettin Hoca Fıkralarının Macar Kahramanları", *Çağrı,* C. 41, S. 451, s. 10-11.

UYGUNER, Muzaffer (1997), "Halk Ozanı Reyhanî", *Çağrı,* C. 41, S. 451, s. 17-18.

Reyhanî'nin âşıklığa nasıl yöneldiğinden, ilk şiirinden ve sonraki şiirlerinden, mahlasından, karşılaştığı âşıklardan bahsedilmiş ve şiirlerinden örnekler verilmiştir.

KUKUL, Halistin (1997), "Âşık Kemalî Bülbül'ün 50. Sanat Yılı"[27], *Çağrı,* C. 41, S. 451, s. 21-22.

Küçük yaşlarında şiir yazmaya başlayan ve bugün önemli âşıklarımız arasında yerini alan Âşık Kemalî Bülbül herkes gibi hayatına devam ederken de yazmaya ara vermemiştir. Şiirlerinin tek konusu, vatan sevdasıdır.

GÜNDOĞDU, Mehmet (1997), "Solist Nuri Cennet'le Konya Türküleri Üzerine Bir Söyleşi", *Çağrı,* C. 41, S. 451, s. 24-25.

Türkülerimiz içinde Konya türkülerinin ayrı bir yeri vardır ve bunda Nuri Cennet'in de payı büyüktür. Nuri Cennet'le; kendisinin müziğe başlamasıyla, derlediği türkülerle, Konya türküleriyle ilgili yapılmış bir söyleşidir.

İVGİN, Hayrettin (1997), "Perde Gazeli Okumak", *Çağrı,* C. 41, S. 451, s. 29.

Geleneksel Karagöz oyununun başlangıcında nasihat niteliğinde dünyanın geçiciliği, dış görünüşe aldanmama gibi tasavvufi görüşlerin anlatıldığı, oyunu tasavvufi olarak da yorumlamayı sağlayan ve aruz ölçüsüne göre yazılan bir "perde gazeli" okunur. Hayrettin İvgin bu açıklamaların ardından bir perde gazelini ve anlamını örnek olarak vermiştir.

[27] 3 Mayıs 1997 Samsun İl Kültür Müdürlüğünde yapılan konuşma.

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 452 TEMMUZ

HALICI, Feyzi (1997), "Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni Açış Konuşması", *Çağrı,* C. 41, S. 452, s. 1.

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın 30. yılı açılış konuşmasında âşıklık geleneğinin kökeninden ve ne olduğundan, âşıklar bayramının amacından, bu bayram kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerden, bayrama kimlerin katıldığından bahsedilmiştir.

SEVGİ, Ahmet (1997), "Özbekistan'da Nasrettin Hoca", *Çağrı,* C. 41, S. 452, s. 6-8.

Tarih boyunca çeşitli bölgelere yerleşmiş Türkler ve onlara mal olmuş birleştirici güçlerden biri olan Nasrettin Hoca, Kazaklarda, Uygurlarda, Azerilerde, Özbeklerde farklı isimlerle anılmış ve buralarda hakkında çalışmalar yapılmıştır. Özbekistan'da yapılan bir çalışmada[28] 790 fıkraya yer verilmiştir. Fıkraların kısa, açık, net mesajlar vermesi, okul niteliğinde olması, zekâsı onu Türk topluluklarında efsaneleştirmiştir.

ACAROĞLU, Türker (1997), "VII. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri Üzerine", *Çağrı,* C. 41, S. 452, s. 24-25.

1997 yılında düzenlenen VII. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri ile ilgili olarak seminerin konusu, bildiri sunanların kim olduğu ve bildirilerinin isimleri hakkında bilgiler verilmiştir.

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 453 AĞUSTOS

SATOĞLU, Abdullah (1997), "Evliya Şairler: Büyük Mutasavvıf ve Fikir Adamı Erzurumlu İbrahim Hakkı", *Çağrı,* C. 41, S. 453, s. 14.

18. yüzyılda tekke edebiyatımızın önemli isimlerinden olan Erzurumlu İbrahim Hakkı, 1073 yılında Erzurum'un Hasankale ilçesinde doğmuş, tasavvuf ve fikir adamıdır. Türk-İslam medeniyeti üzerine dersler almıştır. Önemli eserlerinden biri Marifetnâme'dir.

[28] Yoldaşeva, Feride, Bahadır Sarımsakov (1990), *Efendi Latifeleri*, Taşkent, Edebiyat ve Sanat Neşriyatı.

Kadirî tarikatı şeyhi İsmail Fakirullah'ın dergâhına yerleşmiş, onun halifesi olmuştur.

BAŞTUĞ, İbrahim (1997), "Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler", *Çağrı*, C. 41, S. 453, s. 28.

Feyzi Halıcı, Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler isimli kitabında geleneksel halk şiirimizdeki tasavvufî etkiyi incelemiş, Hacı Bektaş Velî'nin özdeyişlerinden örnekler vermiştir.

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 455 EKİM

SARAR, İsmail Ali (1997), "Hacı Bektaş-ı Velî", *Çağrı*, C. 41, S. 455, s. 14.

Hacı Bektaş Velî'den, onun eserlerinden, Bektaşîlikten ve Nevşehir'de düzenlenen Hacı Bektaş Velî'yi anma törenlerinden, törenlere katılanlardan, törenlerde yapılan etkinliklerden bahsedilmiştir.

SATOĞLU, Abdullah (1997), "Gönül Penceresinden: İlim ve Hikmet Sahibi Şeyh İbrahim Tennurî", *Çağrı*, C. 41, S. 455, s. 20-21.

XV. yüzyılda yaşadığı bilinen ve Anadolu evliyalarından biri olan Şeyh İbrahim Tennurî, Konya'da Molla Sarı Yakup'tan dersler almış ve sonrasında Kayseri'ye yerleşerek orada yaşamış ve vefat etmiştir, türbesi de Kayseri'dedir. Bir ara Akşemsettin Hazretlerinden de icazet almıştır. Bir hastalığından tandır (tennur) üzerinde oturarak kurtulduğu için kendisine Tennurî denilmiştir. İlahileri bugün hala yaşamaktadır:

Cânâ cefâ yâ kıl vefâ	Ey Pâdişâh-ı lemyezel
Kahrın da hoş, lütfun da hoş	Zâtı ebed, hayyü ezel
Ya dert gönder yahut devâ	Ey lütfu bol kahrı güzel
Kahrın da hoş, lütfun da hoş.	Kahrın da hoş, lütfun da hoş.

Hoştur bana senden gelen	Ağlatırsan zâri zâri
Ya hil'at ü yahut kefen	Verirsen cennet ü hûri
Ya tâze gül yahut diken	Lâyık görür isen nârı
Kahrın da hoş lütfun da hoş.	Kahrın da hoş, lütfun da hoş.

Gelse celâlinden cefâ	Gerek ağlat gerek güldür
Yâhut cemâlinden vefâ	Gerek dirilt gerek öldür
İkisi de cânâ safâ	Bu Âşık çün sana kuldur
Kahrın da hoş lütfun da hoş.	Kahrın da hoş, lütfun da hoş.

KUKUL, Halistin (1997), "Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler - Seyyid Battal Gazi", *Çağrı*, C. 41, S. 455, s. 22.

Halkbilimi ve halk edebiyatı kavramlarının henüz yerine oturmadığını ifade eden Hayrettin İvgin, "Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler"[29] isimli son kitabında halkbilimi ve halk edebiyatı ile ilgilenen, uğraşan, araştırmalar yapan bilim insanlarının görüşlerini bir araya toplamıştır. Bildiri olarak da sunulan kırk yedi makaleden oluşan kitabın sonuna biyografı bölümü de eklenmiştir. Halistin Kukul ise kitabın tanıtımını yaptığı bu yazısında kitapta makaleleri bulunan araştırmacıların isimlerini vermiştir.

Halistin Kukul aynı yazısında, tarihi roman alanında tanınan Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın "Seyyid Battal Gazi" isimli kitabının da tanıtımını yapmıştır. Ahmet Yılmaz Boyunağa, Seyyid Battal Gazi'yi geme tarihi hem de edebi yönden ele almış, onun mücadelelerini konu edinmiştir.

[29] İvgin, Hayrettin (1996), *Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler*, Ankara, Kültür Ajans Yayınları.

ACAROĞLU, Türker (1997), "Nasrettin Hoca Bildirileri", *Çağrı,* C. 41, S. 455, s. 25.

UNESCO tarafından 1996 yılı Nasrettin Hoca yılı seçildiğinden Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (HAGEM) tarafından düzenlenen V. Uluslararası Türk Halk Kültürü Kongresi'nde bir bölüm Nasrettin Hoca'ya ayrılmıştır. Kongrede bildiri sunan bilim insanlarının isimleri ve bildirilerinin isimleri Türker Acaroğlu tarafından yazısına eklenmiştir. Sunulan yirmi beş bildiri kitap olarak yayınlanmıştır.[30]

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 456 KASIM

HALICI, Feyzi (1997), "Otuz İkinci Konya Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 41, S. 456, s. 1.

Âşıklık geleneğinin, halk ozanlarının, deyişlerin önemi ve yaşatılması üzerine 1954 yılından bu yana düzenlenen ve bu yıl da 32.'si gerçekleşen Âşıklar Bayramı'na ülkenin çeşitli yerlerinden gelen halk ozanları yeteneklerini gösterirken eserlerinde Türkçeyi de en güzel şekilde kullanmışlardır. 1800'lü yıllarda Sulu Kahve'de başlayan çalışmalar ve bugün de Feyzi Halıcı'nın Âşıklar Bayramı ile devam ettirdiği âşıklık geleneği amacına ulaşmış ve hak ettiği ilgiyi görmüştür.

UYGUNER, Muzaffer (1997), "Halk Edebiyatımız Konusunda Toplu Bilgiler", *Çağrı,* C. 41, S. 456, s. 10.

Konya'da 26-28 Ekim 1995 tarihinde yapılan Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni'nde araştırmacılar halk edebiyatının çeşitli yönleri üzerine bildiriler sunmuş ve bu bildiriler TBMM Kültür Sanat Yayın Kurulu tarafından kitap haline getirilmiştir.[31] Muzaffer Uyguner, bu yazısında bilgi şöleninin oturumlarında sunulan bildirilerin isimlerini vermiştir.

[30] *V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri: Nasrettin Hoca Seksiyon Bildirileri*, 1997, Ankara, Kültür Bakanlığı.
[31] *Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni*, 26-28 Ekim 1995, Konya, TBMM Kültür Sanat Yayın Kurulu.

ACAROĞLU, Türker (1997), "Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler", *Çağrı,* C. 41, S. 456, s. 23-24.

Önemli bir kaynak niteliğinde olan Hayrettin İvgin'in "Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler"[32] isimli son kitabının kısa tanıtımı yapılmış ve kitapta kendine yer bulmuş halkbilimi araştırmacılarının, bilim insanlarının isimleri ile sayısı kırk beşten fazla olan makalelerinin isimleri alfabetik olarak sıralanmıştır.

İNAL, Yaşar Faruk (1997), "Halk Şairlerinden Şiir Geçidi", *Çağrı,* C. 41, S. 456, s. 28-29.

Feyzi Halıcı'nın çalışmaları ve destekleri ile hem Çağrı Dergisi hem de Geleneksel Âşıklar Bayramı, halk şairlerinin yeteneklerini göstermeleri açısından birer şairler meydanı, âşıklar meydanı haline gelmiştir. Halil Karabulut, Zikri Aliyar, Âşık Temel Turabi, Cafer Tayyar, Âşık Abdülvahap Kocaman, İbrahim Sağır, Ali Naili Erdem, Kaya Özdemir, Ali Haydar Karahacıoğlu, Yalçın Ergüç, M. Önder Güven gibi isimler şiirleri ile ön plana çıkmışlardır.

YIL 1997 CİLT 41 SAYI 457 ARALIK

GÜNDOĞAN, Mehmet (1997), "Konya Türkülerini Bozanlar ve Sahip Çıkanlar", *Çağrı,* C. 41, S. 457, s. 17-19.

Türkü kaynağımız sayılan Konya'nın ve Konya türkülerinin bugünkü durumu üzerine eleştirel bir yorum yapılarak türkülerin asıllarının bozulduğu, bir bölgeye ait türkünün başka bir bölgeye kolaylıkla girebildiği, türkü derlemecilerinin yetersizliği, türkülerdeki ana temanın unutulması ve özellikle Konya türkülerinin tanıtımının yeteri kadar yapılamıyor olması gibi eleştiriler ve bu durumların çözümüne dair öneriler ifade edilmiştir.

[32] İvgin, Hayrettin (1996), *Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler*, Ankara, Kültür Ajans Yayınları.

– 1998 –

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 458 OCAK

BALKAN, Monad (1998), "Gül Baba II", *Çağrı*, C. 42, S. 458, s. 3-5.

Gül Baba'nın Ispartalı gülsever bir Bektaşî olduğundan başka, onun hakkında çok fazla bilgiye ulaşılamamıştır. Gül Baba'nın adındaki "gül" den yola çıkarak gülün ince ruhlu, duygulu, barışçıl, sevecen insanları tasvir ettiği düşünülebilir. Edebiyatta ve tarihte de güle büyük bir yer verilmiştir. Tasavvuf bilgisinin ve inancının da bir anlamı olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanında gülden gül suyu, gül reçeli yapımlarında da faydalanılmaktadır.

Ancak gülün tüm bu güzelliklerine rağmen gül kendisini dışarıya karşı koruyabilmek adına bir çeşit silah geliştirmiştir: Dikeni.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 459 ŞUBAT

USLU, Halil (1998), "Âşıklar Geldi Geçti", *Çağrı*, C. 42, S. 459, s. 28.

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın 32.'si Feyzi Halıcı'nın çalışmaları ve Konya Büyükşehir Belediyesi'nin destekleriyle gerçekleşmiştir. Geçmişten bugüne kadar âşıklık, halkın derdini, feryadını gelenekle iç içe bir şekilde icra edilmiştir. Âşıklar birbirlerine karşı atışmalarında acımasız olsalar da dışarı da her zaman birlik içinde yaşamışlardır.

KÖSEOĞLU, Ahmet (1998), "32. Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 42, S. 459, s. 29.

32. Türkiye Âşıklar Bayramı geçmişten günümüze kadar devam eden önemli kültürel etkinliklerimizden biridir ve böyle olmayı da sürdürecektir. Genç yaşlarında bu bayrama katılmış olup şimdilerde usta birer âşık olmuş pek çok sanatçı vardır.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 460 MART

TASNADİ, Edit (1998), "Türk ve Macar Halk Masallarındaki Benzer Motiflerden", *Çağrı,* C. 42, S. 460, s. 10.

Türklerin göçebe hayatının bir sonucu olarak kültürel ürünlerimize çeşitli coğrafyalarda rastlamak mümkündür. Araştırmalara göre Türk ve Macar masallarında birbirine yakın motifler göze çarpmıştır. Türklerde kahraman, padişah olarak görülürken Macarlarda kahraman kraldır.[33] Bunun yanında masallara özgü yaratıklar da benzerdir: Dev, ejderha, kuş gibi. Az gitmek, uz gitmek, ata binmek, dağları aşmak gibi masalların ana teması ve sevenin sevdiğine kavuşması için yaşadığı maceralar, kırk gün kırk gece süren düğünler, masallarda geçen sayılar da ortaklık gösterir.

ACAROĞLU, Türker (1998), "Zileli Âşık Ceyhunî", *Çağrı,* C. 42, S. 460, s. 22.

Hayrettin İvgin ve Mehmet Yardımcı'nın yayına beraber hazırladıkları "Zileli Âşık Ceyhuni: Sanatı, Hayatı, Şiirleri ve Diğer Ceyhuni'ler"[34] isimli kitabın tanıtımı yapılmıştır. Kitapta öncelikle Zileli Âşık Ceyhuni'nin hayatı, sanatı ve şiirleri üzerinde durulmuştur. Uzun araştırmalardan sonra Karslı Ceyhuni, Erzurumlu Ceyhuni ve Zileli Ceyhuni'nin karıştırılmasının önüne geçilmiştir.

[33] Ayrıca; Macar masallarında "török szultan" şeklinde Türk padişahını görmek de mümkündür.
[34] İvgin, Hayrettin, Mehmet, Yardımcı (1996), *Zileli Âşık Ceyhuni: Sanatı, Hayatı, Şiirleri ve Diğer Ceyhuni'ler*, Ankara, Ürün Yayınları.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 461 NİSAN

SATOĞLU, Abdullah (1998), "Evliya Şairler: Hak Erenlerinden Hz. Üftâde", *Çağrı,* C. 42, S. 461, s. 11.

Hz. Muhammed Üftâde, 16. yüzyılda Bursa'da dünyaya gelmiş velîlerden biridir. Zahiri ilimlerde eğitim almış, müzezzinlik ve imamlık yapmıştır. Bütün hayatını ibadet ederek geçirmiş, tasavvuf büyüklerinin yolundan gitmeye çalışmıştır.

Bursa'da Karacabeyli Hızır Dede isimli bir velînin öğrencisi olmuş, sonrasında Şeyh-i Ekber Muhiddin-i Arabî'den de feyz almıştır. Artık kendisi de öğrenci yetiştirmeye başlamıştır. Aziz Mahmud Hüdayi de onun öğrencisi olmuştur.

Onun vaazları Vâkı'at isimli bir eserde toplanmıştır. Bunun dışında Hutbe Mecmuası ve Divân olmak üzere de iki eseri vardır.

Hz. Muhammed Üftâde 1581 yılında Bursa'da vefat etmiştir.

ERDEM, Aydın (1998), "Şatıroğlu Âşık Veysel", *Çağrı,* C. 42, S. 461, s. 15.

Son yüzyılın önemli âşıklarından Âşık Veysel Şatıroğlu ile yapılmış kısa bir konuşmada kendisine, âşıklık geleneğinin sürüp sürmeyeceği ile ilgili bir soru yöneltilince o da âşıklık geleneğinin ölmeyeceğini, bu topraklarda daha nice Âşık Veysellerin yetişeceğini ifade etmiştir. Bu dediğinde gerçekten haklıydı. Kendisinden sonra Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Yaşar Reyhani, Dursun Durdağı gibi âşıklar yetişmiştir.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 462 MAYIS

ÖZDEMİR, Ahmet (1998), "Nevruzun Folklorumuzdaki Yeri", *Çağrı,* C. 42, S. 462, s. 4-5.

Bahar bayramı ya da yenigün olarak da bilinen nevruzu incelenirken millî, dinî ve gökbilim açısından değerlendirmek faydalı olacaktır. Nevruz, tüm Türk dünyasında kutlanmakta ve kutlamak için çeşitli şenlikler yapılmaktadır. Hem halk edebiyatı hem de divan edebiyatı şiirlerinde nevruz konusu çokça yer almıştır.

Millî açıdan nevruz, Türklerin demir dağı eriterek Ergenekon'dan çıkışını temsil ederken dinî açıdan da Hz. Âdem'in yaratıldığı, Hz. Muhammed'in peygamberlik mertebesine ulaştığı, Hz. Ali'nin doğduğu, Hz. Yunus'un balığın karnından çıktığı, Hz. Nuh'un gemisinin karaya oturduğu günleri temsil etmektedir.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 465 AĞUSTOS

HALICI, Feyzi (1998), "Kiziroğlu Mustafa Bey Peh Peh Peh", *Çağrı,* C. 42, S. 465, s. 1.

Japonya'nın televizyon kanallarında yayımlanan İpek Yolu filmine Mevlânâ'yı anma törenlerimiz, âşıklar şöleni, cirit oyunları, yemek kongreleri gibi birçok geleneksel faaliyetlerimiz yansımıştır. Bu filmde âşıklarımız da sazlarıyla, sözleriyle türkülerini icra etmişlerdir. En çok ses getiren türkümüz Âşık Murat Çobanoğlu'nun söylediği Kiziroğlu Mustafa Bey türküsü ve onun yiğitçe söyleyişi olmuştur. Bu tarihten itibaren bu türkü Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın gurur ve başarı türküsü haline gelmiştir.

Kiziroğlu Mustafa Bey türküsü ile Âşık Murat Çobanoğlu, 1968 yılında Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın ilkinde türkü dalında birincilik kazanmıştır. Günümüzde ise bu türküyü Ayna isimli müzik grubu başarıyla seslendirmekte ve zevkle dinlenmektedir.

BALCI, Marif (1998), "Müdamî Baba İle Söyleşi", *Çağrı,* C. 42, S. 465, s. 17.

Müdamî'nin, başka bir yere gelin olan sevgilisi için yazdığı Cindağı şiiri üzerine Marif Balcı da bu şiirden etkilenip aynı isimle yeni bir şiir kaleme almıştır.

KUKUL, Halistin (1998), "Şarkışlalı Âşık Serdarî ve Yöre Halk Şairleri", *Çağrı,* C. 42, S. 465, s. 23.

Ahmet Özdemir'in hazırlamış olduğu "Şarkışlalı Âşık Serdarî ve Yöre Halk Şairleri"[35] isimli kitabının amacı öncelikle halk edebiyatı ürünlerini, halk şairlerini etraflıca araştırıp incelemek olmuştur.

Eserde, Şarkışla'nın tam anlamıyla bir halk şairleri beldesi olduğu ifade edilmiştir. İlk olarak Âşık Serdarî'nin hayatı ile şiirleri okuyucuya verilmiştir. Sonrasında ise Âşık Serdarî'nin hemşehrisi olan diğer âşıklarımız kitaba konu edilmiştir: Agahî, Firkatî, İzzetî, Kör Kâmil, Talibi Coşkun, Visalî.

TOLUNAY, Ersen (1998), "Evrensel Yunus Emre", *Çağrı,* C. 42, S. 465, s. 27.

Bir halk ozanı, halk bilgesi, gönül adamı olarak evrenselliğe ve ölümsüzlüğe ulaşmış olan Yunus Emre üzerine pek çok kitap yazılmıştır. Bunlardan biri de Murat Özmen tarafından yazılan "Evrensel Yunus Emre"[36] isimli eserdir. Yunus Emre'nin şiir dünyası, hayat görüşü geniş bir çerçevede ele alınmıştır. Onun kültürümüz içindeki yerinden, ozan kimliğinden söz edilmiştir.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 467 EKİM

GÜNDOĞDU, Mehmet (1998), "Geleneklerimizde Gardaşlık, Ahiretlik ve Yarenlik", *Çağrı,* C. 42, S. 467, s. 14.

Anadolu birçok geleneğe, göreneğe, âdete ev sahipliği yapmaktadır. Bunlar her zaman kutsal sayılmıştır. Özellikle orta Anadolu'da gardaşlık, ahiretlik, yarenlik gibi kavramlar sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Gardaşlık en çok genç kızlar arasında görülmektedir. Kendilerine yakın gördükleri arkadaşlarıyla gardaşlık bağı kurarlardı. Bu bağ her ne olursa olsun ölene kadar sürmekteydi.

[35] Özdemir, Ahmet (1997), *Şarkışlalı Âşık Serdarî ve Yöre Halk Şairleri*, İstanbul, Şarkışla Kültür Sanat Derneği Yayınları.
[36] Özmen, Murat (1997), "*Evrensel Yunus Emre*", Ankara, Güldiken Yayıncılık.

Daha yaşlı kadınlar ise yakın arkadaşlarına ahiretlik diye hitap etmekteydi. Ahiretlik de ölüm gelene kadar sürmekteydi.

Gardaşlık ve ahiretlik gibi bir başka ifade olan yarenlik yine dostlar arasındaki samimi ilişkiye dayanmaktadır.

AKSU, Aysu (1998), "Geleneksel Erkek Berberliği", *Çağrı,* C. 42, S. 467, s. 15-17.

İnsanlığın varoluşundan beri temizlik, bakım, süslenme, diğer insanları etkileme gibi ihtiyaçlardan doğan berberlik yaşamını gelişerek sürdürmeye devam etmektedir. Berber kelimesinin kökenine ve tarihine dair çeşitli görüşler mevcuttur. Belli zamandan sonra kadın berberi ve erkek berberi olarak iki şekilde karşımıza çıkmıştır.

ATILGAN, Halil (1998), "Antakya'da Unutulmuş Bir Halk Sazı: Argun", *Çağrı,* C. 42, S. 467, s. 19-21.

Çift kamıştan yapılan ve genellikle Hatay ve Gaziantep taraflarında yaygın bir halk sazı olan argun, günümüzde kullanılmamakla beraber hafızalardan da silinmiştir. Dîvânü Lügati't Türk, Büyük Larousse Sözlük gibi çeşitli kaynaklarda argunla ilgili bilgiler verilse de bunların hepsi sınırlıdır. Net bir bilgiye ancak Mahmut Gazimihal'in Türk Nefesli Çalgılar isimli kitabında rastlanmaktadır.

Çeşitli dillerde farklı söyleniş biçimleri olan argun ile ilgili bilgiler, bu işin ustası olan Selim Aslanyürek'ten alınmıştır.

GÜLER, Abdülkadir (1998), "Evrensel Yunus Emre", *Çağrı,* C. 42, S. 467, s. 24-25.

Yunus Emre'nin gerçekten de evrensel olduğunu araştırmaları neticesinde kitaplaştıran Murat Özmen, onun kişiliği, Türk kültürü ile Alevi-Bektaşî şiiri içindeki yeri, halk şairliği, divan edebiyatıyla millî edebiyattaki yeri üzerine çalışmıştır. Bu eser Yunus Emre ile ilgili büyük bir kaynak niteliğindedir.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 468 KASIM

SATOĞLU, Abdullah (1998), "Şair Velîlerden Ahmet Kuddusî", *Çağrı*, C. 42, S. 468, s. 19.

Asıl adı Ahmet bin Hacı İbrahim olan ve Niğde'nin Bor ilçesinde 1769 yılında dünyaya gelen Kuddusî, "Kuddus" diyerek Allah'ı zikrettiği için bu mahlasla anılmıştır. Büyük bir velî olan babasından ders almış, aynı zamanda medrese eğitimi de görmüştür. Yaşamının belli kısmında çeşitli yerleri gezmiş, sonunda tekrar Bor'a dönmüş ve buradaki sohbetlerinde, şiirlerinde her zaman Hakk yolunu anlatmıştır.

Divan-ı Kuddusî ve Külliyat-ı Kuddusî Efendi olmak üzere iki eseri ve Arapça risaleleri vardır.

GÜLER, Abdülkadir (1998), "Hacı Bektaş Velî Aydınlığı", *Çağrı*, C. 42, S. 468, s. 21-22.

Anadolu'da doğmuş ve büyümüş büyük erenlerden biri olan Hacı Bektaş Velî, Horasan'ın Nişabur şehrinde 1209'da doğmuştur. Ahmet Yesevî'nin de halifesi olan Lokman Perende'den ders almıştır. Hicaz, Şam ve Bağdat'ı gezdikten sonra tekrar Anadolu'ya gelmiş ve buraya yerleşmiş ve burada ilmiyle halka hizmet etmiştir. Onun vefatından sonra da müridleri tarafından Bektaşî tarikatı kurulmuştur.

Hacı Bektaş Velî için su, fazilet, bilgi gibi unsurlar önem taşımaktadır. Eserlerinde bu unsurlara sıkça yer vermiştir. Onun en önemli iki eseri Makalat ve Velayetnâme'dir.

YIL 1998 CİLT 42 SAYI 469 ARALIK

GÜNDOĞDU, Mehmet (1998), "Gelin Sandığı ve Beşik", *Çağrı*, C. 42, S. 468, s. 27.

Geleneksel Türk ailesi yapısında iki folklorik unsura ayrı bir yer verildiği görülmektedir: Gelin sandığı ve beşik. Birçok unsurun unutulmasına rağmen gelin sandığı ve beşik günümüzde hala varlığını sürdürmektedir. İkisi de çok özel malzemeler kullanılarak yapılmakta, oyma motiflerle süslenmekteydi.

Gelin sandığı ile ilgili olarak çeşitli âdetler mevcuttur. Düğün tarihine yakın bir zaman erkek tarafından birkaç kişi kız tarafının evine sandık götürür. Bu sandık kız tarafının çeyizi tarafından doldurulduktan sonra tekrar erkek evine götürülür. Buna sandık götürme adı verilmiştir.

Beşik geleneği ise bugünkünden farklı olmuştur.

– 1999 –

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 470 OCAK

HALICI, Feyzi (1999), "Türkülerimiz", *Çağrı*, C. 43, S. 470, s. 1.

Türkülerin kaynağında âşığın sevinci, hüznü, kederi, heyecanı vardır, halkın istekleri, dilekleri, umutları vardır. Türküler halkın ortak sesi ve ortak duygusu olmuştur. Anadolu'yu bu şekilde bünyesinde yaşatan türküler, folklorun da birer endam aynası olmuştur.

UYGUNER, Muzaffer (1999), "Âşık Fezaî'nin Şiirleri", *Çağrı*, C. 43, S. 470, s. 13.

Feyzi Halıcı, âşık tarzındaki şiirlerini yazarken Âşık Fezaî mahlasını kullanmıştır. Onun bu tarzdaki şiirlerinde insan ve yaratıcı sevgisi ön plana çıkmaktadır. Sevgi, aşk, yalnızlık, doğa gibi konular da onun şiirlerinde kendine yer bulmuştur. Aynı zamanda Âşık Fezaî'nin şiirlerinde çeşitli özgün betimlemeler görmek de mümkündür.

BAKİLER, Yavuz Bülent (1999), "Konya'da 33. Âşıklar Bayramı ve Konya Valisi", *Çağrı*, C. 43, S. 470, s. 15-16.

1931 yılında Sivas'ta Ahmet Kutsi Tecer tarafından düzenlenen Halk Şairleri Bayramı'ndan sonra halk şairlerine Feyzi Halıcı, Konya'da Âşıklar Bayramı ile destek olmuş, kol kanat germiştir.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da Âşıklar Bayramı kapsamında ülkenin dört bir yanından âşıklar gelmiş, çeşitli yarışmalar düzenlenmiştir.

GÜNDOĞDU, Mehmet (1999), "Türkülerin Acınacak Durumuna Bir Bakış", *Çağrı,* C. 43, S. 470, s. 18-19.

Kültür kaynağımız olan türküler en yalın duygular neticesinde yakılmıştır. Orta Asya'dan günümüze kadar gelen ve özellikle halk edebiyatının en somut örneklerinden biri olan türküler bugün yaşam mücadelesi vermektedir.

Özellikle Konya türküleri, ülkenin dört bir köşesine yayılmış ve kaynaklık etmiştir. Ancak bu türküler bir zamandan sonra sesini hiçbir yere duyuramamış, kendini dışarıya yeterince tanıtamamıştır. Konya türküleri zaman içinde bozulmaya yüz tutmuş, önemsiz görülmeye başlanmıştır: Türkülerin sözleri, ezgileri değiştirilerek yozlaştırılmıştır. Bölgesel kültür alışverişi sonucunda kendi bölgesi dışındaki bir bölgeye kolayca girebilmiştir. Usta-çırak ilişkisi kalmamıştır.

ERTÜRK, Mustafa (1999), "Gelin Kayası", *Çağrı,* C. 43, S. 470, s. 27.

Anadolu'da her dağın, kayanın yaşanmış bir hikâyesi vardır. Gelin Kayası'nın hikâyesi de şöyledir: Uğursuz bir günde gönülsüz bir şekilde gelin olan bir kız varmış. Bu kız bir dua etmiş ki duası kabul olmuş. Atının üstünden uçup yok olup gitmiş. Dağlar bu kızı koynuna almış, dağların gelini olmuş.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 471 ŞUBAT

İVGİN, Hayrettin (1999), "Ozan Rehberî'nin Sanat Dünyası", *Çağrı,* C. 43, S. 471, s. 20-21.

Yalnızca ilkokul eğitimi görmüş olan Âşık Rehberî, çevresindeki âşıklardan, şairlerden duyduğu deyişleri, şiirleri kendi zekâsıyla, kültürüyle harmanlayarak kendine özgü bir hale getirmiştir. Aynı zamanda Âşık Veysel, onun örnek aldığı usta bir isim olmuştur. Onun şiirlerine nazireler yazmıştır. Âşık Rehberî'nin halk şiiri geleneği içinde taptaze bir ruha sahip olduğunu görmek mümkündür.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 472 MART

BALCI, Marif (1999), "Müdamî Baba'dan Bir Demet", *Çağrı,* C. 43, S. 472, s. 11-13.

Müdamî Baba'nın gerçek yaşamından alınmış bir hatırası olan onun ve sevgilisi Şemsinur hakkındaki bu hatıra çırağı ve sırdaşı Kemal Derunî'den alınmıştır. Müdamî ve sevgilisi Şemsinur için kaderde aşk vardı ama bu aşkın mutluluğunu görmek onlara kısmet olmamıştı. Müdamî'nin gerçek olmayan bir ölüm haberi ile sevgilisi başka biriyle evlendirilmişti. Günlerden bir gün bir pınar başında Şemsinur'la karşılaşmışsa da hiçbir şey dememiştir. Bu kez Müdamî, Şemsinur'un gelin olduğu yaylaya giderek orada sazının tellerine vurmuş ve o anda Şemsinur onu tanımıştır. Karşılıklı bir deyişten sonra bir daha hiç görüşmemişlerdir.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 473 NİSAN

HALICI, Feyzi (1999), "Âşık Veysel'le Konuşma", *Çağrı,* C. 43, S. 472, s. 5-7.

Usta halk ozanı Âşık Veysel Şatıroğlu ile yapılmış bir konuşmada kendisine yöneltilen, halk şiiri söylüyor olmasının bir kabiliyet meselesi mi yoksa Allah vergisi mi, olduğu hakkındaki soruya, bunun bir Allah vergisi olduğunu ifade etmiştir. Şiirlerini neşelenince mi yoksa hüzünlenince mi söylersin, şeklindeki bir soruyu da şairin halinin belli olmayacağı şeklinde cevaplamıştır. Âşık Veysel, halk şairleri arasından en çok Yunus Emre ve Karacaoğlan'ı beğenmektedir. Bunlar gibi birçok soru ve bilgi Feyzi Halıcı'nın Âşık Veysel'le olan konuşması aracılığıyla bizlere aktarılmıştır.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 475 HAZİRAN

TOKGÖZ, Filiz (1999), "'Türk Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü' Yazarı Hüseyin Yurdabak'la Bir Söyleşi", *Çağrı,* C. 43, S. 475, s. 9.

Edebiyat dünyamızın çok önemli bir kolu olan Türk halk edebiyatı, kültürümüzü, tarihimizi, geleneklerimizi, göreneklerimizi, âdetlerimizi şiirlerle, türkülerle, oyunlarla, cönklerle, bu dalın âşıklarıyla, şairleriyle, ozanlarıyla günümüze kadar getirmeyi başarmıştır.

Hüseyin Yurdabak, "Türk Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü"[37] isimli kitabını unutulmaya yüz tutmuş başta âşıklık geleneği olmak üzere halk edebiyatımıza ait pek çok unsuru ve terimi gün yüzüne çıkarmak amacıyla yazmıştır. Söz konusu bu eser 186 terimden ve açıklamalarından oluşmuştur.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 476 TEMMUZ

ERDEM, Kerim Aydın (1999), "Nasrettin Hoca", *Çağrı,* C. 43, S. 476, s. 6-7.

Sivrihisar'ın Horto Köyü'nde 1208 yılında dünyaya gelen Nasrettin Hoca hakkında pek fazla bilgi yoktur. O, halk zekâsının bir sembolü olan, olaylara iyi gözle bakıp olayları hoşgörü çerçevesinde sonuçlandırmaya çalışan, güldürürken düşündüren ve bunu da fıkralar aracılığıyla yapan bir filozoftu. Nasrettin Hoca halkın gönlünde taht kurmuş, günümüzde dahi yaşamayı başarmıştır.

Nasrettin Hoca 1285 yılında vefat etmiştir ve türbesi Akşehir'dedir.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (1999), "Âşık Veysel'de Millî Ülkü", *Çağrı,* C. 43, S. 476, s. 8-10.

Âşık Veysel Şatıroğlu, şiirlerine millî ruh bilincini her zaman yansıtmıştır. O, Türklüğü ile övünen, Türklüğünü her daim ön planda tutan halk şairlerimizdendir ve bu çizgisinden asla sapmamış, milletin birlik ve beraberliğini istemiştir.

_____ (1999), "Âşıklar Bayramı Murat Çobanoğlu"[38], *Çağrı,* C. 43, S. 476, s. 17.

Türk kültürüne, âşıklık geleneğine büyük ve yepyeni bir soluk kazandıran Feyzi Halıcı 1966 yılından günümüze kadar halk kültürü üzerine çalışmış, çeşitli faaliyetler gerçekleştirmiştir. Halkevlerinin çalışma yöntemlerinden de faydalanarak Konya'da

[37] Yurdabak, Hüseyin (1999), *Türk Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü*, Ankara, Türk Folklor Araştırmaları Kurumu.
[38] Yard. Doç. Dr. Ali Kafkasyalı'nın 1998 yılında yayımlandığı *Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı-Sanatı-Eserleri* adlı kitabından bir bölüm.

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nı başlatmış ve sürdürmeye de devam etmektedir. Bu bayrama ülkenin her köşesinden pek çok âşık katılmış, şiirlerini, türkülerini okumuştur. Bunlardan biri de Âşık Murat Çobanoğlu'dur. Çobanoğlu, Âşıklar Bayramı'nın ilkinde Kiziroğlu Mustafa Bey koçaklamasını seslendirmiş, Âşık Müdamî ile karşılaşmış ve birincilik ödülü kazanmıştır.

Âşık Murat Çobanoğlu kesintisiz olarak bu bayrama katılmış, eserlerini icra etmiş ve çeşitli ödüllere layık görülmüştür. Aynı zamanda usta malı eserleri de yaymış, yaşatmış, birçok halk hikâyesini sazıyla dile getirmiştir. Halk Edebiyatı ve Folklor gibi seminerlerde bildiri sunmuştur.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 477 AĞUSTOS

ERDEM, Kerim Aydın (1999), "Ahmet Yesevî", ***Çağrı,*** **C. 43, S. 477, s. 8.**

Türkistan bölgesinin Sayram kasabasında 11. yüzyılda dünyaya geldiği bilinen Ahmet Yesevî, Sayaram'ın ünlü şeyhlerinden Şeyh İbrahim'den ders almış, sonrasında da Buhara'ya Yusuf Hemedanî'nin yanına gitmiştir. Dinî ilimleri ve tasavvufu iyi derecede öğrenmiştir. Arapçayı ve Farsçayı da iyi biliyor olmasına rağmen şiirlerini herkesin anlayabilmesi için Türkçe yazmıştır.

Onun şiirleri halkın Hakk'ı bilmesinde bir araç olmuştur. Ona göre her şeyin başı aşktı ve kendisi ilahi aşka çok önem vermiştir. Aşık olmadan Hakk'ı tanımak, bilmek imkansızdı.

En önemli eseri olan Divan-ı Hikmet'te haksızlığa uğrayanlara yardım etmeyi öğütlemiş, aşkın her şeyden üstün olduğunu duyurmuş, kafirlerin bile incitilmemesi gerektiğini ifade etmiştir.

Büyük Türk âlim Ahmet Yesevî, 1166 yılında Türkistan'da vefat etmiştir.

DİKMEN, Haluk (1999), "Denizden Damlalar (İslâm Öncesi Türk Kültürü)", *Çağrı,* C. 43, S. 477, s. 9.

Türk kültüründe İslamiyet'ten önceki dönemlerde yada taşı, ağaca saygı gibi ritüeller ve çeşitli totemler görülmektedir.

Kültürümüzde kutsal sayılan taşlardan biri olan yada taşı (kutsal yeşim taşı), önemli kişilerin ölmesi üzerine onların vücutlarına koyulmaktaydı. Böylece kötü ruhlar bedenden uzaklaştırılmış sayılmaktaydı.

Taş gibi ağaç da kültürümüzde kutsal sayılmaktaydı ve özellikle ağaçtan yapılmış zeminler üzerine oturulmazdı.

Türk kültürünün ilk dönemlerinden itibaren bazı hayvanlar totem olmuştur: Kurt, geyik, kartal, karga, şahin, tavşan, kuğu, sincap, aslan.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 478 EYLÜL

ÖZDEMİR, Ahmet (1999), "Atalar Sözü Yerde Kalmaz", *Çağrı,* C. 43, S. 478, s. 27-28.

Halkbilimi, halk edebiyatı, gelenek, görenek, halk mutfağı, halk tıbbı gibi konular üzerinde sayısız çalışmaları olan Müjgân Üçer "Atalar Sözü Yerde Kalmaz"[39] isimli kitabı çağlar öncesinden günümüze kadar doğruluğuna inanılan, benimsenen, rehber olan ve geleceğe ışık tutan atasözleri hakkında zengin bir bilgi birikimi sonucunda hazırlanmış ve kitapta atasözlerimizin hikâyelerine yer verilmiştir.

[39] Üçer, Müjgan (1998), *Atalar Sözü Yerde Kalmaz Sivas'ta Sözlü Gelenek,* Sivas, Sivas Halk Kültürü Araştırmaları Yayını.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 479 EKİM

KARABULUT, Âşık Halil (1999), "Âşık Halil Karabulut'un Rüyası", *Çağrı,* C. 43, S. 479, s. 18.

Adana'nın Kadirli ilçesinin Mehmetli Köyü'nde 1926 yılında dünyaya gelen Âşık Halil Karabulut, küçük yaşlarda tabiat üzerine irticalen şiirler söylemeye başlamıştır. Bâde içmenin ve Hakk âşığı olmanın ne anlama geldiğini öğrendiği zaman âşıklığa olan ilgisi daha da artmıştır. Artık kendisi de bâde içmeyi arzular olmuştur. Âşık Halil Karabulut bir gün tarlada çift sürerken uykuya dalmış. Uykusunda çok güzel, yemyeşil bir parkta oturuyormuş. Aniden her yer karanlık olmuş ve bir ses "Korkma Halil, bundan sonra sen hakiki âşık olacaksın." demiş ve ona bâde sunmuş. Uykudan uyandığında durumu fark eden Âşık Halil Karabulut, bu rüyasını tam kırk yıl kimseye anlatmamış. Bu rüyadan sonra şiiri yüzeysellikten çıkmış, derin bir hal almıştır.

YIL 1999 CİLT 43 SAYI 481 ARALIK

SONGÜR, Hasan (1999), "Bizim En Derin Maceramız: Türküler", *Çağrı,* C. 43, S. 481, s. 6-8.

Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan türküler, düğünde, ölümde, gurbette, hüzünde, sevinçte, yiğitlikte her zaman söylenmiştir. Her türlü insanî duygu türkülerle vücut bulmuştur. Türküler, Türklerin bütünlüğüdür, bütünlüğü sağlayan kimliğidir. Türkülerin, zaman zaman dünyaya da yayıldığı görülmektedir.

– 2000 –

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 482 OCAK

DİKMEN, Haluk (2000), "Denizden Damlalar (İslam Öncesi Türk Kültür ve Uygarlığı)", ***Çağrı,*** **C. 44, S. 482, s. 18.**

Kültürümüzde eskiden günümüze kadar gelmiş birçok gelenek ve inanış vardır. Bunlardan biri olan ve günlük hayatımızda sık sık kullandığımız tahtaya vurma inanışı ağaç kültüne bağlanmaktadır. Ağacın dalları göğün dokuzuncu katına yani Tanrı'nın evine kadar çıkar. Bir kişi ağaca, tahtaya vurup dilek dilediği zaman bu dileği ağaç dalları aracılığıyla Tanrı'ya ulaşırmış.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 483 ŞUBAT

KORUCUOĞLU, Nevin (2000), "Dede Korkut'tan Beri Türk Halkı", ***Çağrı,*** **C. 44, S. 483, s. 10.**

Sözlü anlatıma dayanan halk edebiyatı, destanlar devrinden günümüze kadar zenginleşerek ulaşmıştır. Söz konusu destanlar devrinin en önemli eseri Dede Korkut'tur. Dede Korkut'tan Türk halkının tarihi hakkında bilgi edinmek mümkündür. Zaman, mekân, aile tanıtımı, çocuk yetiştirme, çocuklara ad verme, kahramanlık gibi konularla atalarımızın nasıl yaşadığı ele alınmıştır.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 485 NİSAN

HALICI, Feyzi (2000), "Âşık Veysel'le Kırk Bir Yıl Önce Yapılan Bir Konuşma", *Çağrı,* C. 44, S. 485, s. 1.

Usta halk ozanı Âşık Veysel Şatıroğlu ile yapılmış bir konuşmada kendisine yöneltilen, halk şiiri söylüyor olmasının bir kabiliyet meselesi mi yoksa Allah vergisi mi, olduğu hakkındaki soruya, bunun bir Allah vergisi olduğunu ifade etmiştir. Şiirlerini neşelenince mi yoksa hüzünlenince mi söylersin, şeklindeki bir soruyu da şairin halinin belli olmayacağı şeklinde cevaplamıştır. Âşık Veysel, halk şairleri arasından en çok Yunus Emre ve Karacaoğlan'ı beğenmektedir. Bunlar gibi birçok soru ve bilgi Feyzi Halıcı'nın Âşık Veysel'le olan konuşması aracılığıyla bizlere aktarılmıştır.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 486 MAYIS

HALICI, Feyzi (2000), "Yunus Emre Aramızda Yaşıyor", *Çağrı,* C. 44, S. 486, s. 1.

Halk şairlerimizin gerçek bir özelliği şiirlerini halkın konuştuğu Türkçeyle, hece ölçüsüyle söylemeleridir. Kısacası onlar, şiirlerini Yunusça söylemişlerdir. Birlikte, beraberlikte, duyguda, duyarlıkta, sevgide, hoşgörüde Yunus Emre hep yol gösterici olmuştur. Onun deyişleri, şiirleri, sözleri her zaman halkın ağzında yer etmiştir. İşte bunlar sayesinde Yunus Emre hala aramızda yaşamaktadır.

BİRKAN, Ebru (2000), "Manisa'da Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 44, S. 486, s. 25.

Âşık Nuri Şahinoğlu'nun çabalarıyla Manisa'da gerçekleştirilen Âşıklar Bayramı'na bu geleneğin önemli isimleri katılmıştır. Bayrama katılan âşıkların heyecanı ile seyircilerin heyecanı görülmeye değerdi.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 487 HAZİRAN

ÖZTÜRK, Ebru (2000), "Manisa'da Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 44, S. 487, s. 16-19.

Manisa'da ilk kez gerçekleştirilen Âşıklar Bayramı'nın açılış konuşması Feyzi Halıcı tarafından yapılmış ve daha önceleri de düzenlenmiş olan Âşıklar Bayramları hakkında kısa kısa bilgi verilmiştir.

Âşıklar Bayramı'na Âşık İsmail, Abdulvahap Kocaman, Sürmeli Can, Bayram Denizoğlu, Yener Yılmazoğlu, Âşık Mürsel Sinan, Âşık Maksut Koca, Temel Turabi, Âşık Bestamî gibi birçok tanınan ve henüz tanınmayan âşık çeşitli yarışma dallarında yarışmışlardır.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 488 TEMMUZ

HALICI, Feyzi (2000), "Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 44, S. 488, s. 1.

Feyzi Halıcı'nın şiire, âşıklığa olan merakının başında Âşık Mehmet Ağa gelmektedir. Onun şiirlerini, deyişlerini kendince uyarlayarak söylemiştir. Yıllar içinde kendisini bu alanda daha da geliştirmiş ve resmî olarak Âşıklar Bayramı'nı başlatmıştır. Konya'da 1966 yılında düzenlenen ilk Âşıklar Bayramı'na yurdun her köşesinden toplamda yirmi dört âşık katılmıştır. Bu âşıklardan bazıları Âşık Davut Sularî, Âşık Efkarî, Âşık Müdamî, Murat Çobanoğlu, Âşık Abdulvahap Kocaman, Âşık Dursun Cevlanî gibi isimlerdir.

İlk Âşıklar Bayramı'nda en güzel memleket şiiri, en güzel memleket türküsü ve atışma olmak üzere üç tane yarışma dalı belirlenmiştir. Zamanla bu yarışma dalları on beşe çıkmıştır. Yarışma dallarında birinci olan âşıklara çeşitli ödüller verilmiştir.

Folklorcu ve halk edebiyatı alanında uzman İhsan Hınçer, Cahit Öztelli, Sadi Yaver Ataman, Fahrettin Kırzıoğlu, Mazhar Sakman gibi isimler jüri olarak görev almışlardır.

SATOĞLU, Abdullah (2000), "Ünlü Halk Şairi Talibî Coşkun ve Yoksulluk Şiiri Üzerine", *Çağrı,* C. 44, S. 488, s. 10-11.

Asıl adı Hacı Bektaş olan Talibî Coşkun, Sivas'ın Şarkışla ilçesinde 1904 yılında dünyaya gelmiştir. Sesi güzel olduğu için camide müezzinlik yaptığı dönemlerde dayısının kızı Emine'ye sevdalanmış, Emine de onu sevmiştir. Ancak babası Emine'yi bir başkasıyla evlendirmiştir. Bunun üzerine Talibî Coşkun evini, yurdunu terk etmiştir.

Bir gün rüyasında Evliya Çelebi'yi görmüştür, Evliya Çelebi ona, sen de gez, dolaş, o zaman Emine'yi unutursun, demiştir. Bu rüyadan sonra tam bir göçebe hayatı yaşamaya başlayan Talibî Coşkun, Emine'yi ne unutabilmiş ne de bulabilmiştir.

"Yoksulluk Üzerine" adıyla yazdığı şiirini broşür halinde bastırıp satmaya başlamıştır. Şiirlerinde hayat görüşünü dile getirmiştir. Onun şiirleri canlılığını her zaman koruyacaktır.

Talibî Coşkun, 12 Mart 1976 tarihinde vefat etmiştir.

KALKAN, Mehmet Ali (2000), "Körün Taşı", *Çağrı,* C. 44, S. 488, s. 21-22.

Halk edebiyatımızda taşlama türünün güzel örneklerini veren Rasim Köroğlu, bu taşlamalarını "Körün Taşı"[40] isimli kitabında bir araya getirmiştir. Onun şiirlerinde Anadolu'yu, Anadolu insanını, Anadolu yaşantısını bulmak mümkündür. Toplumdaki yozlaşmaları, gelin, kaynana çekişmelerini, bozulan gelenekleri eleştirerek şiirlerinde işlemiştir.

[40] Köroğlu, Rasim (1999), *Körün Taşı*, Eskişehir, Uğur Ofset.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 489 AĞUSTOS

HALICI, Feyzi (2000), "41. Uluslararası Nasrettin Hoca Şölenine Kırk Bir Kere Maşallah", *Çağrı*, C. 44, S. 489, s. 1.

Feyzi Halıcı, birkaç arkadaşı ile birlikte 1958 yılında Nasrettin Hoca Şölenleri'ni başlatmıştır. Şölende Nasrettin Hoca, her şeyiyle ele alınmış, sayısız kültür, sanat, folklor gösterileri gerçekleşmiştir.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 491 EKİM

SATOĞLU, Abdullah (2000), "Ünlü Halk Şairi Talibî Coşkun ve Yoksulluk Şiiri Üzerine", *Çağrı*, C. 44, S. 491, s. 17-18.

20. yüzyılın ünlü halk şairlerinden olan Talibî Coşkun, Sivas'ın Şarkışla ilçesinde 1904 yılında dünyaya gelmiştir. Dayısının kızı Emine'ye sevdalanmış, Emine de onu sevmiştir. Ancak babası Emine'yi bir başkasıyla evlendirmiştir. Bunun üzerine Talibî Coşkun evini, yurdunu terk etmiştir. Bir gün rüyasında Evliya Çelebi'yi görmüştür, Evliya Çelebi ona, sen de gez, dolaş, o zaman Emine'yi unutursun, demiştir. Bu rüyadan sonra tam bir göçebe hayatı yaşamaya başlayan Talibî Coşkun, Emine'yi ne unutabilmiş ne de bulabilmiştir.

"Yoksulluk Üzerine" adıyla yazdığı şiirini broşür halinde bastırıp satmaya başlamıştır. Şiirlerinde hayat görüşünü dile getirmiştir. Onun şiirleri canlılığını her zaman koruyacaktır.

Talibî Coşkun, 12 Mart 1976 tarihinde vefat etmiştir.

DEDE, Behçet (2000), "Yöresel Kültürden Ulusal Kültüre", *Çağrı*, C. 44, S. 491, s. 29.

Televizyonların çoğalmasıyla yöresel kültüre ait değerler ön plana çıkmış, geniş bir seyirci kitlesine ulaşmıştır. Bu yöresel kültür değerlerinden köklü bir tarihe sahip olanlar yöresellikten çıkıp ulusallığa yükselmişlerdir. Bunların başında Şanlıurfa'ya ait sıra geceleri gelmektedir.

Sıra gecelerinin tarihi Hz. Halil İbrahim'e dayanmaktadır. Bu geceler esasında yeme, içme, eğlenme geceleri değil terbiye ve ahlak eğitimi geceleriydi. Böyle bir eğitimin söz konusu olduğu sıra gecelerini televizyona taşıyarak yöreselden ulusala getirmek yerinde bir iştir.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 492 KASIM

ÖZDEMİR, Ahmet (2000), "Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var İmece", *Çağrı,* C. 44, S. 492, s. 5-6.

Birçok kimsenin toplanıp el birliği ile bir işi yapmasına, işin bitirilmesine imece denir. İmeceyi kırsal kesimle sınırlandırmak yanlış olur ama kırsalda bir başka güzellik kazanmaktadır. Gelenek ve göreneklerimizin temel taşlarındandır. Onun temelinde de dayanışma ve özveri yatmaktadır. İmecede kadın, erkek ayrımı olmaksızın herkes bir işin ucundan tutmaktadır. Koyun kırkma, yün tarama, erişte kesme, bulgur çekme gibi pek çok iş imece usulü ile yapılmaktadır.

YIL 2000 CİLT 44 SAYI 493 ARALIK

BİRKAN, Ebru (2000), "Türk Dil Kurumu'nda Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 44, S. 493, s. 15.

Türk Dil Kurumu'nun geleneksel olarak düzenlediği Âşıklar Bayramı'na Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu, Nuri Çırağı, Mürsel Sinan, Kul Nuri, Abdulvahap Kocaman, Âşık İmamî, Maksut Koca gibi önemli isimler katılmıştır. Hepsi çeşitli dallarda şiirlerini söylemişlerdir.

SATOĞLU, Abdullah (2000), "Seyrâni'de Aşk ve İnsan Sevgisi", *Çağrı,* C. 44, S. 493, s. 16.

Halk edebiyatında 19. yüzyılın en ünlü âşıklarından olan Develili Seyrâni, şiirlerinde her zaman insan sevgisi ve aşk konularını işlemiştir. Şiirlerinde Yunus Emre'nin mistik havasını sezmek mümkündür. Seyrâni de hep temiz bir Türkçe kullanmıştır.

İnsan sevgisi ve aşk konularının dışında insanlık, fazilet, ahiret, ruh, ölüm gerçeği gibi konulara da onun bazı şiirlerinde rastlamaktayız.

_____ (2000), "35. Türkiye Âşıklar Bayramı Sonuçları", *Çağrı*, C. 44, S. 493, s. 23.

35. Türkiye Âşıklar Bayramı'nda yılın yedi şiiri, cinaslı şiir, doğmaca türkü, ustamalı türkü, hikâyeli türkü, sazlı güzelleme, sözlü güzelleme, doğmaca şiir, şiir, atışma, meydan atışma, dudakdeğmez, sersuhane, Konya şiiri (yakma türkü), muamma ve özgün türkü olmak üzere toplamda on yedi dalda yarışma düzenlenmiştir. Bu yarışmalara yaklaşık elli beş âşığımız katılmış olu her biri çeşitli dallarda ödüle layık görülmüştür.

Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Yaşar Reyhanî, Abdulvahap Kocaman ve Nuri Çırağı bu yarışmalardan ayrı tutularak usta âşık ödülü almışlardır.

35. Türkiye Âşıklar Bayramı'nda jüri koltuğunda ise başta Feyzi Halıcı, İsmail Parlatır, Abdullah Satoğlu, Hüseyin Yurdabak, Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu, Nuri Çırağı gibi isimler oturmuştur.

– 2001 –

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 494 OCAK

ÖZDEMİR, Ahmet, (2001), "Geleneklerimiz Göreneklerimiz: Komşuluk İlişkileri", *Çağrı,* C. 45, S. 494, s. 14-15.

İslâm dininde inananların yerine getirmek durumunda olduğu komşu hakkı[41] temel görevlerimizdendir. Gelenek ve göreneklerimizde de komşu hakkı her zaman gözetilmiştir. Komşu hakkı, Tanrı hakkı gibi kutsal sayılmalıdır. Komşuculuk üzerine çeşitli atasözlerimiz ve deyimlerimiz de bunun önemini göstermektedir: Komşu komşunun külüne muhtaçtır, komşu kızını almak kalaylı tastan su içmek gibidir, komşu canı ile gezmek…

ÖNDER, Fuat (2000), "Oturak Âlemlerine Dair", *Çağrı,* C. 45, S. 494, s. 16.

Konya ile özdeşleşmiş bir gelenek olan oturak âlemleri, genellikle yirmili yaşlardaki genç erkeklerin katıldığı çalgılı, içkili ve dans eden bir kadınla yapılan eğlencelerdir. Eğlence bir gün ya da bir hafta sürmektedir.

Oturak âlemlerinin kendine göre kuralları vardır: Müzik çalarken konuşulmaz, ağırbaşlı davranmak, nezaketli olmak gerekir, dans eden kadına kötü bir davranışta bulunulmaz. Bunların dışında sesi güzel bir gencin çalgı takımına katılması zenginlik olarak ifade edilir. Oturak âlemi dışarıda yapılıyorsa köy kadınları da duvar diplerine oturarak eğlenceyi seyredebilir.

[41] "Allah'a kulluk edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana, babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşa, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara iyi davranın. Allah kendini beğenen ve böbürlenip duran kimseyi asla sevmez." (Nisa 36).

DEDE, Behçet (2001), "Yöresel Kültürden Ulusal Kültüre", *Çağrı,* C. 45, S. 494, s. 27.

Televizyonların çoğalmasıyla yöresel kültüre ait değerler ön plana çıkmış, geniş bir seyirci kitlesine ulaşmıştır. Bu yöresel kültür değerlerinden köklü bir tarihe sahip olanlar yöresellikten çıkıp ulusallığa yükselmişlerdir. Bunların başında Şanlıurfa'ya ait sıra geceleri gelmektedir.

Sıra gecelerinin tarihi Hz. Halil İbrahim'e dayanmaktadır. Bu geceler esasında yeme, içme, eğlenme geceleri değil terbiye ve ahlak eğitimi geceleriydi. Böyle bir eğitimin söz konusu olduğu sıra gecelerini televizyona taşıyarak yöreselden ulusala getirmek yerinde bir iştir.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 495 ŞUBAT

GÜLER, Abdülkadir (2001), "Geleneksel Halk Edebiyatımızda Gül", *Çağrı,* C. 45, S. 495, s. 13-14.

Kültürümüzde gül motifine ayrı bir önem ve değer verilmektedir. Kilimde, halıda, saksıda, duvakta, mendilde, günlük kullanılan her şeyde gül motifini görmek mümkündür. Aynı şekilde gül suyu da birçok şekilde kullanılmaktadır. Şiirlerimizde, şarkılarımızda, türkülerimizde ve manilerimizde de gül kelimesi çok defa geçmektedir.

Gül kokusu, peygamberimiz Hz. Muhammed'in kokusu olarak bilinir. Bundan dolayı gülün dinen de bir önemi olduğunu söyleyebiliriz.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 496 MART

ÖNDER, Fuat (2001), "Türkülerde Yaşayanlar", *Çağrı,* C. 45, S. 496, s. 12-13.

Asıl adı Hidayet Çelebi olan Aladede, Mevlevî bir müzisyendir. Onun söylediği türküleri dinleyenler mest olur, kendilerinden geçerlerdi. O ve birkaç arkadaşı yemeden, içmeden, durmadan memleketin her köşesinde türlü söylerdi. Buna "kuru muhabbet" adı verilmiştir. Kuru muhabbette makam yoktur, istekler ön planda tutulurdu. Kuru muhabbet ortamlarında birçok çalgıcı yetiştirilmiştir.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 497 NİSAN

HALICI, Feyzi (2001), "Kültürümüzün Müjde Çiçeği Halıcılığımız", *Çağrı,* C. 45, S. 497, s. 1.

Anadolu'ya, Anadolu insanına ait akla gelebilecek her türlü olgu halılara, kilimlere işlenmiş, bir sanat halini almıştır. Bunlara, insanî özellikler de atfedilmiştir. Feyzi Halıcı, her halının, kilimin okunacak birer kitap olduğunu ifade etmiştir.

SERTABİPOĞLU, Muzaffer (2001), "Tasavvuf Yönüyle Âşık Veysel", *Çağrı,* C. 45, S. 497, s. 11-12.

Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Sivrialan köyünde 1894 yılında dünyaya gelen Âşık Veysel Şatıroğlu, son yüzyılın en büyük ozanlarındandır. Küçük yaşta çiçek hastalığı nedeniyle gözlerini kaybeden Âşık Veysel'e, babası bir saz almıştır. Bu sazı çalmayı zaman içinde Molla Hüseyin'den öğrenmiştir. Yıllar boyunca hep başka âşıkların şiirlerini, türkülerini söylemiştir.

Âşık Veysel, Ahmet Kutsi Tecer tarafından düzenlenen bir Âşıklar Bayramı'nda "Halk Şairi" belgesi almış ve bu onun hayatında bir dönüm noktası haline gelmiştir. Artık ustamalı alıp satmaktan vazgeçmiş, kendi şiirlerini söylemiştir.

Kırklı yaşlarına kadar Karacaoğlan gibi, Emrah gibi halk âşıklığını sürdürmüştür. Bu yaştan sonra Allah'a yönelmiş, Yunus Emre gibi, Mevlânâ gibi Hakk âşığı olmuştur.[42]

ÖZDEMİR, Ahmet (2001), "Geleneklerimiz Göreneklerimiz: Konukseverlik", *Çağrı,* C. 45, S. 497, s. 13-14.

Türklerdeki eski inanışlardan olan misafir gelince onun uğur, bereket getirdiği düşüncesi en önemli özelliklerimizden birini doğurmuştur: Konuksever olmak. Günümüzde şehir merkezlerinde çok sık görülmese de Anadolu'nun her yerinde

[42] Kırk yaşından sonra kalbime ilham
Erişti, Mevlânâ'dan bir ihsan oldu
Hakk'ı görenlere hazırdır her an
İnkâr edenlere sır nihân oldu.
Sağda, solda, arşta, kürste, her yerde
Hazırdır münkirin gözünde perde
Diyen bilmez, bilen demez bir ferde
Akıl ermez sırrı, bir süphân oldu.

insanlarımız konukseverliği ile bilinmektedir. Konukseverlik, atasözlerimize de konu olmuştur: Misafir umduğunu yemez, bulduğunu yer, misafir on kısmetle gelir, birini yer, dokuzu evde kalır.

GÜNAY (AKSU), Aysu (2001), "Geleneksel Erkek Berberliği", *Çağrı,* C. 45, S. 497, s. 25-28.

İnsanlığın varoluşundan beri temizlik, bakım, süslenme, diğer insanları etkileme gibi ihtiyaçlardan doğan berberlik yaşamını gelişerek sürdürmeye devam etmektedir. Berber kelimesinin kökenine ve tarihine dair çeşitli görüşler mevcuttur. Belli zamandan sonra kadın berberi ve erkek berberi olarak iki şekilde karşımıza çıkmıştır.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 498 MAYIS

KORUCUOĞLU, Nevin (2001), "Bilimsel Yol İçinde Atasözlerimize Bakış", *Çağrı,* C. 45, S. 498, s. 11.

Toplum içinde yaşanan olayların bir sonuca varması ve bu sonucun uzun uzun değil de kısa, öz ve kesin ifadelerle anlatılmasına atasözü denir. Atasözleri kalıplaşmış sözler olup toplumun ortak duygularıyla, fikirleriyle millî kültürü yansıtır. Öğüt, uyarı, hatırlatma anlamları vardır. Birçok konuyu, olayı bilimde olduğu gibi deneysel yollarla gerçekliğe dayandırır, sorgular ve kesin bir sonuca ulaşır.

BİRKAN, Ebru (2001), "Manisa'da II. Geleneksel Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 45, S. 498, s. 13-14.

Feyzi Halıcı'nın Konya'da başlattığı Geleneksel Âşıklar Bayramı'nda birçok öğrenci, birçok âşık yetişmiştir. Yetişen bu âşıklar tarafından Âşıklar Bayramı Manisa'da hala yaşatılmaktadır. İkincisinin gerçekleştiği Manisa Âşıklar Bayramı'na ilkinde olduğu gibi önemli isimler katılmıştır: Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Abdulvahap Kocaman, Maksut Koca, Behram Aktemur. Bunların yanında Manisalı âşıklardan Feryadî ile Cananî katılmıştır.

GÜNDOĞDU, Mehmet (2001), "Konya'dan İki Efsane", *Çağrı,* C. 45, S. 498, s. 24.

İlk olarak Seydişehir'e ait olan ve beddua sonucu yaşanan olayların anlatıldığı bir efsanedir. Seydişehir'in kurucusu Seyyid Harun Velî, adil bir şahsiyettir. Ne zaman mezarlığa gitse kulağına bir ses "Rum'a git. Karaman vilayetinde Küpe Dağı'nın doğusunda bir şehir kur. Kara bir bulut sana yol gösterecek." diye fısıldarmış. Bunun üzerine Seyyid Harun Velî ve kafilesi, kara bulutu izleyerek yola koyulmuş. Kara bulut bir yerde durmuş, kafile de durmuş. Buraya ev yapmaya başlamışlar ama evleri çevredekiler tarafından hep yıkılmış. Sabırla beklemişler. Bir gün kara bulut tekrar hareketlenmiş. Tekrar yola çıkmışlar. Bu sırada Seyyid Harun Velî, evlerini yıkanlara "Saçınız kararmasın, yaranız kapanmasın. Hepiniz kel olun, ilacı bulunmasın." diye beddua etmiş. Bundan sonra burada doğan, yaşayan herkesin başı kel ve çıbanlı olmuş.

İkinci efsane ise Çumra'da her cuma kayalardan damlayan suların sebebine ilişkindir. Hızır Aleyhisselam'ın dilenci kılığında Apa köylerini dolaşıp ekmek istediği bir gün Hızır Aleyhisselam hangi kapıyı çalsa eli boş dönmüş. Giderken evinin önünde ekmek pişiren bir gelin görmüş, gelinden ekmek istemiş. Gelin Hızır Aleyhisselam'ı eve davet etmiş ve ekmek pişene kadar onun beşikteki bebeğine bakmasını istemiş. Hızır Aleyhisselam beşiği sallarken asasını toprağa sokunca yerle gök birbirine karışmış, köy harabe olmuş. Tek başına kalan gelin hem ağlarmış hem de ölmüş bebeğinin beşiğini sallarmış. Bundan sonra cuma günleri burada hep beşik ve hıçkırık sesi duyulurmuş. Duyanlar "Gelin ağlıyor." dermiş. Bu da kayadan damlayan suların efsanesidir.

CENGİZ, Ahmet Çetin (2001), "Ankara'da Bir Âşıklar Gecesi", *Çağrı,* C. 45, S. 498, s. 27.

Ankara'da küçük bir kahvede Sarıkamış'tan Âşık Muhlis Denizer, Horasan'dan Âşık Muhlis Merami ve birkaç âşığın daha katılımıyla gerçekleştirilen âşıklar gecesinde dair hatıralar verilmiştir.

ÖNDER, Fuat (2001), "Oturak Konya Türküleri İle Yapılır", *Çağrı,* C. 45, S. 498, s. 29.

Anadolu'da bazı yerlerde yalnızca erkeklerin katıldığı ve içkili, çalgılı, kadınların dans ettiği eğlenceler olan oturak âlemleri yapılmakta ve özellikle Konya'da, Konya

türküleri önceden belirlenmiş bir sıraya göre söylenmektedir. Başka yörelerin türkülerine çok fazla yer verilmez. Oturak âleminde dans eden kadın türkülerin ritmine göre önceden çalıştırılmaktadır.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 499 HAZİRAN

ÖZDEMİR, Ahmet (2001), "Konya Sazı ve Türküleri", *Çağrı*, C. 45, S. 499, s. 12-13.

Halktın ortaklaşa yarattığı sözlü ürünlerin başında türküler gelmektedir. Her türküyü yakan, oluşturan birileri muhakkak vardır. Ancak türkü yakılıp halk arasında yayılmaya başladığı andan itibaren artık halkın istediği gibi değişir, çeşitlenir.

Türkülerimiz içinde geniş bir yere sahip olan Konya türküleri üzerine Mehdi Halıcı'nın hazırlamış olduğu "Konya Sazı ve Türküleri"[43] isimli kitapta saz ve türkülerin çok eski zamanlara dayandığı ifade edilmiştir. Tel ve sözle yaşayıp gelen türküleri ve onları yakıp dillendiren ustalar ele alınmıştır. Konyalı Âşık Şem'i'den başlayıp Çopur Derviş Emmi, Âşık Şevki, Seyfi, Haki Baba, Gufranî, Âşık Mehmet Yakıcı, Kalaycızade Mehmet Efendi, Tiftikçinin Topal Murat ve Âşık Şem'i'nin torunu Emine Hanım'a kadar birçok önemli isim incelenmiştir.

Konya türkülerinin özellikleri, makamları ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. Aynı zamanda bu eserde ilk kez Konya türkülerinin güfteleri derlenmiş, okuyucuya sunulmuştur.

ALLAHAMANLI, Mahmu (2001), "Türk Ozanı Murat Çobanoğlu", *Çağrı*, C. 45, S. 499, s. 14-15.

Türk dünyasının önemli saz ustası olan Murat Çobanoğlu ile ilgili Ali Kafkasyalı tarafından hazırlanan "Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı-Sanatı-Eserleri"[44] isimli kitapta Murat Çobanoğlu'nun hayatı, eserleri, âşıklığı hakkında geniş bilgi verilmiştir. Âşık Murat Çobanoğlu üzerinde Türk âşıklık geleneği üzerinde de durulmuştur.

[43] Halıcı, Mehdi (1985), *Konya Sazı ve Türküleri*, İstanbul, Özden Matbaacılık.
[44] Kafkasyalı, Ali (1998), *Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı-Sanatı-Eserleri,* Ankara.

KAYIKÇI, Ali (2001), "Bamsı Beyrek İle Banı Çiçek Eseri Üstüne Manevi Düşünceler"*, Çağrı,* C. 45, S. 499, s. 23-25.

Rahmi Özen tarafından hazırlanmış "Bamsı Beyrek İle Banı Çiçek"[45] isimli manzum roman eserindeki bazı hususlar manevi açıdan değerlendirilmiştir.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 501 AĞUSTOS

ÇAĞBAYIR, Yaşar (2001), "Evrensel Yunus Emre ile Baş Başa", *Çağrı,* C. 45, S. 501, s. 10-11.

Yunus Emre'nin, Türk insanının oluşumundaki payının büyük olduğunu ve bundan dolayı iyi tanınmasının, anlaşılmasının gerektiğini "Evrensel Yunus Emre"[46] isimli kitabında ifade eden Murat Özmen için Yunus'u Yunusça anlatmış, demek mümkündür.

Yunus Emre'nin kişiliği pek çok kaynağa ve görüşe yere verilerek işlenmiştir. Yunus Emre'nin Türk kültürü içindeki yeri de geniş bir şekilde okuyucuya sunulmuştur. Aynı zamanda Yunus Emre'de insan sevgisi, Tanrı, din, peygamber sevgisi de kitapta bölümler halinde işlenmiştir. Bunun yanında Yunus Emre'nin şiirlerine de yer verilmiştir.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 502 EYLÜL

KUKUL, Halistin (2001), "Âşık Veysel'in Şiirlerinde Aşk", *Çağrı,* C. 45, S. 502, s. 6.

Başta Allah ve peygamber sevgisi olmak üzere vatana, millete, insana, Atatürk'e, bütün yaratılmışlara büyük bir aşk besleyen Âşık Veysel, bu aşkını "Güzelliğin on par'etmez/Bu bendeki aşk olmasa." dizeleriyle ifade etmektedir. Ona göre her şey aşkla başlar ve aşk olmadan devam etmez. Âşık Veysel'deki aşk Yunus Emre'de, Mevlânâ'da, Fuzulî'de gördüğümüz aşkın devamı niteliğindedir.

YIL 2001 CİLT 45 SAYI 505 ARALIK

[45] Özen, Rahmi (2000), *Bamsı Beyrek İle Banı Çiçek*, İstanbul, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
[46] Özmen, Murat (1997), "*Evrensel Yunus Emre*", Ankara, Güldikeni Yayınları.

IŞIK, Ali (2001), "Bizim Kâğıt Mendillerden Önce Mendil Kültürümüz Vardı", ***Çağrı,*** **C. 45, S. 505, s. 11.**

Eski zamanlarda, bugün kullanılan kâğıt mendiller yerine temiz, ütülü mendiller hemen her yerde kullanılırdı. İlkokullarda temizlik denetimlerinde hatta gençlik yıllarında, ilk aşklarda bile mendillerin önemli bir yeri vardı. Her bir mendilin ayrı bir anlamı olurdu. Özellikle sevilen, aşık olunan kişiye mendiller aracılığıyla çeşitli mesajlar verilirdi: Kırmızı mendilin, seni bütün varlığımla seviyorum, şeklinde bir anlamı varken mavi mendil, kederlerdeyim, anlamı taşırdı. Bu anlamlarıyla mendiller, edebiyatta, şiirde kendine yer bulmuştur.

GÜNDOĞDU, Mehmet (2001), "Âşıklık Geleneği Yaşıyor Yaşayacak", ***Çağrı,*** **C. 45, S. 505, s. 12.**

Günümüzde önemini ve işlevini sürdüren halk ozanlığının, halk şairliğinin, âşıklığın kökü Orta Asya'da Şamanist Türklere kadar uzanmaktadır. Şamanlarda baksı olarak adlandırılan halk ozanları, ermiş kişi, büyücü, halk hekimi gibi konumlarda bulunmuştur.

Anadolu'nun Türkleşmeye başlamasıyla halk ozanları yani âşıklıklar yaşadıklarını, gördüklerini, bildiklerini, sevdalarını, ayrılıklarını, doğumları, ölümleri saza söze dökmüşlerdir.

Zamanla daha da gelişen âşıklık geleneği yurdun çeşitli bölgelerinde düzenlenen âşıklar bayramlarıyla günümüzde de varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

– 2002 –

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 506 OCAK

HALICI, Feyzi (2002), "Konya'nın Kültür Varlığı", *Çağrı*, C. 46, S. 506, s. 1.

İnsanlığın varlığını göstermeye başladığı yıllardan itibaren Konya; tarih, kültür, sanat ve folklor kaynağı durumuna gelmiş ve bugün de bu devam etmektedir. Ata sporumuz olan cirit oyunları yarışmaları aralıksız bir şekilde uzun yıllar Konya'da devam etti. Öyle ki söz konusu ata sporumuz dünyanın her yerinde bilinmeye başlamıştı. Cumhuriyetin kuruluşunun 50. Yılı dolayısıyla Fransız Claude Le-Luş ülkemizde bir film çekmiş ve filme cirit oyunlarının oynandığı sahneler de eklenmiştir.

Yine millî kültürümüzle ilgili olarak, İpek Yolu'nun Çin'den İtalya'ya kadar uzanan tarihinin ülkemizle ilgili bölümünün filmi Japonya tarafından çekilmiş ve dünyada ilgiyle izlenen diğer bölümlerinin arasında yerini almıştır. Aynı zamanda Japon Tadahisa Takahashi, Konya'da yapılan yemek yarışmalarıyla ilgili yazılarını, fotoğraflarını Japonya'da Dünya Yemeleri Ansiklopedisi'nde yayınlamıştır.

SLEM, Gülhan (2002), "Âdet-Örf-Kültür", *Çağrı*, C. 46, S. 506, s. 4-5.

Halk tarafından benimsenen ve yaygın olarak uygulanan, bölgeye göre de değişiklik gösteren davranışlara âdet, yazılı olmayan ama yaptırım gücü de olan davranışlar ise örf olarak adlandırılır. Bunlar toplumdaki sosyal ilişkileri düzenleyici niteliktedir: Yaşlılara, engellilere saygı, çocukları koruma, konukseverlik, dini bayramlar gibi. Bunların yanında olmaması gereken, olumsuz âdet ve örfler de vardır: Kan davası, kumalık, başlık parası, törelere karşı gelenlere infaz yapılması gibi. Âdet ve örfler günlük yaşantıda sıkça kullanılır ancak son zamanlarda bunları şehir yaşantısında görmek çok zordur. Bu davranışlar dinî konulara da yansımıştır: Türbelerde dilek tutma, bez bağlama, muska yaptırma, büyü yaptırma, kurşun döktürme gibi.

Bir toplumu diğer toplumlardan ayıran maddî, manevî değerler ve davranışlar sistemine ise kültür adı verilir. Kültür hem tarihi bir birikim hem de ulusal kimliğin simgesi olma özelliği taşır. Bir milletin yaşamını sürdürmesi kültürünün güçlü olmasıyla ilişkilidir. Dil ve tarih, kültürü korumada ve aktarma da önemli unsurlardır.

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 507 ŞUBAT

BİLDİRİCİ, Mehmet (2002), "Halk İnanışına Göre Konya'da Yatan Peygamberler", *Çağrı,* C. 46, S. 507, s. 18-19.

Konya'da insanlığın var olduğu ilk çağlardan bu yana saygı görmüş pek çok Türk-İslâm büyüğü yaşamıştır. Mutasavvıf ve tarikat liderlerinden Mevlânâ Celâleddin Rûmî, Sultan Veled, Şeyh Sadrettin Konevî; Selçuklu sultanlarından II. Kılıç Arslan, Gıyaseddin Keyhüsrev, Alaaddin Keykubat gibi isimler yaşamlarını Konya'da sürdürmüş ve burada vefat etmiştir, kabirleri de Konya'da bulunmaktadır.

Hizmetleri ve eserleriyle izin bırakan bu isimler dışında bir de Konya'da varlığı bilinen ermişler ve türbeleri bulunmaktadır: Üçler, Yedi Kızlar, Tavus Baba, Sarı Kız, Kesik Baş gibi.

Bu saydıklarımız dışında Konya'daki bir inanışa göre burada isimleri bilinen altı, isimleri bilinmeyen sekiz peygamber daha yatmaktadır.[47]

ÖZDEMİR, Ahmet (2002), "Fethiye'de Söylenen Maniler", *Çağrı,* C. 46, S. 507, s. 25-26.

Halk edebiyatımızın en küçük parçası olan maniler yedili hece ölçüsüyle yazılır ve anlatılmak istenen son iki dizeyle verilir. Cinaslı mani, kesik mani gibi türleri de vardır. Konu üzerine Ünal Şöhret Dirlik'in "Fethiye'de Söylenen Maniler" isimli bir çalışması vardır. Çalışmada manilerle ilgili geniş bir bilgiye, başka folklorcuların ve araştırmacıların görüşlerine, manilerle oynanan oyunlara yer verilmiştir.

[47] Es, Selçuk (1966), *Konya'da Yatan Peygamberler ve Evliyalar*, Konya, Yıldız Basımevi.

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 508 MART

GÜNDOĞDU, Mehmet (2002), "Fıkralar Hakkında Birkaç Söz ve Konya Fıkraları", *Çağrı*, C. 46, S. 508, s. 28-29.

Fıkra denilince akla ilk olarak güldürürken düşündürmesi gelir. Anlatılan bir fıkraya kahkaha atmak, o fıkranın anlaşılmamasından kaynaklanır. Oysa fıkra, ders verir, düşündürür ve yalnızca gülümsetir.

En çok Karadeniz fıkraları bilinse de Konya'da da belli bir fıkra kaynağı söz konusudur. Ancak bu fıkraların derlenip yazıya geçirilmesi Konya'da pek fazla önemsenmemiştir. Yalnızca "Konya Halkiyat ve Harsiyatı"[48] kitabında birkaç önemsiz fıkra kendine yer bulmuştur.

Konya fıkraları üzerine ilk sağlam ve geniş kapsamlı çalışmayı Feyzi Halıcı "Konya Fıkraları"[49] kitabıyla yapmıştır. Feyzi Halıcı bu çalışmasında Konya'nın ünlü nüktedanı Tayyip Ağa'ya ait fıkralara yer yermiştir.

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 509 NİSAN

HALICI, Mehdi (2002), "Yumurtaya Nal Çakmak ve Çağrı", *Çağrı*, C. 46, S. 509, s. 1.

Anadolu'nun en uzun ömürlü dergisi olan Çağrı 1957 yılından beri aralıksız bir şekilde yayın hayatına devam etmiştir. Çağrı, okur, yazarın çok olduğu, dergicilik anlayışının olduğu büyük bir şehirde değil Konya'da çıkarılmıştır. Bunun yanında Feyzi Halıcı, dergiciliğe dair akla gelebilecek her şeyi kendisi tek başına üstlenmiştir. Bu durumlar göz önüne alındığında Feyzi Halıcı'nın gerçekleştirdiği bu olay usturanın keskin yüzünde yürümekten, yumurtaya nal çakmaktan daha zordur.

[48] Ergun, Sadettin Nüzhet, Ferit, Uğur (1926), *Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı*, Konya, Vilayet Matbaası.
[49] Halıcı, Feyzi (1973), *Konya Fıkraları*, Konya, Arı Basımevi.

ASLANGÜL, Cevdet (2002), "Türkçenin Oyaları/Divan ve Halk Edebiyatımızda Laedri ve Ölçülü Sözler", *Çağrı,* C. 46, S. 509, s. 27.

Laedri ve ölçülü sözleri 1975 yılından beri derleyen Nail Tan, "Türkçenin Oyaları/Divan ve Halk Edebiyatımızda Laedri ve Ölçülü Sözler"[50] isimli kitabında ölçülü sözlerin genellikle hece ölçüsüyle, laedri sözlerin ise genellikle aruz ölçüsüyle söylendiğini ifade etmiş ve derlediği sözleri söyleyeni bulmuşsa bunu dipnot olarak göstermiştir. Nail Tan'a göre bu sözler divan ve halk şairlerinin söylediği sözlerdir. Kitabın bölümleri; konuşma, aile hayatı, meslekler, tarım ve hayvancılık, felsefi sözler, aşk ve güzellik, insan davranışlarındaki bozukluk, yiyecek ve içecek, milletler, dua ve beddua ile ilgili sözlerden oluşmuştur.

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 510 MAYIS

ÖNDER, Fuat (2002), "Köy Enstitülerini Bir Kişi Anladı O Da Yanlış Anladı", *Çağrı,* C. 46, S. 510, s. 25-26.

Kapatılan Köy Enstitüleri "yarım kalmış mucize" diye nitelendirilmiştir. Çünkü zamanın Köy Enstitüleri'nden birçok yazar, bilim insanı ve sanatçı çıkmıştır. Bir okul görevi gören bu enstitülerle ilgili önemli görüşler vardır. Köy Enstitüleri'nin kuruluşu başlı başına bir destandır. Çünkü malzemeler, kullanılacak araç gereçler sırtlarda taşınmış, derslikler, kitaplıklar, spor salonları öğrenciler tarafından yapılmıştır.[51] Bu enstitüler ülkemizde öğrenim kurumları içinde milli karaktere sahip ilk kurumlardandır.[52] Köyleri kalkındırma amacından doğmuşlardır.[53] Köy Enstitüleri kapatılmasaydı okuma yazma bilmeyen insanların sayısı daha az olacaktı.[54]

[50] Tan, Nail (1999), *Divan ve Halk Edebiyatımızda Laedri ve Ölçülü Sözler/Türkçenin Oyaları*, Ankara, Folklor Kurumu Araştırmaları Yayını.
[51] Cevdet Kudret Solok
[52] Cavit Orhan Tütengil
[53] İsmail Hakkı Baltacığolu
[54] Mustafa Gazalcı

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 511 HAZİRAN

BİRKAN, Ebru (2002), "Manisalı Âşıklar", *Çağrı,* C. 46, S. 511, s. 27-28.

Gerçekte Erzurumlu olup yaşam şartlarından dolayı Manisa'ya yerleşmiş olan bâdeli âşıklardan Âşık Ramiz İnce -mahlası Ceyhanî ya da Cemhanî- Konya Âşıklar Bayramı'na katılmış ve orada hak ettiği değeri kazanmıştır diyebiliriz. Ayak açma üzerine hem kendisini hem de çıraklarını iyi yetiştirmiştir. Hece ölçüsünün 11'li kalıbıyla tam ve zengin kafiyeyi sıkça kullanmıştır. Şiirlerine, şiirin redifinden yola çıkarak isim vermiştir.

Osman Feryadî ve Ali Cananî de Âşık Ramiz İnce'nin kendisi gibi Erzurumlu oldukları halde Manisa'ya yerleşmiş ve Konya Âşıklar Bayramı'nda kendilerine yer bulmuş çıraklarıdır. Atışma alanında başarılıdırlar.

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 512 TEMMUZ

İSMAİL, Mehmet (2002), "Sazın Yaratılış Hikâyesi", *Çağrı,* C. 46, S. 512, s. 22-24.

Her canlının dilini anlayabilen Oğuzların dedesi Dede Korkut, ölümden kaçtığı sıralarda ormandaki bazı canlıların ölümsüzlüğün çaresini söylediklerini duymuş ve duyduklarını yapmaya başlamış. Ölümsüzlüğün çaresi kurumuş dut ağacından yapılmış bir tekne, erik ağacından kesilmiş bir sap ve Dede Korkut'un üç saç telinden yapılan bir müzik aleti olmuştur. Yaratılışı hakkında bunların anlatıldığı müzik aleti "kopuz"dur. Telli çalgılardan olan kopuz Orta Asya'daki Türk boyları tarafından kutsal sayılmış ve her zaman kullanılmıştır. Bu durumdan dolayı zamanla Türk'ün gücü haline gelen kopuza, saza, bağlamaya saldırılar başlamıştır.

GÜNDOĞDU, Mehmet (2002), "Halk Hekimliği ve Konya Sağlık Folklorundan Örnekler I", *Çağrı,* C. 46, S. 512, s. 27-28.

Modern tıp bugünkü halini aldıktan sonra bile halk hekimliğinden vazgeçilmemiştir. Halk hekimliğinde kullanılan tedavi yöntemlerine günümüzde kocakarı ilaçları denmektedir.

İlkel insanlar tedavi yöntemi olarak bilge saydıkları kişilerden ya da bazı objelerden şifa geleceğine inanarak yardım beklemişlerdir. Müslümanlarda bu durum genellikle şifalı bitkiler, kaplıcalar, çamurlar vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Modern tıbbın gelişmesiyle beraber halk hekimliği ve modern tıp birlikte çalışmaya başlamıştır fakat halk hekimliğindeki bazı yanlış tedavi yöntemlerinden dolayı modern tıp bilimsel olarak, halk hekimliği ise geleneksel olarak ilerlemiş ve birbirlerinden ayrılmışlardır. Zamanında tıp kitabı olarak bilinen kitapların birçoğunda hurafelere (boş inanç) yer verildiği görülmektedir.[55]

Halkın modern tedavi yöntemlerinden uzak kalmasında etkili olan nedenlerin başında, halkın modern tıbba alışmamış olması ve cehalet gelir. Ayrıca sözde din adamlarının halkı modern tıbba yönlendirmemesi de bir başka nedendir. Bunlardan dolayı halk hekimliği günümüze kadar varlığını sürdürmüştür.

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 514 EYLÜL

SLEM, Gülhan (2002), "Gülmek, Mizah ve Karikatür", *Çağrı,* C. 46, S. 514, s. 3-4.

Bir inanışa göre Tanrı, dünyayı gülerek yaratmıştır. O halde gülme, tarih öncesinden beri var olmuş ve ortak bir dil haline gelmiştir diyebiliriz. Gülmeyle ilişkili bir başka alan da mizahtır. Gerçeğin güldürücü yanını gösteren, gerçeği gülünç bir şekilde sunan sanat türü olarak da tanımlanabilir. Mizah anlayışı zamana ve toplumlara göre farklılık gösterebilir. Gülmeden farklı olarak mizahın kaynağı, fıkra dinleme, karikatür görme, taklit yapmadır.

Türk kültüründe mizaha geniş bir yer ayrılmıştır: Nasrettin Hoca, Bektaşi Borazan, İncili Çavuş fıkraları; Karagöz, Meddah, Ortaoyunu; halk manileri, bilmeceler…

Yergi yoluyla resim çizme sanatına da karikatür adı verilmiştir. Karikatürde olumsuzluklar ortaya dökülerek eleştiri yapılır ve güldürürken düşündürme amacı vardır.

[55] Seyyid Osman Hayri Mürşidi Bin Halil, *Kenzü's Sıhhati'l Ebdaniye* ve Celalüddin Hızır, *Müntahab-ı Şifa*.

CENGİZ, Ahmet Çetin (2002), "Âşık Reyhanî'nin Bir Dörtlüğü", *Çağrı*, C. 46, S. 514, s. 26.

Geleneksel Âşıklar Bayramı dolayısıyla 1967 yılında Konya'ya gelen Âşık Reyhanî'nin bir deftere hatıra olarak yazdığı dörtlük edebiyat dünyasına ilk kez Ahmet Çetin Cengiz tarafından sunulmuştur:

Erzurumlu Âşık Yaşar Reyhanî

Bereketli olsun halilullahın

Mübarek sofrai ziyafetine

Bu bir lokantaydı adı Bomonti

Bağışladık Hakk'ın emanetine

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 515 EKİM

IŞIK, Ali (2002), "Bir Yudum Yunus", *Çağrı*, C. 46, S. 515, s. 20.

Yunus Emre her daim, gece gündüz, dağlarda taşlarda Allah'ı arayış içindedir.

Dağlar ile taşlar ile çağırayum Mevlâ'm seni

Seherlerde kuşlar ile çağırayum Mevlâ'm seni

Ondaki Allah sevgisine dünya mülkü de cennet mülkü de yetmez.

Ben senü sevdüğüm içün baha dirlerise

İki cihan mülkün virem daha bahası yitmeye

O, Allah aşkını bulduğu zaman bütün eksikliklerin tamam olacağına inanmıştır. Çağdaşı Mevlânâ'nın "gel" çağrısının etkisiyle de tüm insanlığı aşka davet etmiştir.

GÜLER, Abdülkadir (2002), "Eski Bir Aydın Türküsü", *Çağrı,* C. 46, S. 515, s. 28.

"Aydın Güzellemesi" adlı kitabında hemen hemen bütün Aydın türkülerini bir araya getiren Turgay Aydın, kitabında bu türkülerin en ince detayına kadar vermiş. Ancak kitapta bulunmayan bir türkü olan "Aydın Türküsü" 31 Mayıs 1919 tarihinde Yunanlıların Aydın'ı işgal ettikleri günlerde İzmir İstiklâl Harbi Gazetesinde yer almıştır. Gazetede yayınlanan bu türkünün yazarı bilinmemektedir, ancak "Aydın İçin, İzmir İçin Gözyaşı Döken Bir Türk" imzasını taşımaktadır.

Aydın Türk'ün ana yurdu
Vermez onu altın ordu
Düşman İzmir'e girerken
Bütün millet ağlıyordu

Yaşadıkça Türk evladı
Değişir mi Aydın adı
Alem cenun mu getirdi
Yoksa tarih mi bunadı

Doğma güneş yasımız var
Gir haber ver diyar diyar
Türk'ün kolları bağlandı
İzmir'i ondan aldılar

Karaların giydin bu yaz
Yeşil duvaklı bağların
Her kuşa mesken olamaz
Kartal yuvası dağların

YIL 2002 CİLT 46 SAYI 516 KASIM

HALICI, Feyzi (2002), "Şiirimizin Kökeni", *Çağrı,* C. 46, S. 516, s. 1.

Bilinmesi gereken bir gerçek vardır ki o da Orta Asya'dan Anadolu'ya, Türk-İslam düşüncesiyle yoğurulmuş şiirimizin halk edebiyatına bağlı olarak Ahmet Yesevî'nin, Hacı Bektaş-ı Velî'nin, Yunus Emre'nin belirlediği çizgi doğrultusunda gelişmiş olmasıdır.

ÇELEBİ, Nilgün (2002), "Kültürel Mirasın Korunması Toplantısı", *Çağrı,* C. 46, S. 516, s. 4-5.

Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen ve her yıl özel bir konunun ele alındığı toplantılardan biri olan ve 2002 yılında İstanbul'da "Kültürel Mirasın Korunması" başlığını taşıyan bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda kültürel çeşitlilik ve sürdürülebilir kalkınma arasındaki ilişki, kültürel mirasın korunmasından, tanıtılmasında, aktarılmasında uluslararası dayanışma gibi konular üzerinde durulmuştur.

Konya Kültür ve Turizm Derneği'nce uzun yıllardır düzenlenen Mevlânâ Anma Törenleri ve Geleneksel Âşıklar Bayramı da koruma altına alınan kültürel mirasımız arasında yer almıştır.

– 2003 –

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 518 OCAK

IŞIK, Ali (2003), "Meram Güzellemesi", *Çağrı,* C. 47, S. 518, s. 12-13.

Konya'da aşk pazarları kış mevsiminde evlerde olurken yaz mevsiminde bağlarda, bahçelerde özellikle de Meram'da görülür. Şem'î'ye ait şu dizeler bunu en iyi şekilde anlatır:

Kış olur donanır ahbâbla vahdet haneler

Kurulur bâzâr-ı aşk ma'mûr olur kâşâneler

Şem'î aşk içre yanar pervâz eder pervâneler

Yaz olunca var Merâm üzre safâsı Konya'nın

Bu ve bunun gibi çeşitli şiirlerde gördüğümüz bu durum Konya'da bir yaz kültürünün olduğunu bunun da özellikle Meram kültürü olduğunu ortaya koymaktadır. Meram, şairlerin dilinde cennetle bir tutulur ve abartılı ifadelerle tasvir edilir. Meram'ın bu güzelliklerini Şair Meşâmi'nin, Mevlânâ'nın, Konya Defterdârı Âlî Bey'in, Şair Sevâdî'nin şiirlerinde görmek mümkündür. Ancak zamanında cennete benzetilen Meram'da bugün hiçbir şey eskisi gibi değildir.

ÖZDEMİR, Ahmet (2003), "Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selîmî", *Çağrı,* C. 47, S. 518, s. 17-18.

Çevresindeki bir tasavvuf ehlinin aracılığıyla şiir söylemeye başlayan Sefil Selîmî, halk ozanlığının Âşık Veysel'den sonra da devam ettiğinin bir göstergesidir. Âşık Sefil Selîmî'nin şiirleri Abdullah Satoğlu, İbrahim Aslanoğlu, Doğan Kaya tarafından incelenmiş ve kitap olarak sunulmuştur. Ayrıca Kültür Bakanlığı Sivas Türk Halk Müziği

Korosu Uğur Kaya da Sefil Selîmî'nin şiirlerinin bir bölümünü notalarıyla beraber kitap haline getirmiş, onun âşıklık geleneği içindeki yerini tespit etmeye çalışmıştır.

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 519 ŞUBAT

HALICI, Feyzi (2003), "Tasavvuf Kültürümüzün Üç Satırbaşı ve Üç Meyve", *Çağrı,* C. 47, S. 519, s. 1.

Ahmet Yesevî, Mevlânâ ve Yunus Emre tasavvuf kültürümüzde üç önemli isimdir. Üçü de ilahî gerçeğin, ilahî aşkın peşindedir ve bunu eserleriyle insanlığa aşılamaya çalışmışlardır. Onların bu derece önemli olmasında etkili bazı unsurlar vardır.

Ahmet Yesevî, ilahî gerçeği sade bir dille Hikmet'leri aracılığıyla ifade etmiştir. Peygamber efendimizin bir hurmayı Ahmet Yesevî'ye teslim etmesi için Arslan Baba'ya vermesi, onun Hikmet'lerinin kaynağı sayılmaktadır.

Mevlânâ ise insanlığa güzel çağrılarda bulunmuştur. Onun Mesnevî'si Kur'an-ı Kerim'in 13. yüzyıldaki tefsiri gibidir. Mevlânâ bazı şiirlerinde dünyayı elmaya benzeterek bilimsel bir gerçeğe ışık tutmuştur.

Yunus Emre, kıtlık yıllarında Hacı Bektaş Velî'den buğday istemeye giderken ona hediye olarak da bir avuç alıç götürmüştür. Bu durum Türk milletinin karakterini, yapısını açıkça göstermektedir.

HALICI, Mehdi (2003), "Folklorumuz ve İhsan Hınçer", *Çağrı,* C. 47, S. 519, s. 10-12.

Bir ulusun her şeyi olan folklorun gün yüzüne çıkarılmasında önemli bir rolü olan İhsan Hınçer, folklor çalışmaları için çeşitli görevlerde bulunmuş, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ndeki Halk Edebiyatı kürsüsü kaldırılınca bu alanı yaşatmak için 1949 yılında "Türk Folklor Araştırmaları" dergisini yayınlamaya başlamıştır. Onun bu dergiyi çıkarmasındaki amacı, halk kültürü alanında çalışan aydınların yazılarını yayınlayabilecekleri bir dergi eksikliğinin olmasıydı. Dergi Japonya, İtalya, Kanada, Sovyetler Birliği, Tunusi Libya gibi çeşitli ülkelere de gönderilmiştir.

ÖZDEMİR, Ahmet (2003), "Halk Ozanları Geleneğinin Bütün Özelliklerini Taşıyan Bir Âşık Sümmanî", ***Çağrı,*** **C. 47, S. 519, s. 14-17.**

Erzurum'un Narman ilçesinin Samikale Köyü'nde 19. Yüzyılın ikinci yarısında yaşamış ve asıl adı Hüseyin olan Sümmanî, çocuk yaşlarda çobanlık yaparken bâde içerek âşık olduğunu şiirinde kendisi de ifade etmiştir. On, on bir yaşarındayken hem otlak yeri olan hem de erenler, yatırlar yeri olan bir yerde taşları dikenleri toplamak istemiş ve toplarken de uykuya dalmıştır. Uykusunda bir rüya görmüştür. Bu rüyasında kırk güvercin ve üç derviş varmış, dervişler ona okuma yazma öğretmişler ve içmesi için bâde vermişlerdir. Hüseyin bâdeyi içince karşısında bir kızı, Gülperi'yi görmüştür. Aynı zamanda dervişler Gülperi'ye de bâde içirmişler ve böylece Hüseyin ile Gülperi birbirlerine bâdeli âşık olmuşlardır.

Hüseyin uykudan uyanmış evine giderken karşısına biri çıkmış ve bundan sonra adının "Sümmanî" olduğunu söylemiştir. Bu olayın üstünden üç ay geçtikten sonra Sümmanî de artık sazı eline alıp şiirler söylemeye başlamıştır. Zamanla kendine özgü bir söyleyiş üslubu oluşmaya başlayınca buna "Sümmanî ağzı" demişlerdir bu da eserlerinin haricinde onun bıraktığı izlerden biridir. Ancak günümüzde şiirleri derlenerek tek bir kitap haline getirilmemiştir. Torunları, Sümmanoğlu ve Torunî mahlaslarıyla halk şiiri söylemeye devam etmektedir.

Uyandım gafletten oldum perişan
İçtim bâdesini gördüm rengini
Bir nur doğdu âlem oldu ürüşan
Tam on sekiz saat sürdüm cengini
Selâm verdi bana hep dervişân
Yâr yüzünden saydım on beş bengini
Lisânlar bir hoş, sedâsı tek tek
Hâl, halın altında noktasın tek tek

Aldılar abdesti uyandım habdan
Dizemedim gözüm ben bu elfazı
Dediler aslınız hak ü türâbdan
Yüreğimi yaktı kafirin kızı
Okuttular üç harfi yeriş yapraktan
Kara gördüm artık kış ile yazı
Okudum harfini noktasın tek tek
Felek attı bize sillesin tek tek

Okudum harfini zihnim bulandı — Dediler Sümmanî gel çekme elem

Yaralarım göz göz oldu sulandı — Adamı çürütür dert ile verem

Baktım çar köşede kadeh dolandı — Senin için dünyada kavuşmak haram

Nuş ettim pîrlerin bâdesini tek tek — Böyle yazmış kalem Hüdâsın tek tek

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 520 MART

HALICI, Feyzi (2003), "Konya'nın Eşsiz Nüktedânı Tayip Ağa", *Çağrı*, C. 47, S. 520, s. 1.

Türk-İslâm düşüncesini nükteleriyle halk aktaran Nasrettin Hoca'dan sonra bu geleneği devam ettiren Konyalı nüktedân Tayip Ağa'nın fıkralarında 10 bin yıllık Konya kültürünün izlerini görmek mümkündür. Tayip Ağa, Konya insanının gören gözü, duyan kulağı, konuşan dili olmuştur. Onun fıkralarında da eğitici, öğretici bir yön görülmektedir.

Tayip Ağa, Konya'nın en önemli sanatçılarındandır. Onun folklora dayalı nükteleri Konya'nın günlük hayatının bir yansıması olmuştur.

_____ (2003), "37. Konya Âşıklar Bayramı'nda 18 Dalda Başarı Gösteren Âşıkların Listesi", *Çağrı*, C. 47, S. 520, s. 30.

37. Konya Âşıklar Bayramı'nda jüri özel armağanı, atışma, meydan atışması, ustamalı türkü, türkü, doğmaca türkü, türkü yakma, hikâyeli türkü, doğmaca şiir, dudakdeğmez, şiir, sözlü güzelleme, sazlı güzelleme, sersuhane, Konya güzellemesi, cinas, yedi şiir, muamma olmak üzere toplamda 18 dalda Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Nuri Çırağı, Erol Ergani, Kul Nuri, Behram Aktemur, Temel Türabi, Syefi Merami, Feymani gibi isimler başarılı olup çeşitli ödüllere layık görülmüşlerdir.

ÖZDEMİR, Ahmet (2003), "Gönül Tahtı Taç İstemez ve Kırıntılar", *Çağrı,* C. 47, S. 521, s. 22-23.

Halk edebiyatımızda hece ölçüsünün yedili kalıbıyla dört dizeden oluşan manilerde birinci, ikinci ve dördüncü dizeler kendi arasında uyaklı, üçüncü dize ise bağımsızdır. Asıl mesaj son iki dize verilmektedir. Maniler türkülerde, halk hikâyelerinde, masallarda, bilmecelerde karşımıza çıkmaktadır. Önemli günlerde de fal olarak kullanılmış, asker mektuplarına yazılmış, sayfalarca yazılsa da anlatılması güç olan duygular manilerle kısaca ifade edilmiştir. Harputlu Hayri, Celal Sahir, Necdet Rüştü, Orhan Seyfi Orhon önemli mani yazarlarındandır. Günümüzde ise "Gönül Tahtı Taç İstemez"[56] isimli kitabıyla Ertuğrul Şakar ve manileri dikkat çekmektedir. Kitabın birinci bölümünde tanınmış kişiler için yazdığı manilere, diğer bölümlerinde Eskişehir'in ilçe, köy kasaba ve çeşitli yerleri için söylediği manilere, son bölümünde ise ülkemizin çeşitli yerleri üzerine söylediği manilere yer vermiştir.

Maniler gibi yedili hece ölçüsü ile yazılan hoyratlar da halk edebiyatımızda önemlidir. Hoyratlar dört veya daha çok dizeden oluşmaktadır. İlk dize genellikle eksik ölçü ile söylenir ve devamındaki dizelere ayak verir. Ayaklar söylenişi aynı, anlamı farklı kelimelerden seçilir. Bundan dolayı hoyratlara cinaslı mani adı da verilmektedir. Kerkük, Harput, Urfa yörelerinde ezgi ile söylenen hoyratlar genellikle doğmacadır. Ancak hoyrat yazan şairler de olmuştur. İbrahim Yekeler bunlardan biridir ve yazdığı hoyratlarını "Kırıntılar - Kırk Hoyrat"[57] adıyla yayınlamıştır.

BİRKAN, Ebru (2003), "Âşık Temel Türabi ve 'Begim' Kitabı Üzerine", *Çağrı,* C. 47, S. 521, s. 24-25.

Erzurum'un Oltu ilçesinin Ünlükaya Köyü'nde doğup büyüyen Âşık Temel Türabi, hem bâdeli âşıktır hem de ustası Nusret Torunî'den öğrendikleriyle yetişmiştir. "Begim"[58] isimli kitap Ali Berat Alptekin tarafından Âşık Temel Türabi hakkında yazılmış olup üç

[56] Şakar, Ertuğrul (2002), *Gönül Tahtı Taç İstemez*, İstanbul, Bayrak Yayıncılık.
[57] Yekeler, İbrahim (2002), *Kırıntılar - Kırk Hoyrat*.
[58] Alptekin, Ali Berat (2002), *Begim*, Bursa.

bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde biyografisi ve âşıklığı, ikinci bölümde sanatı ve üçüncü bölümde ise şiirleri üzerinde durulmuştur.

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 523 HAZİRAN

HALICI, Feyzi (2003), "Âşıklarımız Kelaynaklar Kadar Korunmuyor", *Çağrı,* C. 47, S. 523, s. 1.

Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan ve Anadolu'nun Türk yurdu olmasıyla Ahmet Yesevî'den, Horasan erlerinden, Hacı Bektaş-ı Velî'den, Mevlânâ'dan başlayarak günümüzde Âşık Veysel'e, Âşık Müdâmi'ye, Âşık Murat Çobanoğlu'na, Âşık Şeref Taşlıova'ya ve daha birçok âşığa kadar gelen ve edebiyatımızda önemli bir yeri olan âşıklık geleneğinde çok başarılı olan günümüz âşıkları Geleneksel Konya Âşıklar Bayramı aracılığıyla tüm dünyada tanınma fırsatı bulmuşlardır. Âşıklar bir ulusun gören gözü, duan kulağı, konuşan dilidir.

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 524 TEMMUZ

TEKTAŞ, Musa (2003), "Bir Gönül Sultanı Şeyh Hamid-i Velî", *Çağrı,* C. 47, S. 524, s. 18-19.

Osmanlı İmparatorluğu'nda Yıldırım Beyazıd Han döneminde yaşamış ve Anadolu evliyalarının en büyüklerinden olan Şeyh Hamid-i Velî, insanları doğru yolu yöneltme gibi görevleri yerine getirmek için Bursa'ya yerleşmiş, burada çilehanesinin yanındaki ekmek fırında somun pişirip dağıttığından Somuncu Baba olarak da bilinir. Daha sonrasında Hacı Bayram-ı Velî'ye irşâd ederek Ankara'ya gelmiştir.

Şeyh Hamid-i Velî'nin Hadis-i Erbain, Salihü-l Mürîdîn ve Zikir Risalesi olmak üzere üç eseri vardır. Kabri Darende' de Şeyh Hamid-i Velî Camii içindedir.

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 525 AĞUSTOS

HALICI, Mehdi (2003), "Âşıklar Geleneğinin Kökeni", *Çağrı*, C. 47, S. 525, s. 6-9.

Araştırmaların sonucu en eski dinsel ritüel ve eğlence geleneklerinden olan âşıklık geleneğinin Yukarı Mezopotamya'da görüldüğünü belirtmektedir. Şiir söyleme, müzik, raks eski çağlarda ortaya çıkmıştır. Saz, söz ve oyundan oluşan bu gösteriler daha çok mitolojik kökenli olan büyüsel şölenlerde, doğumla ilgili törenlerde, genç kız ve erkeklerin erişkinlik törenlerinde, evlenme törenlerinde, savaş için yüreklendirmelerde, tanrıya dualarda görülmektedir.

Birtakım araştırmaların sonucunda ise telli sazların Demir Çağı'nda icat edildiği çeşitli bilinmektedir. Bu çağlarda da şiir okuyup saz çalanlar şehir şehir gezmiş, buralarda birbirleriyle yarışmış hatta ödüller almışlardır. Bu durum âşıklık geleneği içinde günümüzde de aynıdır. Âşıklar şehir şehir dolaşır birbirleriyle yarışır ve ödüllendirilirler. Yine eski çağlarda görülen doğaçlama şiir söylemek de günümüzde devamlılığını sürdürmektedir.

Bir başka görüşe göre de âşıklık geleneği Orta Asya çıkışlı olmayıp en başından beri Anadolu'ya ait bir gelenek olarak varlığını sürdürmektedir. Anadolu'da gelişip güzelleşmiş ve günümüzde de Konya'da Geleneksel Âşıklar Bayramı'na kadar gelmiş bir süreç söz konusudur.

BİLDİRİCİ, Mehmet (2003), "Konya'da Eski Dinler ve Onların Bugüne Gelebilen İzleri", *Çağrı*, C. 47, S. 525, s. 15-16.

İslamiyet'ten önce Anadolu'da çok tanrılı dinler ve Hristiyanlık görülmekteydi. Her şehrin kendisine ait bir tanrısının ya da tanrıçasının olduğu düşüncesiyle oluşan çok tanrılı dinlerde tanrılara tapınılmaktaydı. Anadolu'da önemli bir yerleşim yeri olan Konya'da da çok tanrılı dinlere inanılmaktaydı. Burada insanların tapındığı bir ana tanrıça[59] vardı. Başka yerleşim yerlerinde de görülen ana tanrıçaya tapınma şekilleri farklılık göstermektedir.

[59] Çatalhöyük'te bulunmuş ve Ankara Medeniyetler Müzesi'nde sergilenen küçük bir tahtta oturan ana tanrıça heykelciği Anadolu'da 6600 yıl yaşamıştır. Kibele, Zizimmene, Artemis, Meryem Ana gibi isimlerle varlığın sürdürmektedir.

Ana tanrıçanın sevgilisini ağaç şekline sokup sonrasında pişman olarak eski haline çevirmesi bugün çeşitli inançlarla gelişip zenginleşerek bugün Hıdırellez olarak kutlanmaktadır.

ORAY, Faruk (2003), "Divan Edebiyatı ve Hece Şiirinden Halk Şiirine", *Çağrı,* C. 47, S. 525, s. 18-20.

Anadolu'da İslamiyet'ten önceki şiirler hece ölçüsüyle ağızdan ağza geçerek söylenmiştir. Bu şiirler halk edebiyatının kökü sayılmaktadır. İslamiyet'ten sonra ise edebiyatta İslamiyet'in etkisiyle Arapça, Farsça etkisi görülmeye başlanmıştır. Bu durum Türk dilini karışık ama zengin bir hale getirmiştir. Çeşitli lehçeler oluşmuştur. Bunun yanında Ahmet Yesevî'nin hece ölçüsü ve dörtlüklerle yazdığı Hikmet'leri halk şiirinin canlılığının bir göstergesi olmuştur. Saz şairleri -ozan, âşık- 15. yüzyıl sonralarında eski saz şiiri geleneğini geliştirerek devam ettirmiş ve 19. yüzyıla gelindiğinde bu şiirler halk edebiyatında önemli bir yer tutmuştur.

Çeşitli şiirlerde eski Türk nazım şekillerinin kullanıldığı ve divan edebiyatının devamı sayılan gazeller 13. yüzyıl sonralarında da görülmektedir. Ancak artık 20. yüzyıla gelindiğinde divan edebiyatı tamamen ortadan kalkmış, hece ölçüsü ve sade dil kullanılmıştır. Bunlara öncü olan isimler halk edebiyatı açısından da önemli ve değerlidir.

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 527 EKİM

PARLATIR, İsmail (2003), "Macaristan'da Türk Kültürünün İzleri", *Çağrı,* C. 47, S. 527, s. 3-6.

Tarihi bir derinliği ve geçmişi olan Türk kültürü 700 yılı aşkın bir süre boyunca Avrupa'da iz bırakmış, bırakmaya da devam etmektedir. Türk kültürünün Avrupa'daki izleri, Türkleri orada yaşatmaktadır.

En dikkate değer izler, ürünler Macaristan'da koruma altına alınmıştır. Macar Bilimler Akademisi Doğu Dilleri Kütüphanesi'nde Türkçe el yazmaları; Budapeşte Kalesi'nin içindeki Devlet Arşivleri Binası'nda ise sicil kayıtları ve arşiv belgeleri bulunmaktadır. Macaristan'ın çeşitli bölgelerinde de mimari izler göze çarpmaktadır.

Burada bulunan Türkçe el yazmaları üzerinde Macar Türkolog Prof. Dr. György Hazai ve İsmail Parlatır tarafından "Macar Bilimler Akademisi Türkçe El Yazmaları Kataloğu Projesi"[60] adıyla bir katalog çalışmasına başlanmıştır. Bu çalışma hem Türk hem Macar bilim insanlarının ortak bir ürünü olarak çıktığından uluslararası Türkoloji dünyası için de örnek teşkil etmiştir.

SATOĞLU, Abdullah (2003), "Yunus Emre Divanı ve Burhan Toprak", *Çağrı,* C. 47, S. 527, s. 22-23.

Andre Gide, hiçbir şahsi düşüncenin görünmediği, okuyanın yalnızca kendi coşkunluğunun pırıltılarını gördüğünü sanacağı, bir kitap yazmak istediğini dile getirmiştir. Burhan Toprak'a göre de Yunus Emre Divanı böyle eserdir. Divanda kendi coşkunluğunun yankısını gördüğünü, benden bana gelen bir ses, şeklinde ifade etmiştir. Burhan Toprak, divanı kendisiyle o kadar özdeşleştirmiş ki Yunus Emre'nin toprak ve ölümle ilgili düşüncelerinden dolayı Ümit olan soyadını Toprak olarak değiştirmiştir:

Hor bakma sen toprağa

Toprakta neler yatur

Kani bunca evliya

Yüz bin peygamber yatur

Yunus Emre'nin aşk ve iman yolunda mistisizm ve olgunluk, ölmeden önce ölmek, ebedi olan yeniyi bulmak gibi anlayışlarla oluşturduğu "Ballar Balını Buldum"[61] isimli ahlak kitabını, ayrıca "Yunus Emre Divanı"[62] isimli çalışmasını Türk edebiyatına kazandırmıştır.

[60] Parlatır, İsmail, György, Hazai (2007), *Macar Bilimler Akademisi Türkçe El Yazmaları Kataloğu*, Ankara, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.
[61] Toprak, Burhan (1948), *Ballar Balını Buldum*, İstanbul, Ahmet Halit Kitapevi.
[62] Toprak, Burhan (1966), *Yunus Emre Divanı*, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

YIL 2003 CİLT 47 SAYI 528 KASIM

ÖZDEMİR, Ahmet (2003), "Gönül Tahtı Taç İstemez ve Kırıntılar", *Çağrı,* C. 47, S. 528, s. 20-21.

Halk edebiyatımızda hece ölçüsünün yedili kalıbıyla dört dizeden oluşan manilerde birinci, ikinci ve dördüncü dizeler kendi arasında uyaklı, üçüncü dize ise bağımsızdır. Asıl mesaj son iki dize verilmektedir. Maniler türkülerde, halk hikâyelerinde, masallarda, bilmecelerde karşımıza çıkmaktadır. Önemli günlerde de fal olarak kullanılmış, asker mektuplarına yazılmış, sayfalarca yazılsa da anlatılması güç olan duygular manilerle kısaca ifade edilmiştir. Harputlu Hayri, Celal Sahir, Necdet Rüştü, Orhan Seyfi Orhon önemli mani yazarlarındandır. Günümüzde ise "Gönül Tahtı Taç İstemez"[63] isimli kitabıyla Ertuğrul Şakar ve manileri dikkat çekmektedir. Kitabın birinci bölümünde tanınmış kişiler için yazdığı manilere, diğer bölümlerinde Eskişehir'in ilçe, köy kasaba ve çeşitli yerleri için söylediği manilere, son bölümünde ise ülkemizin çeşitli yerleri üzerine söylediği manilere yer vermiştir.

Maniler gibi yedili hece ölçüsü ile yazılan hoyratlar da halk edebiyatımızda önemlidir. Hoyratlar dört veya daha çok dizeden oluşmaktadır. İlk dize genellikle eksik ölçü ile söylenir ve devamındaki dizelere ayak verir. Ayaklar söylenişi aynı, anlamı farklı kelimelerden seçilir. Bundan dolayı hoyratlara cinaslı mani adı da verilmektedir. Kerkük, Harput, Urfa yörelerinde ezgi ile söylenen hoyratlar genellikle doğmacadır. Ancak hoyrat yazan şairler de olmuştur. İbrahim Yekeler bunlardan biridir ve yazdığı hoyratlarını "Kırıntılar - Kırk Hoyrat"[64] adıyla yayınlamıştır.

[63] Şakar, Ertuğrul (2002), *Gönül Tahtı Taç İstemez*, İstanbul, Bayrak Yayıncılık.
[64] Yekeler, İbrahim (2002), *Kırıntılar - Kırk Hoyrat*.

– 2004 –

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 530 OCAK

GÜNDOĞDU, Mehmet (2004), "Halk Şiirinin Taze Yaprakları", *Çağrı*, C. 48, S. 530, s. 9-11.

Âşık Veysel Şatıroğlu'nun söylediği gibi, bir Veysel ölür, bin Veysel doğar. Onun bu sözü, Âşık Veysel'i âşıklığın son halkası sayanlara, âşıklığın öldüğünü düşünenlere bir cevap niteliğindedir. Halk var oldukça halk şiiri de var olmaya devam edecektir. Halk şiiri, âşıklık geleneği her yıl Feyzi Halıcı öncülüğünde Konya'da düzenlenen Geleneksel Âşıklar Bayramı vesilesiyle büyümeye, gelişmeye devam etmektedir. Ali Sarı (Kunevî), Seyfi Yıldız (Merâmi), Ahmet Şener son yüzyılda yetişmiş, kendini kanıtlamış yeni âşıklarımızdandır.

KAYACAN, İsa (2004), "Nail Tan'ın İki Kitabı", *Çağrı*, C. 48, S. 530, s. 25.

Önemli halkbilimcilerimizden Nail Tan'ın geçmişten bugüne Türkiye'deki kültür çalışmalarını "Türkiye Cumhuriyeti'nin 80. Yılı Cumhuriyet Dönemi Kültür Çalışmalarının Dünü Bugünü Yarını (Bir Kültür Politikası Oluşumu)"[65] isimli kitabında Kültür Bakanlığı'ndaki birikimlerini geliştirerek ele almıştır.

Nail Tan'ın Hakkı Kâmil Beşe ve Halil Erdoğan Cengiz'den bahsettiği "Kastamonulu İki Şair, Araştırmacı ve Oyun Yazarı Hakkı Kâmil Beşe - Halil Erdoğan Cengiz"[66] isimli kitabında da bu önemli isimlerin biyografilerine, eserlerine, fotoğraflarına yer vermiştir.

[65] Tan, Nail (2003), *Türkiye Cumhuriyeti'nin 80. Yılı Cumhuriyet Dönemi Kültür Çalışmalarının Dünü Bugünü Yarını (Bir Kültür Politikası Oluşumu)*, Ankara.
[66] Tan, Nail (2003), *Kastamonulu İki Şair, Araştırmacı ve Oyun Yazarı Hakkı Kâmil Beşe - Halil Erdoğan Cengiz*, Ankara, KASÇETVAK Yayınları.

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 531 ŞUBAT

ÖZDEMİR, Ahmet (2004), "Bu Dünyadan Sefil Selimî De Göçtü", *Çağrı*, C. 48, S. 531, s. 20-21.

Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğan, asıl adı Ahmet Günbulut olan ve önemli halk şairlerimizden Âşık Sefil Selimî, halk şiirlerinin her türünden söyleyen, yol gösterici, hem tasavvuf hem de dünya gerçeklerinin bilincinde, geleneğe bağlı ama geleceğe de kör olmayan bir halk şairiydi.

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 534 MAYIS

YARDIM, Mehmet Nuri (2004), "Ozanların Babası Feyzi Halıcı: Yunus'un İlahileriyle Başladım", *Çağrı*, C. 48, S. 534, s. 16-19.

Âşıkların babası ya da ozanların babası olarak bilinen Feyzi Halıcı, şiirle ilgilenmeye ilkokul yıllarında başlamıştır. Kendisi bunu, Yunus Emre'nin ilahileriyle gözümüz, gönlümüz açıldı, diyerek ifade ediyor. Aynı zamanda çocuk yaşlarda Âşık Mehmet Ağa ile tanışma fırsattı bulmuş ve ondan da etkilenmiştir. O yılların önemli gazetelerinden Son Posta'da içkinin yararlı ya da zararlı olup olmadığına dair yapılan bir ankete şiirle cevap vermiş ve bu cevabı gazetenin ilk sayfasında yayınlanmıştır:

İçki evvela dosttur fazlaca içenlere

Tatlı ninniler söyler kendinden geçenlere

Ruhlara sindirerek ruhunu yavaş yavaş

Vücuda karşı açar öldürücü bir savaş

Onun akıbetinden söner nice ocaklar

İçkiyi içenleri ölüm erken kucaklar

Halk şairlerinden ve özellikle de Yunus Emre'den, Mevlânâ'dan, Ahmet Yesevî'den, aynı zamanda da hocaları olan Genç Kalemler dergisinin şairlerinden etkilenmiştir. Üniversite yıllarında da çeşitli dergilerde şiirleri yayınlanmıştır.

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 536 TEMMUZ

BÜLBÜL, Ali Rıdvan (2004), "Yenimahalle'de Bir Halk Ozanı", *Çağrı,* C. 48, S. 536, s. 18.

Bilinen en yaşlı halk ozanı, 107 yaşında, Âşık Haydar, Konya'nın Yenimahalle bölgesinde yaşamış ve yaşına rağmen doğaçlama şiirler söyleme devam etmiştir. Şiirlerini Mevlânâ'dan etkilenerek söyleyen Âşık Haydar'ın şiirlerinden bazıları çocukları tarafından yazıya dökülmüştür.

İlk kez Feyzi Halıcı'nın da destekleriyle Âşık Haydar hakkında TRT'de bir program yayınlanmıştır.

ATİLLA, Nedim (2004), "Halk Şairlerinin Yemek Destanları", *Çağrı,* C. 48, S. 536, s. 24.

Kültürümüzün önemli unsurlarından olan şiirler, destanlar ve Anadolu mutfağı bazı halk şairlerimiz tarafından bir arada kullanılmış ve yemek destanları ortaya çıkmıştır. Âşık Mustafa Ruhanî'ye, Âşık Ali Rahmanî'ye ve Âşık Nuri Şahinoğlu'na ait yemek destanları mevcuttur:

Oltu'dadır kehribarın esası	Hıngeli et ile haşlarlar suda
Önemlidir Pasinler'in buğdayı	Ne hoş olur amma yağlu hasuda
Tortum'un pestili, tatlı kümesi	Lezzeti gelir akla uykuda
Git tuluh tuluh lor getir.	Bir tek yemek bile tabağa koyamadım.
Âşık Mustafa Ruhanî	Âşık Ali Rahmanî

İSMAİL, Mehmet (2004), "Dillen, Telli Sazım Hasta Kasım", *Çağrı,* C. 48, S. 536, s. 25-27.

Azeri âşıklık geleneğinin önde gelen isimlerinden olan Hasta Kasım ya da Dede Kasım, ciddi anlamda başarılı olmasına rağmen onun şiirleri diğer Azeri âşıklara göre daha

az derlenmiş ve incelenmiştir. Elde bulunan tek eseri diyebileceğimiz "Hasta Kasım Destanı"nda yalnızlıktan, fakirlikten şikayet ettiği anlaşılmaktadır. Şiirlerinde sık sık "hasta canım, hasta gönlüm" diye şikayette bulunmuş ve bundan dolayı da "Hasta" mahlasını kullanmıştır.

Hasta Kasım hece ölçüsünün on birli kalıbıyla yeni bir âşık şiiri türü olan koşma-müstezatın[67] temelini atmıştır.

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 538 EYLÜL

FINDIK, Mehmet (2004), "Sevgisini Sevgiye Yakışır Gibi Anlatan Ozan Kul Musa", *Çağrı,* C. 48, S. 538, s. 16-17.

Sevmek nedir, nasıl olur? Sevmeyi bilen ve her şeyi seven insanın her davranışında bir güzellik bulmak mümkündür. Bir sevgiye ulaşmanın yolu nasıl olmalıdır sorusunun cevabını kendine özgü bir sevgi anlayışı olan Kul Musa'da bulabiliriz. Kul Musa bir insanı ya da bir nesneyi sevdiği zaman onu kendisiyle özdeşleştirme yolunu seçmiştir. Çok sevdiği Yunus Emre gibi olmayı hem aklına hem yüreğine koymuş, kendi aynasında Yunus Emre'yi bulmaya çalışmıştır. Kendi deyimiyle, sevgisini sevgiye yakışır şekilde anlatmayı uygun bulmuştur.

Yunus Emre sevgisini kendisiyle birleştirdiği gibi Mevlânâ, Âşık Veysel, Atatürk ve hatta cennet sevgisini de derin bir şekilde yaşamış ve şiirlerinde dile getirmiştir. Kul Musa sevgiye dayalı bu görüşüne doğru din anlayışı sayesinde ulaşmıştır.

GÜNDOĞDU, Mehmet (2004), "Anadolu Türküleri Sahipsiz Kalmasın", *Çağrı,* C. 48, S. 538, s. 18-20.

Topraklarında uygarlıkların harman olduğu, bolluğun, bereketin, doğal ve tarihi kaynağın bir arada bulunduğu; efsanelerin, masalların, destanların, türkülerin diyarı olan Anadolu'da özellikle türküler her türlü yeniliğe karşı hala ayakta durmayı başarmıştır. İlk olarak doğaçlama olarak söylenen türküler, ağızdan ağza, bölgeden bölgeye pek çok

[67] Yedekli koşma.

değişikliğe uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. Bir türküye yorum katılmaz, en başında nasıl icra edildiyse sonrasında da o şekilde icra edilmelidir. Bunun yanında özgünlüğünü koruyan türküler de mevcuttur.

Türküleri sevmeyen vatanını da sevmez, türküleri korumayan vatanını da korumaz. Türküler yasalardan da güçlü olma niteliğine sahiptir.

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 539 EKİM

KUBAT, Muharrem (2004), "Posoflu Âşık Zülâli", *Çağrı,* C. 48, S. 539, s. 25-27.

Asıl adı Yusuf olan Zülâli 1873 yılında Ardahan'ın Posof ilçesinin Suskap Köyü'nde doğmuştur. Çocuk yaşlarda bâde içtiği bilinmektedir. Bu olay şöyle anlatılmaktadır: Yusuf bir gün tarlaya giderken yolda bayılır ve bir mezar taşının yanına kadar yuvarlanır. Burada bir süre baygın halde kaldıktan sonra gözlerini açtığında karşısında ak saçlı üç pîr-i fâni görür. Onlar kendisine okuması için bir kırmızı, bir beyaz ve bir yeşil renkte üç kağıt verirler ve bundan sonra adının Zülâli olduğunu söyleyerek ortadan kaybolurlar. Sonrasında Zülâli karşısında bir kız görür, kız da ona, başına bir iş geldiğinde hatırlaması için bir taş verir ve gözden kaybolur. Bu günden sonra Zülâli'nin içi aşk ateşliyle yanmaya başlar. Ünlü saz ve söz ustalarından ders almaya başlar. O, artık genç yaşlarında tanınmış bir âşık olmuştur.

Posoflu Âşık Zülâli 1956 yılında vefat etmiştir ve Eskişehir'in Çifteler ilçesinde bulunan mezarı bir anıt mezara dönüştürülmüştür.

Şiirlerinde sade dil kullanmıştır. Vatan sevgisi, aşk özlem, gurbet kahramanlık ve tarihi olayları işlemiştir. Divan edebiyatı nazım türlerinden bazılarını ve aruz ölçüsünü kullanmış olsa da şiirlerini genel olarak halk edebiyatı nazım türlerinden koşma, mani, türkü ve hece ölçüsü çerçevesinde söylemiştir.

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 540 KASIM

MASALA, Anna (2004), "Türk Nineleri", *Çağrı,* C. 48, S. 540, s. 9.

Bir Türk evine gidildiğinde her ev de olmasa bile bazı evlerde bir nine, bir dede mutlaka başköşede oturur ve öncelikle onun eli öpülür çünkü evin de ailenin de büyüğü odur. Ninelerin, dedelerin anlatacak birçok anısı vardır. Onlar masalların, tekerlemelerin, atasözlerinin en güzellerini bilirler. Eve gelen misafire özellikle de misafir yabancıysa Türk geleneklerinin hemen hemen hepsini göstermeye, anlatmaya çalışırlar. Evde biri hastaysa da nineler özel ilaçlarını hazırlar.

GÜLER, Abdülkadir (2004), "Türkülerde Kendini Bulan Ozan", *Çağrı,* C. 48, S. 540, s. 22-23.

Âşıklık geleneğini günümüzde de yaşatmaya çalışan Ardahan, Çıldırlı halk ozanı Behram Aktemur, şiirlerini doğaçlama bir şekilde Âşık Behrami mahlasıyla söylemiştir. Şiirlerini "Türkülerde Buldum Kendimi"[68] isimli kitabında derlemiştir. Her zaman birleştirici ve yapıcı olan Âşık Behrami, Feyzi Halıcı'nın desteğini çokça görmüştür.

YIL 2004 CİLT 48 SAYI 541 ARALIK

HALICI, Feyzi (2004), "Konya'nın Kültür Varlığı", *Çağrı,* C. 48, S. 541, s. 1.

İnsanoğlunun ilk yerleşim yerlerinden olan Konya'nın her taşı, her toprağı tarih, kültür, sanat, folklor kaynağı olarak görülmektedir. Burada maddi ve manevi değerler her zaman iç içedir. İslamiyet'ten önce de İslamiyet'ten sonra bu değişmeyen bir gerçek olarak günümüze kadar gelmiştir.

MÜŞKER, Bülent (2004), "Türkiye Âşıklar Bayramı Konya'da Kutlandı", *Çağrı,* C. 48, S. 541, s. 14.

Konya Kültür ve Turizm Derneği ile Konya Kültür ve Turizm Vakfı işbirliğiyle düzenlenen 39. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'na ülkenin çeşitli yerlerinden yirmi

[68] Aktemur, Behram (2003), *Türkülerde Buldum Kendimi*, Ankara, Kalemdar Mabaacılık.

âşık katılmıştır. Atışma, dudakdeğmez, türkü, hikâyeli türkü, güzelleme, muamma, doğmaca şiir gibi dallarda yarışılmış, ayrıca konusu "Cumhuriyet" olan "Yılın Yedi Şiiri" seçilmiştir. Yarışan her âşık yarıştıkları dalın birincisi seçilmiş ve ödüllendirilmişlerdir.

GÜNDOĞDU, Mehmet (2004), "Kökeninden Günümüze Oturak Âlemleri ve Halk Oyunları", *Çağrı*, C. 48, S. 541, s. 22-24.

Hem Konya türkülerinin hem de Konya'ya özgü oturak âlemlerinin kökeni 13. yüzyıla kadar gitmektedir. Konya ve çevresinde düğün zamanlarında yapılan eğlencelerden biri samahtır. Samah, gelinin geleceği günün bir önceki gecesi yapılır ve kadınlar kına yakıp kendi aralarında eğlenirler. Erkekler ise bazen içkili, sazlı, sözlü, bazen de kadın oyuncuların olduğu eğlenceler düzenler. Bu eğlenceler Konya'da görülen oturak âlemleriyle benzerlik göstermektedir. Oyunların oynanmasının ve kurallarının kökenine bakıldığında bazı tarikatların izlerini bulmak mümkündür. Mevlânâ ve çevresindekiler dönerek, Hacı Bektaş-ı Velî ve çevresindekiler el ele tutuşarak zikirlerini, ayinlerini yaparlar. Bu hareketler, figürler birleşmenin, güç oluşturmanın, yardımlaşmanın simgesi olarak görülür. Tarikatların bu anlamdaki izlerine halay çekme, horon, yere eğilip müzikle beraber kalkma, çayda çıra, ata barı gibi oyunlarımızda rastlanır.

– 2005 –

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 543 ŞUBAT

SLEM, Gülhan (2005), "Bayramlarımız", *Çağrı*, C. 49, S. 543, s. 3-5.

Ülkemizde dinî ve resmî olmak üzere pek çok bayram kutlanmaktadır. Resmî bayramlarda tarihimizi, atalarımızı saygıyla anmak, geçmişimizi unutmamak adına törenler düzenlenir, caddeler süslenir, fener alayları geçer. Dinî bayramlarda ise büyükler hatırlanır, gençler yaşlıları ziyaret eder, onlara tebrik kartı gönderir.

Resmî bayramlar tarihimizi, atalarımızı, kahramanlıklarımızı vatan için yapılan hizmetleri, gazilerimizi, şehitlerimizi anmak en için; dinî bayramlar da yaşlılara saygı gösterme, küsleri barıştırma, fakirleri, çocukları sevindirme, kabir ziyaret etme için en büyük vesiledir.

BÜLBÜL, Ali Rıdvan (2005), "Değerlerimizi Tanıtamıyoruz!", *Çağrı*, C. 49, S. 543, s. 12-13.

Mevlânâ, Nasrettin Hoca ve kültürümüzün diğer Türk büyüklerini ülkemizde tanıtmanın yanı sıra yurt dışında da tanıtmak gerekli bir durumdur. Bunun için dış tanıtım modeli uygulamak çözüm olabilir. Ayrıca bu tarz tanıtımlar devlet ve hükümet politikası haline gelmelidir.

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 544 MART

GÜLER, Abdülkadir (2005), "Hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî'yi Anmak", *Çağrı,* C. 49, S. 544, s. 18-19.

13. yüzyıldan itibaren çağdan çağa yaşayıp bugünümüze kadar gelmiş kültürel yapıda büyük etkisi olan bir isim Hacı Bektaş-ı Velî, Kırşehir'den başlayarak halkı tüm ülkede Türk-İslam düşüncesi çerçevesinde ilim ve ifan yolunda aydınlatmıştır.

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 545 NİSAN

SLEM, Gülhan (2005), "Baharın Düşündürdükleri Nevruz - Hıdırellez", *Çağrı,* C. 49, S. 545, s. 3-4.

Her yıl 22 Mart gününde gece gündüz eşitliğiyle başlayan ilkbahar, kış ile yaz arasında ılıman geçen bir mevsimdir. Doğanın yenilenip canlanması, ilkbaharın gelişi hemen hemen bütün sanatçılarımız tarafından eserlerine konu edilmiştir. Bunun yanında baharla ilgili çeşitli deyim ve atasözlerimiz mevcuttur: Ömrün baharı, bahar başına vurmak.

Kültürümüzde baharla ilgili olarak iki önemli gün vardır: Nevruz ve Hdırellez. Farsça bir kelime olan ve yenigün anlamına gelen Nevruz (nev: yeni, ruz: gün), çok uzun yıllardır Orta Asya'da, Anadolu'da kutlanan bir Türk bayramıdır. Ancak diğer coğrafyalarda Nevruz'un amaca ya da çıkarlara göre çarpıtıldığı görülmektedir.

Diğer önemli gün olan Hıdırellez ise mayıs ayının başına denk gelir ve kelime anlamı yeşil demektir. Zamanında İlyas Peygamber'e yeşil anlamına gelen Hızır İlyas adı verilmiştir. Bu isim söylene söylene Hıdırellez'e dönüşmüştür. Bir başka efsaneye göre de Hızır ve İlyas'ın buluştukları gün baharın başlangıcı olarak kutlanmaktadır.

BÜLBÜL, Ali Rıdvan (2005), "Halk Şairleri ve Devlet Baba", *Çağrı,* C. 49, S. 545, s. 20.

Kültürümüzün en önemli unsurlarından biri olan âşıklık geleneği, yıllardır Konya'da Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda yaşatılmaktadır. Ancak âşıklarımıza

gerektiği kadar sahip çıkılmamaktadır. Bu konuda devletten destek beklenmektedir. Konya Kültür ve Turizm Derneği âşıklarımıza sahip çıkmış, âşıklık geleneğimizi sürdürmüştür.

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 546 MAYIS

HALICI, Feyzi (2005), "Murat Çobanoğlu", *Çağrı,* C. 49, S. 546, s. 1.

Kars'ın usta âşıklarından Gülistan'ın oğlu olan Murat Çobanoğlu 1940 yılında Kars'ta doğmuştur. Kendisi âşık oluşunu şöyle anlatır: Çocuk yaşlardayken bir yol kenarından geçerken susamış ve gördüğü çeşmeye su içmeye gitmiş. Orada uyuyakalmış, uyandığında da babası onun bir âşık olacağını söylemiş ve böylece âşıklık yeteneği kazanmıştır. Artık saz çalıp şiirler, türküler söylemeye başlamıştır.

Hayatının tamamını saza, söze, âşıklığa adayan Murat Çobanoğlu, 1971 yılında Kars'ta "Çobanoğlu Halk Ozanları Kahvesi"ni kurmuştur. Âşıklık geleneği burada hala yaşatılmaktadır. Konya'da düzenlenen Geleneksel Âşıklar Bayramı'nın hepsine katılmış ve burada atışma, türkü, taşlama, dudak değmez, muamma gibi dallarda ödüller kazanmıştır. Hem yurt içinde hem de yurt dışında büyük bir üne sahip olmuştur.

Murat Çobanoğlu, 26 Mart 2005 tarihinde Ankara'da vefat etmiştir.

KAYACAN, İsa (2005), "Karagöz ve Kukla Sanatımız", *Çağrı,* C. 49, S. 546, s. 26.

Karagöz ve kukla sanatının uzmanlarından olan Hayrettin İvgin, 2003 yılında Türkiye İlim ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (İLESAM)'nde Karagöz ve kukla sanatımız üzerine bir konferans vermiştir. Ayrıca aynı konu üzerinde "Karagöz ve Kukla Sanatımız"[69] isimli bir kitabında Hayrettin İvgin, Karagöz sanatının tarihçesine, örnek metinlere[70], kukla sanatının tarihçesine, örnek metinlere[71] ve ayrıca Uluslararası Kukla Birliği (UNIMA)'nin anlamına, amacına dair bilgilere de yer vermiştir.

[69] İvgin, Hayrettin (2000), *Karagöz ve Kukla Sanatımız*, Ankara, Anadolu Kültürü Koruma ve Araştırma Vakfı.
[70] Karagözüm İki Gözüm, Balıkçılar
[71] Piyango Bileti, Nevruz

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 547 HAZİRAN

KUKUL, Halistin (2005), "Ahmet Yesevî'de İnsan", *Çağrı*, C. 49, S. 547, s. 9-11.

Temel aldığı kaynaklar Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i Şerif olan Ahmet Yesevî, kendi insan görüşünü bu iki temel kaynak üzerine oturtmuştur. Onun Dîvân-ı Hikmet isimli eseri de söz konusu bu iki temel kaynaktan faydalanılarak oluşturulmuş bir nasihat kitabıdır. Ahmet Yesevî, Dîvân-ı Hikmet'inde Allah'ın halifesi olan üstün bir izzet ve şerefe mazhar kılınan insana[72] iman yolunda[73] yürümesi için çeşitli nasihatlerde bulunup kılavuzluk etmiştir.

Ahmet Yesevî'ye göre ömür, uzun bir ibadet yoludur, her anı Allah sevgisiyle doldurmak ve yaşamak, aynı zamanda yapılan işlerin Kur'an-ı Kerim ve sünnetlere uygun olması gerekmektedir.

O, beyitlerinde Kur'an-ı Kerim ayetlerinden, Hadis-i Şerif'lerden çokça yararlanmıştır. Onun bu düşüncelerinin kendinden sonra gelen Yunus Emre ve Mevlânâ gibi manevi büyüklere de büyük etkisi olmuştur.

GÜLER, Abdülkadir (2005), "Kastamonu Deyim ve Manileri Üstüne Birkaç Söz", *Çağrı*, C. 49, S. 547, s. 21-22.

Halk edebiyatının önemli türlerinden biri olan mani, Anadolu'da da karşımıza çokça çıkar. Özellikle tarlalarda, bahçelerde çalışan kadınlarımızın dilinden maniler eksik olmaz. Kastamonu bölgesinden birkaç örnek:

Ayşe Kadın:	Döndü Kadın:
Ocakta ataş var mı?	Unluktan çıkmış dayım,
Tencerede aş var mı?	Karıdan bıkmış dayım.
Dayım sende hayır yok,	Oğluna selam söyle,

[72] "Hani Rabbin meleklere, 'Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.' demişti." (Bakara 30).
"Andolsun biz insanoğluna şan, şeref ve nimetler verdik; onları karada ve denizde taşıdık, kendilerine güzel güzel rızıklar verdik ve onları yarattıklarımızın çoğundan üstün kıldık." (İsrâ 70).
[73] "Ona iki göz, bir dil, iki dudak vermedik mi? Ve ona iki yolu göstermedik mi?" (Beled 9-10).

Oğlanında iş var mı? Kamburu çıkmış dayım.

Kastamonu'da kadınlarımızın söylediği bu güzel manileri asker şair ve yazar olan emekli General Fazıl Bayraktar derleyerek "Kastamonu Yöresi Deyim ve Manileri"[74] adıyla kitap haline getirmiştir. Kitapta mani ile ilgili bazı bilgilerle araştırılan, derlenen yöresel maniler, deyimler verilmiştir. Maniler konularına göre sınıflandırılmıştır.

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 549 AĞUSTOS

HALICI, Mehdi (2005), "Çobanoğlu'nun Ardından", *Çağrı,* C. 49, S. 549, s. 6-7.

Konya'da düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'na her sene katılan Âşık Murat Çobanoğlu, bayramın ilk senesi olan 1965 yılında henüz 26 yaşında olup bayrama katılan âşıklar arasında en gençleriydi. O, burada gösterdiği başarıyla usta bir âşık olma yolunda ilerlemiştir.

IŞIK, Ali (2005), "Elemtere Fiş Kem Gözlere Şiş Nazar Yahut Göz Değmesi I", *Çağrı,* C. 49, S. 549, s. 12-13.

Arapça asıllı bir kelime olan nazar, göz, bakma, bakış, niyet anlamlarına gelir ve aynı zamanda göz aracılığıyla geçtiğine inanılan bir hastalığın da adıdır. Türkçede kem göz olarak da tabir edilir.

Nazar, laboratuarlarda incelenip bilimsel olarak deneye tabi tutulacak bir durumda değildir. Ancak folklorun ya da dinî inançların bir parçası olarak insanlar nazarı bilmektedir ve ona inanmaktadır. Halk arasında özellikle açık mavi göz rengine sahip bazı kişilerin olağanüstü nazar güçleri olduğuna ve bir bakışıyla insana, çocuğa hastalık, sakatlık hatta ölüm bile verebileceğine inanılmaktadır. Bunun gibi durumların önüne geçmek adına nazar boncuğu kullanımı da sıkça görülmektedir.

Folklorda nazardan korunmak için çeşitli uygulamalar vardır: Yeni doğmuş bir çocuğu nazarının değeceğine inanılan kişilerden saklamak, konuşmaya "maşallah" diyerek

[74] Bayraktar, Fazıl (2004), *Kastamonu Yöresi Deyim ve Manileri*, İzmir, Akademi Kitabevi.

başlamak bu uygulamalardandır. Aniden gelen baş ağrısı, sık sık esneme halk arasında nazarın belirtisi olarak görülmüştür.

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 550 EYLÜL

BEDEN, Dilek (2005), "Âşık Behramî Hakkında Bir Araştırma Projesi", *Çağrı,* C. 49, S. 550, s. 20-21.

Ardahan'ın Çıldır ilçesinde dünyaya gelen Behram Aktemur, doğuştan görme engelli olduğu için eğitim hayatına devam edememiştir. Küçük yaşlardayken çevresindeki âşıkların çalıp söylediği türkülerin etkisiyle bu alana yönelmiş ve zaman içinde iki yüz kadar türküyü ezberlemiştir. Bundan sonra kendi kendine saz çalıp türkü söylemiş, kendi şiirlerini yazmaya başlamıştır. Malatyalı bir âşık olan Hanifi Ünver ile uzun yıllar aynı yerde çalışmış, onun birçok eserini kendi repertuarına almıştır.

Bir gün Feyzi Halıcı ile yolları kesişen Behram Aktemur, Halıcı'nın çırağı olmuş, onunla beraber senelerce âşık şenliklerine katılmıştır. Kendisine Âşık Behramî mahlası ozanların babası Feyzi Halıcı tarafından verilmiştir. Âşık Behramî, Konya'da düzenlenen Geleneksel Âşıklar Bayramı'na hemen her sene katılmış, şiirleriyle dereceye girmiştir. 2004 yılında Cumhuriyet Bayramı ile aynı güne denk gelen Âşıklar Bayramı'nda Cumhuriyet isimli şiiri ile birinci olmuştur.

IŞIK, Ali (2005), "Elemtere Fiş Kem Gözlere Şiş Nazar Yahut Göz Değmesi II, *Çağrı,* C. 49, S. 550, s. 24-25.

Halk arasında nazar değmesi yalnızca kişinin kendisiyle sınırlı değildir. Nazarın kişinin malına da zarar vereceğine inanılır. Bundan dolayı nazardan korunmak amacıyla çeşitli önlemler alınmaktadır: Nazar boncuğu, at nalı, üzerlikten yapılan kolyeler ile bazı bölgelerde kurt, ayı, kartal, leylek gibi hayvanların kemiklerinden yapılan nazarlıklar takılmaktadır.

Nazar tedavisinde kullanılan bazı yöntemler şunlardır: Kurşun dökme, üzerlik otu yakma, tuz patlatma, tuz kavurma, tuz gömdürme, tuz ve üzerlik otunu birlikte yakma,

nazarın değdiği bilinen kişinin evinden bir tahta parçası alıp yakma, nazar duası okuma ve okutma, bıçak basma, çekiye (uzun tülbent) iğne bastırma, köz söndürme.

Mavi nazar boncuğunun dışında bilinen bir başka nazarlık da el biçiminde olan nazarlıklardır. Bunun amacı gözden gelen enerjinin parmaklardan çıkan enerjinin içinde yok edilmesi şeklindedir. Müslümanlıkta el şeklindeki bu nazarlıklar genellikle "Fadime Ana'nın Eli", Hıristiyanlıkta ise "Meryem Ana'nın Eli" olarak nitelendirilmiştir.

Bunların dışında, halk arasında yaygın olarak kullanılan at nalı, köpek tüyü, yılan kemiği, yumurta kabuğu, sarımsak, hayvan kafatasları da nazara karşı koruma görevinde kullanılmıştır.

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 551 EKİM

KİŞMİR, Celalettin (2005), "Konya Fıkracıları", *Çağrı*, C. 49, S. 551, s. 11.

Konya'da Fuat Bey, Yargıç Kafalı Bey, Tayyip Ağa gibi sayılı nüktedanların olduğu bilinmektedir. En çok Tayyip Ağa'nın nükteleri bugüne kadar ulaşmıştır.

YIL 2005 CİLT 49 SAYI 552 KASIM

İSMAİL, Mehmet (2005), "Türk'ün Ölümsüzlük Simgesi Olarak Saz", *Çağrı*, C. 49, S. 552, s. 14-15.

Türk dünyasını, Türk coğrafyasını birbirine bağlayan saz, Türklerin göçleri sırasında onların yoldaşı olmuştur. Sazın hikâyesi Dede Korkut'un ölümden kaçması ile başlamaktadır. Dede Korkut ölümden kaçmak için güneye, kuzeye gitmişse de ölüm hep onun karşısına çıkmıştır. Bir gün tanrıçalarının sesinden ölümsüzlüğün formülünü duymuştur. Bunun için kurumuş dut ağacından tekne, erik ağacından kol, üç tayın bağırsağından perde kesip saçlarından da üç tel alarak kopuz adı verilen bir müzik aleti yapmıştır. Bunu çaldıkça ölümsüzlük kazanmıştır. Kopuz, şimdiki sazın ilk şeklidir.

TEKTAŞ, Musa (2005), "Darendeli Âşık Beyanî Hakk'a Yürüdü", *Çağrı*, C. 49, S. 552, s. 15-26.

Malatya'nın Darende ilçesinin Irmaklı köyünde 1938 yılında dünyaya gelen ve asıl adı Hacı İbrahim Güleç olan Âşık Beyanî, şiir yazmaya babasından etkilenerek küçük yaşta başladığını ifade etmiş ve şiirlerinde millî konuları ve memleketin güzelliklerini sıkça işlemiştir.

Âşık Beyanî 19 Ağustos 2005 tarihinde vefat etmiş ve Irmaklı köyüne defnedilmiştir.

– 2006 –

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 554 OCAK

HALICI, Feyzi (2006), "Konya'da Âşıklar Bayramı 40. Yıl", *Çağrı,* C. 50, S. 554, s. 1.

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın ilkinin 1966 yılında Konya'da yapılmasına karar verilmiş ve bu ülke çapında en ücra köşeye kadar duyurulmuştur. İlk Âşıklar Bayramı karşılıklı şiir ve sazla atışma, en güzel memleket şiiri ve en güzel memleket türküsü olmak üzere üç yarışma dalıyla başlamış ve toplamda yirmi sekiz âşık katılmıştır. Bu katılım her yıl daha da artarak devam etmiştir ve yarışmaya her yıl yeni yarışma dalları eklenmiştir.

KUKUL, Halistin (2006), "Nasrettin Hoca'yı Anlamak", *Çağrı,* C. 50, S. 554, s. 5.

Türk-İslam tebessüm mizacının demirbaşlarından olan Nasrettin Hoca, güldürürken düşündüren nükteli fıkralarıyla Anadolu'dan çıkmış, içimizde yaşamış ve hala yaşayan isimdir.

Nasrettin Hoca hiçbir zaman bağırıp çağırmamış, her işini nükteyle, muhabbetle halletmiştir. Yıkıcı değil yapıcı olmuştur. Onda sabır, şükür ve tevekkül bir arada görülür. Söylediği çarpıcı sözleri bugün atasözü gibi kalıplaşmış bir şekilde dilimizde yer edinmiştir.

İSMAİL, Mehmet (2006), "Sandıkta Saklı Âşık", *Çağrı,* C. 50, S. 554, s. 21-23.

Saz (kopuz), Türk destanlarının önemli bir unsuru olmuştur. Sazı çalan âşık ise sazla söylenen destanları halk adına söyleyip halkın karşısında icra etmiştir. Buna bir örnek olarak Köroğlu'nun Azerbaycan varyantının ilk boylarından biri olan "Köroğlu ve âşık Cünun" hikâyesinde bir yağmalama sırasında Köroğlu, büyük bir sandığı açmış ve içinden

bir âşık çıkmıştır. Köroğlu, bu âşığın kim olduğunu, neden saklandığını sormuş ve âşığın çok uğurlu biri olduğunu öğrenmiştir. Bunun üzerine Köroğlu, âşığı destanlar söylemesi için yanına almıştır. Zaten Köroğlu gibi bir kahramanlık destanının âşıksız olması mümkün değildir. Kahramanın yanında mutlaka onun hünerlerini destanlaştırıp tarihe salacak birinin olması gereklidir. Bu çerçevede Türk'ün ölümsüzlüğünün sazında ve sözünde saklı olduğunu söylemek mümkündür.

GÜLER, Abdülkadir (2006), "Şiire Adanan Bir Ömür ve Âşık Halil Karabulut", *Çağrı,* C. 50, S. 554, s. 25-27.

Adana'nın Kadirli ilçesinin Mehmetli köyünde 1926 yılında dünyaya gelen Âşık Halil Karabulut, küçük yaşlardan itibaren şiirle ilgilenmiş ve Yunus Emre'den, Karacaoğlan'dan, Âşık Kerem'den ilham almıştır. Bâdeli âşıklarımızdandır. Katıldığı şiir yarışmalarından çeşitli ödüller kazanmıştır.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 555 ŞUBAT

HALICI, Feyzi (2006), "Semâ Törenlerinin Dünyaya Yayılışı", *Çağrı,* C. 50, S. 555, s. 1.

Konya Kültür ve Turizm Derneği tarafından düzenlenen Semâ Törenleri, yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi uyandırmış, Konya'da yerli ve yabancı turist sayısında da artış görülmüştür. Bu ilgi sonucu ilk yurt dışı gösterisi 1966 yılında Paris'te yapılmış, tüm Avrupa televizyonlarında yayınlanmıştır. Bu olumlu yankılardan sonra Fransa, İngiltere, Amerika, Kanada, Belçika, İtalya, Danimarka, Yunanistan, Japonya, Tunus gibi pek çok ülkede semâ törenleri gerçekleştirilmiştir.

IŞIK, Ali (2006), "Kabak Destanı", *Çağrı,* C. 50, S. 555, s. 21-22.

Adana'da 1954 yılında doğan İmamî mahlaslı Ahmet Âşık, genç yaşında bir kıza âşık olunca şiirler yazıp söylemeye başlamıştır. Karacaoğlan, Dadaloğlu gibi şairleri okumuş, Kadirili Âşık Halil Karabulut'u kendine örnek almıştır. 1990 yılında düzenlenen

25. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda Feyzi Halıcı tarafından usta âşık ilan edilmiştir.

Katıldığı Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın birinde "Hastaları dinceldir/Yaşlıları genceldir/Şişmanları inceldir/Aklın varsa kabak ye" dörtlüğüyle bir kabak destanı anlatmıştır. Destana göre İmamî ramazan ayında köylerden birinde imam olarak görevdeyken iftara davet edildiği her evde önüne kabak yemeği gelmiş, adı "kabakçı/gabakçı"ya çıkmıştır. Bunun üzerine hocadan ilahi dinlemek isteyenler olunca hoca da kabak destanını okumaya başlamıştır:

Yeniköy'e imam oldum

Yenice belamı buldum

Kabak yemeye mi geldim

Olur mu yâ Resûlallah.

Akşam kabak sabah kabak

Bana olan şu işe bak

Ne karın kaldı ne göbek

Otuz günde doksan tabak

Yenir mi yâ Resûlallah.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 556 MART

MASALA, Anna (2006), "Türk Tasavvufunun Ebedi Dersi", *Çağrı,* C. 50, S. 556, s. 3-4.

Asırlar boyunca Anadolu'da evliyalar tarafından verilen ve bir ders niteliğinde olan tasavvufu tüm dünyaya yaymak insanoğlunun bir görevidir. Tasavvufun sonsuz bir ders olduğu ve bunun nedeni olarak da Allah'tan gelen bir hediye olduğu düşünülmektedir.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 557 NİSAN

MASALA, Anna (2006), "Türk Tasavvufunun Ebedi Dersi II", *Çağrı,* C. 50, S. 557, s. 4-5.

Türk tasavvufunda adı bilinen ya da bilinmeyen dedeler, hocalar, şairler Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne kadar uzanan bir silsile kurmuşlardır.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 558 MAYIS

HALICI, Feyzi (2006), "Hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî", *Çağrı,* C. 50, S. 558, s. 1.

Türk-İslam düşüncesi doğrultusundaki Hacı Bektaş-ı Velî, en şerefli varlık olan insanı ele almış ve onu sonsuz mutluluğa ulaştırmak istemiştir. Bir gönül eğitimi işi olarak bunu ürkütücü olmadan yapıcı, okşayıcı bir dille çözüm üreterek, tamamlayarak yapmıştır.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 559 HAZİRAN

KAYIKÇI, Ali (2006), "Nasrettin Hoca Eren Bilgedir"[75], *Çağrı,* C. 50, S. 559, s. 5.

Müslüman Türk milletinin "tebessüm şuuru" olan Nasrettin Hoca'nın yüz yedi fıkrasını şiirleştirerek bir kitap oluşturan Halistin Kukul'un amacı bu fıkraları her yaştan ve her kültürden insana hece ölçülü şiirler yoluyla tanıtmak olmuştur. Ona göre Nasrettin Hoca hem tanıtılmıyor hem de tanıtıldığı zaman yanlış tanıtılıyor. Doğru bir tanıtım için de çeşitli yayınlara, fıkralarının tahliline önem verilmelidir.

BAYRAKTAR, Fazıl (2006), "Saz Şiirinde Atışma Geleneği", *Çağrı,* C. 50, S. 559, s. 7-9.

Saz şairlerinin karşılıklı deyiş söylemeleri anlamına gelen ve irticalen, saz eşliğinde söylenen atışma belli bir ayak üzerine yapılır. Hazırcevap olmak, esprili olmak, düşündürücü söz söylemek gibi konular önemlidir. Atışma kahvehanelerde halkın

[75] Nasrettin Hoca'nın ölümünün 722. yılı münasebetiyle Halistin Kukul ile mülakat.

karşısında gerçekleştirilir. Dinleyicilerin içinden usta bir âşık, bir ayak söyler ve buna göre karşılıklı atışma başlar. Atışmada belli kalıplar kullanılır. Reyhanî, Mevlüt İhsanî, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Âşık Şenlik, Âşık Müdamî en iyi atışmacılardandır. Çeşitli halk hikâyelerinde de atışma örneklerini görmek mümkündür.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 562 EYLÜL

HALICI, Feyzi (2006), "Geleneksel Âşıklar Bayramı", *Çağrı*, C. 50, S. 562, s. 1.

Başlangıçta sözlü bir kültür ürünü olarak karşımıza çıkan âşıklık geleneğinin ve bununla beraber halk ozanlarının Türk tarihinde belirgin bir yeri vardır. Türk dünyasında halk ozanlarına çeşitli isimler verilmiştir: Kam, baksı, oyun, şaman, ozan.

Asırlardır varlığını sürdüren Türk halk şiiri, yaşama sevincini, inancı, gururu öğretmiştir. Halk şairleri de halkın gören gözü, duyan kulağı, konuşan dili olmuştur.

Halk şairlerinin çalışmalarına, programlarına imkan veren zamanının tek kahvesi Sulu Kahve'de birçok âşık yetişmiştir. Buradan hareketle bugün 1966 yılından beri Konya'da gelenekselleşen Konya Âşıklar Bayramı'nın asıl amacı Sulu Kahve'de başlayan bu geleneğin devam ettirilmesidir.

KÜÇÜK, Sait (2006), "Eleştirmen Gözüyle Kars Âşıklar Bayramı", *Çağrı*, C. 50, S. 562, s. 19-20.

Âşıkların verdiği eserler kalem şairleri ve saz şairleri olarak ikiye ayrılmaktadır. "Önce söz vardı." düşüncesinden yola çıkılarak kalem şairlerine de bir öncelik verilmelidir. Kars'ta düzenlenen Birinci Murat Çobanoğlu Âşıklar Bayramı'nda bir kalem şairi, saz şairlerinin üçer kez sahneye çıkıp eserlerini tanıtma şansı bulduğunu ancak kendisi gibi kalem şairlerinin eline bu fırsatın geçmediğini dile getirerek haklı bir eleştiride bulunmuştur.

Yine Kars'ta düzenlenen bu bayramda doğaçlama ve atışma dallarında jüri üyeleri tarafından verilen ayakların kimisi kolayken kimisi zor olmuştur. Kolay ayağın verildiği

âşık onu rahatça işleyebilmişken zor ayağın verildiği âşık son derece zorlanmış, jüri tarafından yüzlerce seyirci karşısında uyarılmış ve iyice bocalamıştır.

Bir başka eleştirilecek nokta ise jürinin her yarışmacı için koyduğu genel bir kural olmasına rağmen bazı âşıklar kuralı ihlal etmişken bile dereceye girmiş fakat kuralı ihlal etmeyen âşıkların dereceye giremediği görülmüştür.

Yarışma dallarında Kars yöresinin ağzına öncelik verilirken diğer yörelerin ağızları göz önünde bulundurulmamıştır.

Bu olumsuz eleştirilerin yanında takdir edilecek bir davranış olarak en yaşlı, en genç ve bedenen engelli âşığın koşulsuz bir şekilde ödüllendirilmesi olmuştur.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 563 EKİM

HALICI, Feyzi (2006), "Geleneksel Âşıklar Bayramı", *Çağrı*, C. 50, S. 563, s. 1.

Çınaraltı Dergisi'nde yayınlanan şiirlerini okuyan Ahmet Kutsi Tecer ile tanışmasıyla âşıklar dünyasına adım atan Feyzi Halıcı, Konya Turizm Derneği'nin başkanı olduktan sonra Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nı başlatmış ve bu vesileyle yüzlerce âşığı yurt içinde ve yurt dışında tanıtmıştır. Konya'da yıllardır düzenlenen bu bayrama yurdun her köşesinden gelen âşıklar çeşitli dallarda yarışmaktadırlar.

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2006), "Yunus Gönüllü Ozan Muharrem Kubat I", *Çağrı*, C. 50, S. 563, s. 21-22.

Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesinde Küçük Karabağ, Büyük Karabağ köyleri bulunmaktadır. Burada yaşayan Karabağlıların dedelerinin Azerbaycan'dan göçtüğü bilinmektedir. Halk şiirimizin önemli isimlerinden Muharrem Kubat da Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesinde yaşamaktadır ve hem Türkiye'de hem de Azerbaycan'da iz bırakmıştır. Özellikle Tamilla Abbashanlı-Aliyeva üzerinde çok etkili olmuş bir isimdir. O, her şiirini gönülden söyleyen ve içinde coşkun bir vatan aşkı olan şairlerimizdendir.

Muharrem Kubat, günümüzün bir Karacaoğlan'ı, Yunus Emre'si olması yolunda ilerlemektedir.

ÇOBANOĞLU, Murat (2006), "Âşıklık Geleneğimizde Hikâye", *Çağrı*, C. 50, S. 563, s. 27-28.

Âşıklık geleneğinde bir hikâyeyi anlatmaya başlamadan önce o hikâyeye bir temel atılır ve buna gelenek içinde "döşeme" adı verilir. Döşemeden sonra asıl hikâye başlar: Kars'ın Kiziroğlu Köyü'nde bir Mustafa Bey yaşardı. Ona Kiziroğlu Mustafa Bey derlerdi. Bir gün köy ağaları, köy muhtarları köyleri ele geçiren eşkıyalardan kurtulmak için Mustafa Bey'den yardım isterler. Mustafa Bey hemen eşkıyaların peşine düşer, kimisini öldürür, kimisi de kaçar. Bu arada köy muhtarının kızı Zeynep, Mustafa Bey'e âşık olmuştur. Köydeki fesat insanlardan kurtulmak için beraberce köyü terk ederler ve Bolu yakınlarında bir çiftlik kurarlar. Aradan zaman geçmiş, herkes Kiziroğlu Mustafa Bey'i tanımış ve ondan korkmaya başlamıştır. Bu arada Bolu Beyi Köroğlu, keleşlerinden birine düğün hediyesi olarak turna kanatlarından yapılmış bir taç bulmak için Mustafa Bey'in konağına gider, buradaki turnaların kanatlarını koparır. Bunu öğrenen Mustafa Bey, Köroğlu ile dövüşmeye başlar ve kazanır. Evine dönen Köroğlu hemen sazını eline alarak başına gelenleri anlatmaya başlar:

Bir fend ile geldi geçti

Kiziroğlu Mustafa Bey

Hışmı dağı deldi geçti

Kiziroğlu Mustafa Bey

Vay ben ona eş olaydım

Anadan on beş olaydım

Keşke onla kardeş olaydım

Kiziroğlu Mustafa Bey

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 564 KASIM

HALICI, Feyzi (2006), "Folklor ve Halk Edebiyatı Konusunda Konya İle Özdeşleşen Çalışmalarımız", *Çağrı*, C. 50, S. 564, s. 1.

Anadolu topraklarında insanoğlu var olduğundan beri Konya, her karış toprağıyla bir kültür, sanat, folklor kaynağı olarak görülmüştür. Bu durum İslamiyet'ten önce de İslamiyet'ten sonra da aynı şekilde devam etmiştir. Özellikle Âşıklar Bayramı, cirit yarışmaları, İpek Yolu filmi, yemek yarışmaları gibi faaliyetler folklor ve halk edebiyatı alanında Konya ile özdeşleşmiştir.

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2006), "Yunus Gönüllü Ozan Muharrem Kubat II", *Çağrı*, C. 50, S. 564, s. 14-15.

"Yunus" adlı şiirinde Yunus Emre sevgisini "Sevelim, sevilelim, dünya kimseye kalmaz" ifadesiyle en güzel şekilde dile getiren Muharrem Kubat'ın Atatürk sevgisi, vatan aşkı ile ilgili de pek çok şiiri mevcuttur. Ayrıca memleketi Emirdağ için söylediği bir destanı da vardır. Sevgi, aşk konulu şiirleri de güzelliğini ve canlılığını korumaktadır. Eserlerinde vatanını, halkını, Atatürk'ü, Yunus Emre'yi, Mevlânâ'yı, Karacaoğlan'ı öven ve onlara yer veren bir halk şairi olarak Muharrem Kubat, adı yaşatılacak şairlerdendir.

YIL 2006 CİLT 50 SAYI 565 ARALIK

GÜLER, Abdülkadir (2006), "Halk Ozanı Halil Karabulut İle Bir Konuşma", *Çağrı*, C. 50, S. 565, s. 13-15.

Karacaoğlan'ın, Yunus Emre'nin, Âşık Veysel'in devamı diyebileceğimiz ve âşıklık geleneğini yaşatan pek çok halk ozanımız vardır. Yaşayan halk ozanlarımızdan olan Adana'nın Kadirli ilçesinden Âşık Halil Karabulut 1926 yılında doğmuştur. Küçük yaşlarından beri halk şiiri ile iç içe olmuş ve önemli halk ozanlarımızın şiirlerini okuyup onlardan ilham alarak kendi şiirlerini yazmıştır, ancak bâdeli bir âşık değildir. Şiirleri çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanmış, bazı kitaplarda da yer almıştır. Bunların yanında henüz yayınlanmayan şiirleri de mevcuttur. Şiirlerinde halkın dilini kullanmış,

yapmacıklıktan kaçınmıştır. Bir halk ozanı olarak birçok şiir yarışmasına katılmış ve bu yarışmalardan on altı kez birincilik ödülü kazanmıştır.

– 2007 –

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 566 OCAK

IŞIK, Ali (2007), "Kabak Destanı", *Çağrı,* C. 51, S. 566, s. 9-10.

Adana'da 1954 yılında doğan İmamî mahlaslı Ahmet Âşık, genç yaşında bir kıza âşık olunca şiirler yazıp söylemeye başlamıştır. Karacaoğlan, Dadaloğlu gibi şairleri okumuş, Kadirili Âşık Halil Karabulut'u kendine örnek almıştır. 1990 yılında düzenlenen 25. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda Feyzi Halıcı tarafından usta âşık ilan edilmiştir.

Katıldığı Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın birinde "Hastaları dinceldir/Yaşlıları genceldir/Şişmanları inceldir/Aklın varsa kabak ye" dörtlüğüyle bir kabak destanı anlatmıştır. Destana göre İmamî ramazan ayında köylerden birinde imam olarak görevdeyken iftara davet edildiği her evde önüne kabak yemeği gelmiş, adı "kabakçı/gabakçı"ya çıkmıştır. Bunun üzerine hocadan ilahi dinlemek isteyenler olunca hoca da kabak destanını okumaya başlamıştır:

Yeniköy'e imam oldum

Yenice belamı buldum

Kabak yemeye mi geldim

Olur mu yâ Resûlallah.

Akşam kabak sabah kabak

Bana olan şu işe bak

Ne karın kaldı ne göbek

Otuz günde doksan tabak

Yenir mi yâ Resûlallah.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 567 ŞUBAT

IŞIK, Ali (2007), "Divan Şiirinde Yaşayan Türk Folkloru II, *Çağrı,* C. 51, S. 567, s. 8-11.

Önemli folklor ürünlerinden olan hıdırellez gecelerinde suların uyuduğuna, ağaçların secdeye kapandığına inanılmaktaydı. Bu inanış divan edebiyatı şairlerinden Naili'nin beyitlerinde de kendine yer bulmuştur:

Eylemez secde-i eşcar-ı şeb-i Kadr'e nigah

Cilve-i kamet ü kaddinden olanlar âgâh[76]

Eski zamanlarda anneler yaramazlık yapan çocuklarının ağzına ceza olarak biber sürmekteydi. Bu uygulamadan divan şairleri de ince mazmunlar çıkarmışlardır. Yüsrî kendisine bir türlü iltifat etmeyen sevgilisinin ağzının yanındaki beni bibere benzetmiştir:

Değil hal-i siyeh o nev-resin gird-i dehânında

Dil-azar olduğuyçün daye-i kudret biber koymuş[77]

Göz değmesi, nazar değmesi inanışı ve doğrultuda oluşan deyimler eskiden var olduğu gibi günümüzde de hala görülmektedir. Bu deyimleri Nedim'in bir beytinde görmek mümkündür:

Açılmaz oldu çemenlerde çeşm-i şehlası

Değirdi nergise çeşm-i rüzgâr nazar[78]

[76] O güzelin boyunun bosunun cilvesinden uyanık olanlar, Kadir Gecesi'nde ağaçların secdeye kapanmasına bakmazlar.
"Cilve" sözünü "secde" tabirinden dolayı "eğilmek, rükû etmek" olarak düşünmek mümkünse de sevgilinin salına salına yürüyüşü de kastedilmiş olabilir.
[77] O taze güzelin ağzı kenarındaki siyah nokta be değildir; o, gönül incitici olduğu için kudret dadısı ağzına biber koymuştur.
[78] Rüzgarın nazarı değdiği için bahçelerde nergisin tatlı şaşı bakışlı gözü açılmaz oldu.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 568 MART

GÜLER, Abdülkadir (2007), "Güle Güle Âşık Reyhanî", *Çağrı,* C. 51, S. 567, s. 12-13.

Erzurum'un Hasankale ilçesinin Alvar köyünde 1932 yılında dünyaya gelen Âşık Yaşar Reyhanî, okullarda eğitim görmemiş, kendi kendini yetiştirmiştir. Zorlu bir hayat geçirmiş olan Âşık Reyhanî, yaşamını Bursa'da sürdürmüştür.

Önceleri şiirlerini Âşık Dertli mahlasıyla söylüyorken Bayburtlu Âşık Hicranî tarafından Reyhanî mahlasını almıştır. Gülistan Çobanoğlu, Huzurî Baba, Âşık Efkarî gibi önemli isimlerden geleneği öğrenmiştir. Şiirlerini birçok kitapta bir araya getirmiş, birçok plak ve kaset doldurmuştur. Konya'da düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'ndaki yarışmalarda ödüller kazanmıştır.

Âşık Yaşar Reyhanî 74 yaşında Bursa'da vefat etmiştir.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 571 HAZİRAN

IŞIK, Ali (2007), "Bedenî Hastalıkların Tedavisinde Üzerlik", *Çağrı,* C. 51, S. 571, s. 18-19.

Geçmiş yıllardan beri çeşitli hastalıkların tedavilerinde kullanılan üzerlik otu, alternatif tıp olarak da bilinen halk tıbbında da çokça kullanılmıştır. Üzerlik otunun şifalı olduğuna inanılan fakat kanıtlanmamış olan uygulama alanları saymakla bitmez: Sara hastalığı, varis, baş ağrısı, alerjik grip, romatizma ağrıları, basur, cinsel gücü artırma, fil hastalığı, bağırsak gazları. Bu hastalıkların tedavisinde üzerlik otuyla beraber başka otlar da kullanılmıştır.

Bunların dışında halk arasında çoğu hastalığın birinci sebebi olan nazar değmesi için de bir tedavi yöntemi olarak üzerlikten yapılan tütsüler kullanılmış, nazarlıklar evlere asılmıştır.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 572 TEMMUZ

HALICI, Feyzi (2007), "Konya'nın Eşsiz Nüktedanı Tayip Ağa", *Çağrı*, C. 51, S. 572, s. 9-12.

İnsanoğlu söyleyemediği birçok şeyi fıkralar aracılığıyla dile getirir. Anadolu'da Türk-İslam düşüncesi içinde kaynağını günlük hayattan, tarihten alan nükteleriyle varlığını sürdüren Nasrettin Hoca ve onun fıkraları bir genel kültürün endam aynasıdır.

Nasrettin Hoca'nın izinden giderek özellikle Konya'da günlük yaşamda zekâ ile iç içe bir şekilde söylenen fıkralar ve nükteler Konya folklorunun bir parçasını oluşturmuştur. Bu konuda Konya'da her olay üzerine dile getirdiği bir esprisi, bir nüktesi ile önem arz eden nüktedan Tayip Ağa başı çekmiştir.

On beş yıl süren bir çalışma sonucunda Feyzi Halıcı, "Konya Fıkraları"[79] isimli kitabını çıkarmış, kitabında Tayip Ağa'nın elliye yakın fıkrasına yer vermiştir.

GÖNLÜM, Özkan (2007), "Bir 'Özay Gönlüm' Vardı", *Çağrı*, C. 51, S. 572, s. 26-27.

Son dönemde Denizli'nin önemli halk ozanlarından olan Özay Gönlüm, sazıyla sözüyle yurt içinde ve yurt dışında da tanınmış, Türk halk müziğinin sevilen ve sayılan bir sanatçısı olmuştur. Sazı, sözü ders almadan, ustası olmadan kendi kendine öğrenmiştir. Onun en büyük varlığı olan "Yaren" adını verdiği sazıyla köyleri dolaşarak derlediği ezgileri aslına uygun bir şekilde Ankara Radyosu'nda halka sunmuştur. Ankara Radyosu repertuarında derleyen ve kaynak kişi olduğu iki yüzün üstünde türküsü vardır.

Ege Bölgesi yöresine ait şiveyle çalıp söylediği Ege türküleri, bununla beraber yaptığı taklitler, anlattığı öyküler ve "Ninenin Mektupları" bu kadar sevilmesinde etkili olmuştur.

Pek çok plak ve kaset sahibi olan Özay Gönlüm, televizyon kanallarında programlar düzenlemiş, Avrupa, Amerika, Japonya, Çin, Meksika, Avustralya gibi ülkelerde konserler vermiştir.

[79] Halıcı, Feyzi (1981), *Konya Fıkraları*, İstanbul, Arı Basımevi.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 574 EYLÜL

SEVGİ, Ahmet (2007), "Muharrem Kubat'ın 'Yaşamın İçinden-Şiirler' Adlı Kitabı Üzerine", *Çağrı,* C. 51, S. 574, s. 10-11.

Dört bölümde toplamda kırk dört şiirin yer aldığı "Yaşamın İçinden-Şiirler"[80] isimli kitabın birinci bölümü "Toprağın Ululari"ndaki şiirlerde Atatürk'ten Yunus Emre'ye, Karacaoğlan'a, Âşık Veysel'e varan seslenişler görülmektedir.

"Memleketimden Görüntüler" isimli ikinci bölümdeki şiirlerde Afyon'dan, Malatya'dan, Eskişehir'den izlere yer verilmiştir.

Üçüncü bölüm "Duygularımdan Esintiler" başlığıyla her konuda şiirler mevcuttur.

Son bölüm olan dördüncü bölümde ise "Marşlar" başlığı altında dört marşa yer verilmiştir.

Muharrem Kubat, eğitimci kişiliğini bu kitabındaki şiirlerine de yansıtmıştır. Şiirleri vatanseverlik, insanlık anlayışı, kadirbilirlik gibi konular üzerine olup genellikle on birli hece ölçüsüyle yazılmıştır.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 575 EKİM

SATOĞLU, Abdullah (2007), "Taşlama Şairi Sabahattin Çankaya", *Çağrı,* C. 51, S. 575, s. 20-21.

Sabahattin Çankaya 1921 yılında Niğde'de doğmuştur. Şiir yazmaya 1937 yılında başlamış ve ilk şiiri "Ayvalık" gazetesinden yayınlanmıştır. Aruz ölçüsünü denemiş ancak genellikle hece ölçünü kullanarak halk şiiri tarzından yazmıştır. Özellikler taşlamalarında sanatının, yeteneğinin bütün incelikleri görülmektedir. Taşlamalarının bir kısmını "Taş Yağmuru"[81] isimli kitabında toplamıştır.

[80] Kubat, Muharrem (2006), *Yaşamın İçinden-Şiirler*, Eskişehir, Metin Ofset.
[81] Çankaya, Sabahattin (1976), *Taş Yağmuru*, Ankara, Pars Matbaası.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 576 KASIM

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2007), "Karacaoğlan Dost Bağına Varmalı", *Çağrı,* C. 51, S. 576, s. 10-13.

Sınırsız bir söz dünyasına sahip olan Karacaoğlan, kendinden önceki sanatçılardan nasıl etkilenmişse kendisi de kendinden sonraki gelen sanatçıları etkilemeyi başarmıştır. Kendi vatanı olan Tarsus'ta ona ve adına yakışır şekilde çeşitli programlar, toplantılar düzenlenmektedir.

KİŞMİR, Celalettin (2007), "Âşık Mehmet Ağa Hasta", *Çağrı,* C. 51, S. 576, s. 14.

Âşıklığa otuz yaşlarından sonra başlayan Âşık Mehmet, Konyalı ümmî bir halk şairidir. Şiirlerini doğaçlama olarak söylemektedir. Bir sabah uyandığında kendisinde bir değişiklik fark ettiğini ve bundan sonrasında âşıklığa başladığını ifade etmektedir. Aynı zamanda Âşık Mehmet, Feyzi Halıcı'nın da ilk şiir hocasıdır.

Bir gün hamamda talihsiz bir şekilde bir sabunun üstüne basıp kayması sonucunda bacaklarını kaybedip koltuk değneklerine mahkûm kalmıştır.

IŞIK, Ali (2007), "Nazar İçin Halk İnanışı", *Çağrı,* C. 51, S. 576, s. 20-21.

Halk inanışında nazardan korunmak için çeşitli yöntemler uygulanmaktadır: Tükürme, tuz kavurma, tuz öveletme, tuz gömdürme.

"Üç tükürük bir kem bakış savar." düşüncesiyle nazardan sakınmada en çok bilinen yöntem olan tükürür gibi yapmak Anadolu halk inanışlarında sıkça görülür.

Bir başka yöntem olarak tuzun tavaya koyularak kavrulmasıdır. Kavrulan tuz patlamaya başlayınca patlayan bu tuzlar nazar değen kişinin başının üstündeki su dolu kaba dökülür, bu sudan nazar değen kişiye içirilir.

Tuz öveletmede ise tuz, nazar değen kişinin başının üzerinde dairesel hareketlerle dolaştırılır. Bu sırada İhlâs ve Fatiha sureleri okunur.

Son olarak tuz gömdürme yöntemi ise genellikle kadınlar tarafından yapılır. Tuz gömecek olan kadın, nazar değen kişinin evine gider ve burada Fatiha suresini okuyarak tuzu ateşe gömer. Ateşteki tuz patladıkça nazarın da dağıldığına inanılır.

YIL 2007 CİLT 51 SAYI 577 ARALIK

KUKUL, Halistin (2007), "Yunus Emre'den Hz. Mevlânâ 'Nazar'ı", *Çağrı,* C. 51, S. 577, s. 5-7.

Türk edebiyatında olduğu kadar dünya edebiyatında da önemli bir yer tutan Yunus Emre'de ciddi bir Mevlânâ hayranlığı söz konusudur ve bunu bazı beyitleriyle dile getirmiştir:

Mevlânâ Hüdâvendgâr bize nazar kılalı,

Ânun görklü nazarı gönlümüz aynasıdır.[82]

Hz. Mevlânâ, müritlerine karşı olan bu nazarı yani bakışı ya da tasavvufi olarak teveccühü[83] gösterişlidir ve onun bu teveccühü müritlerine bir ayna olmuştur.

SATOĞLU, Abdullah (2007), "Konya'dan Medine'ye Ali Ulvi Kurucu", *Çağrı,* C. 51, S. 577, s. 8-9.

Konya'da 1922 yılında doğmuş olup 1983 yılında Medine'de Şeyhülislam Ahmet Hikmet Bey Kütüphanesi'nin müdürlüğünü yapan ve aynı zamanda bir âlim ve şair olan Ali Ulvi Kurucu, sohbetlerinde her şeyden önce Mehmet Akif Ersoy'a olan hayranlığını dile getirmektedir.

Çocuk yaşlarda hafız olmuş, Kadiri Şeyhi Ali Efendi'den icazet almış ve öğrenim hayatını Mısır'da tamamlamıştır.

[82] "Mevlânâ Hüdâvendgâr" ve "Anun" ile aynı kişiden yani Mevlânâ'dan bahsedilmiştir. "Bize" kelimesiyle de Yunus Emre ve arkadaşlarından yani Mevlânâ'nın müridlerinden bahsedilmiştir.
[83] Teveccüh: Tasavvuf yolunda ilerleme, yükselme, bir tarafa dönme.

Şiirlerinde aruz ölçüsünü kullanan Ali Ulvi Kurucu, bir şiirde üslup ve ifadenin ne kadar zengin olursa mânânın da o kadar güçlü olacağını, teşbihlerin şiire derinlik kazandıracağını belirtmiştir.

IŞIK, Ali (2007), "Halk Takviminde Baharın Habercisi Cemredir", *Çağrı*, C. 51, S. 577, s. 10-12.

Halk takvimine göre havanın, suyun ve toprağın ısınmasının habercisi olan cemreler, çeşitli sözlüklerde çeşitli tanımlar görmek mümkündür. Folklorumuzda ise cemre gökte yaşayan bir delikanlı olarak betimlenmektedir. Bu delikanlı uzaktan gördüğü dünyaya merak duyar ve gitmek ister. Bunun üzerine önce havaya düşer ve burada bir kıza âşık olur. Kıza kavuşabilmek için sırasıyla suya ve toprağa düşer. Sonunda sevdiği kız ile kavuşur. Onların aşkı dünyaya ılık, sıcak bir hava olarak etki etmiş, baharı getirmiştir.

– 2008 –

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 578 OCAK

HALICI, Feyzi (2008), "TBMM Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni 26-27 Ekim 1995", ***Çağrı,*** **C. 52, S. 578, s. 1.**

Türk halk edebiyatıyla ilgili önemli eserlere imza atmış bilim insanlarının katıldığı 26-27 Ekim 1995 tarihlerinde Konya'da, Konya Kültür ve Turizm Vakfı Derneği tarafından yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni'nde Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'na da yer verilmiştir. Bu bayram için özellikle Cumhuriyet Bayramı'nın kutlandığı haftalar seçilmektedir. Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk için şiir yarışmaları düzenlemiş, kazananlar ödüllendirilmiştir.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 579 ŞUBAT

HALICI, Feyzi (2008), "Âşık Yoksul Derviş'e Fransızca Şiir Kitabı", ***Çağrı,*** **C. 52, S. 579, s. 1.**

Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesinde âşıklık geleneğini sürdüren Âşık Yoksul Derviş mahlaslı Şemsettin Kubat'ın "Anadolu'da Bir Ses"[84] isimli şiir kitabı "Voix d' Anatolie" adıyla Fransızcaya çevrilmiş ve Belçika'da bir yayınevi tarafından yayınlanmıştır. Bu kitabın tanıtımı için Emirdağ'da Karacalar Köyü'nde bir program düzenlenmiştir. Bu programa siyasiler, akademisyenler ve sanatçılar da katılmıştır.

[84] Yayım bilgisine ulaşılamamıştır.

HALICI, Mehdi (2008), "III. Selim'e Sazını Dinleten Âşık Şem'i", *Çağrı*, C. 52, S. 579, s. 6-7.

Konya'nın en güçlü saz şairlerinden olan Âşık Şem'i, aynı zamanda bir divana da sahiptir. Âşık Şem'i, Konya'da 1783 yılında doğmuştur, asıl adı Ahmet'tir. Doğaçlama şiir söyleme yeteneğiyle, zekâsıyla, hazırcevaplılığıyla, davranışlarıyla büyüklerinden takdir kazanmış ve kendisine Şem'i mahlası verilmiştir.

O, gençlik dönemlerinde sazıyla kahvelere gitmiş, buralarda çalıp söyleyerek kendini daha da geliştirmiştir ve zamanla ünü hem Konya'da hem de İstanbul'da yayılmıştır. O kadar tanınır bir hale gelmiştir ki ünü saraya, III. Selim'e kadar uzanmıştır.

Feyzi Halıcı, "Âşık Şem'i Hayatı ve Şiirleri"[85] isimli çalışmasında hakkında ayrıntılı bilgilere yer vermiştir.

Âşık Şem'i 1839/1840 yılında Konya'da vefat etmiştir. Kabri Üçler Mezarlığındadır.

ABDULLAYEVA, Metanet (2008), "Yunus Emre Yaratıcılığında Sakramentel Bilgiler", *Çağrı*, C. 52, S. 579, s. 13-15.

Doğu şairi diye de adlandırılan sûfi şairler eserlerinde nadir olan güzelliği ve bunun sırrını taşımaktadır. Sûfi edebiyatının başlıca konuları kutsal bilgilerdir. Sözlerin anlamlarını akılla ifade etmek mümkün değildir. Bunun en güzel örneklerini yalnızca Allah'a aşk ile bağlandığını, ona esir düştüğünü ifade eden Yunus Emre'de net bir şekilde görmekteyiz:

Yürüyem yana yana,

Aşk boyadı beni kana,

Ne akilim ne divana,

Gel gör beni aşk neyledi.

[85] Halıcı, Feyzi (1982), *Âşık Şem'i Hayatı ve Şiirleri*, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Yunus Emre gibi mistik şairlerde canın, bedende misafir olduğunu ve bir gün kafesten uçan kuş gibi olacağı ifade edilir. Böylece can, öz yaratıcısına yani Allah'a dönmektedir. Azerbaycan'ın önemli mistik şairlerinden Nesimi'nin de can ile ilgili görüşleri bu doğrultudadır.

Yunus Emre gibi, Nesimi gibi mistik aşk yolculuğunda olanlar çeşitli imtihanlarda geçmektedirler. Bu yolda özellikle altıncı imtihana ulaşan yolcular dünyaya ait her şeyini kaybedip tamamen aşk hissine esir olmaktadırlar. Bu bir olma durumunu Yunus Emre ve Nizami Gencevi şöyle ifade etmiştir:

At ikiliği, gel birliğe yet,

Bir olan canlar ayrı dolanmaz.

Yunus Emre

Öyle bir ağabeydi Sevir yaratan,

Keçe Allah için öz varlığından.

Nizami Gencevi

Artık yedinci ve son sayılan imtihanda mistik âşığın, yolcunun "diri iken ölü", "ölmeden ölmek" gibi durumlar ortaya çıkmaktadır.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 581 NİSAN

ABDULLAYEVA, Metanet (2008), "Yunus Emre Yaratıcılığında Sakramentel Bilgiler II", *Çağrı,* C. 52, S. 581, s. 11-13.

Mistik şairin ya da yolcunun birinci imtihan ile yedinci imtihan arasında yaptığı yolculuk "Allah'a Doğru Seyahat" olarak adlandırılmaktadır. Sûfilere göre Allah kendi istediğini doğru yola yönlendirmektedir.

Sûfilerde önemli olan sâki, şarap, peymâne gibi kavramlar Yunus Emre'nin şiirlerinde sıkça görülmektedir. Onlarda Tanrı sözü yerine canan, yar, sevgili sözleri kullanılırken Yunus Emre'nin şiirlerinde dost sözü kullanılmıştır. Dostuna, sevgilisine kavuşmuş olan âşık, aşk yolculuğunda yedinci aşamaya ulaşmış demektir. En üst aşamaya

ulaşmak için insanda iyilik, doğruluk olmalıdır. Bunlar Tanrı'ya hizmetin birer parçasıdır. Bu durum Yunus Emre'de de dikkat çekmektedir.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 582 MAYIS

HALICI, Feyzi (2008), "Halk Şiirimizin Büyük Ustası Ardanuçlu Âşık Efkârî Ruhu Şâd Olsun", *Çağrı*, C. 52, S. 582, s. 1.

Her yıl Konya'da düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın ilk yılında dereceye giren âşıklardan olan Âşık Efkârî, Artvin'in Ardanuç ilçesinde doğmuş, yaşamış ve sazıyla sözüyle ilk olarak burada tanınmıştır. Bâdeli bir âşık olan Âşık Efkârî, doğaçlamada ve atışma dallarında yetenekli bir şairdir.

Efkârî'nin hayatını Hamit Zübeyir Koşay tarafından masalsı bir anlatımla hazırlanan "Susmuş Saz"[86] isimli eserde incelemek mümkündür.

IŞIK, Ali (2008), "Bizim Kâğıt Mendillerden Önce Mendil Kültürümüz Vardı", *Çağrı*, C. 52, S. 582, s. 8-9.

Eski zamanlarda, bugün kullanılan kağıt mendiller yerine temiz, ütülü mendiller hemen her yerde kullanılırdı. İlkokullarda temizlik denetimlerinde hatta gençlik yıllarında, ilk aşklarda bile mendillerin önemli bir yeri vardı. Her bir mendilin ayrı bir anlamı olurdu. Özellikle sevilen, aşık olunan kişiye mendiller aracılığıyla çeşitli mesajlar verilirdi: Kırmızı mendilin, seni bütün varlığımla seviyorum, şeklinde bir anlamı varken mavi mendil, kederlerdeyim, anlamı taşırdı. Bu anlamlarıyla mendiller, edebiyatta, şiirde kendine yer bulmuştur.

[86] Koşay, Hamit Zübeyir (1949), *Susmuş Saz*, İstanbul, Aydınlık Basımevi.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 583 HAZİRAN

HALICI, Feyzi (2008), Konya'dan Yugoslavya'ya Giden Bir Yemek Şiirinin, Dört Asır Sonra Türkü Olarak Dönüşü", *Çağrı,* C. 52, S. 583, s. 1.

Milletlerarası yemek kongrelerinden birinde içinde yemek isimlerinin geçtiği türkülere rastlanmıştır. Söz konusu türkü Âşık Üseyin Türküsü olarak adlandırılmıştır.

GÜLER, Abdülkadir (2008), "Güle Güle Âşık Reyhanî", *Çağrı,* C. 52, S. 583, s. 26-27.

Asıl adı Yaşar Yılmaz olan Âşık Reyhânî, Erzurum'un Hasankale ilçesinin Alvar Köyü'nde 1932 yılında doğmuştur. Çevresindeki halk ozanlarını dinleyerek kendi kendini yetiştirmiş, onlardan geleneği ve usulü öğrenmiştir. Konya'da düzenlenen Geleneksel Âşıklar Bayramı'na çokça katılmış ve ödüller kazanmıştır.

Son yıllarda çeşitli hastalıklarla mücadele eden Reyhanî 10 Aralık 2006 tarihinde Bursa'da vefat etmiştir.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 584 TEMMUZ

IŞIK, Ali (2008), "Elemtere Fiş, Kem Gözlere Şiş", *Çağrı,* C. 52, S. 584, s. 11.

Arapça asıllı bir kelime olan nazar, göz, bakma, bakış, niyet anlamlarına gelir ve aynı zamanda göz aracılığıyla geçtiğine inanılan bir hastalığın da adıdır. Türkçede kem göz olarak da tabir edilir.

Nazar, laboratuarlarda incelenip bilimsel olarak deneye tabi tutulacak bir durumda değildir. Ancak folklorun ya da dinî inançların bir parçası olarak insanlar nazarı bilmektedir ve ona inanmaktadır. Halk arasında özellikle açık mavi göz rengine sahip bazı kişilerin olağanüstü nazar güçleri olduğuna ve bir bakışıyla insana, çocuğa hastalık, sakatlık hatta ölüm bile verebileceğine inanılmaktadır. Bunun gibi durumların önüne geçmek adına nazar boncuğu kullanımı da sıkça görülmektedir.

Folklorda nazardan korunmak için çeşitli uygulamalar vardır: Yeni doğmuş bir çocuğu nazarının değeceğine inanılan kişilerden saklamak, konuşmaya "maşallah" diyerek

başlamak bu uygulamalardandır. Aniden gelen baş ağrısı, sık sık esneme halk arasında nazarın belirtisi olarak görülmüştür.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 586 EYLÜL

HALICI, Feyzi (2008), "Türk Halıcılığı", *Çağrı,* C. 52, S. 586, s. 1.

İnsanoğlu yerleşik yaşama geçtikten sonra kendisini soğuktan koruyacak, evine güzellik katacak bir malzemeye ihtiyaç duymuştur. Bu ihtiyacı ilk başlarda yaprak, çimen ve hayvan postlarıyla karşılamışlar, sonrasında ise dokuma yapmayı öğrenerek kilim, keçe, halı gibi ürünleri üretmişlerdir.

Türkiye'nin de içinde bulunduğu halı dokumasının yaygın olduğu ülkeler vardır. Türklerde dokuma iyi cins koyunların yününden kaliteli iplerle yapılmaktadır. Dokunan bu halılar bir milletin emeği, sanatı haline gelmiştir.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 587 EKİM

HALICI, Feyzi (2008), "Şair Burhanettin'in Nasrettin Hoca Fıkralarını Şerh Eden Eseri", *Çağrı,* C. 52, S. 587, s. 1.

Sadettin Nüzhet ve Mehmet Ferit tarafından hazırlanan "Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı" isimli kitapta Mevlevî Burhan Efendi diye bilinen bir şahsın nüktedanlıklarından, Nasrettin Hoca'nın bazı fıkralarını şerh ettiğinden bahsedilmiştir. Şair Burhanettin'in, Nasrettin Hoca'nın fıkralarını şerh ettiği eserinin yüz yıldan fazla bir zamandan önce yazılmış olduğu tahmin edilmektedir. Eser incelendiğinde yüz yirmi bir fıkranın şerh edildiği görülmektedir.

YIL 2008 CİLT 52 SAYI 588 KASIM

SATOĞLU, Abdullah (2008), "Halk Şairlerimizin Dünü Bugünü", *Çağrı,* C. 52, S. 588, s. 8-9.

Millî edebiyatımızın önemli bir unsuru haline gelen halk şairleri ve şiirleri biraz ihmal ve ilgisizlik nedeniyle unutulmaya yüz tutmuşken Feyzi Halıcı'nın 1960'lı yıllarda başlattığı Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı ve kendisinin gayretleri ile halk şairlerimiz ve şiirlerimiz yeniden canlılık göstermiştir. Millî benliğin ve kültürün oluşmasında halk edebiyatının, şairlerinin ve şiirlerinin önemli bir yeri vardır.

KABAKLI, Ahmet (2008), "Konya Âşıklar Bayramı Âşık Tarzı Yazanlar", *Çağrı,* C. 52, S. 588, s. 20-22.

Araştırmaların sonucu halk şairlerinin divan tarzında, divan şairlerinin de âşık tarzında şiirler yazdığını göstermiştir. Bununla beraber 19. yüzyılın sonlarında halk şiirine ciddi bir yöneliş söz konusu olmuştur. Bu dönemden sonra millî edebiyat şairlerinden de âşık tarzında şiirler yazanlar olduğunu söylemek mümkündür. Bu yönelimin çeşitli sebepleri vardır: Millî bilinç, terennüm, düşünceleri açıklamak.

Halkevlerinin kapatılmasından sonra halk edebiyatı ve halk şiirinde bir dağılma söz konusu olmuş ancak bunlar kısa süre içinde Âşıklar Bayramı ile yeniden toparlanmıştır. Bu bayramlarda birçok şair şiirlerini okumuş, halk şiirine, halk edebiyatına yönelim daha da artmıştır.

– 2009 –

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 590 OCAK

İPEK, Yücel (2009), "Mesnevî'de Folklora Verilen Yer", *Çağrı,* C. 53, S. 590, s. 14-15.

Hz. Mevlânâ yaşadığı dönemde aydınlarından olmasına rağmen halktan biri gibi yaşamış, halkın görüş, inanç, gelenek ve göreneklerine yabancı kalmamıştır. Halka ait unsurlara Mesnevî'de de rastlamak mümkündür. Gelenek, görenek, inanç, atasözleri, deyimler Mesnevî'nin birer malzemesi olmuş ve bunların tespiti yapılmıştır.

Beyitlerde gelenek ve göreneklere dair, nazar değmesi, parayla ağlayıcı tutmak, rüya tabiri; saman altından su yürütmek, bıçak kemiğe dayanmak, su üstüne yazı yazmak gibi deyimler; bugünün işini yarına bırakma, vakitsiz öten horozun başını keserler, tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır gibi atasözleri tespit edilmiştir.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 591 ŞUBAT

BAYRAKTAR, Fazıl (2009), "Âşık Veysel İle İhsan Ozanoğlu'nun 64 Yıl Önce Atışma Hikâyesi", *Çağrı,* C. 53, S. 591, s. 8-9.

Kastamonu'da 1944-1945 yıllarında yurt müdürlüğü yapmış olan büyük usta İhsan Ozanoğlu, yurtta kalan öğrencileri halk hikâyesi, deyim, mâni, tekerleme, folklor araştırması gibi halk edebiyatı ürünlerine yönlendirmiştir.

Halk edebiyatı ürünlerinden biri de "atışma"dır. Atışma, verilen ayağa göre iki âşığın karşılıklı olarak söyleşmesi üzerine kuruludur. Aynı yıllarda Âşık Hasan'ın çıraklığından yetişmiş olan İhsan Ozanoğlu ile Âşık Veysel Şatıroğlu, bir halk evinde atışma için karşı karşıya gelmişler ve on iki kıtadan oluşan bir atışma gerçekleştirmişler.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 592 MART

SLEM, Gülhan (2009), "Kahvehanelerimiz", *Çağrı,* C. 53, S. 592, s. 3-4.

Köklü bir geçmişe sahip olan kahvehanelerimiz ilk kez Tahtakale'de iki Arap tarafından açılmıştır. Bundan sonra Osmanlı İmparatorluğu zamanında bir dönem Bektaşî ocağına bağlı Yeniçeri Kahvehaneleri açılmış, ancak Yeniçeri Ocağı kaldırıldıktan sonra bu kahvehaneler de kapatılmıştır.

Bir süre sonra kahvehanelere "okuma evi" olarak "kıraathane" adını almıştır. Esasında kahvehaneler sosyalleşme ihtiyacını karşılamış, görüşme, buluşma, toplantı, vakit geçirme, dinlenme gibi çeşitli etkinlikler yapılmıştır.

SATOĞLU, Abdullah (2009), "Âşık Sefil Selimî", *Çağrı,* C. 53, S. 592, s. 14-15.

Asıl adı Ahmet Günbulut olan Âşık Sefil Selimî, 1933 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğmuştur. Saz çalmayı kendi kendine öğrenmiş ve Sefil Selimî mahlasını da bir çoban tarafından almıştır. Konya'da Feyzi Halıcı'nın öncülüğünde düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'na katılmış ve burada birçok ödül kazanmıştır.

Sefil Selimî, içinde yüze yakın şiirinin olduğu bir defteri Abdullah Satoğlu'na vermiş ve Abdullah Satoğlu da bu şiirleri "Yâr Bâdesi"[87] ismiyle bastırmıştır.

Hakkında Doğan Kaya, Uğur Kaya, Ahmet Özdemir gibi yazarların çeşitli çalışmaları olmuştur. Özellikle Ahmet Özdemir, "Âşık Sefil Selimî/İrfan Okulu"[88] isimli kitabında onun tüm şiirlerine yer vermiştir.

Âşık Sefil Selimî, 30 Aralık 2003 tarihinde vefat etmiştir.

[87] Sefil Selimî (1963), *Yâr Bâdesi*, Kayseri, Hakimiyet Matbaası.
[88] Özdemir, Ahmet (2003), *Âşık Sefil Selimî/İrfan Okulu*, İstanbul, Şarkışla ve Çevresi Kültür Sanat Derneği.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 593 NİSAN

GÜRKAN, Halil (2009), "Bir Türkmen Kocası Muharrem Kubat ve Yaşamın İçinden", *Çağrı,* C. 53, S. 593, s. 21-24.

Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesinin Karacalar Köyü'nde 1933 yılında doğan Muharrem Kubat, Köy Enstitüsü sınavlarını kazanarak Çifteler'e gitmiş ve burada öğretmen olarak yetişmiştir. Öğretmenliği sırasında şiirle çokça ilgilenmiş ve Eskişehir Şairler Derneği (Şiir Akademisi)'ni kurmuştur.

Muharrem Kubat bütün bu hayat mücadelesini "İz Bırakanlar"[89], "Umut Dolu"[90] ve "Yaşamın İçinden"[91] isimli kitaplarında şiirleriyle ifade etmiştir.

Yaşamın İçinden isimli şiir kitabının "Toprağın Ululari" başlıklı ilk bölümünde Atatürk, Yunus Emre, Karacaoğlan, Âşık Veysel gibi önemli isimlere yer vermiştir. İkinci bölüm "Memleketimden Görüntüler" başlığını taşımaktadır. "Duygularımdan Esintiler" başlıklı üçüncü bölümde de aşk, barış, hoşgörü şiirleri yer almaktadır. Kitabın son bölümü ise yazdığı çeşitli marşlardan oluşmaktadır.

Şiirlerini yalın bir dille yazmış, dizelerde anlam zenginliği açısından tezatlıklara yer vermiştir. Şiirlerindeki güç ve derinlikten dolayı "Şiirin Yücesi", "Hocaların Hocası", "Türkmen Kocası" gibi unvanlarla anılmıştır.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 594 MAYIS

HALICI, Mehdi (2009), "III. Selim'e Sazını Dinleten Âşık Şem'i", *Çağrı,* C. 53, S. 594, s. 10-12.

Konya'nın en güçlü saz şairlerinden olan Âşık Şem'i, aynı zamanda bir divana da sahiptir. Âşık Şem'i, Konya'da 1783 yılında doğmuştur, asıl adı Ahmet'tir. Doğaçlama şiir söyleme yeteneğiyle, zekâsıyla, hazırcevaplılığıyla, davranışlarıyla büyüklerinden takdir kazanmış ve kendisine Şem'i mahlası verilmiştir.

[89] Kubat, Muharrem (1986), *İz Bırakanlar*, İstanbul, Evrim Sanat Galerisi Yayınları.
[90] Kubat, Muharrem (1988), *Umut Dolu*, Eskişehir, Eskişehir Detaş Dershaneleri.
[91] Kubat, Muharrem (2006), *Yaşamın İzinden*, Eskişehir, Metin Ofset (Kendi Yayını).

O, gençlik dönemlerinde sazıyla kahvelere gitmiş, buralarda çalıp söyleyerek kendini daha da geliştirmiştir ve zamanla ünü hem Konya'da hem de İstanbul'da yayılmıştır. O kadar tanınır bir hale gelmiştir ki ünü saraya, III. Selim'e kadar uzanmıştır.

Feyzi Halıcı, "Âşık Şem'i Hayatı ve Şiirleri"[92] isimli çalışmasında hakkında ayrıntılı bilgilere yer vermiştir.

Âşık Şem'i 1839/1840 yılında Konya'da vefat etmiştir. Kabri Üçler Mezarlığındadır.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 596 TEMMUZ

SLEM, GÜLHAN (2009), "Atasözlerimiz ve Şiirlerimiz", *Çağrı,* C. 53, S. 596, s. 3-4.

Bir kısmı nesir, bir kısmı nazım olan atasözleri, bir fikri, öğüdü mecaz yoluyla anlatan sözlerdir. Edebiyatımızda atasözleriyle ilgili pek çok eser mevcuttur. Kimi şairlerimiz ise şiirlerinde atasözlerine oldukça yer vermiştir: Sabit, Şinasi, Nev'i, Nabi, Ziya Paşa, Kanuni Sultan Süleyman, …

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 597 AĞUSTOS

HALICI, Feyzi (2009), "Halk Şiirimizde Bir Maksut Koca", *Çağrı,* C. 53, S. 597, s. 13-14.

Âşıklık geleneği içinde önemli bir yeri olan Maksut Koca, muamma, dudakdeğmez, hikâyeli türkü, atışma, doğaçlama şiir söyleme gibi pek çok dalda kendini kanıtlamıştır. Şiirlerinde temiz bir Türkçe kullanmıştır. Yunus Emre'nin, Ahmet Yesevî'nin, Mevlânâ'nın tadını onun şiirlerinde bulmak mümkündür. Maksut Koca, Konya'da düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda da sayısız ödül kazanmıştır.

[92] Halıcı, Feyzi (1982), *Âşık Şem'i Hayatı ve Şiirleri*, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

HALICI, Feyzi (2009), "Halk Şairlerimizden Ana Şiirleri", *Çağrı,* C. 53, S. 597, s. 20-21.

Her sene Konya'da düzenli olarak gerçekleştirilen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'na katılan halk şairlerinin anneler için söylediği şiirler "Ana Şiirleri Güldestesi"[93] adıyla yayınlanmıştır.

GÜLER, Abdülkadir (2009), "Dostlar Beni Hatırlasın…", *Çağrı,* C. 53, S. 597, s. 22-23

Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Sivrialan Köyü'nde 1893 yılında doğmuş ve daha çocuk yaşta kazalar ve hastalıklar sebebiyle iki gözünü de kaybeden Âşık Veysel Şatıroğlu tek varlığı olan sazı ile dünyaya tutunmuştur. Sazı, sözü ve aynı zamanda Ahmet Kutsi Tecer'in desteğiyle kısa zamanda tanınmıştır. Öyle ki Mustafa Kemal Atatürk de radyoda kendisini dinlemiş ve hemen tanışmak istemiştir. Bunu öğrenen Âşık Veysel Şatıroğlu hemen Dolmabahçe Sarayı'na gitmiş fakat sarayın görevlileri tarafından içeri alınmayarak geri gönderilmiştir.

Türk halk edebiyatına ve Türk diline katkılarından dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kendisine maaş bağlanmıştır. Son yıllarında zorlukları atlatan Âşık Veysel Şatıroğlu, 21 Mart 1973 tarihinde vefat etmiştir.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 598 EYLÜL

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2009), "Âşık Veysel'de Millî Ülkü", *Çağrı,* C. 53, S. 598, s. 5-7.

Âşık Veysel Şatıroğlu, şiirlerine millî ruh bilincini her zaman yansıtmıştır. O, Türklüğü ile övünen, Türklüğünü her daim ön planda tutan halk şairlerimizdendir ve bu çizgisinden asla sapmamış, milletin birlik ve beraberliğini istemiştir.

[93] Halıcı, Feyzi (2002), *Ana Şiirleri Güldestesi*, Ankara.

GÜLER, Abdülkadir (2009), "Güle Güle Âşık Reyhanî", *Çağrı,* C. 53, S. 598, s. 21-22.

Halk şiir geleneğimizde atışmalarıyla ünlü, asıl adı Yaşar Yılmaz olan Âşık Reyhânî, Erzurum'un Hasankale ilçesinin Alvar Köyü'nde 1932 yılında doğmuştur. Çevresindeki halk ozanlarını dinleyerek kendi kendini yetiştirmiş, onlardan geleneği ve usulü öğrenmiştir. Konya'da düzenlenen Geleneksel Âşıklar Bayramı'na çokça katılmış ve ödüller kazanmıştır.

Son yıllarda çeşitli hastalıklarla mücadele eden Reyhanî 10 Aralık 2006 tarihinde Bursa'da vefat etmiştir.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 599 EKİM

HALICI, Feyzi (2009), "TBMM'nin Açılışının 75. Yılı Dolayısıyla 'TBMM Kültür Sanat Kurulu'nun Maddi Manevi Katkılarıyla Gerçekleştirilen 'Geleneksel Türkiye Âşıklar Şöleni' 30. Yıldönümü Programı", *Çağrı,* C. 53, S. 599, s. 1.

25-29 Ekim 1995 tarihinde 30.'su gerçekleştirilen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda halk ozanları toplamda on iki dalda yarışmıştır: Atışma, meydan atışması, doğmaca türkü, ustamalı türkü, yılın yedi şiiri, doğmaca şiir, hikâyeli türkü, dudakdeğmez, muamma, şiir, sazlı güzelleme, sözlü güzelleme.

HALICI, Feyzi (2009), "Âşık Şem'i", *Çağrı,* C. 53, S. 599, s. 14-15.

Asıl adı Ahmet olan Âşık Şem'i, 1783 yılında Konya'da doğmuştur. Doğaçlama şiir söyleme yeteneğiyle, zekâsıyla, hazırcevaplılığıyla, davranışlarıyla büyüklerinden takdir kazanmış ve kendisine Şem'i mahlası verilmiştir.

Âşık Şem'i usta âşıkların saz çalıp şiir söyledikleri dinleyerek kendisini yetiştirmiş ve zamanla herkes tarafından tanınır hale gelmiştir.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 600 KASIM

SAĞIR, İbrahim (2009), "Nasrettin Hoca Tebessüm Şuurumuzdur", *Çağrı,* C. 53, S. 600, s. 8-9.

Halistin Kukul ile Nasrettin Hoca üzerine yapılan konuşmada, Nasrettin Hoca denilince zihinde ne canlanıyor, hakkında yapılan çalışmalar nelerdir, fıkralar gerçekten ona mı ait gibi sorulara cevap aranmış ve Halistin Kukul'un Nasrettin Hoca ile ilgili çalışmalarının neler olduğu tespit edilmiştir.

SATOĞLU, Abdullah (2009), "Destan Şairi Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", *Çağrı,* C. 53, S. 600, s. 11-12.

Edebiyatımızda son 50 yıllık destan şairlerinden en önemlileri Basri Gocul, Arif Hikmet Par ve Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'dur. Niyazı Yıldırım Gençosmanoğlu, Elazığ'ın Ağın ilçesinde 1929 yılında dünyaya gelmiştir. Devlet kurumlarında görev yaptıktan sonra dergicilik alanında da çalışmıştır. Küçük yaşından itibaren yazdığı destan tarzı şiirleri çeşitli milliyetçi dergilerde yayımlanmıştır. Türk tarihine, Tür medeniyetine bağlı olarak millî bilinci yazdığı şiirlerle canlı tutmaya çalışmış ve şiirlerini Bozkurtların Ruhu, Gençosman Destanı, Destanlarda Uyanmak gibi kitaplarda toplamıştır.

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu 1992 yılında vefat etmiştir.

ÇOBANOĞLU, Murat (2009), "Âşıklık Geleneğinde Muamma", *Çağrı,* C. 53, S. 600, s. 19-20.

Bilinmeyen gizli bir şeyi açıklayan dala muamma adı verilmektedir. Türk halk edebiyatında en iyi muamma örneklerini Âşık Şenlik vermiştir.

HALICI, Feyzi (2009), Halk Şiirimizde Bir Maksut Koca", *Çağrı,* C. 53, S. 600, s. 25-26.

Âşıklık geleneğinin önemli temsilcilerinden olan Maksut Koca'nın sazda, sözde kendine özgü tavrıyla her zaman kendini yenilemiştir. Geleneğin birçok dalında usta bir şairdir. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda birçok ödüle layık görülmüştür.

YIL 2009 CİLT 53 SAYI 601 ARALIK

AYVA, Aziz (2009), "Konya'da Yaşayan Bir Âşık: Öksüz Ozan ve Şiirleri", *Çağrı,* C. 53, S. 601, s. 28-29.

Âşıklık geleneğinin devamlılık gösterdiği Konya'da geleneğin önemli isimlerinden biri de Öksüz Ozan'dır. Onda Doğu Anadolu Bölgesi'nin kültürü ile Konya'nın manevi ve mahalli kültürü birleşmiştir.

Ağrı'nın Eleşkirt ilçesinin Aydoğdu köyünde 1964 yılında dünyaya gelen ve asıl adı Ahmet Yıldırım olan Öksüz Ozan, küçük yaşından beri şiir yazmış ancak bir süre âşıklığını fark edememiştir. Feyzi Halıcı ile yollarının kesişmesi sonucunda hayatında köklü bir değişiklik olmuştur. Halıcı onu dudakdeğmez dalına yönlendirmiş ve Öksüz Ozan da başarılı olmuştur. Herhangi bir ustası olmadığı için Öksüz Ozan mahlasını almıştır.

Öksüz Ozan, geleneğin bütün dallarında şiir söyleme yeteneğine sahiptir. Aşk, gurbet, dinî ve millî konular onun şiirini oluşturmaktadır. Katıldığı yarışmalarda birçok ödül sahibi olmuştur.

– 2010 –

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 603 ŞUBAT

HALICI, Nevin (2010), "Efkâri Baba, Reyhanî ve Yemek Destanları", *Çağrı,* C. 54, S. 603, s. 12-13.

20. yüzyılın en iyi âşıklarından olan Âşık Efkâri Baba ve Âşık Reyhanî için Bursa'da gerçekleştirilen anma töreninde âşıkların atışmaları, türküleri sunulmuştur. İkisi de Konya'da düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nda herkesin ilgisini kazanmış ve burada yemekler üzerine söyledikleri şiirleri "Halk Şairlerinden Yemek Destanları"[94] adıyla kitaplaştırılmıştır.

HALICI, Mehdi (2010), "Konya'nın Saz Ustaları", *Çağrı,* C. 54, S. 603, s. 27-28.

Konya'da 1910'lu yıllardan bugüne en eski saz ustası olarak bilinen Çopur Derviş Emmi, hayatı boyunca yalnızca Konya türkülerini meşk etmiş, çalmış ve söylemiştir.

Aynı yıllarda yaşadığı bilinen Çopur İsmail Ağa da Konya'nın en eski saz ustalarından biri olup koşma üzerinde çalışmış, ayrıca mâni ve mersiye de söylemiştir.

Çopur mahlasını kullanan bir diğer saz ustası Çopur Ahmet, Çopur İsmail Ağa'nın oğludur ve saz ustalığı konusunda hem babasını hem de Çopur Derviş Emmi'yi geride bırakmıştır.

Konya'da Çopur mahlaslı en eski saz ustalarından başka şair Hikmetî, Âşık Şevki, Seyit Seyfi gibi ustalar da yetişmiştir.

[94] Halıcı, Feyzi (1990), *Halk Şairlerinden Yemek Destanları*, Ankara, Güven Matbaası.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 604 MART

HALICI, Feyzi (2010), "Hacı Bektaş-ı Velî'nin İç Aydınlığı", *Çağrı,* C. 54, S. 604, s. 25-27.

Anadolu insanını Türk-İslam düşüncesi içinde eğiten Hacı Bektaş-ı Velî, ilahi gerçekleri herkesin anlayabileceği açık bir dil ile ifade etmeye çalışmış, İslamiyet'i Türk boylarının kullandığı Oğuz Türkçesiyle hikmetlerinde söylemiştir. Anadolu'yu ilim, hoşgörü ve sevecenlikle aydınlatan Hacı Bektaş-ı Velî, her zaman en şerefli bir varlık olan insanın mutluluğundan yana olmuştur. Tüm bu düşüncelerini eserlerinde de işlemiştir.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 606 MAYIS

HALICI, Feyzi (2010), "Halk Edebiyatında At", *Çağrı,* C. 54, S. 606, s. 1.

Her Türk için kutsal bir varlık ve sevgi simgesi olan at, güçlü olduğu kadar zariftir de. Türk-İslam düşüncesi içinde de kendine yer bulan at, Türk edebiyatında ve Türk şiirinde kahramanlık, yiğitlik düşüncesiyle oluşan ve özellikle halk edebiyatımızda gördüğümüz koçaklamalara, türkülere kaynak olmuştur. Bunu Karacaoğlan'ın, Dadaloğlu'nun şiirlerinde görmek mümkündür. Türk destanlarında da varlığını her zaman sürdürmüş ve efsaneleşmiştir. Köroğlu'nun Kırat'ı, Hz. Ali'nin Düldül'ü, Battal Gazi'nin Aşkar'ı bunlara birer örnektir.

HALICI, Nevin (2010), "Tasavvuf Kültürümüzde Alıç", *Çağrı,* C. 54, S. 606, s. 23-24.

Yaklaşık beş yüzyıllık bir geçmişe sahip olan ve pek çok hastalığa iyi gelen alıç, tasavvuf kültürümüzde de önemli bir yere sahiptir: Kıtlık dönemlerinde Hacı Bektaş-ı Velî'nin huzuruna giden Yunus Emre yanında bir torba alıç götürmüştür. Hacı Bektaş-ı Velî ise her alıç için nefes, himmet ve nasip vereceğini söylemiştir. Bunu kabul etmeyen Yunus Emre'ye iki çuval buğday vermişlerdir. Ancak Yunus Emre nefes, himmet ve nasibin değerini sonradan anlamış ve Hacı Bektaş-ı Velî'nin huzuruna geri dönmüştür. Bundan sonra Yunus Emre, "Yunus miskin çiğ idik, piştik." mertebesine ulaşmıştır.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 607 HAZİRAN

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2010), "Âşık Veysel'de Millî Ülkü", *Çağrı,* C. 54, S. 607, s. 23-25.

Âşık Veysel Şatıroğlu, şiirlerine millî ruh bilincini her zaman yansıtmıştır. O, Türklüğü ile övünen, Türklüğünü her daim ön planda tutan halk şairlerimizdendir ve bu çizgisinden asla sapmamış, milletin birlik ve beraberliğini istemiştir.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 608 TEMMUZ

HALICI, Feyzi (2010), "Konya'da Âşıklar Bayramı", *Çağrı,* C. 54, S. 608, s. 13-15.

Halkın, kendisini şiir dizelerinde görmesinin onları hoşnut etmesi üzerine 1966 yılında Konya'da düzenlenen ve gelecek yıllarda da düzenlenecek olan Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın ilki gerçekleşmiştir. İlk Âşıklar Bayramı; atışma, memleket şiiri ve memleket türküsü olmak üzere üç yarışma dalıyla başlamış ve yirmi sekiz âşık kendini tanıtma fırsatı bulmuştur. Bundan sonraki Âşıklar Bayramı'nda her yıl daha fazla âşık yer almış ve yeni yarışma dalları eklenmiştir. Önemli şair, sanatçı, folklorcu ve bilim insanları da yarışmalarda jürilik yapmıştır.

SATOĞLU, Abdullah (2010), "Celal Bayar Üniversitesi III. Âşıklar Şenliği", *Çağrı,* C. 54, S. 608, s. 18-19.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nde 13-14 Mayıs 2010 tarihinde düzenlenen Âşıklar Şenliği'ne yurdun dört köşesinden önemli halk şairleri katılmış ve burada çeşitli yarışma dallarında şiirlerini söylemişlerdir.

HALICI, Nevin (2010), "Hamam Yemeklerimiz ve 'Dilek Tiridi'", *Çağrı,* C. 54, S. 608, s. 22-23.

Türk sosyal yaşamında önemli yere sahip olan hamam geleneğinde özellikle kadınlar yiyecek, içecek hazırlar ve haftada bir kez hamama giderdi. Burada sohbetler

edilir, eğlenceler yapılırdı. Ayrıca bekâr oğlu olan kadınlar hamama gelen genç kızları inceler ve aralarından kendilerine gelin seçerlerdir. Bunun yanında düğün törenleri içinde de ayrı bir yeri olup evlenecek olan kadın da erkek de arkadaşlarıyla hamama giderdi. Bu eğlencelerde aileler çeşitli ikramlar sunardı.

Tellak adı verilen hamam personeline Konya'da dilek/delek adı verilmiştir. Delekler, müşterilere basit ve hızlı bir yemek olarak delek tiridi ya da sündürme adı verilen yemekler yapmaktaydı.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 609 AĞUSTOS

HALICI, Feyzi (2010), "Halk Sanatının Belirgin Bir Örneği Ladik Seccadeleri", *Çağrı,* C. 54, S. 609, s. 1.

Başlı başına birer sanat olan halı, kilim, seccade Türk folklorunda önemli yere sahip ürünlerdendir. Dokunan her halı, her kilim bir kitap niteliğindedir çünkü her dokuma halka ait birçok unsur saklıdır. Aynı zamanda genç kızların çeyizlerinin de en büyük parçasını oluşturmuştur.

Önemli halı merkezlerinden biri olan Ladik ve buraya has Ladik seccadelerinde Anadolu'nun serüveni, inancı, folkloru işlenmiştir.

HALICI, Mehdi (2010), "Âşıklık Geleneği'nin Kökeni", *Çağrı,* C. 54, S. 609, s. 18-20.

Araştırmaların sonucu en eski dinsel ritüel ve eğlence geleneklerinden olan âşıklık geleneğinin Yukarı Mezopotamya'da görüldüğünü belirtmektedir. Şiir söyleme, müzik, raks eski çağlarda ortaya çıkmıştır. Saz, söz ve oyundan oluşan bu gösteriler daha çok mitolojik kökenli olan büyüsel şölenlerde, doğumla ilgili törenlerde, genç kız ve erkeklerin erişkinlik törenlerinde, evlenme törenlerinde, savaş için yüreklendirmelerde, tanrıya dualarda görülmektedir.

Birtakım araştırmaların sonucunda ise telli sazların Demir Çağı'nda icat edildiği çeşitli bilinmektedir. Bu çağlarda da şiir okuyup saz çalanlar şehir şehir gezmiş, buralarda birbirleriyle yarışmış hatta ödüller almışlardır. Bu durum âşıklık geleneği içinde

günümüzde de aynıdır. Âşıklar şehir şehir dolaşır birbirleriyle yarışır ve ödüllendirilirler. Yine eski çağlarda görülen doğaçlama şiir söylemek de günümüzde devamlılığını sürdürmektedir.

Bir başka görüşe göre de âşıklık geleneği Orta Asya çıkışlı olmayıp en başından beri Anadolu'ya ait bir gelenek olarak varlığını sürdürmektedir. Anadolu'da gelişip güzelleşmiş ve günümüzde de Konya'da Geleneksel Âşıklar Bayramı'na kadar gelmiş bir süreç söz konusudur.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 610 EYLÜL

SLEM, Gülhan (2010), "Yunus Emre", *Çağrı*, C. 54, S. 610, s. 3-4.

Bir halk şairi, bir mutasavvıf olan Yunus Emre 1230/1240 tarihinde doğmuş ve 1320/1321 tarihinde ölmüştür. Hacı Bektaş Velî'nin huzuruna gitmiş ve o da kendisini Tapduk Emre'ye yönlendirmiştir. Bundan sonra Tapduk Emre'nin dervişi olmuştur. Daha sonraki bir zamanda da Mevlânâ'nın huzuruna çıkmış ve onun Mesnevî'sini okumuştur.

Yunus Emre iyi bir eğitim görmüş, Allah'ı, tasavvufu sade bir dille ifade etmiştir. Kaygusuz Abdal, Hacı Bayram Velî, Pîr Sultan Abdal, Karacaoğlan, Âşık Veysel gibi önemli isimler Yunus Emre'nin izinden gitmiştir. O yurtdışında da tanınmış ve özelikle UNESCO tarafından Yunus Emre toplantıları düzenlenmiştir.

ÇOBANOĞLU, Murat (2010), "Âşık Geleneğinde Muamma", *Çağrı*, C. 54, S. 610, s. 24-25.

Âşıklık geleneğinde muamma olarak bilinen bilmece türünde en önemli isimlerden biri Âşık Şenlik'tir. Konuyla ilgili olarak onun hikâyesi anlatılmaktadır: Rus bir general bir bölgede yaşayan tüm âşıklara muamma vermiş fakat âşıklar onun verdiği muammaları çözememişlerdir. Bir gün Âşık Şenlik'e de muamma sormuş ve Şenlik bu sırada gözlerini yummuş ve birinden haber almıştır. Aldığı bu habere göre muammayı cevaplamıştır.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 611 EKİM

HALICI, Feyzi (2010), "Folklor ve Halk Edebiyatı Konusunda Konya İle Özdeşleşen Çalışmalarımız", *Çağrı*, C. 54, S. 611, s. 1.

Halk edebiyatı, halk kültürü ve folklor açısından önemli bir merkez haline gelen Konya'da çeşitli programlar, yarışmalar düzenlenmektedir. Bunların başında Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı gelmektedir. Bunun dışında ata sporumuz olan cirit oyunları yarışmaları, gül şölenleri, milletlerarası yemek kongreleri gibi çeşitli programları görmek mümkündür.

YIL 2010 CİLT 54 SAYI 612 KASIM

HALICI, Feyzi (2010), "Geleneksel Âşıklar Bayramı", *Çağrı*, C. 54, S. 612, s. 1.

Halkın ilgisini çekecek en güzel kültürel etkinlik olan Geleneksel Âşıklar Bayramı, ilk olarak 1966 yılında Konya'da gerçekleşmiştir. Bu ilk bayrama yirmiye yakın halk şairi katılmış ve atışma, en güzel memleket şiiri, türküsü dallarındaki yarışmalarda kendilerini göstermişler ve hatta çeşitli ödüllere layık görülmüşlerdir.

KÖROĞLU, Rasim (2010), "Ustamız, Üstadımız ve Ağabeyimiz Muharrem Kubat", *Çağrı*, C. 54, S. 612, s. 12.

Güçlü bir şiir yeteneği olan Muharrem Kubat hem hece ölçüsünden hem de serbest ölçüde başarılı bir sanatçıdır. Şiirleri açık, anlaşılırdır ama içinde derin anlamları da saklar. Şiirlerinin temelinde sevgi, saygı, beşeri ve ilahi aşk vardır. Yurt içinde ve yurt dışındaki şiir yarışmalarında birçok birinciliği vardır.

– 2011 –

YIL 2011 CİLT 55 SAYI 614 OCAK

HALICI, Feyzi (2011), "Halk Şiiriyle Baş başa Oluşumuz", *Çağrı*, C. 55, S. 614, s. 1.

Çocukluğundan beri şiirle, sazla, sözle, Mevlânâ ve Yunus Emre maneviyatıyla iç içe büyüyen Feyzi Halıcı zaman içinde halk şiirine yönelmiş ve gençlik yıllarında da çeşitli dergilerde şiirleri yayımlanmıştır. Halk kültürüne, halk edebiyatına, halk şiirine olan bağlılığı Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nı gerçekleştirmesini sağlamıştır. Bu bayram sayesinde hem kendisi hem de toplumumuz yurdun pek çok yerinden âşıkları tanımıştır.

HALICI, Feyzi (2011), "Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı 30. Onur Yılı TBMM'de Yapıldı", *Çağrı*, C. 55, S. 614, s. 7-9.

25-30 Ekim 2011 tarihlerinde 30. yılına ulaşan Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı bu yıl Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yapılmıştır. Bununla beraber Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni de düzenlenmiştir.

HALICI, Feyzi (2011), "Hacı Bektaş-ı Velî'nin İç Aydınlığı", *Çağrı*, C. 55, S. 614, s. 18-22.

Anadolu insanını Türk-İslam düşüncesi içinde eğiten Hacı Bektaş-ı Velî, ilahi gerçekleri herkesin anlayabileceği açık bir dil ile ifade etmeye çalışmış, İslamiyet'i Türk boylarının kullandığı Oğuz Türkçesiyle hikmetlerinde söylemiştir. Anadolu'yu ilim, hoşgörü ve sevecenlikle aydınlatan Hacı Bektaş-ı Velî, her zaman en şerefli bir varlık olan insanın mutluluğundan yana olmuştur. Tüm bu düşüncelerini eserlerinde de işlemiştir.

ÇOBANOĞLU, Murat (2010), "Âşık Geleneğinde Muamma", *Çağrı,* C. 55, S. 614, s. 26-29.

Âşıklık geleneğinde muamma olarak bilinen bilmece türünde en önemli isimlerden biri Âşık Şenlik'tir. Konuyla ilgili olarak onun hikâyesi anlatılmaktadır: Rus bir general bir bölgede yaşayan tüm âşıklara muamma vermiş fakat âşıklar onun verdiği muammaları çözememişlerdir. Bir gün Âşık Şenlik'e de muamma sormuş ve Şenlik bu sırada gözlerini yummuş ve birinden haber almıştır. Aldığı bu habere göre muammayı cevaplamıştır.

YIL 2011 CİLT 55 SAYI 616 MART

KUKUL, Halistin (2011), "Feyzi Halıcı ve Türk Halk Edebiyatı", *Çağrı,* C. 55, S. 616, s. 4-6.

Halk şiirini ve halk nesrini geliştirmek ve yaygınlaştırmak adına geniş çaplı bir çalışmanın yapılması gerekmekteydi ve bunu Feyzi Halıcı, Türk halk edebiyatı alanında önemli bir yayın organı olan Çağrı Dergisi ile yapmaya gayret göstermiştir. Bunun yanında halk edebiyatına ait âşıklık geleneği, cirit oyunları, Türk mutfağı gibi unsurları da ele almıştır.

İPEK, Yücel (2011), "Mesnevî'de Folklora Verilen Yer", *Çağrı,* C. 55, S. 616, s. 27-29.

Hz. Mevlânâ yaşadığı dönemde aydınlarından olmasına rağmen halktan biri gibi yaşamış, halkın görüş, inanç, gelenek ve göreneklerine yabancı kalmamıştır. Halka ait unsurlara Mesnevî'de de rastlamak mümkündür. Gelenek, görenek, inanç, atasözleri, deyimler Mesnevî'nin birer malzemesi olmuş ve bunların tespiti yapılmıştır.

Beyitlerde gelenek ve göreneklere dair, nazar değmesi, parayla ağlayıcı tutmak, rüya tabiri; saman altından su yürütmek, bıçak kemiğe dayanmak, su üstüne yazı yazmak gibi deyimler; bugünün işini yarına bırakma, vakitsiz öten horozun başını keserler, tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır gibi atasözleri tespit edilmiştir.

YIL 2011 CİLT 55 SAYI 617 NİSAN

HALICI, Feyzi (2011), "Hacı Bektaş-ı Velî'nin İç Aydınlığı", *Çağrı,* C. 55, S. 617, s. 1.

Anadolu insanını Türk-İslam düşüncesi içinde eğiten Hacı Bektaş-ı Velî, ilahi gerçekleri herkesin anlayabileceği açık bir dil ile ifade etmeye çalışmış, İslamiyet'i Türk boylarının kullandığı Oğuz Türkçesiyle hikmetlerinde söylemiştir. Anadolu'yu ilim, hoşgörü ve sevecenlikle aydınlatan Hacı Bektaş-ı Velî, her zaman en şerefli bir varlık olan insanın mutluluğundan yana olmuştur. Tüm bu düşüncelerini eserlerinde de işlemiştir.

YIL 2011 CİLT 55 SAYI 622 EYLÜL

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2011), "Derdini Tele Ortak Eden Âşık Murat Çobanoğlu", *Çağrı,* C. 55, S. 622, s. 11-13.

Âşıklık geleneğimizin önemli isimlerinden olan Âşık Murat Çobanoğlu'nun vefatı gerek geleneğin diğer isimlerini gerekse kardeş ülke Azerbaycan'ı çok derinden sarsmıştır.

YIL 2011 CİLT 55 SAYI 624 KASIM

ŞAKAR, Ertuğrul (2011), "Sanatının 60. Yılında Muharrem Kubat", *Çağrı,* C. 55, S. 624, s. 14-15.

Kültürümüzde, edebiyatımızda önemli bir yeri olan Muharrem Kubat hakkında oluşturulmuş derli toplu sayılı eserlerden biri "Sanatının 60. Yılında Muharrem Kubat"[95] isimli kitaptır. Onun hayatından ve şiirlerinden bahsedilmiştir.

[95] Durusu, Gazi, Özcan, Türkmen, Ahmet, Urfalı (2011), *Sanatının 60. Yılında Muharrem Kubat*, Eskişehir, Özkağıt Matbaacılık.

YIL 2011 CİLT 55 SAYI 625 ARALIK

SLEM, Gülhan (2011), "Yunus Emre", *Çağrı*, C. 55, S. 625, s. 3-4.

Bir Alevi-Bektaşi dervişi olan Yunus Emre aynı zamanda mutasavvıf bir şairdir. Şiirlerinde anlaşılır bir dil ile Tanrı ve inan sevgisini, tasavvufu işlemiştir. Onun yolu her zaman Allah yolu olmuştur.

Yunus Emre evrensel bir değer haline gelmiştir. UNESCO tarafından onun hakkında çeşitli programlar düzenlenmiştir.

– 2012 –

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 626 OCAK

HALICI, Feyzi (2012), "Türkiye Âşıklar Bayramı", *Çağrı*, C. 56, S. 626, s. 1.

Ülkemizde âşıklık geleneğinin en büyük temsilcisi olan Yunus Emre'den sonra Konya'da yetişen Âşık Ömer, bu geleneğin gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Âşık Ömer, devrin kahvehanelerinden olan Sulu Kahve'yi bir âşıklar kahvesi haline getirmiş ve burada birçok âşığın yetişmesine katkı sağlamıştır.

Sulu Kahve'nin haricinde Ankara Kahvesi'nde de Konyalı âşıklar kendilerini hem yetiştirmiş hem de tanıtmışlardır.

Söz konusu âşık kahvelerinin yanı sıra Âşık Davut Sularî, Âşık Dursun Cevlanî gibi pek çok âşık Feyzi Halıcı tarafından keşfedilmiş ve geleneğin içine dahil edilmiştir. Bundan sonra hem yeni keşfedilmiş âşıklar hem de zaten tanınan âşıklar, yine Feyzi Halıcı'nın önderliğinde başlayan Türkiye Âşıklar Bayramı'nda kendilerine yer bulmuşlardır. Geleneksel bir hale gelen Âşıklar Bayramı'nda her yıl çeşitlenen dallarda yarışmalar yapılmış, kazananlara ödüller verilmiştir.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 628 MART

HALICI, Feyzi (2012), "Folklor ve Halk Edebiyatı Konusunda Konya İle Özdeşleşen Çalışmalarımız", *Çağrı*, C. 56, S. 628, s. 1.

Anadolu topraklarında insanoğlu var olduğundan beri Konya, her karış toprağıyla bir kültür, sanat, folklor kaynağı olarak görülmüştür. Bu durum İslamiyet'ten önce de İslamiyet'ten sonra da aynı şekilde devam etmiştir. Özellikle Âşıklar Bayramı, cirit yarışmaları, İpek Yolu filmi, yemek yarışmaları gibi faaliyetler folklor ve halk edebiyatı alanında Konya ile özdeşleşmiştir.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 629 NİSAN

SAKAOĞLU, Saim (2012), "Doğumunun 75. Yılında Konyalı Halk Kültürü Araştırıcısı Dr. Mehmet Önder", *Çağrı,* C. 56, S. 629, s. 18-22.

Eğitimini tamamladıktan sonra çeşitli kurum, kuruluş ve okullarda çalışma hayatını sürdüren Mehmet Önder, yurt dışı görevlerinde de bulunmuştur. Bunların dışında halk kültürü, halk edebiyatı, halkbilimi alanlarında da çok önemli araştırmalar yapmıştır. Selçuk Üniversitesi tarafından Türk halk kültürüne yapmış olduğu hizmetlerden dolayı fahrî doktora almıştır.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 630 MAYIS

SLEM, Gülhan (2012), "Nasrettin Hocalara İhtiyacımız var", *Çağrı,* C. 56, S. 630, s. 3.

Hem yurt içinde hem de yurt dışında üç yüze yakın fıkrası, nüktesi yıllarca anlatılmış, hatta yabancı dillere de çevrilmiş olan Nasrettin Hoca'nın adı dergilere verilmiş, heykelleri, şenlikleri yapılmıştır. O, her zaman ve her yerde zekâsıyla, bilgisiyle, tatlı dilliliğiyle ve hazırcevaplılığıyla tanınmış, güldürürken düşündürmüştür. Nasrettin Hoca karşılaştığı her sorunu kimseyi incitmeden nezaket çerçevesinde çözmüştür. Onun gibi insanlara şimdi de gelecekte de ihtiyaç vardır.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 632 TEMMUZ

SLEM, Gülhan (2012), "Ahilik", *Çağrı,* C. 56, S. 632, s. 3-4.

Türk-İslam düşüncesinin bir arada bulunduğu insan merkezli bir düşünce sistemi olan ahiliğin kurucusu Kırşehir'de yaşamış, hayatı hakkında çok az şey bilinen Ahi Evran'dır. Ahilik sanatı, inancı, ahlakı birleştiren ve sosyal düzeni ve güvenliği sağlayan bir kurumdur. Kâfirler, münafıklar, tellaklar, kasaplar, avcılar ahilik örgütüne giremezler. Kurucu Ahi Evran tabak (debbağ)[96] olduğu için tabaklar, kunduracılar ayrıcalıklıdır.

[96] Deri işleme sanatı.

Ahiliğin amacı insan-ı kâmil yetiştirmektir. Önemli ilkeleri vardır: Üç şey kapalı olmalıdır, el, dil, bel. Üç şey de açık olmalıdır, yardım eli, kapı, sofra. Bunların dışında haram yememe, iftira atmama, iyilikte bulunma, bağışlama ahiliğin önemli ilkelerindendir.

Ahiliğe özel bir törenle giriş yapılır: Bir rehber eşliğinde fütüvvet şalvarı giyilir. Şeyh tarafından şed adı verilen bir kuşak bağlanır. Fütüvvet kâsesinden tuzlu su içilir ve yemin edilir.

Yiğit, çırak, kalfa, usta, Şeyh-ül Meşâyih (Şeyhlerin Şeyhi) gibi basamaklardan oluşur. Her basamak için bin gün çalışma zorunluluğu vardır.

Tekke ve zaviyeler kapatılınca ahilik gücünü yitirmiştir. Günümüzde ahiliği anma programları yapılmaktadır.

ENGİN, Sabahattin (2012), "Yunus Emre'nin Şathiyatları Üzerine Bir Deneme", *Çağrı,* C. 56, S. 632, s. 24-25.

Yunus Emre'nin şathiyatları hakkında farklı görüşler söz konusudur. Bunlardan birincisi bu şathiyatların herkesin anlayamayacağı hakikatleri ve tasavvuf sırlarını açıkladığı görüşüdür. Diğer görüşe göre ise bu şathiyatlar birer muammadır. Kimileri bunlardan kendilerine göre anlamlar çıkarmaya çalışmıştır. Kimileri de bunları yaşanılan karanlık ve bunaltıcı dönemin acılarını unutmak için yazılan gülümsetici şiirler olarak görmüştür.

Yunus Emre şathiyatlarını içinde bulunduğu hayatın çelişkilerinden kurtulmak amacıyla kaleme almıştır. O, şathiyatlarında kendi gerçeğimizi tek gerçek olarak kabul edip bunu herkesten beklemenin yanlış bir davranış olduğunu ifade etmeye çalışmıştır.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 633 AĞUSTOS

ÖZSOY, Bekir Sami (2012), "Türk Halk Edebiyatında İnsan ve Şiir", *Çağrı,* C. 56, S. 633, s. 25-27.

Şükrü Elçin'e göre saz şairlerinin dışında ilk söyleyicileri belli olmayan ya da unutulan, toplumun ortak malı haline gelen atalar sözü, destan, masal, hikâye, fıkra,

bilmece, mâni, türkü, ağıt gibi eserlerin genel adı olan halk edebiyatı, edebiyatımızın temelidir. Halk şiiri de insan hayatında, ruhunda ortaya çıkan zevklerin yazı olarak dışarıya yansımasıdır.

Hayatımızın önemli dönemleri olan doğum, ad koyma, çocuk bakımı, evlenme, ölüm gibi dönemler her zaman halk şairleri tarafından şiirlerle ifade edilmiştir.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 634 EYLÜL

ÖZSOY, Bekir Sami (2012), "Halk Şiirinde Diyalog", *Çağrı,* C. 56, S. 634, s. 26-28.

Halk şiirinde diyalog için çeşitli araştırmacılar farklı adlandırmalar yapmıştır: Dedim-dedi, murra, muhavereli şiir, müşaare. Araştırmacıların buluştuğu tek ortak nokta bu şiirlerde âşık ile mâşukun, seven ile sevilenin söyleşmesi olduğudur.

Halk şiirinde diyalog sadece dedim-dedi, ayıttı, ayıttılar, söyledi, ne söyledi şeklindeki ifadelerle kurulmaz. Söz konusu diyalog şiirde sohbet halindeki söyleyiş tarzıdır. Şair bazen cansız varlıklarla ya da hayvanlarla diyalog halinde olabilir. Bazen de şair, şiiri tamamen başkalarının konuşması üzerine düzenleyebilir. Bir diyalog bazen bir mısra olurken bazen bütün dörtlükte olabilir. Diyaloglar türkülerde ve mânilerde sıkça görülür.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 635 EKİM

HALICI, Feyzi (2012), "Halk Edebiyatında Muamma", *Çağrı,* C. 56, S. 635, s. 1.

18. ve 19. yüzyıllarda saz şairleri arasında kahvehanelerde yapılan sohbet ve şölenlerde muamma geleneği başlamıştır. Bir ismi ya da herhangi bir şeyi saklayan bir halk edebiyatı türü olarak geleneğe girmiştir. Muamma asma ve muamma indirme olarak tabir edilen bu gelenekte şairler karşılıklı olarak birbirlerine meydan okumuşlardır. Muammayı başarı ile indiren şair kendi çevresinde yüce bir kişi olarak görülmüştür. Bazı şairlerde muamma indirmek başarının yanı sıra yapılması gereken bir görev halini almıştır.

GÜLER, Abdülkadir (2012), "Bir Halk Kahramanı Ger Ali Destanı", *Çağrı,* C. 56, S. 635, s. 22-23.

Manisa, İzmir, Aydın bölgelerinde 19. Yüzyılda dağa çıkan bir halk kahramanı olan Ger Ali Efe, bu bölgelerde namıyla ünlenmiştir. Onun hayatı yörenin derebeyleriyle çatışma içinde geçmiştir. Ama o, derebeyleriyle olan mücadelesinden vazgeçmemiştir.

Bölgede çıkan efsaneler göre zenginlerden aldığını yoksullara vermiş, çaresizleri, kimsesizleri korumuştur. Ancak bir gün derebeyleri tarafından yakalanıp tutsak edilmiş ve hakkında idam kararı verilmiştir. Bundan sonra Ger Ali Efe için birçok destan yazılmıştır. Ege Bölgesi'nde bir halk kahramanı olarak destanlaşmıştır.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 636 KASIM

KUKUL, Halistin (2012), "Âşık Kemalî Bülbül'ün Ardından", *Çağrı,* C. 56, S. 636, s. 5-6.

Samsun'un Kavak ilçesinin Kozansıkı köyünde 1928 yılında dünyaya gelen Âşık Kemalî Bülbül, hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerinde Allah, peygamber, vatan, bayrak gibi dinî ve millî konuları işlemiştir. Küçük yaşta bir gazetede muhabirlik yapmaya ve şiirlerini yazmaya başlamıştır.

Âşık Kemalî Bülbül, 23 Eylül 2012 tarihinde vefat etmiş ve Samsun Kıranköy Mezarlığı'na defnedilmiştir.

SATOĞLU, Abdullah (2012), "Şeyh Hamid-i Velî Somuncu Baba (1331-1412), *Çağrı,* C. 56, S. 636, s. 18-20.

Türk tasavvuf hayatında önemli bir yere sahip olan Şeyh Hamid-i Velî, 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın ilk yarısında yaşamıştır. Ekmek pişip sattığı için Somuncu Baba olarak da bilinmektedir. Şam, Tebriz ve Erdebil'de önemli hocalardan ders almıştır.

ÖZSOY, Bekir Sami (2012), "Silleli Sürûrî", *Çağrı,* C. 56, S. 636, s. 23-25.

Konya'nın Sille kasabasında 19. yüzyılın başlarında dünyaya gelen halk şairi Sürûrî'nin asıl adı Osman'dır. Sazı ve sesiyle dikkatleri çekmiş ve İstanbul'a gönderilmiştir. Şiirlerinde en çok vatan ve millet konularını işlemiştir. Burada bir Divan tertip etmiştir. İstanbul'daki şöhretinden sonra kendisini burada istemeyen diğer âşıklar tarafından zehirlenerek 1855/56 yılında öldürülmüştür.

GÜLER, Abdülkadir (2012), "Bozkırın Tezenesi Neşet Ertaş'ın Ardından", *Çağrı,* C. 56, S. 636, s. 26-27.

Kırşehir'in Çiçekdağı ilçesinin Kırtıllar köyünde 1938 yılında ünlü sanatçı Muharrem Ertaş'ın oğlu olarak dünyaya gelen Neşet Ertaş, sazıyla, sözüyle kısa zamanda ünlenmiştir. Küçük yaşta bozlak ustası Hacı Taşan'ın yanında çırak olarak yetişmiştir. 1950 yılında İstanbul'a gelerek ilk plağını çıkarmış, bir süre Almanya'da yaşadıktan sonra vatan hasretiyle yurda dönmüştür. Bundan sonra gerçek bir halk ozanı sıfatına sahip olmuştur. UNESCO tarafından "Yaşayan İnsan Hazinesi" olarak onurlandırılmıştır.

Neşet Ertaş 25 Eylül 2012 tarihinde vefat etmiş ve Kırşehir'de defnedilmiştir.

YIL 2012 CİLT 56 SAYI 637 ARALIK

HALICI, Feyzi (2012), "Tasavvuf Kültürümüzün Üç Satır Başı ve Üç Meyve", *Çağrı,* C. 56, S. 637, s. 29.

Türk halk edebiyatı Anadolu'nun Türk yurdu olmasından sonra hızlı bir şekilde önem kazanmıştır. Halk edebiyatı türlerinden özellikle halk türküleri Anadolu insanını yalnızlıktan sıyırıp mutluluğa ulaştırmaya çalışmıştır. Halkın yaşam felsefesi, inancı yüzlerce yıl boyunca yazılı metin haline gelmemiştir. Türküler halkın ortak bir duyarlığı haline gelmiştir.

– 2013 –

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 638 OCAK

KUKUL, Halistin (2013), "Türküler Bizi Söyler", *Çağrı,* C. 57, S. 638, s. 5-6.

Büyük ozan Neşet Ertaş'ın ifade ettiği gibi "Türkü söyler dillerimiz/Ne güzeldir ellerimiz/Bağlamada tellerimiz/Türkü söyler, türkü sever, Türk'üm diyen!" türkülerimiz hayatımızda önemli bir yere sahiptir. Geçmişi gelecekle bir araya getirir. Onlar halkın gözü, kulağı, dilidir. Türküler halkın millî benliğidir.

Ali Rıza Malkoç, "Türküler Bizi Söyler"[97] isimli iki ciltlik derleme kitabıyla kültürümüze büyük bir hizmet göstermiştir. Kitapta toplamda 510 türkü güftesi yer almaktadır. Bu türkülerin kaynak kişisi, derleyeni, yöresi tek tek araştırılıp okuyucuya sunulmuştur. Ülkemizin dışında Azerbaycan, Kerkük, Selanik türküleri de ele alınmıştır.

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 640 MART

PARLATIR, İsmail (2013), "II. Meşrutiyet Dönemi'nde Genç Kalemler Hareketi'nde Halk Edebiyatı Unsurları", *Çağrı,* C. 57, S. 640, s. 19-20.

Yazılı ürünleri kadar sözlü ürünleri açısından da zengin ve köklü bir geçmişe sahip olan Türk edebiyatı, tarih içinde birbirinden farklı akımlar oluştururken hiçbir zaman kopamadığı sağlam bir kaynağa sahipti: Halk edebiyatı.

20. yüzyılın başlarında Genç Kalemler Hareketi ile başlayan millî benliğe dönüş düşüncesinin kaynağı halk edebiyatıdır, halk arasında yaşayan kültür değerleridir. Bu süreçte Yeni Lisan hareketiyle de dilin sadeleştirilmesi konusunda öncü yine halk dilidir.

[97] Malkoç, Ali Rıza (2004), *Türküler Bizi Söyler*, Bursa, Türkü Devri Yayınları.

Genç Kalemler Hareketi'nin üç önemli isminden biri olan Ömer Seyfettin hikâyelerinde halk dilini, halk edebiyatının motiflerini kullanmıştır. Bir diğer isim Ali Canip Yöntem ise millî edebiyatın temelinde halkın değer yargılarının yattığını ifade etmiş ve eserlerini bu yönde kaleme almıştır. Üçüncü isim olan Ziya Gökalp'ın eserlerinde de halkın özünde varlığını sürdüren kültürel değerlerimizi görmek mümkündür. O, bu süreci "Halka Doğru" terimi ile ifade etmiştir.

Bir kimlik arayışına yönelerek kaynak olarak halkı, halk kültürünü, halk değerlerini gören Genç Kalemler Dergisi'nde halk edebiyatı üzerine önemli yazılar yer almaktadır.

KÜÇÜKBEZİRCİ, Seyit (2013), "Halkbilim Açısından Konya Kadınının Ekonomik, Kültürel Boyutlarından Notlar", *Çağrı,* C. 57, S. 640, s. 21-23.

Belde-i emin, kutup şehir, ilk Türk imparatorluğunun başkenti gibi isimlerle nitelendirilen Konya kadınlarının kültürel birikimi oldukça zengindir. Onların binlerce mesleği vardır, üretkendirler, ekonomiyle iç içedirler, eğitimcidirler, sanatçıdırlar, ozandırlar, âşıktırlar, Osmanlı kadınıdırlar, hekimdirler…

ÖZSOY, Bekir Sami (2013), "Bazı Halk Şairlerinin Şiirlerinde Güzellik", *Çağrı,* C. 57, S. 640, s. 24-27.

Kelime olarak göze hoş gelen anlamında olan güzel, güzellik edebiyatımızda pek çok alanda kullanılmıştır: Kadın güzelliği, hayat güzelliği, doğa güzelliği, dünya, güzelliği, aşk güzelliği, manevi güzellik.

Güzellik her alanın olduğu gibi halk edebiyatı alanının da vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Hemen her halk şairi şiirlerini bir kez bile olsa güzellik kavramı etrafında oluşturmuştur. Her şairde güzellik anlayışı farklıdır, kimisinde dünyevî güzellik, kadın güzelliği varken, kimisinde manevî, ilahî güzellik vardır.

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 641 NİSAN

ÖZSOY, Bekir Sami (2013), "Bazı Halk Şairlerinin Şiirlerinde Güzellik II", *Çağrı,* C. 57, S. 641, s. 25-28.

Çağrı Dergisi'nin 2013 yılı, mart ayındaki Bekir Sami Özsoy'un Bazı Halk Şairlerinin Şiirlerinde Güzellik başlıklı yazısının devamıdır. Güzellik kavramını ele alan halk şairlerimizin şiirlerinden örnekler verilmiştir.

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 642 MAYIS

ÇETİNKAYA, Haydar (2013), "Halk Edebiyatı Muammalar ve Cevapları", *Çağrı,* C. 57, S. 642, s. 22-24.

İhsan Hınçer tarafından çıkarılan Türk Folklor Araştırmaları Dergisi'nin 1975 yılının Mayıs ayı 310. sayısının 7225. sayfasında eski muammalar yer almaktadır. Bu muammalar o tarihten beri henüz çözülmemiştir. Haydar Çetinkaya bunu kendine görev edinmiş ve araştırmaları neticesinde muammaları çözmüştür.

HALICI, Feyzi (2013), "Cirit Oyunları", *Çağrı,* C. 57, S. 642, s. 26-28.

Türklerin çok eski tarihlerden beri millî atlı sporu olan cirit, erkeklere mahsus bir oyundu ve ilkbahar ile sonbaharda oynanırdı. Cirit atlarının cirit gününden önce bakımları yapılır, beslenmelerine dikkat edilirdi. Ayaklar muayene edilir ve nalları yenilenirdi. Atların dışında bir de sivri uçlu cirit değnekleri kullanılırdı. Takımlarda karşılıklı en az altışar at olurdu.

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 644 TEMMUZ

GÜLER, Abdülkadir (2013), "Kırşehir Halk Ozanları Üzerine Bazı Düşünceler", *Çağrı*, C. 57, S. 644, s. 24-26.

Orta Anadolu'da bir şehrimiz olan Kırşehir'de birçok önemli isim ve halk ozanı yetişmiştir. Özellikle halk ozanları hakkında Vahit Bulut'un "Kırşehir Halk Ozanları"[98] isimli kitabı bu alan için faydalı bir eser olmuştur. Kitapta 13. yüzyıldan günümüze kadar gelen ve usta, çırak olmak üzere bütün ozanlar tespit edilmiştir.

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 645 AĞUSTOS

TAŞLIOVA, Âşık Şeref (2013), "Türkiye Âşıklar Bayramı, Konya'da 30 Yılda Gördüklerim", *Çağrı*, C. 57, S. 645, s. 11-15.

Kültürümüzde önemli âşıklarımızdan Âşık Şeref Taşlıova, Feyzi Halıcı'nın başlatmış ve geleneksel hale getirmiş olduğu Âşıklar Bayramı'nın halk edebiyatımıza, kültürümüze bir canlılık getirdiğini ifade etmiştir. Bu bayramın asıl amacı âşıklarımızı korumak, onların tanınır, bilinir hale gelmesini sağlamaktır. Âşıklar Bayramı'na usta âşıklarla beraber yeni yetişen âşıklar da katılmıştır. Bayramda çeşitli dallarda yarışmalar yapılmıştır.

Bunların yanında her 10 yılda bir Milletlerarası Folklor ve Halk Edebiyatı Kongre'si düzenlenmiştir. Bu kongrelere alanında uzman önemli bilim insanları katılmıştır.

Âşık Şeref Taşlıova, Konya'da yapılan Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'na katılan yaklaşık 210 âşığın isimlerini ve katıldıkları şehirleri tablo halinde okuyucuya sunmuştur.

[98] Bulut, Vahit (1983), *Kırşehir Halk Ozanları*, Kırşehir, Filiz Yayınları.

KÜÇÜKBEZİRCİ, Seyit (2013), "Konya Çocuk Tekerlemeleri ve Halk Edebiyatı", *Çağrı,* C. 57, S. 645, s. 20-23.

Folklorumuzun önemli bir kolu olan çocuk tekerlemeleri hakkında çok fazla araştırma yapılmamıştır. Bir çocuk daha küçük yaşta tekerlemenin büyülü ve sanatlı dünyasının içine kendi kendine girmektedir. Oyunlar şiirsel sözcüklerle, cümlelerle çekici hale getirilmiştir. Onun tekerleme ile olan tanışıklığı ilerleyen yaşlarında masalların, türkülerin, halk oyunlarının, efsanelerin dünyasına taşıyacaktır.

Anonim halk edebiyatının bir kolu olan çocuk tekerlemeleri kendi içinde çeşitli dallara ayrılır: Oyunda ebe çıkarma tekerlemesi, masal tekerlemesi, eleştiri tekerlemesi, yanıltmaca tekerlemesi.

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 646 EYLÜL

GÜZEL, Abdurrahman (2013), "Vidin Türklerinin Türk Halk Edebiyatı Mahsulleri Üzerine Bir Araştırma", *Çağrı,* C. 57, S. 646, s. 9-13.

Macar bilim insanı Gyula Nemeth tarafından hazırlanan "Die Türken von Vidin"[99] isimli eserde Türk halk edebiyatın başlıca motiflerini görmek mümkündür: Masal, halk hikâyesi, türkü, bilmece, düğün adetleri, halk hekimliği, ziyaret yerleri (velîler ve türbeler), dinî hayat ve bayramlar. Bunun dışında Vidin'de Türk sosyal hayatı başlığı altında doğumdan ölüme kadar insan hayatı ile ilgili âdetler de bu motifler arasındadır

Gyula Nemeth bu motiflerin derlemesini yaparken kaynak kişilerden faydalanmış ve birçok örnek elde etmiştir.

YIL 2013 CİLT 57 SAYI 649 ARALIK

HALICI, Nevin (2013), "Anadolu'da Aşure Kültürü", *Çağrı,* C. 57, S. 649, s. 14-15.

Hicrî yılbaşının gelmesiyle beraber aşure günleri de başlamaktadır. Hz. Nuh'un gemisinin karaya oturması sonucu gemideki malzemelerle bir çorba oluşturulmuş ve böylece aşure geleneği başlamıştır. İnanışa göre aşure gününde Hz. Âdem'in tövbesi kabul

[99] Nemeth, Gyula, çev. Abdurrahman Güzel (1996), *Die Türken von Vidin (Vidin Türkleri)*, İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.

edilmiş, Hz. İdris göğe çıkarılmış, Hz. İbrahim ateşten kurtulmuş, Hz. Yunus balığın karnından kurtarılmıştır. Ancak bunların yanında Hz. Hüseyin Kerbela'da şehit edilmiştir.

Anadolu'da aşure pişirilirken de bazı adetler vardır. Aşure pişirilirken Yasin okunmaktadır. Ayrıca aşure piştikten sonra üzerinden çıkan dumanın çeşitli hastalıklara şifa olacağına inanılmaktadır.

– 2014 –

YIL 2014 CİLT 58 SAYI 651 ŞUBAT

KUBAT, Muharrem (2014), "Posoflu Âşık Zülâli", *Çağrı,* C. 58, S. 651, s. 20-25.

Kars'ın Suskap köyünde 1873 yılında dünyaya gelen ve asıl adı Yusuf olan Âşık Zülâli daha 12 yaşındayken bâdeli bir âşık olmuştur: Bir gün tarlada çalışmak üzere yoldayken fenalaşıp bayılan Yusuf bir mezar taşının başında uzunca süre baygın yatmıştır. Bu sırada karşısında ak saçlı üç pîr görmüştür. Pîrler ona kırmızı, yeşil, beyaz renkli üç kâğıt uzatmışlar ve okumasını istemişlerdir. Pîrler Yusuf'un yanından ayrılırken, senin adın Zülâli olsun, demişler. Bundan sonra Zülâli başında bir de güzel bir kız görmüş ve bu kız ona başına bir hal geldiğinde kullanması için bir taş vermiştir. Artık Zülâli aşk ateşiyle yanmaya başlamış, saz ve söz ustalarından ders almaya başlamıştır. Zamanla tanınan bir âşık haline gelmiştir.

Şiirlerinde her zaman sade bir üslup kullanan Âşık Zülâli, 18.12.1956 tarihinde 83 yaşındayken vefat etmiş ve Çifteler'de defnedilmiştir. Burada bulunan mezarı bir anıt mezara dönüştürülmüştür.

HALICI, Feyzi (2014), "Konya'dan Yugoslavya'ya Giden Bir Yemek Şiirinin Dört Asır Sonra Türkü Olarak Dönüşü", *Çağrı,* C. 58, S. 651, s. 26-28.

1990 yılında gerçekleştirilen 3. Milletlerarası Yemek Kongresi'nde Sevim Piliçkova, halk türkülerinde yemek isimlerinin sıralandığından bahsetmiştir. Türküde geçen yemeklerin sayısı Türk mutfağının ne kadar zengin olduğunun bir göstergesi niteliğindedir: Ekşili köfte, şekerli reçel, tavuk, bal, bal helvası, dolma, baklava, tel kadayıf, tatar böreği, koyun paçası, etli pilav, zerde, ballı lokma, höşmerim, göğercin kızartması, bıldırcın kebabı, yağlı çörek. Sevim Piliçkova bu türkünün Makedonya'nın Radoviş ilçesinin Konçe köyünden Bekir Maksut tarafından söylendiğini ifade etmiştir. Bu

türkü Âşık Üseyin Türküsü olarak adlandırılmış ve Rodna Olevska tarafından notaya geçirilmiştir.

YIL 2014 CİLT 58 SAYI 653 NİSAN

ÖZNUR, Şevket (2014), "Kıbrıs Yöresine Ait Bir Ağıt Arap Ali ve Varyantları", *Çağrı*, C. 58, S. 653, s. 18-23.

Kıbrıs'ın Mağusa şehrinde İngiliz askerleri tarafından öldürülen Arap Ali için yakılan bir ağıt, yıllarca türkü olarak çalınıp söylenmiştir. Bu türkünün farklı bölgelerde çeşitli varyantlarına da rastlanmıştır. Bu varyantlarda hem benzer hem de farklı yönler mevcuttur.

YIL 2014 CİLT 58 SAYI 654 MAYIS

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2014), "Türkülere Tutunup Gelen Ozan Erbabî", *Çağrı*, C. 58, S. 654, s. 12-15.

Âşık Erbabî'nin şiirleri maneviyatı zenginleştiren didaktik şiirlerdir. Şiirleri aracılığıyla iyi nasihatlerde bulunmuş, kötülüklerden uzaklaştırmaya çalışmıştır. O da Yunus Emre gibi sevgiye, hoşgörüye davet etmiştir. Didaktik şiirlerinin yanı sıra aşkı, sevgiyi işlediği lirik şiirleri de vardır. O, şiirlerinde Türkçeyi en güzel şekilde kullanmıştır.

YIL 2014 CİLT 58 SAYI 657 AĞUSTOS

HALICI, Feyzi (2014), "Âşık Veysel'le Elli Beş Yıl Önce Yapılan Bir Konuşma"[100], *Çağrı*, C. 58, S. 657, s. 1.

Elli beş yıl öncesinde Feyzi Halıcı'nın Âşık Veysel Şatıroğlu ile yaptığı bir konuşmada Feyzi Halıcı, Âşık Veysel'e halk şiiri söylüyor olmanın Hak vergisi mi yoksa yetenek mi olduğunu düşünüyorsun, şiirlerini neşeliyken mi efkârlıyken mi söylersin, senden sonraki halk şiiri hakkında ne düşünüyorsun gibi çeşitli sorular yöneltmiştir.

[100] Çağrı Dergisi'nde 1959 yılının 16. sayısında yayımlanan yazıdan alınmıştır.

KÜÇÜKBEZİRCİ, Seyit (2014), "Ramazana Renk, Tat, Hoşluk Getiren Mâniler", *Çağrı*, C. 58, S. 657, s. 13-15.

Edebiyatımızda önemli nazım türlerinden olan mânilerin birçok türü vardır: Aşk mânileri, ayrılık mânileri, ramazan mânileri, iğneleyici mâniler, komik mâniler… Mâni üzerine değerli bir isim olan Tahir Sakman tarafından "Ramazan Mânileri"[101] isimli bir kitap yayımlanmıştır.

YIL 2014 CİLT 58 SAYI 659 EKİM

HALICI, Feyzi (2014), "7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'nde Feyzi Halıcı'nın Verdiği Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı I", *Çağrı*, C. 58, S. 659, s. 1.

Feyzi Halıcı vermiş olduğu halk edebiyatı konferansında öncelikle "âşık" deyiminden bahsetmiştir. Halk edebiyatının gelişmesini ve halk şairlerinin özelliklerini anlatmıştır. Atışma, dudakdeğmez, türkü gibi çeşitli halk edebiyatı ürünleri hakkında bilgi vermiştir. Halk şiiri ve âşık edebiyatının tarih içindeki yerine ve tarihimizde adı bilinen ilk ozanlara değinmiştir.

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2014), "Ölüm Sevinmesin", *Çağrı*, C. 58, S. 659, s. 9-11.

Önemli halk sanatçımız Âşık Şeref Taşlıova'nın ölümü üzerine Tamilla Abbashanlı tarafından yazılmış bir mektuptur. Şeref Taşlıova, dünyada çok az insanın sahip olacağı UNESCO Yaşayan İnsan Hazinesi Onursal Bilim Doktoru unvanına layık görülmüştür.

Hakkında birçok yazı kaleme alınmış olsa da en önemli iki eserden biri oğlu M. Mete Taşlıova tarafından hazırlanan "Âşık Şeref Taşlıova Hayatı-Şiirleri"[102] isimli kitap, diğeri de Azerbaycanlı şair Âşık Ulduz Sönmez tarafından hazırlanan "Bir Bahar Akşamı Hatırla Beni"[103] isimli kitaptır.

[101] Sakman, Tahir (2003), *Ramazan Mânileri*, Konya, Karatay Belediyesi Yayınları.
[102] Taşlıova, M. Mete (2010), *Âşık Şeref Taşlıova Hayatı ve Şiirleri*, Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
[103] Yayım bilgisine ulaşılamamıştır.

YIL 2014 CİLT 58 SAYI 660 KASIM

HALICI, Feyzi (2014), "7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'nde Feyzi Halıcı'nın Verdiği Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı II", *Çağrı,* C. 58, S. 660, s. 1.

Feyzi Halıcı vermiş olduğu halk edebiyatı konferansının ikincisinde halk şiirimizin yapısından, halk şiirimizdeki kafiyeden ve halk şiirimizin önemli tür ve şekillerinden olan mâni, koşma, varsağı, destan, semaî, türkü, dudakdeğmez, güzelleme, koçaklama, aruzlu türküler, divan, selis, kalenderîden bahsetmiştir.

YIL 2014 CİLT 58 SAYI 661 ARALIK

HALICI, Feyzi (2014), "7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'nde Feyzi Halıcı'nın Verdiği Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı III", *Çağrı,* C. 58, S. 661, s. 3-6.

Feyzi Halıcı vermiş olduğu halk edebiyatı konferansının üçüncü ayağında halk şiirimizin önemli tür ve şekillerinden söz etmeye devam etmiştir. Özellikle muamma konusuna çokça yer vermiş ve örneklerle pekiştirmiştir.

– 2015 –

YIL 2015 CİLT 59 SAYI 662 OCAK

HALICI, Feyzi (2015), "7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'nde Feyzi Halıcı'nın Verdiği Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı IV", *Çağrı*, C. 59, S. 662, s. 1.

Feyzi Halıcı vermiş olduğu halk edebiyatı konferansının dördüncüsünde halk şiirimizde ve âşıklarımız arasında önemli bir yere sahip olan muamma konusuna devam etmiş, muammanın anlamı, nasıl yapıldığı hakkında bilgiler vermiştir. Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Abdülvahap Kocaman, Âşık Reyhanî, Âşık Selmanî, Âşık Sefil Selimî gibi birçok önemli ismin muammaları vardır ve bun muammalar örnek olarak gösterilmiştir.

YIL 2015 CİLT 59 SAYI 663 ŞUBAT

ALP, Adnan (2015), "Halk Ozanları Şöleni Bursa'da", *Çağrı*, C. 59, S. 663, s. 26.

Bursa Halk Ozanları Derneği başkanı Âşık Temel Turabi tarafından hazırlanan 1. Uluslararası Feyzi Halıcı Kültür ve Sanat Şenlikleri'ne yurt içinden ve yurt dışından birçok âşık katılmıştır.

YIL 2015 CİLT 59 SAYI 665 NİSAN

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2015), "Azerbaycan'da Nevruz Şöleni ve Örf Adetleri", *Çağrı*, C. 59, S. 665, s. 9-13.

Halkın en aziz bayramı olarak adlandırılan nevruz diğer Türk dünyalarında olduğu gibi Azerbaycan'da da coşkulu bir şekilde baharın gelişi amacıyla kutlanmaktadır.

YIL 2015 CİLT 59 SAYI 667 HAZİRAN

SATOĞLU, Abdullah (2015), "Halk Şairlerimizin Dünü Bugünü", *Çağrı,* C. 59, S. 667, s. 13-15.

Millî edebiyatımızın önemli bir unsuru haline gelen halk şairleri ve şiirleri biraz ihmal ve ilgisizlik nedeniyle unutulmaya yüz tutmuşken Feyzi Halıcı'nın 1960'lı yıllarda başlattığı Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı ve kendisinin gayretleri ile halk şairlerimiz ve şiirlerimiz yeniden canlılık göstermiştir. Millî benliğin ve kültürün oluşmasında halk edebiyatının, şairlerinin ve şiirlerinin önemli bir yeri vardır.

KULİYEVA, Samire (2015), "Kitab-ı Dede Korkut Destanlarındaki Motifler Çağdaş Azerbaycan Şiirinde", *Çağrı,* C. 59, S. 667, s. 27-29.

Dede Korkut motifleri Azerbaycan şiirlerinde 1950'li yıllardan itibaren görülmeye başlamıştır. Bu motifler Azerbaycan şiirinde şair Vagıf Aslan'ın yaratıcılığı ile önemli yer tutmuştur. O, şiirlerinde Dede Korkut Destanı'ndaki kahramanların isimlerini de vermiştir.

Dede Korkut Destanlarındaki millî bilinç ve millî duygu ile estetik anlayış Azerbaycanlı şairlere ilham olmuştur.

YIL 2015 CİLT 59 SAYI 670 EYLÜL

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2015), "Yaşayan Yunus Emre", *Çağrı,* C. 59, S. 670, s. 18-22.

Azerbaycan'ın Bakü şehrinde 2013 yılında önemli şairlerimizden olan Yunus Emre ile ilgili "Yaşayan Yunus Emre Uluslararası İlmî Konferansı" düzenlenmiştir. Konferansta Yunus Emre'nin hayatı ve şiirleri üzerine 900'e yakın makale sunulmuş hepsi bir kitapta toplanmıştır. Azerbaycanlı pek çok bilim insanı Yunus Emre hakkında araştırmalar yapmıştır: Yunus Emre'de İnsan, Yunus Emre Şiirinde Hümanizm, Yunus Emre Sanatında Kâmil İnsan, Yunus Emre'ye Göre İnsanın Değeri ve Terbiye Metotları… Bu araştırmalar Elmira Abasova, Maksut Asadov, İsa Habibbeyli, Siracettin Hacı, Altınbek İsmailov, Kemale Necefova gibi önemli isimler tarafından yapılmıştır.

ÖZDEMİR, Ahmet (2015), "Tekerlemeler", *Çağrı*, C. 59, S. 670, s. 28-29.

Çocukların kendi yaratmaları ya da büyüklere özgü geleneksel yaratmalar olan tekerlemelerin birçoğu çocukların eğlenmesi, eğitilmesi amacıyla söylenmektedir. Çocuklarda sayı, uzunluk ölçüsü, organ isimleri gibi önemli unsurların öğrenilmesini sağlamaktadır.

YIL 2015 CİLT 59 SAYI 672 KASIM

GÜLER, Abdülkadir (2015), "Hacı Bayram-ı Velî'den Güzel Sözler", *Çağrı*, C. 59, S. 672, s. 29.

Ankara'nın manevi mimarı Hacı Bayram-ı Velî, Türk tasavvuf tarihinin de önemli isimlerindendir. Hacı Bayram-ı Velî'nin günümüze ışık tutan birçok özlü sözü vardır. Bu sözler üzerine de sayısız çalışma yapılmıştır.

– 2016 –

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 675 ŞUBAT

SATOĞLU, Abdullah (2016), "Somuncu Baba Şeyh Hamid-i Velî", *Çağrı,* C. 60, S. 675, s. 23-25.

Kayserili olan ve 14. yüzyıl ile 15. yüzyılın ilk yarısında yaşamış, Türk tasavvuf hayatında önemli yere sahip Şeyh Hamid-i Velî, ekmekçilik de yaptığı için Somuncu Baba olarak da anılmıştır. Hocası Hacı Bayram-ı Velî'dir.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 676 MART

SLEM, Gülhan (2016), "Dede Korkut Hikâyeleri", *Çağrı,* C. 60, S. 676, s. 3.

Hikmetli sözler söyleyen ünlü bir Türk destan bilgesi olan Dede Korkut'un nerede ve ne zaman yaşadığı bilinmemektedir. Bir söylentiye göre Oğuzların Bayat boyunda 295 yıl yaşadığı, peygambere elçi olarak gönderildiği, Türk hakanlarına hocalık yaptığı söylenmektedir.

Dede Korkut Destanları 12 hikâyeden oluşmaktadır. Bunların bir kısmını Dresden nüshası, bir kısmını ise Vatikan nüshası oluşturmaktadır. Bu hikâyeler Kilisli Rıfat, Orhan Şaik Gökyay, Muharrem Ergin, Niyazi Yıldırım Gençosman gibi isimler tarafından çalışılmıştır. Türk dili, tarihi, kültürü için önemli birer kaynak olan bu hikâyeler günümüzde tüm Türk dünyasında farklı da olsa anlatılmaktadır.

KULİYEVA, Samire (2016), "Halk Edebiyatında İnançlar", *Çağrı,* C. 60, S. 676, s. 22-24.

Halkın asırlardır ortaya koyduğu zengin bir edebiyat türü olan sözlü edebiyat içinde örfü, âdeti, geleneği, göreneği barındırmaktadır. Bunların yanında halk arasında inanç olarak bilinen ve sözlü edebiyatın en küçük türü olan bir tür de vardır. İnancın ortaya çıkışı ilk olarak gerçek olay ve durumlarla ilgili olmuştur.

Azerbaycan'daki halk inançları sosyal hayatla ilgili inançlar, doğa olayları, bitki ve hayvanlar dünyası, astral fikirler, mitolojik görüşler şeklinde sıralanabilir.

ÖZDEMİR, Ahmet (2016), "Sümmanî Adı Nereden Geliyor?", *Çağrı,* C. 60, S. 676, s. 27.

Erzurum'un Narman ilçesinin Samikale köyünde 1860 yılında dünyaya gelen ve asıl adı Hüseyin olan Sümmanî bâdeli âşıklardandır: Bir gün babasıyla bir mezarlığa giden Hüseyin mezarlıktaki taşları, dikenleri toplarken uykuya dalmıştır. Uykusunda kırk güvercin ile üç derviş görmüştür. Dervişler ona hemen okuma yazma öğretmiş ve bâde içirmişlerdir. Bâdeyi içer içmez karşısında sevdiği kız belirmiştir. Bundan sonra uykudan uyanan Hüseyin'in köyüne giderken karşısına bir kır atlı çıkmış ve adının artık Sümmanî olduğunu söylemiştir.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 677 NİSAN

ÖZDEMİR, Ahmet (2016), "Âşık İlhamî", *Çağrı,* C. 60, S. 677, s. 24-25.

Kars'ın Arpaçay ilçesinin Büyükçatma köyünde 1932 yılında dünyaya gelen Âşık İlhamî Demi, âşıklık geleneğinin ürünlerinden olan atışma, dudakdeğmez, hikâyeli türkü, doğmaca şiir dallarında yeteneklidir. Katıldığı bütün âşıklar yarışmalarında çeşitli ödüllere layık görülmüştür.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 678 MAYIS

SATOĞLU, Abdullah (2016), "Yunus Emre Divanı ve Burhan Toprak", *Çağrı,* C. 60, S. 678, s. 22-23.

Andre Gide, hiçbir şahsi düşüncenin görünmediği, okuyanın yalnızca kendi coşkunluğunun pırıltılarını gördüğünü sanacağı, bir kitap yazmak istediğini dile getirmiştir. Burhan Toprak'a göre de Yunus Emre Divanı böyle eserdir. Divanda kendi coşkunluğunun yankısını gördüğünü, benden bana gelen bir ses, şeklinde ifade etmiştir. Burhan Toprak, divanı kendisiyle o kadar özdeşleştirmiş ki Yunus Emre'nin toprak ve ölümle ilgili düşüncelerinden dolayı Ümit olan soyadını Toprak olarak değiştirmiştir.

Yunus Emre'nin aşk ve iman yolunda mistisizm ve olgunluk, ölmeden önce ölmek, ebedi olan yeniyi bulmak gibi anlayışlarla oluşturduğu "Ballar Balını Buldum"[104] isimli ahlak kitabını, ayrıca "Yunus Emre Divanı"[105] isimli çalışmasını Türk edebiyatına kazandırmıştır.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 679 HAZİRAN

ERASLAN, Kemal (2016), "Konya Türküleri", *Çağrı,* C. 60, S. 679, s. 21-23.

Millî kültürün ve bilincin önemli unsurlarından biri olan türküler söz ve ses olarak bölgeden bölgeye farklılık gösterebilmektedir. Bu durum her yörenin türkülerinde olduğu gibi Konya türkülerinde de söz konusudur. Bu türkülerin yalnızca az bir kısmı derlenmiştir.

Derlenen bu türkülerin asıl konusu sevgilidir. Sevgilinin güzelliği, tavrı üzerinde durulmuştur. Bunun yanında türkülerdeki sevgili insafsız ve zalimdir. Ele alınan bir başka konu da sevgiliye olan hasrettir. Bunların yanında dostun vefasızlığından, gurbetten de sıkça söz edilmiştir.

[104] Toprak, Burhan (1948), *Ballar Balını Buldum*, İstanbul, Ahmet Halit Kitapevi.
[105] Toprak, Burhan (1966), *Yunus Emre Divanı*, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

ÖZDEMİR, Ahmet (2016), "İhsan Ozanoğlu", *Çağrı,* C. 60, S. 679, s. 28-29.

Türk halk müziğinin önemli bir ismi olan İhsan Ozanoğlu aynı zamanda âşıklık geleneğinin Kastamonu'daki son temsilcisidir. O, halkın duygularını türkülerle yansıtmıştır. Aynı zamanda bir folklor araştırmacısıdır.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 680 TEMMUZ

ÖNDER, Mehmet (2016), "Konya Folklorunda Efsanelerin Oluşumu", *Çağrı,* C. 60, S. 680, s. 21-24.

Konya'nın sözlü folklorunda efsanelere her zaman ayrı bir yer verilmiştir. Konya efsanelerinin oluşumunda beş ana kaynak etkili olmuştur: Yer adları ile ilgili efsaneler, evliya menkıbeleriyle ilgili efsaneler, tarihî olaylar ve savaşlarla ilgili efsaneler, dağ, kaya, ırmak, su gibi tabiat olaylarıyla ilgili efsaneler.

Mehmet Önder söz konusu efsane türleriyle ilgili açıklamalar yapmış, efsanelerden örnekler vermiştir.

ÖZDEMİR, Ahmet (2016), "Fincancı Katırları", *Çağrı,* C. 60, S. 680, s. 28-29.

Kitaplara geçmiş olsa da sözlü gelenekte varlığını sürdüren, gelişmeye devam eden ve anlatım yoluyla yayılan en önemli fıkralar Nasrettin Hoca fıkralarıdır. Onlar toplumumuzun ortak malıdır. Nasrettin Hoca da Türk halkının yaratmış olduğu bir gülmece zirvesidir. Onun fıkralarında en önemli mesele mizahın ötesinde bir unsur olan "hümor"dür.[106]

Toplumumuz mizah kültürünü uzun yıllar boyunca Nasrettin Hoca'nın şahsında yaşatmış ve korumuştur.

[106] Gülmece. İroni. İnce alay.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 681 AĞUSTOS

HALICI, Feyzi (2016), "Şair Burhanettin'in Nasrettin Hoca'nın Fıkralarını Şerh Eden Eseri", *Çağrı*, C. 60, S. 681, s. 1.

Sadettin Nüzhet ve Mehmet Ferit tarafından hazırlanan "Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı" isimli kitapta Mevlevî Burhan Efendi diye bilinen bir şahsın nüktedanlıklarından, Nasrettin Hoca'nın bazı fıkralarını şerh ettiğinden bahsedilmiştir. Şair Burhanettin'in, Nasrettin Hoca'nın fıkralarını şerh ettiği eserinin yüz yıldan fazla bir zamandan önce yazılmış olduğu tahmin edilmektedir. Eser incelendiğinde yüz yirmi bir fıkranın şerh edildiği görülmektedir.

GÜLER, Abdülkadir (2016), "Halk Şairi Halil Karabulut'u Anarken", *Çağrı*, C. 60, S. 681, s. 21-23.

Osmaniye'nin Kadirli ilçesinde 1926 yılında dünyaya gelen bir halk şairi olan Halil Karabulut, halk kültürünü halkın diliyle her zaman en güzel şekilde sesiyle ve sazıyla yaşatmıştır. Halil Karabulut Konya'da düzenlenen Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'na düzenli olarak katılmış, çeşitli ödüllere layık görülmüştür. O, albenili konuşmayan, nezaket içinde yalın bir sesle şiirlerini söylemiş, bu sanatın devam etmesi için elinden gelen gayreti göstermiştir. Şiirleri Çağrı, Türk Edebiyatı, Tarla, Güneysu, Ozan gibi dergilerde yayımlanmıştır.

16 Ağustos 2010 tarihinde vefat eden Halil Karabulut hakkında pek çok çalışma yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi Saim Sakaoğlu tarafından hazırlanan "Senin Aşkınla"[107] isimli kitaptır.

[107] Sakaoğlu, Saim (1987), *Senin Aşkınla*, Konya, Nur Matbaası.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 683 EKİM

KUKUL, Halistin (2016), "Bir Âşık Kemâlî Bülbül Vardı", *Çağrı,* C. 60, S. 683, s. 4-5.

Zor bir hayat yaşamasına rağmen hiç şikâyet etmeyen, her zaman memleketin halini, millî benliği, dini düşünen Âşık Kemâlî Bülbül, Samsun'un Kavak ilçesinin Kozansıkı köyünde 1928 yılında dünyaya gelmiştir. Küçük yaştan itibaren muhabirlik yapmış, şiirler yazmaya başlamıştır. Onun şiirlerinde Allah'a ve peygambere bağlılık en önemli konuydu.

KÜÇÜKBEZİRCİ, Seyit (2016), "Bir Şehir Efsanesinin Doğuşu: Dergâhta Kan Damlayan Kılıçlar", *Çağrı,* C. 60, S. 683, s. 14-15.

Savaşların yapıldığı dönemlerde Kore'de düşman askerlerinin Türk tugaylarının etrafını sardığı sırada yeşiller giyinmiş, sarıklı, çok uzun boylu adamların ellerinde kılıçlarlar Türk askerlerine yardıma geldiği efsanevî bir şekilde anlatılmaktadır. Türk askerleri saldırırken bu adamlar da durmadan kılıç çekmiş. Hem Türk askerlerinin saldırısından hem de bu adamlardan korktukları için düşman askerleri bir bir kaçışmaya başlamış.

Yeşil giyinmiş, sarıklı, uzun boylu adamların Konya Mevlânâ Türbesi'nde yatanlar olduğuna ve mezarlarından kalkıp uçarak Kore'ye savaşa gittiklerine ve bundan sonra Mevlânâ Türbesi'nde asılı duran kılıçlardan kan damladığına inanılmaktadır.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 684 KASIM

GÜNDOĞDU, Mehmet (2016), "Âşıkların En Garibi Âşık Haydar", *Çağrı,* C. 60, S. 684, s. 20-21.

Konya'da Abdallar mahallesinde oturan, esasında Kıptî[108] bir âşık olan ve Konya'da Abdal Haydar, Şeyh Abdal olarak bilinen Abdal Âşık Haydar 116 yıl yaşamıştır. Ömrünü maneviyat yolunda geçirmiştir. Alevî-Bektaşî olmasına karşın her zaman

[108] Mısır halkından olan kimse.

Mevlânâ'yı ve onun felsefesini örnek almıştır. Yaşamı boyunca Mustafa Kemal Atatürk, Mevlânâ Celâlettîn-i Rûmî ve Hacı Bektaş-ı Velî hayran olduğu üç isimdir.

YIL 2016 CİLT 60 SAYI 685 ARALIK

ABBASHANLI-ALİYEVA, Tamilla (2016), "Mustafa Ceylan'ın Türk Dünyası Efsaneleri Adlı Kitabı Hakkında İnceleme", *Çağrı*, C. 60, S. 685, s. 9-12.

Araştırmacı-yazar Mustafa Ceylan tarafından hazırlanan "Türk Dünyası Efsaneleri"[109] isimli kitapta Ceylan, efsanenin adına, kaynaklarına dair bilgiler vermiş, efsaneleri doğa olayları ile ilgili efsaneler, tarihî efsaneler, dinî efsaneler şeklinde çeşitli başlıklar altında sınıflandırmıştır. Efsanelerle başka yapılan diğer çalışmalardan örnekler göstermiştir. Ayrıca bu kitapta 81 tane efsaneye ver vermiştir.

GÖÇGÜN, Önder (2016), "Ahmet Mithat Efendi'nin Eserlerinde Türk Folkloru İle İlgili Unsurlar", *Çağrı*, C. 60, S. 685, s. 27-29.

Tanzimat devrinde halk için edebiyat anlayışını benimseyen Ahmet Mithat Efendi çağdaşlarının aksine halkın seviyesini esas almış, eserlerinde sokaktan, evden, halkı halk yapan millî ve folklorik unsurlarımızdan faydalanmıştır. Ona göre batıyı örnek alsak bile folklorik unsurları korumamız ve devam ettirmemiz gerekmektedir. Kendisi de millî hasletleri bünyesinde taşımıştır. Misafirperverlik, sofra adabı, Türk halkının eğlence anlayışı gibi unsurları Ahmet Mithat Efendi'nin eserlerinde görmek mümkündür. Folklorik unsurları ele aldığı eserlerinden bazıları şunlardır: Karnaval, Demir Bey, Jön Türk.

[109] Ceylan, Mustafa (2015), *Türk Dünyası Efsaneleri*, İstanbul, Bilgeoğuz Yayınları.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. YAZAR ADLARINA GÖRE FİHRİST

A

Abdullah Satoğlu

Halk Şairi Talibi Coşkun ve Keklik Emine	C. 41, S. 446, s. 13-14
Evliya Şairler: Büyük Mutasavvıf ve Fikir Adamı	
Erzurumlu İbrahim Hakkı	C. 41, S. 453, s. 14
Gönül Penceresinden: İlim ve Hikmet Sahibi	
Şeyh İbrahim Tennurî	C. 41, S. 455, s. 20-21
Evliya Şairler: Hak Erenlerinden Hz. Üftâde	C. 42, S. 461, s. 11
Şair Velîlerden Ahmet Kuddusî	C. 42, S. 468, s. 19
Ünlü Halk Şairi Talibî Coşkun ve Yoksulluk Şiiri Üzerine	C. 44, S. 488, s. 10-11
Ünlü Halk Şairi Talibî Coşkun ve Yoksulluk Şiiri Üzerine	C. 44, S. 491, s. 17-18
Seyrâni'de Aşk ve İnsan Sevgisi	C. 44, S. 493, s. 16
Yunus Emre Divanı ve Burhan Toprak	C. 47, S. 527, s. 22-23
Taşlama Şairi Sabahattin Çankaya	C. 51, S. 575, s. 20-21
Konya'dan Medine'ye Ali Ulvi Kurucu	C. 51, S. 577, s. 8-9
Halk Şairlerimizin Dünü Bugünü	C. 52, S. 588, s. 8-9

Âşık Sefil Selimî C. 53, S. 592, s. 14-15

Destan Şairi Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu C. 53, S. 600, s. 11-12

Celal Bayar Üniversitesi III. Âşıklar Şenliği C. 54, S. 608, s. 18-19

Şeyh Hamid-i Velî Somuncu Baba (1331-1412) C. 56, S. 636, s. 18-20

Halk Şairlerimizin Dünü Bugünü C. 59, S. 667, s. 13-15

Somuncu Baba Şeyh Hamid-i Velî C. 60, S. 675, s. 23-25

Yunus Emre Divanı ve Burhan Toprak C. 60, S. 678, s. 22-23

Abdurrahman Güzel

Vidin Türklerinin Türk Halk Edebiyatı Mahsulleri

Üzerine Bir Araştırma C. 57, S. 646, s. 9-13

Abdülkadir Güler

Evrensel Yunus Emre C. 42, S. 467, s. 24-25

Hacı Bektaş Velî Aydınlığı C. 42, S. 468, s. 21-22

Geleneksel Halk Edebiyatımızda Gül C. 45, S. 495, s. 13-14

Eski Bir Aydın Türküsü C. 46, S. 515, s. 28

Türkülerde Kendini Bulan Ozan C. 48, S. 540, s. 22-23

Hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî'yi Anmak C. 49, S. 544, s. 18-19

Kastamonu Deyim ve Manileri Üstüne Birkaç Söz C. 49, S. 547, s. 21-22

Şiire Adanan Bir Ömür ve Âşık Halil Karabulut C. 50, S. 554, s. 25-27

Halk Ozanı Halil Karabulut İle Bir Konuşma C. 50, S. 565, s. 13-15

Güle Güle Âşık Reyhanî	C. 51, S. 567, s. 12-13
Güle Güle Âşık Reyhanî	C. 52, S. 583, s. 26-27
Dostlar Beni Hatırlasın…	C. 53, S. 597, s. 22-23
Güle Güle Âşık Reyhanî	C. 53, S. 598, s. 21-22
Bir Halk Kahramanı Ger Ali Destanı	C. 56, S. 635, s. 22-23
Bozkırın Tezenesi Neşet Ertaş'ın Ardından	C. 56, S. 636, s. 26-27
Kırşehir Halk Ozanları Üzerine Bazı Düşünceler	C. 57, S. 644, s. 24-26
Hacı Bayram-ı Velî'den Güzel Sözler	C. 59, S. 672, s. 29
Halk Şairi Halil Karabulut'u Anarken	C. 60, S. 681, s. 21-23

Adnan Alp

Halk Ozanları Şöleni Bursa'da	C. 59, S. 663, s. 26

Ahmet Çetin Cengiz

Ankara'da Bir Âşıklar Gecesi	C. 45, S. 498, s. 27
Âşık Reyhanî'nin Bir Dörtlüğü	C. 46, S. 514, s. 26
Konya Âşıklar Bayramı ve Ben	C. 47, S. 519, s. 21

Ahmet Kabaklı

Konya Âşıklar Bayramı Âşık Tarzı Yazanlar	C. 52, S. 588, s. 20-22

Ahmet Köseoğlu

32. Âşıklar Bayramı	C. 42, S. 459, s. 29

Ahmet Özdemir

Nevruzun Folklorumuzdaki Yeri	C. 42, S. 462, s. 4-5
Atalar Sözü Yerde Kalmaz	C. 43, S. 478, s. 27-28
Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var İmece	C. 44, S. 492, s. 5-6
Geleneklerimiz Göreneklerimiz: Komşuluk İlişkileri	C. 45, S. 494, s. 14-15
Geleneklerimiz Göreneklerimiz: Konukseverlik	C. 45, S. 497, s. 13-14
Konya Sazı ve Türküleri	C. 45, S. 499, s. 12-13
Fethiye'de Söylenen Maniler	C. 46, S. 507, s. 25-26
Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selîmî	C. 47, S. 518, s. 17-18
Halk Ozanları Geleneğinin Bütün Özelliklerini Taşıyan Bir Âşık Sümmanî	C. 47, S. 519, s. 14-17
Gönül Tahtı Taç İstemez ve Kırıntılar	C. 47, S. 521, s. 22-23
Gönül Tahtı Taç İstemez ve Kırıntılar	C. 47, S. 528, s. 20-21
Bu Dünyadan Sefil Selimî De Göçtü	C. 48, S. 531, s. 20-21
Tekerlemeler	C. 59, S. 670, s. 28-29
Sümmanî Adı Nereden Geliyor?	C. 60, S. 676, s. 27
Âşık İlhamî	C. 60, S. 677, s. 24-25
İhsan Ozanoğlu	C. 60, S. 679, s. 28-29
Fincancı Katırları	C. 60, S. 680, s. 28-29

Ahmet Sevgi

Taşkent'te Nevruz	C. 41, S. 449, s. 7-8
Özbekistan'da Nasrettin Hoca	C. 41, S. 452, s. 6-8
Muharrem Kubat'ın Yaşamın İçinden-Şiirler Adlı Kitabı Üzerine	C. 51, S. 574, s. 10-11

Ali Işık

Bizim Kâğıt Mendillerden Önce Mendil Kültürümüz Vardı	C. 45, S. 505, s. 11
Bir Yudum Yunus	C. 46, S. 515, s. 20
Meram Güzellemesi	C. 47, S. 518, s. 12-13
Elemtere Fiş Kem Gözlere Şiş Nazar Yahut Göz Değmesi I	C. 49, S. 549, s. 12-13
Elemtere Fiş Kem Gözlere Şiş Nazar Yahut Göz Değmesi II	C. 49, S. 550, s. 24-25
Kabak Destanı	C. 50, S. 555, s. 21-22
Kabak Destanı	C. 51, S. 566, s. 9-10
Divan Şiirinde Yaşayan Türk Folkloru II	C. 51, S. 567, s. 8-11
Bedenî Hastalıkların Tedavisinde Üzerlik	C. 51, S. 571, s. 18-19
Nazar İçin Halk İnanışı	C. 51, S. 576, s. 20-21
Halk Takviminde Baharın Habercisi Cemredir	C. 51, S. 577, s. 10-12
Bizim Kâğıt Mendillerden Önce Mendil Kültürümüz Vardı	C. 52, S. 582, s. 8-9
Elemtere Fiş Kem Gözlere Şiş	C. 52, S. 584, s. 11

Ali Kayıkçı

Bamsı Beyrek İle Banı Çiçek Eseri Üstüne Manevi Düşünceler	C. 45, S. 499, s. 23-25

Nasrettin Hoca Eren Bilgedir C. 50, S. 559, s. 5

Ali Rıdvan Bülbül

Halk Ozanları C. 38, S. 409, s. 22

Yenimahalle'de Bir Halk Ozanı C. 48, S. 536, s. 18

Değerlerimizi Tanıtamıyoruz! C. 49, S. 543, s. 12-13

Halk Şairleri ve Devlet Baba C. 49, S. 545, s. 20

Anna Masala

Türk Nineleri C. 48, S. 540, s. 9

Türk Tasavvufunun Ebedi Dersi C. 50, S. 556, s. 3-4

Türk Tasavvufunun Ebedi Dersi II C. 50, S. 557, s. 4-5

Aydın Erdem

Şatıroğlu Âşık Veysel C. 42, S. 461, s. 15

Ayhan Hünalp

Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler C. 40, S. 431, s. 17

Aysu Aksu (Günay)

Geleneksel Erkek Berberliği C. 42, S. 467, s. 15-17

Geleneksel Erkek Berberliği C. 45, S. 497, s. 25-28

Aziz Ayva

Konya'da Yaşayan Bir Âşık: Öksüz Ozan ve Şiirleri C. 53, S. 601, s. 28-29

B

Behçet Dede

Yöresel Kültürden Ulusal Kültüre C. 44, S. 491, s. 29

Yöresel Kültürden Ulusal Kültüre C. 45, S. 494, s. 27

Bekir Sami Özsoy

Türk Halk Edebiyatında İnsan ve Şiir C. 56, S. 633, s. 25-27

Halk Şiirinde Diyalog C. 56, S. 634, s. 26-28

Silleli Sürûrî C. 56, S. 636, s. 23-25

Bazı Halk Şairlerinin Şiirlerinde Güzellik C. 57, S. 640, s. 24-27

Bazı Halk Şairlerinin Şiirlerinde Güzellik II C. 57, S. 641, s. 25-28

Bülent Müşker

Türkiye Âşıklar Bayramı Konya'da Kutlandı C. 48, S. 541, s. 14

C

Celalettin Kişmir

Konya Fıkracıları C. 49, S. 551, s. 11

Âşık Mehmet Ağa Hasta C. 51, S. 576, s. 14

Cevdet Aslangül

Türkçenin Oyaları/Divan ve Halk Edebiyatımızda

Laedri ve Ölçülü Sözler C. 46, S. 509, s. 27

D

Dilek Beden

Âşık Behramî Hakkında Bir Araştırma Projesi C. 49, S. 550, s. 20-21

Dursun (Âşık) Durdağı

Bir Muamma ve Cevabı C. 37, S. 402, s. 16

E

Ebru Birkan

Manisa'da Âşıklar Bayramı C. 44, S. 486, s. 25

Türk Dil Kurumu'nda Âşıklar Bayramı C. 44, S. 493, s. 15

Manisa'da II. Geleneksel Âşıklar Bayramı C. 45, S. 498, s. 13-14

Manisalı Âşıklar C. 46, S. 511, s. 27-28

Âşık Temel Türabi ve 'Begim' Kitabı Üzerine C. 47, S. 521, s. 24-25

Ebru Öztürk

Manisa'da Âşıklar Bayramı C. 44, S. 487, s. 16-19

Ebru Türkanık

Küçük Bir Dünya Bardakçı Köyü C. 40, S. 445, s. 31

Edit Tasnadi

Yunus Emre'nin Şiirleri Macarcaya Çevrildi C. 38, S. 415, s. 12

Türk ve Macar Halk Edebiyatlarındaki Benzerlikler C. 40, S. 438, s. 7-9

Nasreddin Hoca Fıkralarının Macar Kahramanları C. 41, S. 451, s. 10-11

Türk ve Macar Halk Masallarındaki Benzer Motiflerden C. 42, S. 460, s. 10

Ersen Tolunay

Evrensel Yunus Emre C. 42, S. 465, s. 27

Ertuğrul Şakar

Sanatının 60. Yılında Muharrem Kubat C. 55, S. 624, s. 14-15

F

Faruk Oray

Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler ve Feyzi Halıcı'nın

Şiirsel Yorumları C. 40, S. 434, s. 19

Divan Edebiyatı ve Hece Şiirinden Halk Şiirine C. 47, S. 525, s. 18-20

Fazıl Bayraktar

Saz Şiirinde Atışma Geleneği	C. 50, S. 559, s. 7-9
Âşık Veysel İle İhsan Ozanoğlu'nun	
64 Yıl Önce Atışma Hikâyesi	C. 53, S. 591, s. 8-9

Feyzi Halıcı

Yunus Emre Aramızda Yaşıyor	C. 37, S. 402, s. 1
Bayramoğlu, Kelaynaklar ve Âşıklarımız	C. 37, S. 404, s. 1
Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı	C. 38, S. 409, s. 1
Kırkpınar'da Bir Pehlivan Gönlümüzde Kurdu Divan	C. 38, S. 417, s. 1
Mevlevî Şair Burhanettin'in Nasrettin Hocan'nın	
Fıkralarını Şerh Eden Eseri	C. 38, S. 419, s. 3-4
Ahmet Yesevî'den Günümüz Şiirine	C. 39, S. 423, s. 1
Hünkâr Hacı Bektaş Velî Törenleri	C. 40, S. 430, s. 1
Âşıklar Bayramı 30 Yaşında	C. 40, S. 432, s. 1
Âşıklar Bayramı, Bilgi Şöleni (1966-1995)	C. 40, S. 433, s. 1
Âşıklık Geleneği	C. 40, S. 437, s. 1
Yunus Emre ve Eskişehir	C. 40, S. 439, s. 1
Nasrettin Hoca'dan Günümüze	C. 41, S. 447, s. 1
Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni Açış Konuşması	C. 41, S. 452, s. 1
Otuz İkinci Konya Âşıklar Bayramı	C. 41, S. 456, s. 1
Kiziroğlu Mustafa Bey Peh Peh Peh	C. 42, S. 465, s. 1

Türkülerimiz	C. 43, S. 470, s. 1
Âşık Veysel'le Konuşma	C. 43, S. 472, s. 5-7
Âşık Veysel'le Kırk Bir Yıl Önce Yapılan Bir Konuşma	C. 44, S. 485, s. 1
Yunus Emre Aramızda Yaşıyor	C. 44, S. 486, s. 1
Âşıklar Bayramı	C. 44, S. 488, s. 1
41. Uluslararası Nasrettin Hoca Şölenine Kırk Bir Kere Maşallah	C. 44, S. 489, s. 1
Kültürümüzün Müjde Çiçeği Halıcılığımız	C.45, S. 497, s. 1
Konya'nın Kültür Varlığı	C. 46, S. 506, s. 1
Şiirimizin Kökeni	C. 46, S. 516, s. 1
Tasavvuf Kültürümüzün Üç Satırbaşı ve Üç Meyve	C. 47, S. 519, s. 1
Konya'nın Eşsiz Nüktedânı Tayip Ağa	C. 47, S. 520, s. 1
Âşıklarımız Kelaynaklar Kadar Korunmuyor	C. 47, S. 523, s. 1
Konya'nın Kültür Varlığı	C. 48, S. 541, s. 1
Murat Çobanoğlu	C. 49, S. 546, s. 1
Konya'da Âşıklar Bayramı 40. Yıl	C. 50, S. 554, s. 1
Sema Törenlerinin Dünyaya Yayılışı	C. 50, S. 555, s. 1
Hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî	C. 50, S. 558, s. 1
Geleneksel Âşıklar Bayramı	C. 50, S. 562, s. 1
Geleneksel Âşıklar Bayramı	C. 50, S. 563, s. 1
Folklor ve Halk Edebiyatı Konusunda Konya İle Özdeşleşen Çalışmalarımız	C. 50, S. 564, s. 1
Konya'nın Eşsiz Nüktedanı Tayip Ağa	C. 51, S. 572, s. 9-12

TBMM Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni 26-27 Ekim 1995 C. 52, S. 578, s. 1

Âşık Yoksul Derviş'e Fransızca Şiir Kitabı C. 52, S. 579, s. 1

Halk Şiirimizin Büyük Ustası

Ardanuçlu Âşık Efkârî Ruhu Şâd Olsun C. 52, S. 582, s. 1

Konya'dan Yugoslavya'ya Giden Bir Yemek Şiirinin

Dört Asır Sonra Türkü Olarak Dönüşü C. 52, S. 583, s. 1

Türk Halıcılığı C. 52, S. 586, s. 1

Şair Burhanettin'in Nasrettin Hoca Fıkralarını Şerh Eden Eseri C. 52, S. 587, s. 1

Halk Şiirimizde Bir Maksut Koca C. 53, S. 597, s. 13-14

Halk Şairlerimizden Ana Şiirleri C. 53, S. 597, s. 20-21

TBMM'nin Açılışının 75. Yılı Dolayısıyla

TBMM Kültür Sanat Kurulu'nun Maddi Manevi Katkılarıyla Gerçekleştirilen

Geleneksel Türkiye Âşıklar Şöleni 30. Yıldönümü Programı C. 53, S. 599, s. 1

Âşık Şem'i C. 53, S. 599, s. 14-15

Halk Şiirimizde Bir Maksut Koca C. 53, S. 600, s. 25-26

Hacı Bektaş-ı Velî'nin İç Aydınlığı C. 54, S. 604, s. 25-27

Halk Edebiyatında At C. 54, S. 606, s. 1

Konya'da Âşıklar Bayramı C. 54, S. 608, s. 13-15

Halk Sanatının Belirgin Bir Örneği Ladik Seccadeleri C. 54, S. 609, s. 1

Folklor ve Halk Edebiyatı Konusunda Konya İle

Özdeşleşen Çalışmalarımız C. 54, S. 611, s. 1

Geleneksel Âşıklar Bayramı C. 54, S. 612, s. 1

Halk Şiiriyle Baş Başa Oluşumuz C. 55, S. 614, s. 1

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı 30. Onur Yılı

TBMM'de Yapıldı C. 55, S. 614, s. 7-9

Hacı Bektaş-ı Velî'nin İç Aydınlığı C. 55, S. 614, s. 18-22

Hacı Bektaş-ı Velî'nin İç Aydınlığı C. 55, S. 617, s. 1

Türkiye Âşıklar Bayramı C. 56, S. 626, s. 1

Folklor ve Halk Edebiyatı Konusunda Konya İle

Özdeşleşen Çalışmalarımız C. 56, S. 628, s. 1

Halk Edebiyatında Muamma C. 56, S. 635, s. 1

Tasavvuf Kültürümüzün Üç Satır Başı ve Üç Meyve C. 56, S. 637, s. 29

Cirit Oyunları C. 57, S. 642, s. 26-28

Konya'dan Yugoslavya'ya Giden Bir Yemek Şiirinin

Dört Asır Sonra Türkü Olarak Dönüşü C. 58, S. 651, s. 26-28

Âşık Veysel'le Elli Beş Yıl Önce Yapılan Bir Konuşma C. 58, S. 657, s. 1

7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'ndeFeyzi Halıcı'nın Verdiği

Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı I C. 58, S. 659, s. 1

7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'nde Feyzi Halıcı'nın Verdiği

Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı II C. 58, S. 660, s. 1

7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'nde Feyzi Halıcı'nın Verdiği

Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı III C. 58, S. 661, s. 3-6

7 Nisan 2000 Günü Fen Edebiyat Fakültesi'nde Feyzi Halıcı'nın Verdiği

Uygulamalı Halk Edebiyatı Konferansı IV C. 59, S. 662, s. 1

Şair Burhanettin'in Nasrettin Hoca'nın

Fıkralarını Şerh Eden Eseri C. 60, S. 681, s. 1

Filiz Tokgöz

Türk Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü Yazarı

Hüseyin Yurdabak'la Bir Söyleşi C. 43, S. 475, s. 9

Fuat Önder

Efelik Geleneği C. 37, S. 398, s. 15

Oturak Âlemlerine Dair C. 45, S. 494, s. 16

Türkülerde Yaşayanlar C. 45, S. 496, s. 12-13

Oturak Konya Türküleri İle Yapılır C. 45, S. 498, s. 29

Köy Enstitülerini Bir Kişi Anladı O Da Yanlış Anladı C. 46, S. 510, s. 25-26

G

Gülhan Slem

Âdet-Örf-Kültür C. 46, S. 506, s. 4-5

Gülmek, Mizah ve Karikatür C. 46, S. 514, s. 3-4

Bayramlarımız C. 49, S. 543, s. 3-5

Baharın Düşündürdükleri Nevruz – Hıdırellez C. 49, S. 545, s. 3-4

Kahvehanelerimiz C. 53, S. 592, s. 3-4

Atasözlerimiz ve Şiirlerimiz C. 53, S. 596, s. 3-4

Yunus Emre C. 54, S. 610, s. 3-4

Yunus Emre C. 55, S. 625, s. 3-4

Nasrettin Hocalara İhtiyacımız Var C. 56, S. 630, s. 3

Ahilik C. 56, S. 632, s. 3-4

Dede Korkut Hikâyeleri C. 60, S. 676, s. 3

H

Halil Atılgan

Yunus Emre Haftası ve VI. Uluslararası Halk Edebiyatı

Semineri'nin Ardından C. 39, S. 428, s. 23-24

Bir Türkü Bin Rezalet C. 40, S. 436, s. 18-23

Karacaoğlan'a Atfedilen Şiirler C. 40, S. 437, s. 7-9

Karacaoğlan'a Atfedilen Şiirler II C. 40, S. 438, s. 20-21

Çukurova'da Karacaoğlan Çığırmak C. 40, S. 442, s. 19-21

Antakya'da Unutulmuş Bir Halk Sazı: Argun C. 42, S. 467, s. 19-21

Halil Gürkan

Bir Türkmen Kocası Muharrem Kubat ve Yaşamın İçinden C. 53, S. 593, s. 21-24

Halil (Âşık) Karabulut

Âşık Halil Karabulut'un Rüyası C. 43, S. 479, s. 18

Halil Uslu

Âşıklar Geldi Geçti	C. 42, S. 459, s. 28

Halim Yağcıoğlu

Çok Yönlü ve Çalışkan Bir Ozan: Feyzi Halıcı	C. 40, S. 435, s. 13-15

Halistin Kukul

Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler	C. 40, S. 434, s. 18
Âşık Kemalî Bülbül'ün 50. Sanat Yılı	C. 41, S. 451, s. 21-22
Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler	
- Seyyid Battal Gazi	C. 41, S. 455, s. 22
Şarkışlalı Âşık Serdarî ve Yöre Halk Şairleri	C. 42, S. 465, s. 23
Âşık Veysel'in Şiirlerinde Aşk	C. 45, S. 502, s. 6
Ahmet Yesevî'de İnsan	C. 49, S. 547, s. 9-11
Nasrettin Hoca'yı Anlamak	C. 50, S. 554, s. 5
Yunus Emre'den Hz. Mevlânâ 'Nazar'ı	C. 51, S. 577, s. 5-7
Feyzi Halıcı ve Türk Halk Edebiyatı	C. 55, S. 616, s. 4-6
Âşık Kemalî Bülbül'ün Ardından	C. 56, S. 636, s. 5-6
Türküler Bizi Söyler	C. 57, S. 638, s. 5-6
Bir Âşık Kemâlî Bülbül Vardı	C. 60, S. 683, s. 4-5

Haluk Dikmen

Denizden Damlalar (İslâm Öncesi Türk Kültürü) C. 43, S. 477, s. 9

Denizden Damlalar (İslam Öncesi Türk Kültür ve Uygarlığı) C. 44, S. 482, s. 18

Hamit Fethi Gözler

Efsane Nedir? Özellikleri Nelerdir? C. 37, S. 400, s. 18

Abdülkadir Güler'in 'Yunus Emre'si Üzerine C. 37, S. 404, s. 17

Efsanelerin Türlerine Göre Tasnifi C. 37, S. 405, s. 5

Hasan Songür

Bizim En Derin Maceramız: Türküler C. 43, S. 481, s. 6-8

Haydar Çetinkaya

Halk Edebiyatı Muammalar ve Cevapları C. 57, S. 642, s. 22-24

Hayrettin İvgin

Karacaoğlan Geleneği Var Mıdır? C. 40, S. 430, s. 13

Perde Gazeli Okumak C. 41, S. 451, s. 29

Ozan Rehberî'nin Sanat Dünyası C. 43, S. 471, s. 20-21

Hüseyin Kaya

Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri Güldestesi C. 39, S. 423, s. 19-20

Hüseyin Yurdabak

Uruşlu Âşık Şefkati C. 41, S. 450, s. 24

İ

İbrahim Baştuğ

Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler C. 41, S. 453, s. 28

İbrahim Sağır

Nasrettin Hoca Tebessüm Şuurumuzdur C. 53, S. 600, s. 8-9

İrfan Nazım Tanrıkulu

Âşıklık Geleneğinde Atışma Sanatı C. 40, S. 439, s. 8-10

İsa Kayacan

Nail Tan'ın İki Kitabı C. 48, S. 530, s. 25

Karagöz ve Kukla Sanatımız C. 49, S. 546, s. 26

İsmail Ali Sarar

Türkiye ve Yunus Emre, Modern Amerikan Şiirinde C. 37, S. 401, s. 14

Hoca Ahmed Yesevî ile Yunus Emre'nin Gönül Kapısı C. 38, S. 412, s. 8

Yunus Emre'de Sevgi ve Hoşgörü Paneli C. 40, S. 440, s. 19

Hacı Bektaş-ı Velî C. 41, S. 455, s. 14

İsmail Parlatır

Macaristan'da Türk Kültürünün İzleri C. 47, S. 527, s. 3-6

II. Meşrutiyet Dönemi'nde Genç Kalemler Hareketi'nde

Halk Edebiyatı Unsurları C. 57, S. 640, s. 19-20

K

Kemal Eraslan

Konya Türküleri C. 60, S. 679, s. 21-23

Kerim Aydın Erdem

Nasrettin Hoca C. 43, S. 476, s. 6-7

Ahmet Yesevî C. 43, S. 477, s. 8

M

Mahmu Allahamanlı

Türk Ozanı Murat Çobanoğlu C. 45, S. 499, s. 14-15

Marif Balcı

Müdamî Baba İle Söyleşi C. 42, S. 465, s. 17

Müdamî Baba'dan Bir Demet C. 43, S. 472, s. 11-13

Mehdi Halıcı

Tayyip Ağa'dan Arta Kalan	C. 38, S. 419, s. 11
Eski Konya'da Havan Eczacılığı ve Tekke Tedavileri	C. 38, S. 420, s. 7-8
Eski Konya'da Şifa Umulan Kişi ve Türbeler	C. 38, S. 421, s. 12-13
Âşıklık Geleneğinin Kökeni	C. 40, S. 436, s. 9-11
Yumurtaya Nal Çakmak ve Çağrı	C. 46, S. 509, s. 1
Folklorumuz ve İhsan Hınçer	C. 47, S. 519, s. 10-12
Âşıklar Geleneğinin Kökeni	C. 47, S. 525, s. 6-9
Çobanoğlu'nun Ardından	C. 49, S. 549, s. 6-7
III. Selim'e Sazını Dinleten Âşık Şem'i	C. 52, S. 579, s. 6-7
III. Selim'e Sazını Dinleten Âşık Şem'i	C. 53, S. 594, s. 10-12
Konya'nın Saz Ustaları	C. 54, S. 603, s. 27-28
Âşıklık Geleneği'nin Kökeni	C. 54, S. 609, s. 18-20

Mehmet Bildirici

Halk İnanışına Göre Konya'da Yatan Peygamberler	C. 46, S. 507, s. 18-19
Konya'da Eski Dinler ve Onların Bugüne Gelebilen İzleri	C. 47, S. 525, s. 15-16
Konya'da Yatan 14 Peygamber	C. 49, S. 545, s. 24-25

Mehmet Fındık

Sevgisini Sevgiye Yakışır Gibi Anlatan Ozan Kul Musa	C. 48, S. 538, s. 16-17

Mehmet Gündoğan

Konya Türkülerini Bozanlar ve Sahip Çıkanlar	C. 41, S. 457, s. 17-19

Mehmet Gündoğdu

Türkü Üstüne Bir Yazı	C. 37, S. 404, s. 15
Tahta Kaşık Kültürü	C. 38, S. 406, s. 21
Solist Nuri Cennet'le Konya Türküleri Üzerine Bir Söyleşi	C. 41, S. 451, s. 24-25
Geleneklerimizde Gardaşlık, Ahiretlik ve Yarenlik	C. 42, S. 467, s. 14
Gelin Sandığı ve Beşik	C. 42, S. 468, s. 27
Türkülerin Acınacak Durumuna Bir Bakış	C. 43, S. 470, s. 18-19
Konya'dan İki Efsane	C. 45, S. 498, s. 24
Âşıklık Geleneği Yaşıyor Yaşayacak	C. 45, S. 505, s. 12
Fıkralar Hakkında Birkaç Söz ve Konya Fıkraları	C. 46, S. 508, s. 28-29
Halk Hekimliği ve Konya Sağlık Folklorundan Örnekler I	C. 46, S. 512, s. 27-28
Halk Şiirinin Taze Yaprakları	C. 48, S. 530, s. 9-11
Anadolu Türküleri Sahipsiz Kalmasın	C. 48, S. 538, s. 18-20
Kökeninden Günümüze Oturak Âlemleri ve Halk Oyunları	C. 48, S. 541, s. 22-24
Âşıkların En Garibi Âşık Haydar	C. 60, S. 684, s. 20-21

Mehmet İsmail

Sazın Yaratılış Hikâyesi	C. 46, S. 512, s. 22-24
Dillen, Telli Sazım Hasta Kasım	C. 48, S. 536, s. 25-27

Türk'ün Ölümsüzlük Simgesi Olarak Saz C. 49, S. 552, s. 14-15

Sandıkta Saklı Âşık C. 50, S. 554, s. 21-23

Mehmet Ali Kalkan

Körün Taşı C. 44, S. 488, s. 21-22

Mehmet Okur

Âşık Ali Baba Özbay C. 40, S. 430, s. 15

Mehmet Önder

Konya Folklorunda Efsanelerin Oluşumu C. 60, S. 680, s. 21-24

Mehmet Nuri Yardım

Ozanların Babası Feyzi Halıcı: Yunus'un İlahileriyle Başladım C. 48, S. 534, s. 16-19

Metanet Abdullayeva

Yunus Emre Yaratıcılığında Sakramentel Bilgiler C. 52, S. 579, s. 13-15

Yunus Emre Yaratıcılığında Sakramentel Bilgiler II C. 52, S. 581, s. 11-13

Monad Balkan

Gül Baba II C. 42, S. 458, s. 3-5

Muharrem Kubat

Posoflu Âşık Zülâli	C. 48, S. 539, s. 25-27
Posoflu Âşık Zülâli	C. 58, S. 651, s. 20-25

Muhsin Durucan

Folklor Penceresi	C. 38, S. 410, s. 19
Tekirdağ'da Âşıklar	C. 38, S. 416, s. 20

Murat Çobanoğlu

Âşıklık Geleneğimizde Hikâye	C. 50, S. 563, s. 27-28
Âşıklık Geleneğinde Muamma	C. 53, S. 600, s. 19-20
Âşık Geleneğinde Muamma	C. 54, S. 610, s. 24-25
Âşık Geleneğinde Muamma	C. 55, S. 614, s. 26-29

Murat Özmen

Yerli ve Yabancı Gözü İle Yunus Emre	C. 38, S. 412, s. 18-19
Ak Besirek	C. 38, S. 418, s. 22
Dede Korkut Hikâyelerinde Kadın ve Aile İçi İlişkiler	C. 38, S. 420, s. 21-22
Karacaoğlan'da Yemek Kültürü	C. 39, S. 423, s. (?)
Bilmecelerde Yemek Kültürü	C. 39, S. 428, s. 18-19

Musa Tektaş

Bir Gönül Sultanı Şeyh Hamid-i Velî	C. 47, S. 524, s. 18-19

Mustafa Ertürk

Gelin Kayası	C. 43, S. 470, s. 27
Darendeli Âşık Beyanî Hakk'a Yürüdü	C. 49, S. 552, s. 15-26

Mustafa Uslu

Hacı Bayram Velî'nin Tasavvufa İntisabları	C. 38, S. 411, s. 16

Muzaffer Sertabipoğlu

Tasavvuf Yönüyle Âşık Veysel	C. 45, S. 497, s. 11-12

Muzaffer Uyguner

Yunus Emre'ye Değişik Bakışlar	C. 38, S. 408, s. 16
Eskilerden Sesler: Yesevî ve Bestamî	C. 39, S. 425, s. 17
Hacı Bektaş Velî'nin Özdeyişleri	C. 40, S. 431, s. 9-10
Kadın Yazarlarımız ve Ozanlarımız	C. 40, S. 433, s. 23
Halk Şairleri Antolojileri	C. 40, S. 434, s. 26
Nasreddin Hoca Yılı'nda Fıkralara Bir Bakış	C. 40, S. 438, s. 14-15
Bütün Yönleriyle Âşık Veysel	C. 40, S. 440, s. 15
Halk Edebiyatı Anlatı Türleri	C. 40, S. 442, s. 18

Dünyada Nasreddin Hoca C. 40, S. 444, s. 12

Halk Ozanı Reyhanî C. 41, S. 451, s. 17-18

Halk Edebiyatımız Konusunda Toplu Bilgiler C. 41, S. 456, s. 10

Âşık Fezaî'nin Şiirleri C. 43, S. 470, s. 13

N

Nail Tan

Yunus Emre ve 72 Millet Kavramı C. 38, S. 407, s. 10

Halk Edebiyatımızı Kim Okuyup Kim Anlayacak? C. 38, S. 411, s. 5

Halk Edebiyatımızı Kim Okuyup Anlayacak? C. 40, S. 443, s. 10-11

Nedim Atilla

Halk Şairlerinin Yemek Destanları C. 48, S. 536, s. 24

Nevin Halıcı

Efkâri Baba, Reyhanî ve Yemek Destanları C. 54, S. 603, s. 12-13

Tasavvuf Kültürümüzde Alıç C. 54, S. 606, s. 23-24

Hamam Yemeklerimiz ve 'Dilek Tiridi' C. 54, S. 608, s. 22-23

Anadolu'da Aşure Kültürü C. 57, S. 649, s. 14-15

Nevin Korucuoğlu

Ahmet Yesevî (? - 1166) C. 37, S. 403, s. 16

Atasözlerimizin Değeri C. 40, S. 434, s. 25

Dede Korkut'tan Beri Türk Halkı C. 44, S. 483, s. 10

Bilimsel Yol İçinde Atasözlerimize Bakış C. 45, S. 498, s. 11

Nilgün Çelebi

Kültürel Mirasın Korunması Toplantısı C. 46, S. 516, s. 4-5

Ö

Önder Göçgün

Ahmet Mithat Efendi'nin Eserlerinde

Türk Folkloru İle İlgili Unsurlar C. 60, S. 685, s. 27-29

Özkan Gönlüm

Bir 'Özay Gönlüm' Vardı C. 51, S. 572, s. 26-27

R

Rasim Köroğlu

Ustamız, Üstadımız ve Ağabeyimiz Muharrem Kubat C. 54, S. 612, s. 12

S

Sabahattin Engin

Yunus Emre'nin Şathiyatları Üzerine Bir Deneme C. 38, S. 417, s. 14-15

Yunus Emre'nin Hümanizması ve Avrupa Aydınlık Çağı C. 38, S. 419, s. 9

Folklordan Uluslararası Sanata C. 39, S. 428, s. 8-9

Halkın Sevgisi ve Yunus Emre C. 40, S. 430, s. 7

Halkın Sevgisi ve Yunus Emre II C. 40, S. 431, s. 7

Yunus Emre'nin Şathiyatları Üzerine Bir Deneme C. 56, S. 632, s. 24-25

Saim Sakaoğlu

Doğumunun 75. Yılında Konyalı

Halk Kültürü Araştırıcısı Dr. Mehmet Önder C. 56, S. 629, s. 18-22

Sait Küçük

Eleştirmen Gözüyle Kars Âşıklar Bayramı C. 50, S. 562, s. 19-20

Sami Hamamcıoğlu

Feyzi Halıcı İle Âşıklar Bayramı Üzerine Söyleşi C. 38, S. 421, s. 15-16

Honamlı Yörükleri C. 48, S. 537, s. 28

Samire Kuliyeva

Kitab-ı Dede Korkut Destanlarındaki Motifler

Çağdaş Azerbaycan Şiirinde C. 59, S. 667, s. 27-29

Halk Edebiyatında İnançlar C. 60, S. 676, s. 22-24

Sefa Odabaşı

Konyalı Folklorcu İsmail Zühtü C. 40, S. 439, s. 26

Konya'dan Derlenmiş Fıkralı Atasözleri C. 40, S. 442, s. 22

Sevim Narinç

Raif Yelkenci İle Bir Konuşma C. 38, S. 408, s. 5-6

Seyit Küçükbezirci

Halkbilim Açısından Konya Kadınının

Ekonomik, Kültürel Boyutlarından Notlar C. 57, S. 640, s. 21-23

Konya Çocuk Tekerlemeleri ve Halk Edebiyatı C. 57, S. 645, s. 20-23

Ramazana Renk, Tat, Hoşluk Getiren Mâniler C. 58, S. 657, s. 13-15

Bir Şehir Efsanesinin Doğuşu: Dergâhta Kan Damlayan Kılıçlar C. 60, S. 683, s. 14-15

Suad Abanazır

Âşıklar Bayramı C. 38, S. 409, s. 22

Ş

Şeref Taşlıova

Posoflu Âşık Zülalî C. 37, S. 401, s. 21

Üç Âşıktan Karşılıklı Deyişler C. 39, S. 427, s. 24

Türkiye Âşıklar Bayramı 30. Yılda İzlenimlerim C. 40, S. 438, s. 23-25

Türkiye Âşıklar Bayramı, Konya'da 30 Yılda Gördüklerim C. 57, S. 645, s. 11-15

Şükrü Elçin

Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni Açılış Konuşması C. 40, S. 440, s. 18

Şevket Öznur

Kıbrıs Yöresine Ait Bir Ağıt Arap Ali ve Varyantları C. 58, S. 653, s. 18-23.

T

Tamilla Abbashanlı-Aliyeva

Yunus Gönüllü Ozan Muharrem Kubat C. 50, S. 563, s. 21-22

Yunus Gönüllü Ozan Muharrem Kubat II C. 50, S. 564, s. 14-15

Karacaoğlan Dost Bağına Varmalı C. 51, S. 576, s. 10-13

Derdini Tele Ortak Eden Âşık Murat Çobanoğlu C. 55, S. 622, s. 11-13

Türkülere Tutunup Gelen Ozan Erbabî C. 58, S. 654, s. 12-15

Ölüm Sevinmesin C. 58, S. 659, s. 9-11

Azerbaycan'da Nevruz Şöleni ve Örf Adetleri C. 59, S. 665, s. 9-13

Yaşayan Yunus Emre C. 59, S. 670, s. 18-22

Mustafa Ceylan'ın Türk Dünyası Efsaneleri Adlı Kitabı

Hakkında İnceleme C. 60, S. 685, s. 9-12

Timurçin Savaş

Konya'da Âşıklar Bayramı C. 38, S. 421, s. 1

Türker Acaroğlu

Tekirdağlı Ozanlar ve Yazarlar C. 40, S. 441, s. 19

VII. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri Üzerine C. 41, S. 452, s. 24-25

Nasreddin Hoca Bildirileri C. 41, S. 455, s. 25

Türk Halkbiliminde ve Halk Edebiyatında Görüşler C. 41, S. 456, s. 23-24

Zileli Âşık Ceyhunî C. 42, S. 460, s. 22

Ü

Ünal Şöhret Dirlik

Türkülerin Hikâyesi Buhurcular ve İnce Mehmet Türküsü C. 48, S. 531, s. 23-24

Y

Yaşar Çağbayır

Evrensel Yunus Emre ile Baş Başa C. 45, S. 501, s. 10-11

Yaşar Faruk İnal

Feyzi Halıcı'nın Şiirsel Yorumuyla

Hünkâr Hacı Bektaş Velî'den Özdeyişler C. 40, S. 441, s. 29

Halk Şairlerinden Şiir Geçidi C. 41, S. 456, s. 28-29

Yavuz Bülent Bâkiler

Konya'da 33. Âşıklar Bayramı ve Konya Valisi C. 43, S. 470, s. 15-16

Âşık Veysel'de Millî Ülkü	C. 43, S. 476, s. 8-10
Âşık Veysel'de Millî Ülkü	C. 53, S. 598, s. 5-7
Âşık Veysel'de Millî Ülkü	C. 54, S. 607, s. 23-25

Yücel İpek

Mesnevî'de Folklora Verilen Yer	C. 53, S. 590, s. 14-15
Mesnevî'de Folklora Verilen Yer	C. 55, S. 616, s. 27-29

?

30. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın	
12 Dala Göre Yarışma Sonuçları	C. 40, S. 433, s. 14
Yunus Emre Şiirleri Güldestesi	C. 41, S. 446, s. 21
Âşıklar Bayramı Murat Çobanoğlu	C. 43, S. 476, s. 17
35. Türkiye Âşıklar Bayramı Sonuçları	C. 44, S. 493, s. 23
Konya Âşıklar Bayramı'nda 18 Dalda	
Başarı Gösteren Âşıkların Listesi	C. 47, S. 520, s. ?

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Edebiyatımızda dergiler, sanatın ve düşüncenin gelişmesini sağlayan ve bu gelişmeyi yansıtan, ona yön veren en önemli yayım organları olmuştur. Dergiler, Cumhuriyet'in ilanından sonra önemli bir görev üstlenmiştir. Türk halkının tutumunu yansıtıyor olması dergilerin birer belge niteliği taşımasını sağlamıştır.

Cumhuriyet'in ilanının ilk yıllarında yayımlanan kültür, sanat, edebiyat dergilerinin çoğu bir okul görevi görmüş, hem yazarları hem de okuyucuları eğitmiştir. Yine bu dergiler yayımlandıkları yıllar göz önünde bulundurulduğunda önemli yeniliklerde öncü olmuşlardır.

Geçmişten günümüze kadar çıkarılan her derginin mutlaka söyleyecek bir sözü vardır. Dergiler, söyleyeceği sözü okuruna sunar ve bundan sonra yayımlanmaya ya devam eder ya da yayımı durur ve dergi kapatılır. Bu durum derginin yayımlandığı yere göre değişiklik gösterebilir. Ankara, İstanbul gibi merkezlerin dışında dergilerin yayımlanması, yayımlandığı döneme göre düşünüldüğünde dikkate değer bir durumdur. Söz konusu bu dergilerin yöresel ve bölgesel nitelikte olması yerel basını doğurmuştur. Gelenek ile zayıflayan bağımızı güçlendirmek, geleneği yaşatmak gibi amaçlarla çıkarılmaya başlanan yerel dergiler, yazılı basımın çoğunlukla merkezde olduğu dönemlerde taşrada önemli faaliyetler göstermiştir.

Edebiyat tarihimizde bir sayıdan sonra devamlılığını sürdüremeyen dergiler olduğu gibi önemli yerlere gelmiş, onlarca, yüzlerce sayıya ulaşmış dergiler de vardır. Bunlardan biri Çağrı Dergisi'dir. Çağrı, bir Anadolu dergisidir ve yerel bir görünüme sahiptir. Bununla beraber başta kurucusu Feyzi Halıcı'nın gayretleri, özverisi, fedakârlığı, çalışkanlığı olmak üzere dergide sürekli ya da zaman zaman yazıları yayımlanan değerli isimler ile bu isimlerin önemli yazıları, Çağrı Dergisi'ni yerellikten sıyırmış ve derginin tüm Türkiye'ye de hitap etmesinde önemli rol oynamıştır. Çağrı Dergisi, 1957 yılından

günümüze kadar 62 yıl boyunca her ay yayımlanmış ve 744 sayı olarak varlığını sürdürmüştür. Bugün, Çağrı Dergisi'ni ülkemizde kurumlaşmış bir dergiye örnek olarak göstermek mümkündür. Yerel bir Anadolu dergisi olarak kararlılık içinde yayım hayatını bu kadar yıl devam ettirmek çok büyük bir başarı örneğidir. Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinin en uzun süre yayımlanan folklor konulu dergisi olarak Çağrı, folklor çalışmaları için de bir çerçeve çizmeye çalışmış, folklora hizmet etmiş ve özellikle yerel folklorun gelişip yaygınlaşmasında önemli bir görev üstlenmiştir. Taşrada da edebî bir ortam oluşmasında büyük katkıları olmuştur. En büyük amacı memlekete hizmet etmek olan Çağrı Dergisi ilk sayısından itibaren çeşitli faaliyetlere de öncü olmuştur:

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı

Türk halk edebiyatı bilgi şölenleri

Cirit oyunları yarışmaları

Gül bayramları

Uluslararası yemek yarışmaları

Çalışmamıza konu olan kısımda Çağrı Dergisi, 1993 yılından günümüze kadar olan 23 yıllık süreçte toplamda 276 sayı yayımlanmıştır. Bu sayıların hemen hepsinde folklor ile ilgili makaleler bulmak mümkündür. Söz konusu süreçte Çağrı Dergisi'nde sayılamayacak kadar çok yazarın makalesi yayımlanmış ve bu makalelerde folklor ile ilgili neredeyse bütün konular üzerinde durulmuştur. Gelenekten beslenen, hatta Türk edebiyatının gelenekle zayıflayan bağını yeniden güçlendirmeye çalışan Çağrı Dergisi'nin sayfalarında gerçekten de çok değerli ve alana katkı sağlayacak makalelerin olduğunu söylemek gerekir.

Akademik inceleme yazılarına yer verilmekle beraber Türk dünyasını, özellikle Anadolu sahasını eserler, isimler, bölgeler merkezli olarak ön plana çıkarmıştır. Bunun yanında Feyzi Halıcı, Çağrı Dergisi'nde sadece Konya'ya değil tüm Türkiye'ye yer vermiştir.

Söz konusu süreçte tespit edilen folklor yazılarında yoğunluk gösteren konular şöyledir;

Âşıklar Bayramı

Âşıklık geleneği

Gelenek temsilcileri

Yunus Emre

Ahmet Yesevî

Nasrettin Hoca

Sözlü kültür ürünleri

Maddi kültür unsurları

Halk edebiyatı anlatı türleri

Ana konusu âşıklık geleneği, Âşıklar Bayramı olan Çağrı Dergisi'nde bu başlıkları taşıyan birçok yazıyı görmek mümkündür. Genel olarak baktığımızda Âşıklar Bayramı'nın katkılarından biri âşıklarımızın akademisyenlerle tanışma fırsatı bulmuş olmasıdır. Feyzi Halıcı, önemli akademisyenleri, gazetecileri, şairleri, yazarları bayramda jüri olarak görev yapmaları için davet ederdi. Onlarla tanışan âşıkların fikir dünyasında büyük gelişmeler olmuştur. Bunun yanında yurdun farklı bölgelerinden gelen âşıklar birbirini tanıma fırsatı bulmuş ve kültürel etkileşim sağlanmıştır.

Âşıklar Bayramı ile âşıklık geleneğini 20. yüzyılda canlandırıp yaşatmayı başaran Feyzi Halıcı, bunun ve âşıkların birbirleriyle olan kültürel etkileşiminin aktarımını Çağrı Dergisi üzerinden yapmıştır.

Çalışmamızda 1993 yılından günümüze kadar olan süreçteki tüm sayıların incelenmesi sonucunda Çağrı Dergisi'nde çok zengin bir folklor kaynakçası olduğu görülmüştür. Folklor, halk edebiyatı, halk kültürü, âşıklık geleneği, halk hekimliği, tekke tedavileri, üzerlik, halk takviminde bahar, mendil kültürü, efelik geleneği, Dede Korkut'ta kadın, aile, Yunus Emre'de hümanizm, Türk-Macar masallarının ortak yönleri gibi önemli

konular ile Yunus Emre, Ahmet Yesevî, Nasrettin Hoca, Hacı Bektaş-ı Velî, Âşık Veysel gibi önemli isimler üzerinde nitelikli bir kaynakça olarak değerlendirilmelidir.

Çağrı Dergisi, kendi döneminde ve sonraki dönemlerde bugünün imkânları olmamasına rağmen yerel dergicilik alanında önemli etki bırakmış bir folklor dergisidir. Yok olmaya yüz tutmuş konuların, değerlerin unutulmamasını sağlamış, alana bir canlılık getirmiştir.

Çalışmamızın amacı hem çıkarıldığı dönemde hem de günümüze kadarki dönemde başta folklor, halk edebiyatı, halk kültürü olmak üzere kültür, sanat, edebiyat konularına sayfalarında yer vermiş olan Çağrı Dergisi'nin bu zengin içeriğinin gün yüzüne çıkarılmasıdır. Çağrı Dergisi'nde yoğunluk gösteren konuların tespiti ve yayımlanan yazıların fihristi gelecekteki araştırmacılara yol gösterecek, fikir verecektir.

KAYNAKÇA

1. _____ (1984), *Türkiye'de Dergiler Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları.

2. _____ (1985), *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul, İletişim Yayınları.

3. _____ (1995), "Okuyucularımıza Duyuru", *Çağrı*, C. 39, S. 425, s. 26.

4. ACAROĞLU, Türker (1971), "Dergiciliğimiz", *Türk Dili*, C. 23, S. 233, s. 389-394.

5. AKTAŞ YASA, Azize (2002), *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

6. ALIÇ, Serdar (2016), "Türk Halkbiliminin Gelişimi Bağlamında Dergicilik Faaliyetleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 9, S. 42, s.12-18.

7. ALPTEKİN, Ali Berat (2016), *Feyzi Halıcı ve Yirminci Yüzyıl Âşıkları Üzerine Araştırmalar 1*, Ankara, Akçağ Yayınları.

8. ANBARLI, Muhammed Nur (1998), "Türk Dergiciliği'nin Ufkuna Yeni Açılımlar", *Türk Yurdu*, S. 132, s. 8-13.

9. AYDIN, Eda (2009), *Süreli Yayınlardaki Türk Mitolojisi Üzerine Yapılan Çalışmaların Halkbilimi Açısından Değerlendirilmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

10. BANARLI, Nihat Sami (1983), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi 1-2*, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi.

11. BAŞ, Osman (2002), "Dergilerin Taşıdığı İlkeler", *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni (7-9 Haziran 2002, Bolu),* Ankara, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 221-226.

12. BAYCANLAR, ÇETİN, Sema (2011), "Süreli Yayınlar ve Edebiyat Dünyası '1950'lerden Günümüze Genel Bir Değerlendirme'*", Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu*, Adana, 20-22 Ekim, s. 288-295.

13. BAYRAK, Orhan (1994), *Türkiye'de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831-1993)*, İstanbul, Küll Yayınları.

14. BAYRI, M. Halit (1933), "Cumhuriyet Devrinde Halk Bilgisi Hareketleri", *Halkbilgisi Haberleri Mecmuası*, C. 3, S. 29, s. 3-8.

15. BENEK, Kazım (2016), "Osmanlı'da Basının Doğuşu Ve II. Meşrutiyet'e Kadarki Gelişimi", *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 6-7, s. 37-39.

16. BORATAV, Pertev Naili (2011), *Halk Edebiyatı Dersleri*, İstanbul, Tarih Vakfı Yayınları.

17. BOZDAĞ, Erdal (2013), "Yerel Bir Mecmua Örneği: Çağlayan Mecmuası (İnceleme-Fihrist)", *Turkish Studies*, C. 8, S. 1, s. 1070-1099.

18. BÜLBÜL, Ali Rıdvan (1993), "Çağrı'nın Başarısı", *Çağrı*, C. 37, S. 400, s. 22.

19. BÜLBÜL, Ali Rıdvan (2005), "Yerel Basın", *Çağrı*, C. 49, S. 542, s. 8-9.

20. ÇAPAN, Cevat (1984), "Cumhuriyet Dönemi Tiyatro Dergileri", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 123-134.

21. ÇOBANOĞLU, Özkul (2012), *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş, Ankara*, Akçağ Yayınları.

22. ÇONGUR, H. Rıdvan (2010), "Türk Yurdu ve Dergiler Üzerine", *Türk Yurdu*, C. 99, S. 275, s. ?

23. DEMİR, Fatih (2007), *Kültür Haftası ve Ağaç Dergileri Üzerine Bir İnceleme*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

24. DERMAN, Hakan (1984), "Mizah Dergileri ve Karikatür", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 71-84.

25. DİRİN, İlyas (2009), "Kültür-Sanat-Edebiyat-Tiyatro-Musiki ve Folklor Dergileri 1929-1990, *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, C. ?, S. ?, s. 223-284.

26. DOĞAN, Âbide (1991), *1923-1938 Yılları Arasında Yayınlanan Dergiler: Anadolu, Kadro, Ülkü, Fikir Hareketleri, Ayda Bir Üzerinde Bir Çalışma*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Doktora Tezi.

27. DOĞAN, Erdal (1997), *Edebiyatımızda Dergiler*, İstanbul, Bağlam Yayınları.

28. EMİROĞLU, Öztürk (1998), "Hisar'da Feyzi Halıcı", *Çağrı*, C. 42, S. 463, s. 24-27.

29. EMİROĞLU, Öztürk (2009), "Kaynağını Gelenekten Alan Hisarcılar", *Turkish Studies*, C. 4, S. 1-2, s. 1309-1331.

30. ENGİN, Sabahattin (1996), "Büyük Başarı", *Çağrı*, C. 40, S. 443, s. 23.

31. ERDEM, Erdoğan (2002), "Yerel Dergilerin Kültür Yaşamımızdaki Yeri ve İşlevi", *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni (7-9 Haziran 2002, Bolu)*, Ankara, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 47-51.

32. EVREN, Burçak (1984), "Başlangıcından Günümüze Sinema Dergileri", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 135-148.

33. FİLİZOK, Rıza (1991), *Ziya Gökalp'ın Eserlerinde Halk Edebiyatı Tesiri Üzerine Bir Araştırma*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.

34. GENÇEL, Şeyma (1984), "Çocuk Dergileri", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 185-202.

35. GERÇEL, Âlim (2002), "Sosyal ve Kültürel Bakımdan Mahallî Dergiler", *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni (7-9 Haziran*

2002, Bolu), Ankara, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 37-40.

36. GÖNENÇ, YAPAR, Aslı (2007), "Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 29, s. 63-78.

37. GÜDEK, Orhan (2007), "*Halka Doğru" Dergisi, Tahlili Fihrist, İnceleme, Seçme Metinler*, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

38. GÜLER, Abdülkadir (2004), "Yerel Dergilerin Sorunları", *Çağrı*, C. 48, S. 541, s. 15-17.

39. GÜLTEKİN, Sabahattin (2010), *Harb Malülleri, Yeni Kitap, Irmak ve Yürüyüş Dergilerinin Değerlendirilmesi ve Tahlili Fihristi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

40. GÜNDOĞAN, Tülay (2008), *Türk Folklor Araştırmaları İndeksi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

41. GÜNYOL, Vedat (1984), "Cumhuriyet Sonrası Sanat ve Edebiyat Dergileri", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 85-122.

42. GÜNYOL, Vedat (1986), *Sanat ve Edebiyat Dergileri*, İstanbul, Özdem Kardeşler.

43. GÜR, Âlim (1990), *Ebuzziya Tevfik'in Hayatı, Dil, Edebiyat, Basın Yayın ve Matbaacılığa Katkıları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

44. GÜZEL, Abdurrahman, Ali Torun (2007), *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara, Akçağ Yayınları.

45. HALICI, Feyzi (1985), *Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler*, Konya, Konya Kültür ve Turizm Derneği.

46. HALICI, Feyzi (1992), *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri: Güldeste*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

47. HALICI, Feyzi (1993), "Çağrı 400", *Çağrı*, C. 37, S. 400, s. 1.

48. HALICI, Feyzi (1994), "Bizi Biraz Dinler Misiniz?", *Çağrı*, C. 38, S. 410, s. 1.

49. HALICI, Feyzi (1999), "Çağrı'nın Yayın Hikâyesi", *Çağrı*, C. 43, S. 481, s. 1.

50. HALICI, Feyzi (2005), "Çağrı'nın Hikâyesi", *Çağrı*, C. 49, S. 549, s. 1.

51. HALICI, Feyzi (2005), "Çınaraltı Dergisi'nden Çağrı'ya", *Çağrı*, C. 38, S. 406, s. 1.

52. HINÇER, İhsan (1966), "Birinci Âşıklar Bayramı", *Türk Folklor Araştırmaları*, C. 10, S. 208, s. 4246-4249.

53. HİÇYILMAZ, Ergun (1984), "Spor Dergiciliği", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 203-218.

54. HİÇYILMAZ, Ergun, Burçak, Evren (1984), "Magazin Dergiciliği", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 149-162.

55. HUYUGÜZEL, Ömer Faruk (2000), "Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Halkevlerinin Rolü", *Halkevlerinin 70. Yıldönümü Anma Programı*, Ankara, 6 Mart, s. 391-400.

56. IŞIK, İhsan (2002), *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, Ankara, Elvan Yayınları.

57. İLYASOĞLU, Aynur, Deniz, İnsel (1984), "Kadın Dergiciliğinin Evrimi", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 163-184.

58. KARABACAK, Mestan (1993), *Konyalı Bir Folklor Araştırmacısı Dr. Mehmet Önder*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
59. KARDAŞ, Canser (2007), *Diyarbakır Halkevi ve Karacadağ Dergisinin Halkbilimi Açısından Değerlendirilmesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

60. KAYNAK, Latife (2015), "20. Yüzyıl Âşıklığının Dönüştürücü Unsuru Olarak Feyzi Halıcı ve Âşıklar Bayramı", *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi I. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu*, Nevşehir, s. 1563-1577.

61. KAYSERİ, İhsan (2005), "Feyzi Halıcı Çağrı", *Çağrı*, C. 49, S. 553, s. 25-26.

62. KOCABAŞOĞLU, Uygur (1984), "Cumhuriyet Dergiciliğine Genel Bir Bakış", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 3-12.

63. KOÇIBAY, Osman (2015), "Yerel Bir Dergi Örneği: Gül Dergisi (İnceleme-Fihrist), *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 1. Teke Yöresi Sempozyumu Bildirileri*, s. 1-22.

64. KOLEKTİF (1981), *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi: Devirler, İsimler, Eserler, Terimler C. 2*, İstanbul, Dergâh Yayınları.

65. KOLEKTİF (1981), *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi: Devirler, İsimler, Eserler, Terimler C. 4*, İstanbul, Dergâh Yayınları.

66. KOLEKTİF (2001), *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi C. 1 (A-İ)*, İstanbul, YKY.

67. KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat (1980), *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, Ötüken Yayınları.

68. KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat (1999), *Edebiyat Araştırmaları*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

69. KÖSE, Gamze (2018), *Sivas Folkloru Dergisi Kapsamında Yerel Türk Halkbilimi Dergiciliği ve Araştırmacılığı Geleneği*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yüksek Lisans Tezi.

70. KURDAKUL, Şükran (1999), *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, İstanbul, İnkılâp Yayınları.

71. NECATİGİL, Behçet (2006), *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, İstanbul, Varlık Yayınları.

72. OTMAN, Ahmet (2002), "Dergilerin Önemi", *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni (7-9 Haziran 2002, Bolu)*, Ankara, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 33-35.

73. ÖNER, Haluk, Can, Şen (2017), "Türk Edebiyatında Yarım Kalan Bir Hamle: Celâleddin Ezine'nin Hamle Dergisi Üzerine Bir İnceleme", *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 5, S. 12, s. 767-779.

74. ÖZDEN, Mehmet (2011), "Bir Halkçı Münevverler Platformu: Halka Doğru Dergisi (1913-1914)", *Millî Folklor*, C. 23, S. 89, s. 109-119.

75. ÖZKAYA DUMAN, Olcay (2013), "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ulusaldan Yerele Basın ve Yayıncılık Faaliyetlerinin Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme", *Turkish Studies*, C. 8, S. 12, s. 1031-1041.

76. ÖZTÜRK, Selahattin (2010), "İstanbul İçin Yayımlanan Süreli Yayınlar Bibliyografyası", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 8, S. 16, s. 563-589.

77. POLAT, Nâzım H. (2002), "Türkiye'de Yerel Basının Gelişimine Kısa Bir Bakış", *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni (7-9 Haziran 2002, Bolu)*, Ankara, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 17-32.

78. SAKAOĞLU, Saim (1990), "Konyalı Âşık Mehmet Yakıcı", *Millî Folklor*, C. 1, S. 5, s. 8-9.

79. SAKAOĞLU, Saim (1998), "Ölümünün 20. Yılında H. Cahit Öztelli", *Türk Dili*, S. 554, s. 155-164.

80. SAKAOĞLU, Saim (2010), "Ölümünün 60. Yılında Konyalı Âşık Mehmet Yakıcı", *Merhaba Gazetesi Akademik Sayfalar*, C. 9, S. 2, s. 18-32.

81. SAKAOĞLU, Saim, (2002), "Doğumunun 75. Yılında Halk Kültürü Araştırıcısı Dr. Mehmet Önder", *Türk Dili*, S. 601, s. 61-69.

82. SATOĞLU, Abdullah (1996), "Çağrı'nın 40. Yılı ve Dergilerimize Genel Bir Bakış", *Çağrı*, C. 40, S. 434, s. 17.

83. SELÇUK, Seval (2007), *A. Rıdvan Bülbül Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

84. SEVGİ, Ahmet (2009), "Edebiyat Dergileri", *Çağrı*, C. 53, S. 595, s. 23-24.

85. SÜREYA, Cemal (2002), "Çağrı'da Yeniler", *Çağrı*, C. 46, S. 511, s. 21.

86. ŞAKİROĞLU, H. Mahmut (1996), "Halkevi Dergileri ve Neşriyatı", *Kebikeç*, S. 3, s. 131-132.

87. ŞAKİROĞLU, Mahmut (1975), "Cumhuriyet Tarihimizde Süreli Yayınlara Kısa Bir Bakış", *Türk Kültürü*, C. 13, S. 156, s. 379-385.

88. ŞEN, Nurcan (2009), "Tanzimat Devri Periyodikler ve Dergicilik", *Gazi Türkiyat Dergisi*, S. 5, s. 381-393.

89. TAN, Nail (2005), "Ölümünün Birinci Yıl Dönümünde Halkbilimci Yönüyle Mehmet Önder", *Millî Folklor*, C. 17, S. 68, s. 249-251.

90. TAN, Nail (2008), *Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler*, İstanbul, Özal Matbaası.

91. TAN, Nail (2010), "H. Cahit Öztelli", *Türk Dili*, S. 700, s. 915-918.

92. TAN, Nail (2014), *Öz Köz Söz Türk Halk Kültürü Araştırmaları*, Ankara, Kültür Ajans Yayınları.

93. TAN, Nail, İrfan Ünver Nasrattınoğlu (1979), *H. Cahit Öztelli Kaynakçası*, Ankara, Folklor Araştırmaları Kurumu Yayınları.

94. TEKİN, Mehmet (1998), "Dergiler ve Dergicilik Üzerine Sohbet", *Türk Yurdu*, S. 132, s. 15-17.

95. TEKİN, Mehmet (2002), "Dergilerin Fikir Hayatımızdaki Rolü ve 'Güneyde Kültür' Örneği", *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni (7-9 Haziran 2002, Bolu)*, Ankara, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 103-112.

96. TIRKAZ, Gözde (2014), *Yirminci Yüzyıl Âşıklarından Âşık Mehmet Yakıcı, Âşık Huzûrî, Âşık Veysel Şatıroğlu, Âşık Zülâlî ve Âşık Efkârî'nin Şiirlerinde Eğitim Unsurları*, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

97. TOPRAK, Zafer (1984), "Fikir Dergiciliğinin Yüzyılı", *Türkiye'de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul, Gelişim Yayınları, s. 13-54.

98. TOPRAK, Zafer (1984), "Osmanlı Narodnikleri: Halka Doğru Gidenler", *Toplum ve Bilim*, S. 24, s. 69-81.

99. TOYGAR, Kamil (1984), *Çağrı Folklor ve Halk Edebiyatı Bibliyografyası*, Ankara, Güven Matbaası.

100. TÜRKTEN, Nevzat (2002), "İlkeli Dergicilik ve Erciyes Dergisi", *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayımcılığı Bilgi Şöleni (7-9 Haziran 2002)*, Bolu, s. 177-182.

101. UÇAR, Aslı (2007), *1950'ler Türkiye'sinde Edebiyat Dergiciliği: Poetikalar ve Politikalar*, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

102. UYGUNER, Muzaffer (1978), "Anadolu'da Yazın Dergileri", *Türk Dili*, C. 37, S. 321, s. 469-476.

103. UZ, Mehmet Ali (2003), *Konya Kültürüne Hizmet Edenler*, Konya, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

104. VARLIK, Bülent (1985), "Tanzimat ve Meşrutiyet Dergileri", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul, İletişim Yayınları.

105. VARLIK, Bülent (1999), "Osmanlı Dönemi Türkçe Yerel Basını Üzerine Bağlı Gözlemler", *Osmanlı Basın Hayatı Sempozyumu (6-7 Aralık)*, Ankara, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayını.

106. YAĞCI, Gökhan (2016), *Kosova'da Yayımlanan İmza Dergisi'nin Halk Bilimi Açısından İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

107. YALÇIN, Alemdar (1998), Türkiye'de Fikir Dergilerinin Yeri ve Önemi", *Türk Yurdu,* S. 132, s. 5-7.

108. YARDIM, Mehmet Nuri (2005), "Ozanların Babası Feyzi Halıcı", *Çağrı*, C. 49, S. 547, s. 13-16.

109. YEMİŞ, Mustafa (2010), *Feyzi Halıcı'nın Hayatı ve Halk Edebiyatına Katkıları,* Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

110. YILDIRIM, Dursun (1998), *Türk Bitiği*, Ankara, Akçağ Yayınları.

EKLER

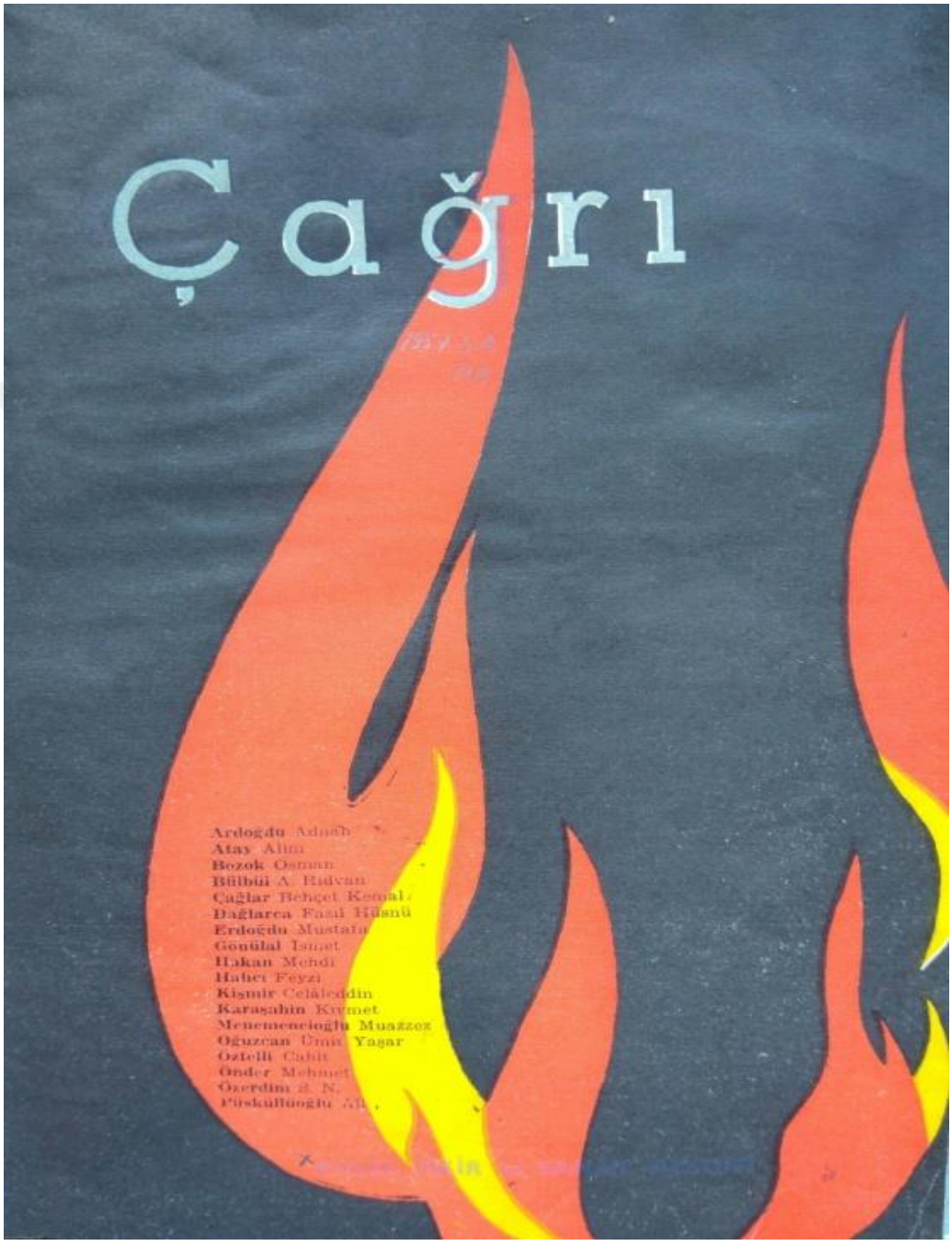

Çağrı, Ekim 1957, C. 1, S. 1.

8 EKİM 1957

Devlet Nüshası

Sahibi ve yazı işlerini fillen idare eden
FEYZİ HALICI
Dizildiği ve Basıldığı Yer
Mars T. ve S. A. Ş. Matbaası — Ankara

ÇAĞRI

AYLIK FİKİR VE SANAT DERGİSİ

İdare yeri ve haberleşme adresi:
İstanbul Cad. 81
Konya
Tel: 1491

Abone şartları:
Yıllığı: 6 lira
Fiatı : 50 kuruş

Dergimize gelen yazılar geri verilmez Şiir ve yazıların fikri sorumluluğu yazarına aittir.

Yıl: 1 EKİM : 1957 Sayı: 1

ÇIKARKEN

Sevgili Okuyucularımız,

ÇAGRI, Konya Fikir ve Sanat Derneğinin sesini bütün aydınlara duyurmak için çıkıyor. Dernek çerçevesi içindeki çalışmaların özetini verecek, orada meydana gelen fikir ve sanat çekirdeklerine gelişmek ve yayılmak imkânını sağlıyacaktır..

Konya aydınları derli toplu, yönü belli, içten gelen, kökleri milli duygu ve geleneklere dayanan sanat çalışmalarına susamıştır. Son iki ayda tertiplenen şiir gecelerine gösterilen büyük ilgi, Devlet Tiyatrosunun gördüğü rağbet, bunun canlı örnekleridir. Artık sanat çalışmaları için tohumlar atılmış, toprak hazırlanmıştır.

Fikir çalışmalarına gelince, işin bu yönü çetindir. Sanat gönül yapısıdır amma, fikir beyin yapısı. Sanat ruh, fikir vücuttur. Onun için fikirsiz sanat, vücutsuz ruhlara benzer. Dimağın ana gıdası fikirdir. Onu tersine işlemekten koruyacak fikirlerle beslemek gerektir. O zaman cemiyetleri kemiren kara ve kızıl kuvvetler, demagojiler, ahlâk düşkünlüğü yaşamak ve yayılmak için zemin bulamazlar. Ahlâk, din ve sanat anlayışı, tarih görüşü, millet ve yurd sevgisi, çalışma disiplini, vazife ve mesuliyet duygusu gibi toplum yaşamanın ana konuları üzerinde durmak, düşünmek, çareler aramak ve bu yoldaki çalışmalara bir yön vermek için gayret etmek her Türk aydınının başlıca borcudur. Derneğimizin amacı, aydınlarımızın bu yoldaki çalışmalarını toplamak, onlara hiç değilse Konya çerçevesi içinde bir yön vermektir..

ÇAGRI, çalışmalarımızın aynası olacaktır. Sevgili okuyucularımız yurtsever Türk aydınlarının, kıymetli sanat ve bilim adamlarımızın irşat ve yardımlarını esirgemiyeceklerini umarız.

O.B.

1957-SA-103
MİLLİ KÜTÜPHANE-ANKARA-1946

Çağrı, Ekim 1957, C. 1, S. 1.

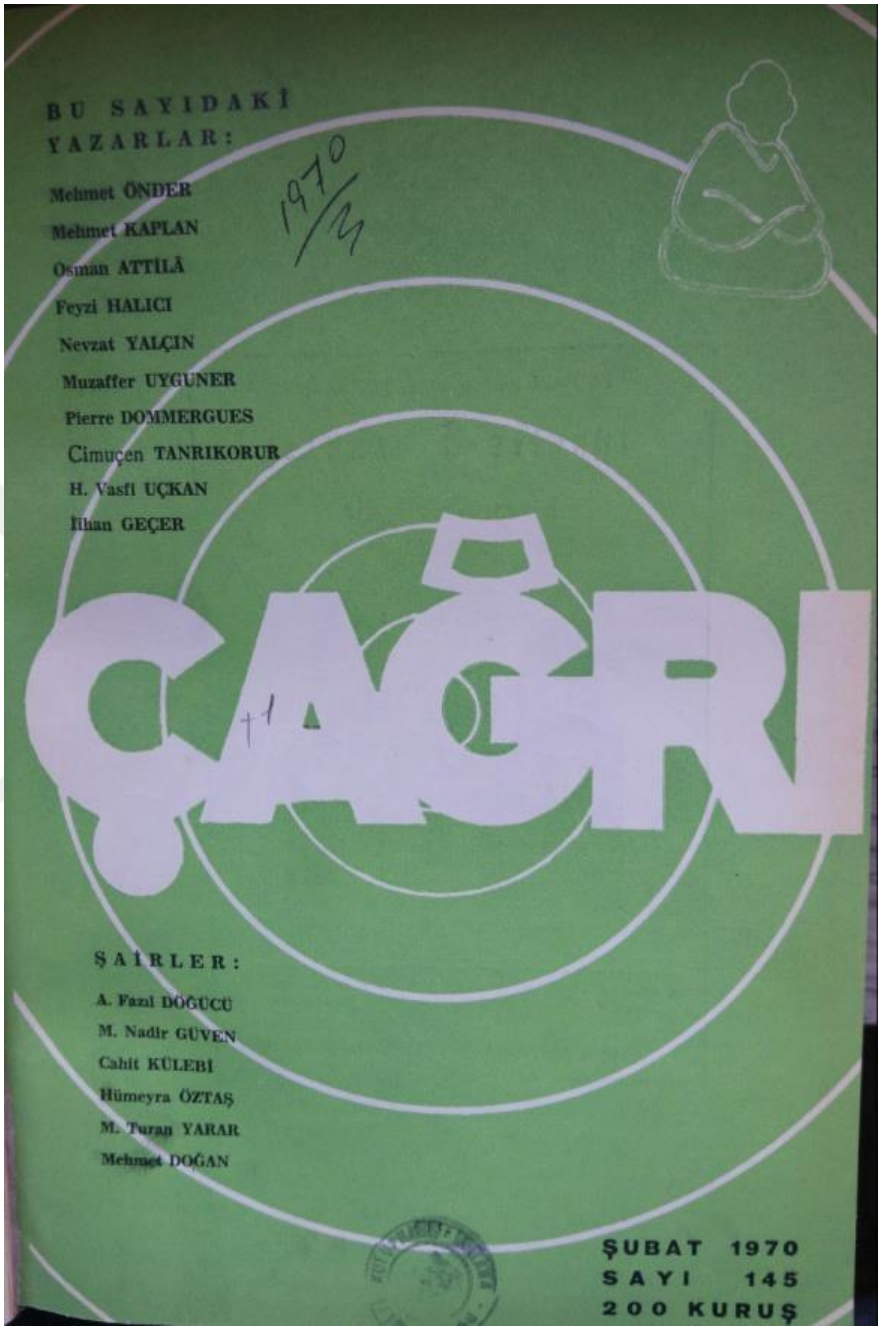

Çağrı, Şubat 1970, C. 14, S. 145.

- 8 Haziran 1971

Devlet Nüshası

ÇAĞRI

AYLIK FİKİR ve SANAT
DERGİSİ

Yıl : 15 — Sayı : 155 — 1 Aralık 1970

Kurucusu ve Sahibi
FEYZİ HALICI

★

Yazı İşlerini Fiilen İdare Eden
Hasan HALICI

★

YAZIŞMA ADRESİ
P.K. 99 — Tel. 1491 — 3211
İstanbul Cad. Halıcı İşhanı - Konya

★

Şube :
Kenedi Caddesi Kenedi
Apart. 55/8
Tel : 12 80 30 - 18 12 53
ANKARA

★

ABONE
Fiatı 2 Lira
Yıllığı : 24 TL.

★

İLÂN ve REKLÂM
Tam sayfa 1200 TL.
Küçük ilân ve reklâmların
santimi 10 TL.

★

GÜVEN MATBAASI
ANKARA — 1970

AŞIKLAR BAYRAMI

ÇAĞRI

Sanat, Tarih, Kültür ve Turizm şehri Konyamız, Ekim ayının son haftasında büyük bir sanat faaliyetine sahne oldu.

Her yıl tekrarlanmakta olan Geleneksel Türkiye Aşıklar Bayramına katılmak üzere kırka yakın halk şairi Konya'ya geldi. En güzel memleket türküsü, memleket şiiri ,atışma ve muamma dalları için bir hafta sanat meydanında boy ölçüşen şairler Konya Turizm Derneğinin ortaya koyduğu on bin liralık ödülü aralarında paylaştılar.

Aşıklar Bayramının en güzel tarafı, halkımızla, halk sanatçılarımız kısacası halkımızla sanat arasında mânevi bir sevgi bağının candan bir alâkanın, bir yakınlaşmanın elle tutulur, gözle görülür bir şekilde yeniden kurulmasına zemin hazırlamış, ve bunu başarıyla sağlamış olmasıdır.

Halktan uzak, halkın duygusuna, düşüncesine sırt çevirmiş bir sanat düşünülemez. Milli sanat, mahalli sanatla gerçekleşebilir. Halkın katına, her sanatcı milli tarih şuuru içinde sanatını çıkarmağa mecburdur. Değilse, günümüzde sayısız örnekleri görüldüğü üzere, bu tip sanatçıların eserlerini değil halkımız, kendi sözde sanatçı arkadaşları bile okumaz, okusalar da anlamazlar. Büyük Şair Yunus Emre'nin bu gün cemiyetin her tabakasında aynı sevgiyle ,aynı ilgiyle karşılaşmasındaki sır, her haliyle halkın içinde, halkın düşüncesiyle haşır neşir olmasında, ve bunları ifade etmesinde değil midir?

Sanatın kaynağı halktır. Sanat gücünü halktan alır. Sanat sanat için, sanat halk içindir..

Son yıllarda yoalaşan sanatımızı en iyi eserlerle halkın katına çıkarma gayretiyle Konya Aşıklar Bayramı yapılmaktadır.

3

Çağrı, Aralık 1970, C. 15, S. 155.

25-29 Ekim 1995 tarihleri arasında yapılan

30. Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı'nın

12 dala göre yarışma sonuçları

30. Türkiye Âşıklar Bayramı'na katılan 55 âşık arasından bayrama kuruluşundan beri devam eden Âşık **Murat Çobanoğlu,** Âşık **Şeref Taşlıova** ve Âşık **Abdülvahap Kocaman,** usta âşık sıfatıyla bayramda yarışma dışı tutulmuşlar, kendileri altın madalya ile taltif edilmişlerdir. Yine bayrama katılan topluma mal olmuş, Türk Halk Müziği'ni dış ülkelere taşımış olan Halk Müziği Sanatçısı **Ali Ekber Çiçek** de jüri üyesi ve misafir sanatçı olarak altınmadalya ile ödüllendirilmiştir. Ayrıca Dost ve Kardeş Azerbaycan'ın çok değerli şairi **Mehmet İsmail,** Türkçemizi çok iyi kullanması ve edebiyatımıza hizmet etmiş olması açısından altın madalya ile ödüllendirilmiştir. Yarışmaya katılan diğer âşıkların katıldıkları dallar ve aldıkları dereceler aşağıdadır. Ödül kazanan âşıklara, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu'nca tam, yarım ve çeyrek altınlar ödül olarak verilmiştir.

ŞİİR DALI	: **1)** Âşık Nuri ŞAHİNOĞLU (B. Sami ÖZSOY
	: **2)** Hasan KAPLAN (KAPLANÎ)
	: **3)** Sarıca KIZ (İlkin MANYA)
YILIN YEDİ ŞİİRİ	: **1)** Mehmet ATAROĞLU
	: **2)** Ahmet İMAMÎ
	: **3)** H. İbrahim GÜLEÇ (BEYANÎ)
SAZLI GÜZELLEME	: **1)** İsmail AZERÎ
	: **2)** Zeki ERDALİ
	: **3)** Bayram DENİZOĞLU
SÖZLÜ GÜZELLEME	: **1)** Âşık Nuri ŞAHİNOĞLU (B. Sami ÖZSOY)
	: **2)** Hasan ŞEN
	: **3)** Yoksul DERVİŞ (Şemsettin KUBAT)
ATIŞMA	: **1)** Âşık Nuri ÇIRAĞI
	: **2)** Fuat ÇERKEZOĞLU
	: **3)** İsmail ALADAĞLI
MEYDAN ATIŞMASI	: **1)** Nurettin TÜRKEN (Kul Nuri)
	: **2)** Bayram DENİZOĞLU
	: **3)** Zeki ERDALİ
DOĞMACA TÜRKÜ	: **1)** Âşık Nuri ÇIRAĞI
	: **2)** İsmail ALADAĞLI
	: **3)** Nurettin TÜRKAN (Kul Nuri)
HİKÂYELİ TÜRKÜ	: **1)** Orhan ÜSTÜNDAĞ
	: **2)** Şeref TAŞKIRAN (FİRGANÎ)
	: **3)** Bayram DENİZOĞLU
USTAMALI TÜRKÜ	: **1)** Yosma KAYA (Sürmelican)
	: **2)** Nuri ÇIRAĞI
	: **3)** İsmail NAR
DUDAK DEĞMEZ	: **1)** Ahmet Yıldırım (Öksüz Ozan)
	: **2)** Temel TURABİ
	: **3)** Nurettin TÜRKAN (Kul Nuri)
DOĞMACA ŞİİR	: **1)** Muhittin CUYA (MİHMANÎ)
	: **2)** Mustafa AYDIN
	: **3)** H. İbrahim GÜLEÇ (BEYANÎ)
MUAMMA	: **1)** FEYMANÎ
	: **2)** Fikret ÜNAL
	: **3)** ŞEFKATİ

Çağrı, Aralık 1995, C. 40, S. 433.

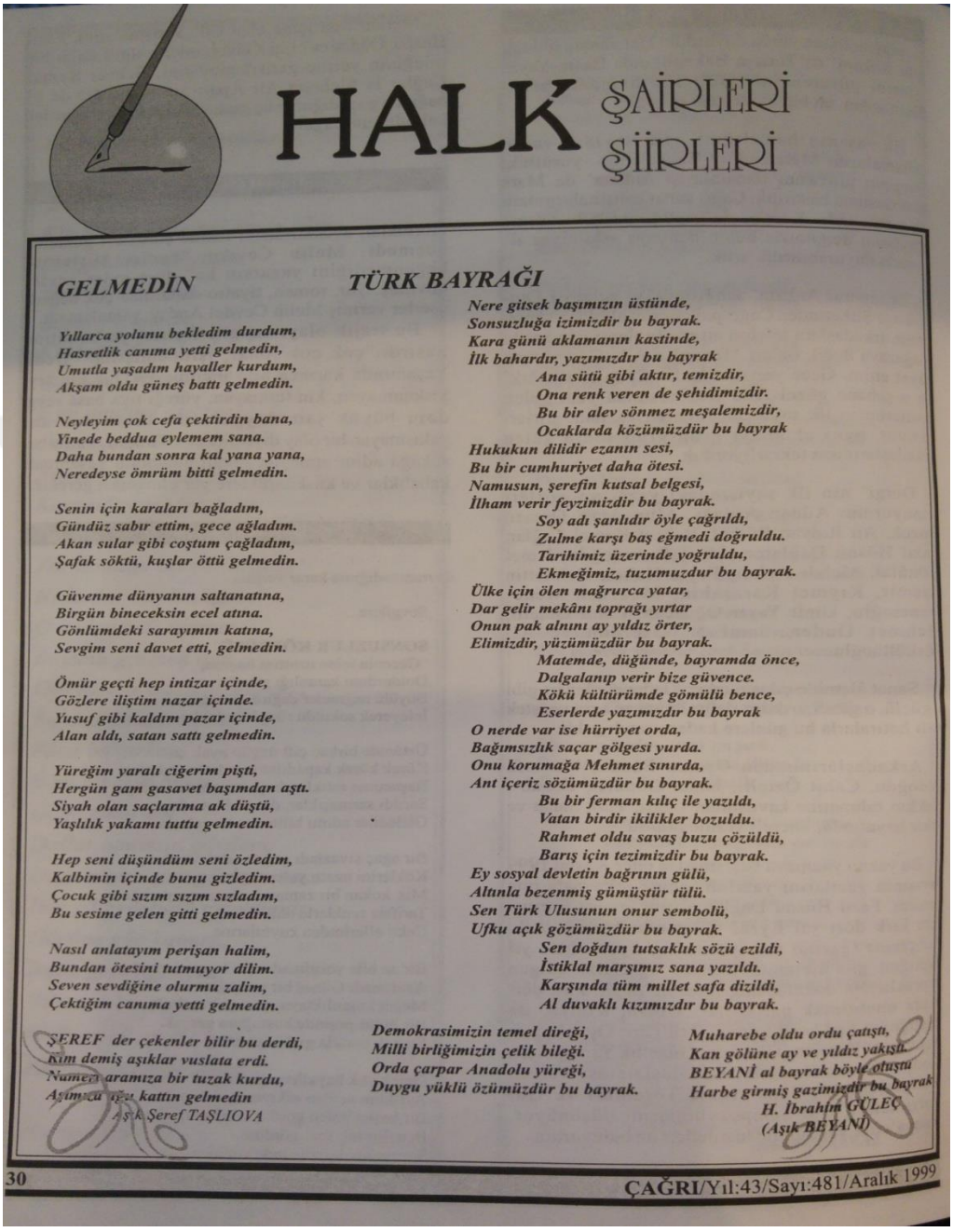

HALK ŞAİRLERİ ŞİİRLERİ

GELMEDİN

Yıllarca yolunu bekledim durdum,
Hasretlik canıma yetti gelmedin,
Umutla yaşadım hayaller kurdum,
Akşam oldu güneş battı gelmedin.

Neyleyim çok cefa çektirdin bana,
Yinede beddua eylemem sana.
Daha bundan sonra kal yana yana,
Neredeyse ömrüm bitti gelmedin.

Senin için karaları bağladım,
Gündüz sabır ettim, gece ağladım.
Akan sular gibi coştum çağladım,
Şafak söktü, kuşlar öttü gelmedin.

Güvenme dünyanın saltanatına,
Birgün bineceksin ecel atına.
Gönlümdeki sarayımın katına,
Sevgim seni davet etti, gelmedin.

Ömür geçti hep intizar içinde,
Gözlere iliştim nazar içinde.
Yusuf gibi kaldım pazar içinde,
Alan aldı, satan sattı gelmedin.

Yüreğim yaralı ciğerim pişti,
Hergün gam gasavet başımdan aştı.
Siyah olan saçlarıma ak düştü,
Yaşlılık yakamı tuttu gelmedin.

Hep seni düşündüm seni özledim,
Kalbimin içinde bunu gizledim.
Çocuk gibi sızım sızım sızladım,
Bu sesime gelen gitti gelmedin.

Nasıl anlatayım perişan halim,
Bundan ötesini tutmuyor dilim.
Seven sevdiğine olurmu zalim,
Çektiğim canıma yetti gelmedin.

ŞEREF der çekenler bilir bu derdi,
Kim demiş aşıklar vuslata erdi.
Nameri aramıza bir tuzak kurdu,
Aşımıza uğu kattın gelmedin

Aşık Şeref TAŞLIOVA

TÜRK BAYRAĞI

Nere gitsek başımızın üstünde,
Sonsuzluğa izimizdir bu bayrak.
Kara günü aklamanın kastinde,
İlk bahardır, yazımızdır bu bayrak
Ana sütü gibi aktır, temizdir,
Ona renk veren de şehidimizdir.
Bu bir alev sönmez meşalemizdir,
Ocaklarda közümüzdür bu bayrak
Hukukun dilidir ezanın sesi,
Bu bir cumhuriyet daha ötesi.
Namusun, şerefin kutsal belgesi,
İlham verir feyzimizdir bu bayrak.
Soy adı şanlıdır öyle çağrıldı,
Zulme karşı baş eğmedi doğruldu.
Tarihimiz üzerinde yoğruldu,
Ekmeğimiz, tuzumuzdur bu bayrak.
Ülke için ölen mağrurca yatar,
Dar gelir mekânı toprağı yırtar
Onun pak alnını ay yıldız örter,
Elimizdir, yüzümüzdür bu bayrak.
Matemde, düğünde, bayramda önce,
Dalgalanıp verir bize güvence.
Kökü kültürümde gömülü bence,
Eserlerde yazımızdır bu bayrak
O nerde var ise hürriyet orda,
Bağımsızlık saçar gölgesi yurda.
Onu korumağa Mehmet sınırda,
Ant içeriz sözümüzdür bu bayrak.
Bu bir ferman kılıç ile yazıldı,
Vatan birdir ikilikler bozuldu.
Rahmet oldu savaş buzu çözüldü,
Barış için tezimizdir bu bayrak.
Ey sosyal devletin bağrının gülü,
Altınla bezenmiş gümüştür tülü.
Sen Türk Ulusunun onur sembolü,
Ufku açık gözümüzdür bu bayrak.
Sen doğdun tutsaklık sözü ezildi,
İstiklal marşımız sana yazıldı.
Karşında tüm millet safa dizildi,
Al duvaklı kızımızdır bu bayrak.

Demokrasimizin temel direği,
Milli birliğimizin çelik bileği.
Orda çarpar Anadolu yüreği,
Duygu yüklü özümüzdür bu bayrak.

Muharebe oldu ordu çatıştı,
Kan gölüne ay ve yıldız yakıştı.
BEYANİ al bayrak böyle oluştu
Harbe girmiş gazimizdir bu bayrak

H. İbrahim GÜLEÇ
(Aşık BEYANİ)

30 ÇAĞRI/Yıl:43/Sayı:481/Aralık 1999

Çağrı, Aralık 1999, C. 43, S. 481.

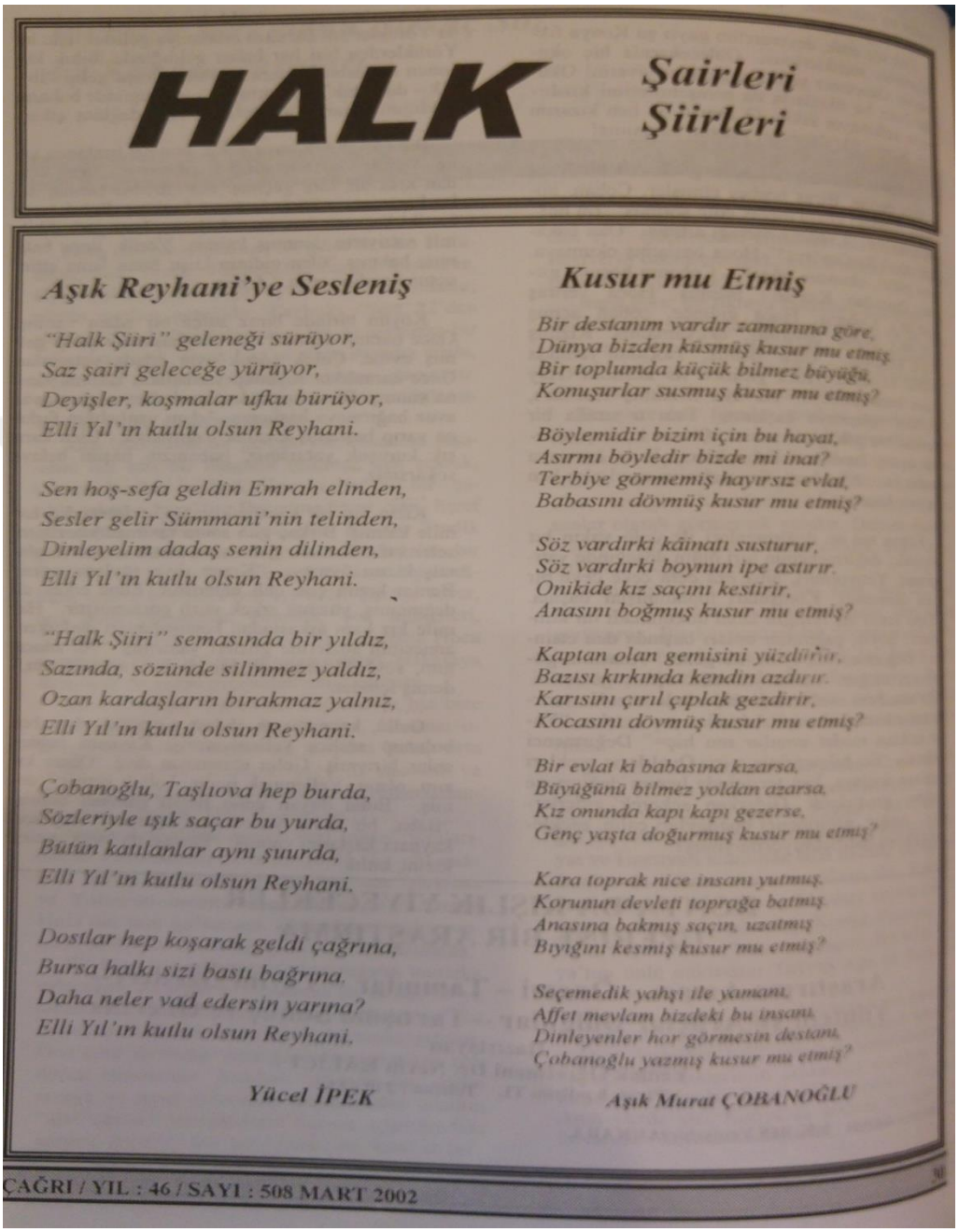

HALK Şairleri Şiirleri

Aşık Reyhani'ye Sesleniş

"Halk Şiiri" geleneği sürüyor,
Saz şairi geleceğe yürüyor,
Deyişler, koşmalar ufku bürüyor,
Elli Yıl'ın kutlu olsun Reyhani.

Sen hoş-sefa geldin Emrah elinden,
Sesler gelir Sümmani'nin telinden,
Dinleyelim dadaş senin dilinden,
Elli Yıl'ın kutlu olsun Reyhani.

"Halk Şiiri" semasında bir yıldız,
Sazında, sözünde silinmez yaldız,
Ozan kardaşların bırakmaz yalnız,
Elli Yıl'ın kutlu olsun Reyhani.

Çobanoğlu, Taşlıova hep burda,
Sözleriyle ışık saçar bu yurda,
Bütün katılanlar aynı şuurda,
Elli Yıl'ın kutlu olsun Reyhani.

Dostlar hep koşarak geldi çağrına,
Bursa halkı sizi bastı bağrına.
Daha neler vad edersin yarına?
Elli Yıl'ın kutlu olsun Reyhani.

Yücel İPEK

Kusur mu Etmiş

Bir destanım vardır zamanına göre,
Dünya bizden küsmüş kusur mu etmiş,
Bir toplumda küçük bilmez büyüğü,
Konuşurlar susmuş kusur mu etmiş?

Böylemidir bizim için bu hayat,
Asırmı böyledir bizde mi inat?
Terbiye görmemiş hayırsız evlat,
Babasını dövmüş kusur mu etmiş?

Söz vardırki kâinatı susturur,
Söz vardırki boynun ipe astırır.
Onikide kız saçını kestirir,
Anasını boğmuş kusur mu etmiş?

Kaptan olan gemisini yüzdürür,
Bazısı kırkında kendin azdırır.
Karısını çırıl çıplak gezdirir,
Kocasını dövmüş kusur mu etmiş?

Bir evlat ki babasına kızarsa,
Büyüğünü bilmez yoldan azarsa,
Kız onunda kapı kapı gezerse,
Genç yaşta doğurmuş kusur mu etmiş?

Kara toprak nice insanı yutmuş,
Korunun devleti toprağa batmış
Anasına bakmış saçın, uzatmış
Bıyığını kesmiş kusur mu etmiş?

Seçemedik yahşi ile yamanı,
Affet mevlam bizdeki bu insanı,
Dinleyenler hor görmesin destanı,
Çobanoğlu yazmış kusur mu etmiş?

Aşık Murat ÇOBANOĞLU

Çağrı, Mart 2002, C. 46, S. 508.

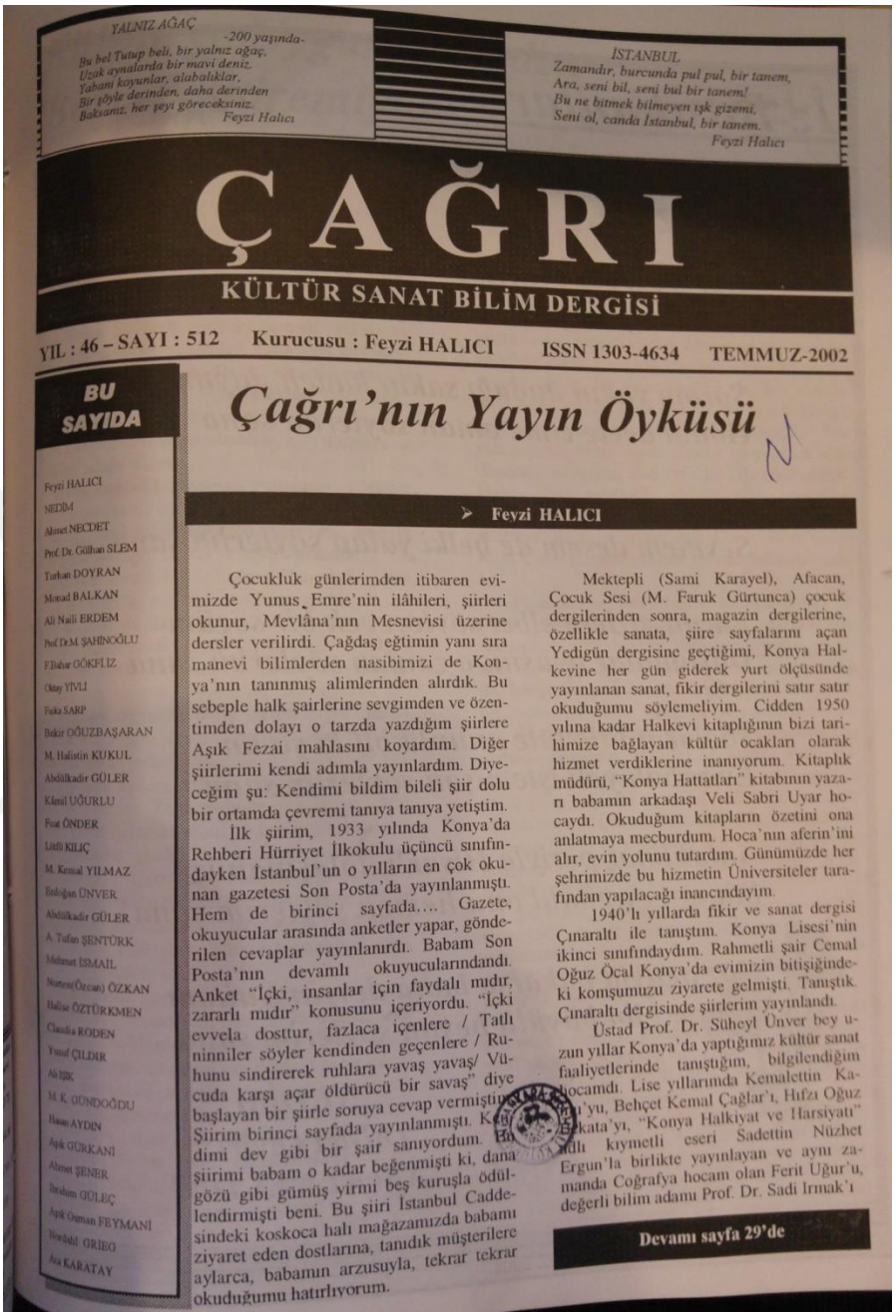

YALNIZ AĞAÇ
-200 yaşında-
Bu bel Tutup beli, bir yalnız ağaç,
Uzak aynalarda bir mavi deniz.
Yahani koyunlar, alabalıklar,
Bir şöyle derinden, daha derinden
Baksanız, her şeyi göreceksiniz.
Feyzi Halıcı

İSTANBUL
Zamandır, burcunda pul pul, bir tanem,
Ara, seni bil, seni bul bir tanem!
Bu ne bitmek bilmeyen ışk gizemi,
Seni ol, canda İstanbul, bir tanem.
Feyzi Halıcı

ÇAĞRI

KÜLTÜR SANAT BİLİM DERGİSİ

YIL : 46 – SAYI : 512 Kurucusu : Feyzi HALICI ISSN 1303-4634 TEMMUZ-2002

BU SAYIDA

Feyzi HALICI
NEDİM
Ahmet NECDET
Prof. Dr. Gülhan ŞLEM
Turhan DOYRAN
Monad BALKAN
Ali Naili ERDEM
Prof. Dr. M. ŞAHİNOĞLU
F.Bahar GÖKFİLİZ
Oktay YİVLİ
Feika SARP
Bekir OĞUZBAŞARAN
M. Halistin KUKUL
Abdülkadir GÜLER
Kâmil UĞURLU
Fuat ÖNDER
Lütfi KILIÇ
M. Kemal YILMAZ
Erdoğan ÜNVER
Abdülkadir GÜLER
A. Tufan ŞENTÜRK
Mehmet İSMAİL
Nurten(Özcan) ÖZKAN
Halise ÖZTÜRKMEN
Claudia RODEN
Yusuf ÇILDIR
Ali IŞIK
M. K. GÜNDOĞDU
Hasan AYDIN
Aşık GÜRKANİ
Ahmet ŞENER
İbrahim GÜLEÇ
Aşık Osman FEYMANİ
Nordahl GRIEG
Ata KARATAY

Çağrı'nın Yayın Öyküsü

➢ Feyzi HALICI

Çocukluk günlerimden itibaren evimizde Yunus Emre'nin ilâhileri, şiirleri okunur, Mevlâna'nın Mesnevisi üzerine dersler verilirdi. Çağdaş eğitimin yanı sıra manevi bilimlerden nasibimizi de Konya'nın tanınmış alimlerinden alırdık. Bu sebeple halk şairlerine sevgimden ve özentimden dolayı o tarzda yazdığım şiirlere Aşık Fezai mahlasını koyardım. Diğer şiirlerimi kendi adımla yayınlardım. Diyeceğim şu: Kendimi bildim bileli şiir dolu bir ortamda çevremi tanıya tanıya yetiştim.

İlk şiirim, 1933 yılında Konya'da Rehberi Hürriyet İlkokulu üçüncü sınıfındayken İstanbul'un o yılların en çok okunan gazetesi Son Posta'da yayınlanmıştı. Hem de birinci sayfada…. Gazete, okuyucular arasında anketler yapar, gönderilen cevaplar yayınlanırdı. Babam Son Posta'nın devamlı okuyucularındandı. Anket "İçki, insanlar için faydalı mıdır, zararlı mıdır" konusunu içeriyordu. "İçki evvela dosttur, fazlaca içenlere / Tatlı ninniler söyler kendinden geçenlere / Ruhunu sindirerek ruhlara yavaş yavaş/ Vücuda karşı açar öldürücü bir savaş" diye başlayan bir şiirle soruya cevap vermiştim. Şiirim birinci sayfada yayınlanmıştı. Kendimi dev gibi bir şair sanıyordum. Bu şiirimi babam o kadar beğenmişti ki, dana gözü gibi gümüş yirmi beş kuruşla ödüllendirmişti beni. Bu şiiri İstanbul Caddesindeki koskoca halı mağazamızda babamı ziyaret eden dostlarına, tanıdık müşterilere aylarca, babamın arzusuyla, tekrar tekrar okuduğumu hatırlıyorum.

Mektepli (Sami Karayel), Afacan, Çocuk Sesi (M. Faruk Gürtunca) çocuk dergilerinden sonra, magazin dergilerine, özellikle sanata, şiire sayfalarını açan Yedigün dergisine geçtiğimi, Konya Halkevine her gün giderek yurt ölçüsünde yayınlanan sanat, fikir dergilerini satır satır okuduğumu söylemeliyim. Cidden 1950 yılına kadar Halkevi kitaplığının bizi tarihimize bağlayan kültür ocakları olarak hizmet verdiklerine inanıyorum. Kitaplık müdürü, "Konya Hattatları" kitabının yazarı babamın arkadaşı Veli Sabri Uyar hocaydı. Okuduğum kitapların özetini ona anlatmaya mecburdum. Hoca'nın aferin'ini alır, evin yolunu tutardım. Günümüzde her şehrimizde bu hizmetin Üniversiteler tarafından yapılacağı inancındayım.

1940'lı yıllarda fikir ve sanat dergisi Çınaraltı ile tanıştım. Konya Lisesi'nin ikinci sınıfındaydım. Rahmetli şair Cemal Oğuz Öcal Konya'da evimizin bitişiğindeki komşumuzu ziyarete gelmişti. Tanıştık. Çınaraltı dergisinde şiirlerim yayınlandı.

Üstad Prof. Dr. Süheyl Ünver bey uzun yıllar Konya'da yaptığımız kültür sanat faaliyetlerinde tanıştığım, bilgilendiğim hocamdı. Lise yıllarımda Kemalettin Ka[illegible]'yu, Behçet Kemal Çağlar'ı, Hıfzı Oğuz Bekata'yı, "Konya Halkiyat ve Harsiyatı" adlı kıymetli eseri Sadettin Nüzhet Ergun'la birlikte yayınlayan ve aynı zamanda Coğrafya hocam olan Ferit Uğur'u, değerli bilim adamı Prof. Dr. Sadi Irmak'ı

Devamı sayfa 29'de

Çağrı, Temmuz 2002, C. 46, S. 512.

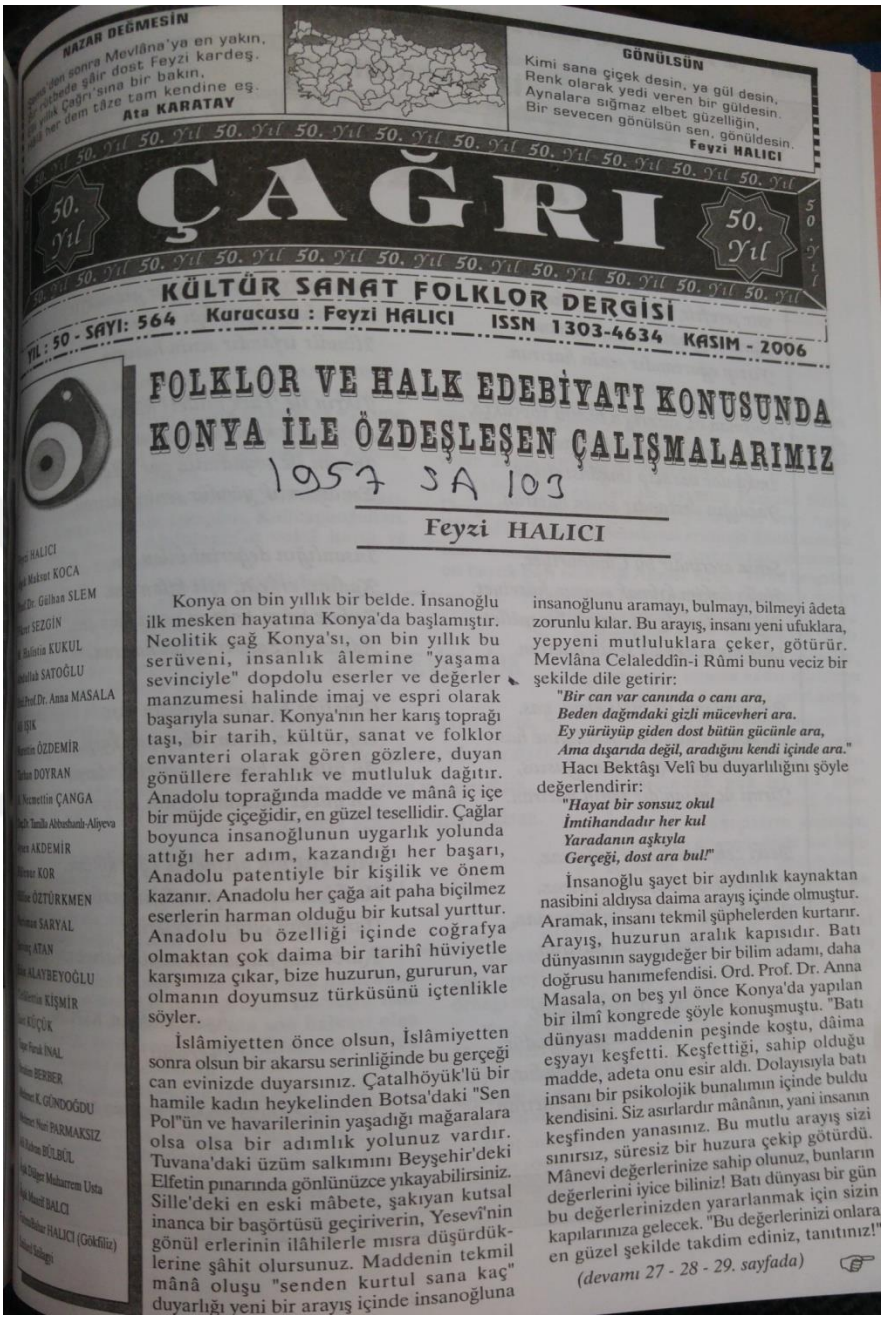

NAZAR DEĞMESİN

Sana'den sonra Mevlâna'ya en yakın,
Bir rütbede şâir dost Feyzi kardeş.
Bu yıllık Çağrı'sına bir bakın,
Hâlâ her dem tâze tam kendine eş.
Ata KARATAY

GÖNÜLSÜN

Kimi sana çiçek desin, ya gül desin,
Renk olarak yedi veren bir güldesin.
Aynalara sığmaz elbet güzelliğin,
Bir sevecen gönülsün sen, gönüldesin.
Feyzi HALICI

50. Yıl

ÇAĞRI

KÜLTÜR SANAT FOLKLOR DERGİSİ

YIL : 50 - SAYI: 564 Kurucusu : Feyzi HALICI ISSN 1303-4634 KASIM - 2006

FOLKLOR VE HALK EDEBİYATI KONUSUNDA KONYA İLE ÖZDEŞLEŞEN ÇALIŞMALARIMIZ

1957 SA 103

Feyzi HALICI

Konya on bin yıllık bir belde. İnsanoğlu ilk mesken hayatına Konya'da başlamıştır. Neolitik çağ Konya'sı, on bin yıllık bu serüveni, insanlık âlemine "yaşama sevinciyle" dopdolu eserler ve değerler manzumesi halinde imaj ve espri olarak başarıyla sunar. Konya'nın her karış toprağı taşı, bir tarih, kültür, sanat ve folklor envanteri olarak gören gözlere, duyan gönüllere ferahlık ve mutluluk dağıtır. Anadolu toprağında madde ve mânâ iç içe bir müjde çiçeğidir, en güzel tesellidir. Çağlar boyunca insanoğlunun uygarlık yolunda attığı her adım, kazandığı her başarı, Anadolu patentiyle bir kişilik ve önem kazanır. Anadolu her çağa ait paha biçilmez eserlerin harman olduğu bir kutsal yurttur. Anadolu bu özelliği içinde coğrafya olmaktan çok daima bir tarihî hüviyetle karşımıza çıkar, bize huzurun, gururun, var olmanın doyumsuz türküsünü içtenlikle söyler.

İslâmiyetten önce olsun, İslâmiyetten sonra olsun bir akarsu serinliğinde bu gerçeği can evinizde duyarsınız. Çatalhöyük'lü bir hamile kadın heykelinden Botsa'daki "Sen Pol"ün ve havarilerinin yaşadığı mağaralara olsa olsa bir adımlık yolunuz vardır. Tuvana'daki üzüm salkımını Beyşehir'deki Elfetin pınarında gönlünüzce yıkayabilirsiniz. Sille'deki en eski mâbete, şakıyan kutsal inanca bir başörtüsü geçiriverin, Yesevî'nin gönül erlerinin ilâhilerle mısra düşürdüklerine şâhit olursunuz. Maddenin tekmil mânâ oluşu "senden kurtul sana kaç" duyarlığı yeni bir arayış içinde insanoğluna insanoğlunu aramayı, bulmayı, bilmeyi âdeta zorunlu kılar. Bu arayış, insanı yeni ufuklara, yepyeni mutluluklara çeker, götürür. Mevlâna Celaleddîn-i Rûmi bunu veciz bir şekilde dile getirir:

"Bir can var canında o canı ara,
Beden dağındaki gizli mücevheri ara.
Ey yürüyüp giden dost bütün gücünle ara,
Ama dışarıda değil, aradığını kendi içinde ara."

Hacı Bektâşı Velî bu duyarlılığını şöyle değerlendirir:

"Hayat bir sonsuz okul
İmtihandadır her kul
Yaradanın aşkıyla
Gerçeği, dost ara bul!"

İnsanoğlu şayet bir aydınlık kaynaktan nasibini aldıysa daima arayış içinde olmuştur. Aramak, insanı tekmil şüphelerden kurtarır. Arayış, huzurun aralık kapısıdır. Batı dünyasının saygıdeğer bir bilim adamı, daha doğrusu hanımefendisi. Ord. Prof. Dr. Anna Masala, on beş yıl önce Konya'da yapılan bir ilmî kongrede şöyle konuşmuştu. "Batı dünyası maddenin peşinde koştu, dâima eşyayı keşfetti. Keşfettiği, sahip olduğu madde, adeta onu esir aldı. Dolayısıyla batı insanı bir psikolojik bunalımın içinde buldu kendisini. Siz asırlardır mânânın, yani insanın keşfinden yanasınız. Bu mutlu arayış sizi sınırsız, süresiz bir huzura çekip götürdü. Mânevi değerlerinize sahip olunuz, bunların değerlerini iyice biliniz! Batı dünyası bir gün bu değerlerinizden yararlanmak için sizin kapılarınıza gelecek. "Bu değerlerinizi onlara en güzel şekilde takdim ediniz, tanıtınız!"

(devamı 27 - 28 - 29. sayfada)

Çağrı, Kasım 2006, C. 50, S. 564.

ŞİİRİN DUAYENİ, HOŞGÖRÜ DENİZİ FEYZİ HALICI AĞABEY ÖBÜR DÜNYAYA GÖÇ ETTİ

Muharrem KUBAT

Asırlık Çınar, Şiirimizin Duayeni Feyzi HALICI, 09 Ekim 2017 Pazartesi günü Hakk'ın rahmetine kavuştu. Feyzi Ağabey'in vefatını Muş Alpaslan Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sayın Tamilla ABBASHANLI telefonla haber verdi. Duyunca inanır mısınız dünyam yıkıldı. Çünkü 65 yıl birlikteliğim var.

ABBASHANLI'nın tabiriyle Şiirin Kartalı'nın vefat haberini alır almaz Şair arkadaşlarıma telefon ettim. Hepsi derin üzüntü duydular. Herkes, cenazenin hangi gün, nerden, ne zaman kalkacağını birbirlerine sordular. Yeni bir telefon trafiğidir aldı yürüdü. Ayrıca, basın mensubu arkadaşımız Ertuğrul Altınel mahalli gazetelere haber geçti. Eskişehir'de yayınlanan Sakarya, İstikbal, Milli İrade, Sonhaber, Şehir gazetelerinde vefat haberi yayımlandı. Yine telefon trafiği başladı. Çünkü Sayın HALICI'nın Eskişehir'de geniş bir çevresi vardı. Yunus Emre günlerine gelir, açılan şiir yarışmalarında jüri üyesi olurdu. Ayrıca, yapılan toplantıları yönetirdi.

Bir başka yönüyle, Eskişehir şairlerine adeta kol kanat gerdi. Birçok arkadaşımızın Türkiye genelinde söz sahibi olmasını sağladı. Yaptığı toplantılara çağırdı. Konya Âşıklar Şöleni, Fasıl Bar'da ve Perapalas'ta yapılan şiir dinletilerine davet etti. Oralarda şiirlerimizi okuttu. Çok sayıda şair arkadaşımızın Kim Kimdir ansiklopedisinde yer almasını sağladı. Daha neler, neler. O nedenle bir başka yönüyle Sayın HALICI Eskişehirliydi. Öz olarak Eskişehir şairlerinde ve Eskişehir kültüründe emeği çoktur. O nedenle haber Eskişehir kültür camiasında büyük üzüntü yarattı. Çünkü Türk edebiyatı ve Eskişehir bir bilge insanı kaybetmişti.

Eskişehir'e ve Eskişehir şairlerine bu denli emeği geçen büyük ustamızı 11 Ekim 2017 Çarşamba günü, Konya Mevlana türbesi yanında bulunan Yavuz Sultan Selim Camii'nde öğleyin kılınan cenaze namazından sonra Musalla Mezarlığı'na babasının yanında öbür dünyaya uğurladık. Cenazesinde Konya halkıyla birlikte sanat dünyasından arkadaşları, yetiştirdiği şairler, siyasiler ve aile efradı vardı. Biz de Eskişehir'den İbrahim Sağır, Mehmet Ali Kalkan, Lütfi Kılıç, Hilmi Can ve ben cenazeye katıldık. Ruhu şad olsun.

Feyzi Ağabey'le benim birlikteliğim 1962 yılı Mart ayında başlar. Sözü edilen tarihte çıkan Çağrı'nın 50. Sayısında "Fani" adındaki şiirim yayımlandı. Bu benim, bir edebiyat ve kültür dergisinde yayımlanan ilk şiirimdi.

☞

Çağrı, Aralık 2017, C. 61, S. 697.

FEYZİ HALICI'NIN HALK EDEBİYATINA KATKILARI *

Mustafa YEMİŞ

Kültür, bir milletin kalıcılığının ve sürekliliğinin temelidir. Bugünün dünyasında, kültürel değişmeler ve gelişmeler tüm hızıyla devam etmektedir. Anadolu kültür mozaiğinin, Anadolu kültürünün gelecek nesillere aktarılması ve mevcut haliyle yaşatılması bu coğrafyada yaşayan her vatandaşın görevi olmalıdır.

Feyzi HALICI, Konya'da başlattığı ve kimi uluslar arası boyutlara ulaşan sosyal, kültürel ve edebi faaliyetlerle bu kültür davamıza sürekli taze kan taşımıştır. Bunda elbette Konya'nın zengin bir tarihinin ve çeşitli kültür imkânlarının var oluşunun etkisi büyüktür. Konya'nın her karış toprağı tarih kesilen bir hatıraya, attığınız her adım bir mutlu sanat ve kültür hadisesine sizi çekip götürür. Konya bir bakıma sanatın, bilimin, kültürün, folklorun kendisidir.

Hemdem Sait Çelebi, 19. yüzyılın ikinci yansında Konya'da bir kahveyi onartıp büyüterek âşıkların hizmetine sunmuştur. Bir asır, bu kahve halk şairlerine ilim, irfan, edep, erkân öğreten, Hak törelerini aşılayan bir okul vazifesi görmüştür. Âşık Şem'î, Âşık Dertli, Silleli Âşık Sururî bu kahvede şiirler, türküler söylemiş, atışmalar yapmış, muammalar asmıştır. Yıllarca Konya'da yetişen âşıkların kaynağı bu kahve olmuştur.

İşte böyle bir gelenekten gelen Göçülü Âşık Mehmet Ağa, Feyzi HALICI'yı derinden etkilemiştir. Zaten edebiyata, halk tarzı şiirine ilgi duyan bir aileden gelmektedir. Âşık Mehmet Ağa'nınkilere benzeyen şiirler yazmaya, deyişler söylemeye başlar. Bu türden şiirlere halk şairlerine özentisinden dolayı "Âşık Fezaî" mahlasını koyar.

Yıllarca halk tarzı şiirler yazan Âşık Fezaî bu türdeki şiirlerini "Yaylaya Bir Gelin Geldi" adlı kitabında toplamıştır. Halk edebiyatımızın üstün seviyeli şiirleriyle dolu olan bu eserinde altmış bir şiir yer almaktadır. Şiirlerinde genellikle aşk, tabiat, yiğitlik temaları ön plandadır. Anadolu'nun güzelliklerinin halk ağzıyla dile getirildiği bu güzel eser, doksan üç sayfadan ibarettir.

☞

Çağrı, Ocak 2018, C. 62, S. 698.